

Εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης της Περιφέρειας Ηπείρου

Παραδοτέο 2

Δεκέμβριος 2023

- Το παρόν Παραδοτέο έχει προετοιμαστεί στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου με αντικείμενο «Εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης της Περιφέρειας Ηπείρου», βάσει της σύμβασης με ΑΠ: 2276/04-08-2023 (ΑΔΑΜ: 23SYMV013213672 2023-08-04) και της 1^{ης} τροποποίησης της σύμβασης, υπ' αριθμόν 3759/06-12-2023 (ΑΔΑΜ: 23SYMV013905731 2021-12-06).
- Το παρόν Παραδοτέο συντάχθηκε από την PricewaterhouseCoopers Business Solutions S.A. (PwC) για την αποκλειστική χρήση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος». Οι συγγραφείς δεν αναλαμβάνουν και αποποιούνται οποιαδήποτε ευθύνη για οποιαδήποτε απώλεια ή ζημία προκύψει από τη χρήση αυτού του Παραδοτέου ή των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν από οποιοδήποτε πρόσωπο εκτός από τον προαναφερθέντα δικαιούχο.
- Η PwC δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη ελέγχου, ούτε υποκαθιστά τα διορισμένα όργανα ελέγχου, βάσει των Εθνικών Κανόνων Ελέγχου από ελεγκτή.
- Η PwC δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των Παραδοτέων για λόγους ελέγχου, λογιστικούς, φορολογικούς, οικονομικούς, νομικούς κ.λπ. από τρίτους (π.χ. δημόσιες αρχές, ελεγκτικά όργανα κ.λπ.).
- Το προϊόν αυτής της εργασίας περιορίζεται στις υποστηρικτικές υπηρεσίες που προσφέρονται στην Αναθέτουσα Αρχή.
- Η ευθύνη για τις τελικές αποφάσεις βαρύνει αποκλειστικά την Αναθέτουσα Αρχή. Η PwC δεν λαμβάνει αποφάσεις για θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Διοίκησης ή των υπηρεσιακών οργάνων ή των στελεχών της Αναθέτουσας Αρχής.
- Για την υλοποίηση του Έργου, συλλέχθηκαν δεδομένα και άλλες σχετικές πληροφορίες μετά από επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως συζητήθηκε και συμφωνήθηκε με την Αναθέτουσα Αρχή.
- Η PwC δεν φέρει καμία ευθύνη για την επεξεργασία των πληροφοριών και των δεδομένων που δεν υποβλήθηκαν ποτέ ή υποβλήθηκαν εσφαλμένα ή καθυστερημένα.
- Το παρόν Παραδοτέο ισχύει στο σύνολό του. Η PwC δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε πιθανή κατακερματισμένη χρήση, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε παρερμηνείες.

Ιστορικό αναθεωρήσεων

Έκδοση	Ημερομηνία	Συγγραφέας	Κατάσταση	Σχόλια
1 ^η	13 Δεκεμβρίου 2023	PwC	Δημιουργία εγγράφου	2 ^ο Παραδοτέο
2 ^η	20 Δεκεμβρίου 2023	PwC	Δημιουργία εγγράφου	Αναθεωρημένο 2ο Παραδοτέο με ενσωματωμένα τα σχόλια της Αναθέτουσας Αρχής

Περιεχόμενα

Πίνακας συντομογραφιών	6
Επιτελική Σύνοψη	9
Επιτελική Σύνοψη	10
Executive Summary	12
Εισαγωγή	16
1. Παρουσίαση της περιοχής παρέμβασης	20
1.1 Παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης	21
1.1.1 Διοικητική διάρθρωση.....	23
1.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά	24
1.1.3 Οικονομικά χαρακτηριστικά	27
1.1.4 Απασχόληση	29
1.1.5 Μεταφορικές υποδομές	31
1.1.6 Χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση	33
1.2 Κυριότερα χαρακτηριστικά και προβλήματα της περιοχής παρέμβασης.....	36
1.3 Περιοχές εφαρμογής της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ)	43
1.3.1 Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις στην Περιφέρεια Ηπείρου.....	43
1.3.2 Προσδιορισμός των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ	47
1.3.3 Επιχειρησιακά σχέδια στην περιοχή της ΟΧΕ.....	50
2. Στόχοι της στρατηγικής	55
2.1. Ανάλυση του αναπτυξιακού δυναμικού και των αναπτυξιακών αναγκών των περιοχών παρέμβασης	56
2.1.1. Βόρεια Πίνδος	56
2.1.2. Νότια Πίνδος	59
2.1.3. Περιοχή Σουλίου - Αχέροντα.....	61
2.1.4. Περιοχή ΟΧΕ Αρχαίων Θεάτρων	63
2.2. Όραμα της ΟΧΕ	65
2.3. Ειδικό Στόχοι της ΟΧΕ και αναμενόμενα αποτελέσματα	68
2.4. Σύνοψη υφιστάμενων στρατηγικών και πολιτικών που σχετίζονται με την περιοχή παρέμβασης.....	69
2.4.1. Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027	70
2.4.2. Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	71
2.4.3. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Ελλάδα 2.0.....	74

2.4.4. Αναθεώρηση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.....	76
3. Σχέδιο Δράσης	79
3.1. Προτεινόμενες δράσεις ανά Ειδικό Στόχο.....	80
3.2. Ανάλυση δράσεων	103
4. Σχέδιο χρηματοδότησης.....	182
4.1. Σύνδεση με στρατηγικούς και ειδικούς στόχους Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	183
4.2. Πηγές χρηματοδότησης	187
5. Υλοποίηση και παρακολούθηση.....	188
5.1. Δείκτες παρακολούθησης της προόδου των δράσεων	189
5.2. Δείκτες παρακολούθησης της προόδου της στρατηγικής.....	195
6. Ανάλυση κινδύνου	196
6.1. Ανάλυση κινδύνων	197
7. Σύστημα διακυβέρνησης	202
7.1. Αντιπροσωπευτικότητα συστήματος διακυβέρνησης	203
7.2. Δομή και οργάνωση του συστήματος διακυβέρνησης	204
7.3. Εμπλεκόμενα μέρη - Ρόλοι και αρμοδιότητες	205
8. Διαδικασίες διαβούλευσης	208
8.1. Διαδικασίες και αποτελέσματα διαβούλευσης	209
9. Επικοινωνία και Προβολή	212
9.1. Σχέδιο Επικοινωνίας και Προβολής έργων Στρατηγικής.....	213
Παράρτημα	214
P1. Πληθυσμός Περιφέρειας ανά Περιφερειακή Ενότητα	215
P2. Αρχαιολογικοί χώροι.....	216
P3. Παραδοσιακοί οικισμοί Ηπείρου	218
P4. Πλαίσιο Στρατηγικής Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	226
P5. Θέση της Περιφέρειας ανά Στόχο Πολιτικής ΕΣΠΑ 2021-2027	244
Στόχος Πολιτικής 1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού	244
Στόχος Πολιτικής 2: Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	246
Στόχος Πολιτικής 3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ.....	251
Στόχος Πολιτικής 4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη –Εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	254

Στόχος Πολιτικής 5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών	257
Π6. Πρακτικά Συναντήσεων πρώτης φάσης Διαβούλευσης.....	259
Πρακτικά 1ης Συνάντησης με Περιφέρεια Ηπείρου & ΕΥΔ ΕΠ “Ηπειρος” για Στρατηγική ΟΧΕ	259
Πρακτικά 2ης Συνάντησης με Περιφέρεια Ηπείρου & ΕΥΔ ΕΠ “Ηπειρος” για Στρατηγική ΟΧΕ	264
Π7. Λίστα Αποδεκτών	269
Π8. Πρακτικά Ημερίδας Διαβούλευσης.....	270
Π9. Λογική Παρέμβασης	274
Π10. Δείκτες.....	283
Π11. Συμβολή στην κλιματική αλλαγή	292
Π12. Κατάλογοι Πινάκων/ Σχημάτων/ Χαρτών/ Διαγραμμάτων παραδοτέου	306
Κατάλογος Πινάκων	306
Κατάλογος Σχημάτων.....	306
Κατάλογος Χαρτών	306
Κατάλογος Διαγραμμάτων	307

Πίνακας συντομογραφιών

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι συντομογραφίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Παραδοτέο.

Συντομογραφία	Ορισμός
DMMO	Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης του Προορισμού
FEI	Fédération Equestre Internationale
ROP	Regional Operational Programme
ITI	Integrated Territorial Investment
ROP	Regional Operational Programme
RRF	Resilience and Recovery Fund
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
ΒΙΠΕ	Βιομηχανική Περιοχή
ΔΕΔΔΗΕ	Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΔΕΥΑΠ	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης- Αποχέτευσης Πρεβέζης
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
Ε&Κ	Έρευνα και Καινοτομία
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΜΠ	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΟ	Εθνική Οδός

Συντομογραφία	Ορισμός
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΣΑΑ	Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΤΑΑ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης
ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ	Αναπτυξιακή Νοτίου Ηπείρου – Αμβρακικού Ανώνυμη Εταιρία – Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΕΠΗ	Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου
ΕΤΘΑΛ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΕΤΘΑΥ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας, και Υδατοκαλλιέργειας
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΦΑ	Εφορεία Αρχαιοτήτων
ΙΦΠ	Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι
ΚΑΣ	Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο
ΚΚΔ	Κανονισμός Κοινών Διατάξεων
ΜΑΑ	Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΜΕΚΔΕ	Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας
ΜμΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΟΧΕ	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση
ΠΓΕ	Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη
ΠΔΠ	Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο

Συντομογραφία	Ορισμός
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΟΠ	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης
ΠΠ	Προγραμματική Περίοδο
ΠΧΠ	Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο
ΣΒΑΚ	Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας
ΣΔΒΕ	Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια
ΣΠ	Στόχος Πολιτικής
ΣΣ	Στρατηγικός Στόχος
ΤΑ	Ταμείο Συνοχής
ΤΑΑ	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΤΕΠ	Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Επιτελική Σύνοψη

Περιφέρεια Ηπείρου
Region of Epirus

Επιτελική Σύνοψη

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, η Περιφέρεια Ηπείρου σχεδίασε και υλοποίησε τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) “Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου”. Η εφαρμογή της Στρατηγικής οδήγησε στη δημιουργία ενός επώνυμου τουριστικού προϊόντος, μιας πολιτιστικής διαδρομής που εκτείνεται σε ένα μήκος 344 χλμ., και συνδέει πέντε (5) αρχαίους χώρους θέασης τοποθετημένους στις τέσσερις (4) περιφερειακές ενότητες της Ηπείρου, τα αρχαία θέατρα Αμβρακίας, Γιτάνων, Κασσώπης, Δωδώνης και Νικόπολης, και τους ευρύτερους μνημειακούς χώρους γύρω από αυτά.

Για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, η Περιφέρεια αποφάσισε τη συνέχιση την ΟΧΕ των Αρχαίων Θεάτρων, επεκτείνοντάς ωστόσο το πεδίο εφαρμογής της σε τρεις γεωγραφικές περιοχές της Ηπείρου, αυτές της Βόρειας και Νότιας Πίνδου και Σουλίου-Αχέροντα, και επιδιώκοντας τη δημιουργία ενός “εμπλουτισμένου” τουριστικού προϊόντος που θα περιλαμβάνει και άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού πέραν του πολιτιστικού.

Οι περιοχές που επιλέχθηκαν ως περιοχές παρέμβασης της ΟΧΕ της περιόδου 2021-2027 με τίτλο “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”, αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις, αλλά χαρακτηρίζονται και από κοινές αναπτυξιακές δυνατότητες. Πιο συγκεκριμένα, στο σύνολό τους, αποτελούν περιοχές με πλούσιο ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα (αρχαία θέατρα, Αχέροντας, Σούλι, Γράμμος, πλήθος βυζαντινών και μεταβυζαντινών ναών στην περιοχή κ.ά.), διαθέτουν τοπία υψηλού κάλλους και γεωμορφολογία που επιτρέπει την ανάπτυξη πλήθους εναλλακτικών δραστηριοτήτων (πεζοπορία, rafting, kayak, canyoning, ορειβασία, αναρριχήσεις, πλωτές καταβάσεις, ψάρεμα κ.ά), διατηρούν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα και την αρχιτεκτονική τους παράδοση, και περιλαμβάνουν σημεία ενδιαφέροντος μοναδικά στο είδος τους όπως τα ατμόλουτρα Αμαράντου, όλα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την τουριστική τους ανάπτυξη και ιδιαίτερα την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (πολιτιστικού, ιαματικού περιπατητικού, υπαίθρου). Ταυτόχρονα, διαθέτουν πλούσια παράδοση στη γεωργία, την κτηνοτροφία, και τη μεταποίηση των προϊόντων τους κι ως εκ τούτου και στη γαστρονομία η οποία στόχος είναι να αποτελέσει κι αυτή μέρος του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

Οι περιοχές μελέτης ωστόσο αντιμετωπίζουν και σημαντικότερες προκλήσεις στην άμβλυση των οποίων η Περιφέρεια επιδιώκει να συνεισφέρει με την εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ. Πρόκειται για περιοχές σχετικά απομονωμένες κυρίως λόγω της γεωμορφολογίας τους (ορεινές κατά βάση) που καθιστά την πρόσβαση από και προς τα αστικά κέντρα χρονοβόρα και δύσκολη. Αυτός είναι και ένας από τους λόγους για τους οποίους εγκαταλείφθηκαν σταδιακά από τους κατοίκους τους και πλέον χαρακτηρίζονται από έντονη πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση. Σε ό,τι αφορά την οικονομία τους, οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται από υψηλό ποσοστό πολύ μικρών επιχειρήσεων, που δυσκολεύονται να μετασχηματιστούν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Οι δέ συνέργειες μεταξύ των δύο βασικών τομέων των τοπικών οικονομιών, του αγροδιατροφικού και του τουριστικού, παραμένουν χαμηλές.

Το Όραμα της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στην Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο» είναι η δημιουργία μιας ελκυστικής

περιοχής για τους κατοίκους και τους επισκέπτες, με δυναμική, εξωστρεφή και αειφορική ανάπτυξη, επενδύοντας στον πλούτο του φυσικού περιβάλλοντος, την μοναδική πολιτιστική κληρονομιά και τον τουρισμό.

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής ΟΧΕ σχεδιάστηκαν δράσεις α' προτεραιότητας η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη του παραπάνω οράματος και των ακόλουθων κυρίως στρατηγικών στόχων:

- Στη βελτίωση των υποδομών και την ενίσχυση της προσβασιμότητας.
- Στην τουριστική ανάπτυξη της Ηπείρου με τη δημιουργία και προώθηση ενός διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος με έμφαση στις **εναλλακτικές μορφές τουρισμού**.
- Στη ανάδειξη του μοναδικού πολιτιστικού πλούτου της Ηπείρου και την διασύνδεση του με το **τουριστικό** προϊόν.
- Στη δημιουργία ενός πιο **ανταγωνιστικού πρωτογενή** τομέα μέσα από συνέργειες και συνεργασίες.
- Στη γενίκευση της χρήσης **νέων τεχνολογιών** προς όφελος της τοπικής οικονομίας και της καθημερινότητας των πολιτών.
- Στη δημιουργία **θέσεων εργασίας** και την **αναβάθμιση των προσόντων** του εργατικού δυναμικού.

Δεδομένου ότι η Στρατηγική αποτελεί συνέχεια της ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία θέατρα της Ηπείρου», ο συνολικός προϋπολογισμός της Στρατηγικής ΟΧΕ της Περιφέρειας Ηπείρου από το 2014 ανέρχεται σε 97.823.356 €. Οι νέες δράσεις α' προτεραιότητας που αναμένεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ έχουν συνολικό προϋπολογισμό 79.969.566 € και αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από πόρους κυρίως του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 (κατά τα 73.323.500 €) αλλά και μέσω του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, των διασυνοριακών προγραμμάτων Interreg, των προγραμμάτων LEADER.

Προτείνονται ακόμα δράσεις β' προτεραιότητας οι οποίες θα υλοποιηθούν εφόσον ο προϋπολογισμός από τις παραπάνω πηγές δεν εξαντληθεί ή εξασφαλιστούν πόροι από άλλες πηγές. Όλες οι δράσεις, ανεξαρτήτως προτεραιοποίησης, διακρίνονται σε δράσεις ανά περιοχή παρέμβασης και σε οριζόντιες δράσεις. Οι οριζόντιες δράσεις στοχεύουν στην αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν την περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ στο σύνολό της και μέσα από την υλοποίησή τους αναμένεται να εξυπηρετηθούν στόχοι όπως η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης και η σύνδεση του πρωτογενούς τομέα με τον τουρισμό και στις τέσσερις (4) περιοχές παρέμβασης.

Σε ό,τι αφορά τις δράσεις ανά περιοχή παρέμβασης, αυτές εξυπηρετούν διαφορετικούς στόχους ανάλογα με την περιοχή στην οποία σχεδιάζεται να υλοποιηθούν. Η υλοποίηση των δράσεων στη Βόρεια Πίνδο αναμένεται να συντελέσουν στη δημιουργία ενός πόλου έλξης ιαματικού τουρισμού, ενός σύγχρονου κέντρου αναζωογόνησης και ευεξίας με υψηλού επιπέδου παρεχόμενες υπηρεσίες προς τον επισκέπτη. Οι δράσεις που σχεδιάστηκαν για τη Νότια Πίνδο αφορούν κυρίως την ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομής για τη διατήρηση του παραδοσιακού

χαρακτήρα της περιοχής, την προστασία του περιβάλλοντός της και τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Η αναβίωση του ιστορικού χώρου του Σουλίου είναι ο στόχος των εκεί προτεινόμενων δράσεων ενώ επιδιώκεται η ανάδειξη της περιοχής του Αχέροντα ως ενός προορισμού που θα συνδυάζει το "μύθο" με εναλλακτικές δραστηριότητες στη φύση. Τέλος, οι δράσεις, μέσω της υλοποίησής τους, στην περιοχή των Αρχαίων Θεάτρων θα επιτύχουν την ολοκλήρωση του τουριστικού προϊόντος της Διαδρομής και την προώθησή του, ώστε να διεκδικήσει θέση ανάμεσα στους πιο επισκέψιμους προορισμούς πολιτιστικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα.

Οι προτεινόμενες δράσεις εντάσσονται σε τέσσερις (4) στρατηγικούς άξονες: 1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας 2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών 3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και του τουρισμού και 4. Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης.

Η εφαρμογή της Στρατηγικής και η υλοποίηση των σχεδιαζόμενων δράσεων αναμένεται να επιφέρουν τα ακόλουθα οφέλη για την Περιφέρεια:

- Αποκατάσταση και ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων πολιτισμού
- Ανάπτυξη ποικίλων μορφών εναλλακτικού τουρισμού, ιδιαίτερα τουρισμού υπαίθρου, πολιτιστικού, ιαματικού, περιπατητικού και γαστρονομικού.
- Δημιουργία ενός ενιαίου τουριστικού προϊόντος το οποίο θα αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης (φύση, πολιτισμό, εναλλακτικές δραστηριότητες, παράδοση, γαστρονομία) και θα προσελκύει επισκέπτες που αναζητούν μη παραδοσιακές εμπειρίες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους
- Αύξηση του συνολικού αριθμού επισκεπτών στην Περιφέρεια
- Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και αντιμετώπιση κάποιων από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής που απειλούν τόσο τον πληθυσμό όσο και τους πόρους της Περιφέρειας
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ προς βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
- Ενίσχυση των συνεργατικών/συνεταιριστικών σχηματισμών με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
- Δημιουργία θέσεων εργασίας και ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
- Συγκράτηση και σταδιακή αύξηση του μόνιμου πληθυσμού των Περιοχών.

Για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Στρατηγικής ΟΧΕ προτείνεται ένα σύστημα διακυβέρνησης το οποίο βασίζεται στη μεθοδολογία PM²-PfM² και διαρθρώνεται σε τρία (3) επίπεδα. Στο πρώτο, Στρατηγικό, επίπεδο καθορίζονται το όραμα, η στρατηγική, οι στόχοι και οι προτεραιότητες της ΟΧΕ. Στο επίπεδο αυτό, αποφασιστικό όργανο είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο το οποίο, εκτός από το να διαμορφώνει τη στρατηγική, εποπτεύει και την υλοποίησή της.

Executive Summary

During the 2014-2020 Programming Period, the Region of Epirus designed and

implemented an Integrated Territorial Investment (ITI) Strategy named “Cultural Route in the Ancient Theaters of Epirus”. The Strategy’s implementation has led to the creation of a branded tourism product, a 344-km-long cultural route that connects five (5) ancient viewing sites situated in Epirus’ four (4) regional units, the ancient theaters of Amvrakia, Gitana, Kassopi, Dodoni and Nikopolis, and the wider archaeological areas around them.

The Region of Epirus has decided to continue with the implementation of the Ancient Theaters’ ITI in the current (2021-2027) programming period by expanding its territorial range adding three (3) more areas in Epirus, namely North and South Pindos and the area around Souli and Acheron river. The prolonged Epirus’ ITI also aims at creating an “enriched” tourism product that shall not solely comprise a cultural destination but will incorporate various other alternative activities.

The 2021-2027 ITI shall bear the title “Route in the Ancient Theaters, the Nature and the Culture in Epirus”. The areas selected to form its territory are facing common challenges but also share significant growth potential. More in particular, these areas as a whole, have a rich historic and cultural reserve (ancient theaters, Acheron, Souli, Grammos, an important number of Byzantine and post-Byzantine churches in the area, etc.), are characterized by their landscapes’ beauty and a geomorphology that allows the development of various alternative activities (hiking, rafting, kayaking, canyoning, mountaineering, climbing, rafting, fishing, etc.), preserve their traditional character and architectural tradition, and comprise unique sites of interest such as the Amarantos baths, the only steam baths in Greece and in Europe. Moreover, they have a rich tradition in agriculture, stock-breeding and in processing their products and, thus, also in gastronomy, which is viewed as a potential element of Epirus’ tourism product offering.

However, the ITI territory faces significant challenges which the Region of Epirus aims at mitigating through the implementation of its ITI Strategy. The ITI territory is a relatively isolated area mainly because of its geomorphology (mountainous in its biggest part) that makes access to and from city centers difficult and time-consuming. This is one of the reasons why these areas have been gradually abandoned by their inhabitants and are now facing the dual major challenge of population aging and shrinkage. The territory’s economy is characterized by a large share of very small, family businesses that find it difficult to transform themselves and increase their competitiveness. Furthermore, synergies between the local economies’ two main sectors, agribusiness and tourism, remain low.

The Epirus ITI’s vision is the creation of an attractive area for its residents and visitors, with dynamic, outward-looking and sustainable development, by investing in the wealth of its natural environment, its unique cultural heritage and tourism.

The first priority projects have been designed as part of the ITI Strategy. These projects are expected to contribute to the realization of the above-mentioned vision and the achievement of the following main objectives:

- Infrastructure improvement and accessibility increase
- Tourism development in Epirus Region through the creation and promotion of a differentiated tourism product in which **alternative forms of tourism** are emphasized

- The promotion of Epirus' unique cultural wealth and its incorporation into the Region's **tourism** product offering
- Enhancement of the local **primary sector's competitiveness** through synergies and cooperations
- Increased use of **new technologies** that should allow for the enhancement of local economies and the improvement of citizens' everyday life
- Job creation and employee upskilling

Given that the Strategy is a continuation of the "Cultural Routes to the Ancient Theaters of Epirus" the total budget of the Epirus Region's ITI Strategy since 2014 amounts to 97,823,356 € .

The total budget of the first priority projects to be implemented as part of the Epirus ITI Strategy adds up to 79.969.566 €. The projects are expected to be funded primarily through the Programme Epirus 2021-2027 (total ROP 2021-2027 funds destined for ITI projects equal 73.323.500 €). Other funding sources include the Resilience and Recovery Fund (RRF), the Interreg cross border cooperation programmes, LEADER programmes.

Some second priority projects are also suggested. These projects shall be implemented in case that the above mentioned budget is not exhausted and/or additional funding sources are secured. The suggested projects, whether of first or second priority, are classified into two types: projects per area of interest (e.g. North Pindos) and horizontal projects. The implementation of horizontal projects shall result in addressing challenges that are common across the entire ITI territory and contribute to meeting objectives such as the enhancement of local economy, entrepreneurship and labor and the connection of the primary and tourism sectors in all ITI areas.

As far as the projects per area are concerned, these aim at meeting different objectives. The projects designed for North Pindos aim at creating a modern spa and wellness center that shall offer visitors high quality services and thus constitute a point of attraction for wellbeing tourism. In South Pindos focus is put on major infrastructure projects that shall protect the area's traditional character and natural environment and allow for its sustainable tourism development. The projects planned for Souli will contribute to its "revival" whereas the ones to be implemented in the area around the Acheron river will aim at turning it into an area that attracts alternative tourism combining its "myth" with different types of activities close to nature. As far as the Cultural Route in Ancient Theatres is concerned, the objective is that this tourism product is completed and promoted so that it becomes one of the visitable cultural attractions in Greece.

The suggested projects fall under four (4) strategic axes, namely: 1. Local economy enhancement 2. Mobility enhancement, accessibility interventions and infrastructure improvement 3. Regional attractiveness increase emphasizing on culture and tourism 4. Social cohesion promotion and employment growth.

The implementation of the ITI Strategy and planned projects are expected to bear the following benefits for Epirus Region and its population:

- The restoration and promotion of major archaeological sites and cultural monuments
- The development of various forms of alternative tourism, particularly of

- ecotourism, cultural, wellness, hiking and culinary tourism
- Creation of an integrated tourism product that shall incorporate all advantages of the ITI territory (nature, culture, alternative activities, tradition, gastronomy) and shall attract visitors who seek non-traditional experiences all year round
- The increase in the total number of tourists visiting the Epirus Region
- The protection of natural resources and the tackling of some of the climate change's impacts that threaten both the Region's population and resources
- The exploitation of ICT to improve the population's everyday life and enhance local businesses' competitiveness
- The enhancement of collaborative/cooperative business schemes in order for business competitiveness to be improved
- The creation of jobs and the development of local economy
- The elimination of migration and gradual growth of the ITI territory's population.

For the monitoring of the ITI Strategy's implementation, a governance system is suggested. The system is based on the PM²-PfM² methodology and comprises three (3) layers. In the first, Strategic layer, the ITI's vision, strategy, objectives and priorities are determined. In this layer, the Regional Council will be the decisive authority and besides forming the Strategy, it will also supervise its implementation.

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 περιλαμβάνεται η υλοποίηση Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) για την προώθηση ενός νέου προτύπου χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας που θα στηρίζεται στην αρχή της ολοκληρωμένης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων και υποδομών με ταυτόχρονη προστασία των στοιχείων που συνθέτουν το περιβάλλον και τοπίο της Ηπείρου.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Ανάδοχος καλείται να εκπονήσει ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Στρατηγικής ΟΧΕ για τις ακόλουθες περιοχές: την περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ “Αρχαίων Θεάτρων”, καθώς και τις περιοχές Βόρειας και Νότιας Πίνδου και Σουλίου-Αχέροντα. Το Σχέδιο Στρατηγικής θα παραδοθεί σε δύο (2) τμήματα.

Το παρόν Παραδοτέο αποτελεί το ολοκληρωμένο Σχέδιο Στρατηγικής ΟΧΕ το οποίο διαρθρώνεται διαρθρώνεται στα εξής οκτώ (8) κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1

Στο Κεφάλαιο 1, αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ηπείρου, καθώς και των περιοχών παρέμβασης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ). Στο Κεφάλαιο, περιλαμβάνεται παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης στην Περιφέρεια σε σχέση με την οικονομία της περιοχής, τον πληθυσμό της, τους δείκτες απασχόλησης, και αναλύονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ηπείρου γενικά. Επιπλέον, αναλύονται οι προκλήσεις που η Περιφέρεια αντιμετωπίζει, αλλά και ειδικότερα τα χαρακτηριστικά και προβλήματα των περιοχών της ΟΧΕ Αρχαίων Θεάτρων, Σουλίου-Αχέροντα και Βόρειας και Νότιας Πίνδου. Μέσω αυτής της ανάλυσης τεκμηριώνεται η επιλογή των περιοχών αυτών ως περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ.

Για τη σύνθεση του Κεφαλαίου 1, ο Ανάδοχος στηρίχθηκε στη μελέτη “Προτάσεις για την Εφαρμογή Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων” καθώς και το εγκεκριμένο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027. Τα στατιστικά στοιχεία που παρατίθενται στο Κεφάλαιο προέρχονται κυρίως από την ΕΛΣΤΑΤ και τον ΟΟΣΑ.

Κεφάλαιο 2

Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζονται οι στόχοι της στρατηγικής ΟΧΕ. Το Κεφάλαιο ξεκινά με μια εμπεριστατωμένη ανάλυση του αναπτυξιακού δυναμικού και των αναπτυξιακών αναγκών, συνοδευόμενη από ανάλυση SWOT για κάθε περιοχή παρέμβασης. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η στρατηγική ΟΧΕ η οποία συνιστά μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για το πως θα αξιοποιηθεί το δυναμικό των περιοχών παρέμβασης, θα ξεπεραστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, και θα πετύχουν τελικά το επιθυμητό πρότυπο ανάπτυξης βάσει του οράματος. Παρουσιάζονται επίσης οι στρατηγικοί και ειδικοί στόχοι της ΟΧΕ και τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή της στρατηγικής, ενώ συνοψίζονται και οι υφιστάμενες, σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, πολιτικές που αφορούν την περιοχή παρέμβασης στο σύνολό της.

Ο Ανάδοχος πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις στις περιοχές εφαρμογής της ΟΧΕ και συναντήσεις με την Περιφέρεια Ηπείρου αλλά και με μια σειρά ενδιαφερόμενων μερών προκειμένου να συλλέξει πληροφορίες και υλικό, να γνωρίσει από κοντά τις δυνατότητες και τα προβλήματα των περιοχών αυτών, και να διαμορφώσει τη

στρατηγική για την ΟΧΕ και τους στόχους της. Συγκεκριμένα, ο Ανάδοχος επισκεύθηκε την Περιφέρεια Ηπείρου και συνομίλησε με τον Περιφερειάρχη και την ΕΥΔ Ηπείρου στις 14 Σεπτεμβρίου και 12 Οκτωβρίου. Στις 14 και 15 Σεπτεμβρίου πραγματοποίησε επισκέψεις στις περιοχές της Νότιας και Βόρειας Πίνδου και συνομίλησε με τοπικούς παράγοντες με τους οποίους αναλύθηκαν σε βάθος οι προκλήσεις που αντιμετωπίζονται.

Πέραν των επιτόπιων, ο Ανάδοχος πραγματοποίησε σειρά διαδικτυακών συναντήσεων με φορείς της περιοχής παρέμβασης και δυνητικούς φορείς υλοποίησης/δικαιούχους των έργων, όπως οι ΕΦΑ της Περιφέρειας, το ΥΠΠΟ κ.ά. , σε όλο το διάστημα που μεσολάβησε από την υπογραφή της Σύμβασης και την υποβολή του παρόντος 1ου παραδοτέου. Τα συμπεράσματα των συναντήσεων και η πληροφορία που πρωτογενώς έλαβε ο Ανάδοχος, αποτέλεσαν τη βάση πάνω στην οποία συνέθεσε τόσο αυτό όσο και τα επόμενα Κεφάλαια.

Κεφάλαιο 3

Στο Κεφάλαιο 3, αναλύονται οι συγκεκριμένες δράσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της στρατηγικής ΟΧΕ με ενδεικτικούς προϋπολογισμούς και χρονοδιαγράμματα. Η ανάλυση των δράσεων φτάνει μέχρι και τη σύνταξη τεχνικών δελτίων.

Κεφάλαιο 4

Το Κεφάλαιο 4 του παρόντος συνιστά το σχέδιο χρηματοδότησης των δράσεων, κι ως εκ τούτου, σε αυτό γίνεται μία ανάλυση των απαιτούμενων πόρων για την υλοποίηση των δράσεων και των πιθανών πηγών χρηματοδότησής τους.

Κεφάλαιο 5

Στο Κεφάλαιο 5 παρουσιάζονται οι δείκτες που προτείνεται να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου στην υλοποίηση των επιμέρους δράσεων και την εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ συνολικά. Οι δείκτες διακρίνονται σε δείκτες εκροών και δείκτες αποτελεσμάτων.

Κεφάλαιο 6

Στο Κεφάλαιο 6 παρουσιάζονται οι κίνδυνοι (επιχειρησιακοί, οικονομικοί, νομικοί / θεσμικοί, στελέχωσης και τεχνικοί) που ενδέχεται να προκύψουν κατά την εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ και την υλοποίηση των δράσεών της. Γίνεται επίσης κατηγοριοποίηση των κινδύνων ανά επίπεδο (χαμηλό, μεσαίο, υψηλό) με βάση την πιθανότητα να προκύψουν και την επίπτωση που θα έχουν στην εφαρμογή της Στρατηγικής ενώ για κάθε κίνδυνο προτείνονται τρόποι αντιμετώπισης.

Κεφάλαιο 7

Στο Κεφάλαιο 7 προτείνεται ένα σύστημα διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της Στρατηγικής ΟΧΕ. Το σύστημα που προτείνεται είναι τόσο αντιπροσωπευτικό, εξασφαλίζει δηλαδή την ευρεία συμμετοχή των εταίρων, όσο και αποτελεσματικό. Περιλαμβάνει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων μερών και στόχος

του είναι να βελτιστοποιήσει τη μεταξύ τους συνεργασία ώστε να διασφαλιστεί η υλοποίηση της Στρατηγικής και για να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από την εφαρμογή της ΟΧΕ για την Περιφέρεια και τους πολίτες της. Για τη διαμόρφωση του προτεινόμενου σχήματος διακυβέρνησης, χρησιμοποιήθηκε η μεθοδολογία PM²-PfM² η οποία ενσωματώνει διεθνώς αναγνωρισμένες βέλτιστες πρακτικές από άλλες μεθόδους και πρότυπα.

Κεφάλαιο 8

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Στρατηγικής ΟΧΕ διενεργήθηκε δημόσια διαβούλευση. Στο Κεφάλαιο 8 του παρόντος περιγράφονται οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για τη διενέργειά της, αναφέρονται οι συμμετέχοντες και παρουσιάζονται τα αποτελέσματά της.

Κεφάλαιο 9

Στο Κεφάλαιο 9 προσδιορίζεται σχέδιο δράσης αναφορικά με την προβολή και επικοινωνία των έργων της Στρατηγικής σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού 1060/21.

Παρουσίαση της περιοχής παρέμβασης

1

Περιφέρεια Ηπείρου
Region of Epirus

Στο παρόν Κεφάλαιο, αναλύονται βασικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ηπείρου, καθώς και των περιοχών παρέμβασης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ). Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η κατάσταση στην Περιφέρεια Ηπείρου όπως αυτή διαμορφώνεται σήμερα σε σχέση με την οικονομία της περιοχής, τον πληθυσμό της και τους δείκτες απασχόλησης της. Επιπλέον, αναδεικνύονται τα κυριότερα χαρακτηριστικά και προβλήματα που συναντώνται στην Περιφέρεια Ηπείρου. Τέλος, παρουσιάζεται η περιοχή της Ηπείρου στην οποία θα εφαρμοστεί η ΟΧΕ, αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά και οι ανάγκες της, και τεκμηριώνεται η επιλογή της ως πεδίο εφαρμογής της ΟΧΕ.

1.1 Παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, έχοντας δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος και βορειοανατολικά τους ορεινούς όγκους της Πίνδου. Η Ήπειρος συνορεύει νοτιοανατολικά με τη Στερεά Ελλάδα, ανατολικά με τη Θεσσαλία και βορειοανατολικά με τη Μακεδονία. Στη βορειοδυτική πλευρά συνορεύει με την Αλβανία, ενώ η δυτική πλευρά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος και η νοτιοδυτική από τον Αμβρακικό κόλπο. Η συνολική έκτασή της είναι 9.203 τ. χλμ., καλύπτοντας το 6,7% της συνολικής έκτασης της χώρας και η πρωτεύουσα της είναι η πόλη των Ιωαννίνων. Αν και σε σχέση με τη γεωγραφική της θέση στον Ελλαδικό χώρο θεωρείται σχετικά απομονωμένη, εν τούτοις κατέχει σημαντικό γεωγραφικό πλεονέκτημα αποτελώντας πύλη εισόδου – εξόδου προς τα Βαλκάνια και την Δυτική Ευρώπη.

Χάρτης 1: Περιφέρεια Ηπείρου

Η γεωμορφολογία της χαρακτηρίζεται από το ορεινό ανάγλυφο και την αφθονία των επιφανειακών υδάτων. Αποτέλεσμα είναι το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, με δάση, μοναδική χλωρίδα και πανίδα και φυσική ομορφιά. Η Περιφέρεια έχει μεγάλο ποσοστό ορεινών εκτάσεων που καλύπτουν το 77% της συνολικής της έκτασης, ενώ οι πεδινές εκτάσεις καλύπτουν το 23% της έκτασής της. Η οροσειρά της Πίνδου αποτελεί το

φυσικό γεωγραφικό σύνορο της Περιφέρειας με τη Δυτική Μακεδονία (βόρειο τμήμα) και τη Θεσσαλία (νότιο τμήμα).

Το κλίμα της Περιφέρειας χαρακτηρίζεται από άφθονες και παρατεταμένες βροχές κυρίως κατά τη διάρκεια της περιόδου Οκτωβρίου - Απριλίου και από χιονοπτώσεις το χειμώνα στα ορεινά. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι είναι η Περιφέρεια της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό βροχοπτώσεων. Για το λόγο αυτό, η υδρομορφία της είναι πλούσια, τόσο σε επιφανειακά νερά, που συγκεντρώνονται κυρίως σε πέντε ποταμούς και σε πυκνό δίκτυο χειμάρρων, όσο και σε υπόγεια, τα οποία συγκεντρώνονται στις υδρολογικές λεκάνες.

Οι κυριότεροι ποταμοί της Περιφέρειας Ηπείρου είναι:

- Ο Άραχθος ο οποίος πηγάζει από το όρος Περιστέρι και το όρος Μιτσικέλι και εκβάλλει στον Αμβρακικό κόλπο,
- Ο Λούρος ο οποίος πηγάζει από το βουνό Τόμαρος και εκβάλλει στον Αμβρακικό κόλπο,
- Ο Καλαμάς (Θύαμις) ο οποίος πηγάζει από το βουνό Δούσκο και εκβάλλει στην Κερκυραϊκή θάλασσα από τον όρμο του Βάλτου,
- Ο Αχέροντας ο οποίος πηγάζει από το βουνό Τόμαρος και εκβάλλει στο Ιόνιο Πέλαγος από τον κόλπο του Φαναρίου,
- Ο Αώος ο οποίος πηγάζει από το οροπέδιο Μετσόβου (Πηγές Αώου) και καταλήγει στην Αδριατική θάλασσα, και τέλος,
- Ο Αχελώος ο οποίος πηγάζει από το βουνό Λάκμος και εκβάλλει στη Λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου.

Οι σημαντικότερες λίμνες της Περιφέρειας είναι η λίμνη Ιωαννίνων, η λίμνη-υγροβιότοπος της Λαψίστας, οι μικρές λίμνες Ζαραβίνα, Ζηρός και Μαύρη καθώς και οι τεχνητές λίμνες: των Πηγών Αώου, του Πουρναρίου, της Άρτας και του Λούρου ποταμού, που δημιουργήθηκαν για υδροηλεκτρικούς σκοπούς. Οι κυριότερες λιμνοθάλασσες είναι οι λιμνοθάλασσες Τσουκαλιού και Λογαρού στον Αμβρακικό κόλπο και η λιμνοθάλασσα Σαγιάδας Θεσπρωτίας.

Τέλος, στην **Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχει σημαντικός αριθμός θεσμοθετημένων περιοχών προστασίας**¹. Ειδικότερα, οι θεσμοθετημένες προστατευόμενες περιοχές περιλαμβάνουν:

- Δύο (2) Εθνικούς δρυμούς (Πίνδου και Βίκου-Αώου),
- Τρία (3) Εθνικά πάρκα (Βόρειας Πίνδου, Υγρότοπων Αμβρακικού κόλπου και Τζουμέρκων, περιοχή προστασίας της φύσης Στενών και εκβολών των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά),
- Μια (1) Περιοχή Οικοανάπτυξης (Λίμνη Παμβώτιδας),
- Έναν (1) Υγρότοπο διεθνούς σημασίας (Ramsar) (Κόλπος Αμβρακικού),
- Είκοσι οκτώ (28) περιοχές οι οποίες περιλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο NATURA 2000 (Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ),

¹ Insete.gr: Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα ορισμού για το έτος 2021

- Δύο (2) Αισθητικά δάση (Περιαστικό δάσος Ιωαννίνων και παραλιακό δάσος Νικοπόλεως-Μύτικα Πρεβέζης),
- Τρία (3) Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης (το κλήμα των Καλαρρυτών, ο πλάτανος της Άρτας και ο πλάτανος στην Ελαία Θεσπρωτίας),
- Δύο (2) Ειδικά προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με το πρωτόκολλο 4 της Σύμβασης της Βαρκελώνης (Αισθητικό δάσος Νικοπόλεως - Μύτικα Πρέβεζας και Αμβρακικός κόλπος),
- Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα οποία συγκεντρώνονται κυρίως στην παράκτια περιοχή που εκτείνεται από τις εκβολές του Αχέροντα ως τη Σαγιάδα και στον κεντρικό ορεινό όγκο,
- Τριάντα τέσσερα (34) Καταφύγια Άγριας Ζωής και
- Τριάντα εννέα (39) Παραδοσιακούς οικισμούς.

1.1.1 Διοικητική διάρθρωση

Η Περιφέρεια Ηπείρου αποτελείται από τέσσερις (4) Περιφερειακές Ενότητες-ΠΕ (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) και η συνολική της έκταση ανέρχεται σε 9.203 τ.χλμ (6,9% της χώρας).

Χάρτης 22: Περιφερειακές ενότητες Περιφέρειας Ηπείρου

Συγκεκριμένα:

1. Η **ΠΕ Ιωαννίνων** καταλαμβάνει το βορειοδυτικό και μεγαλύτερο τμήμα της Περιφέρειας. Συνορεύει βόρεια με την Αλβανία, νότια με τις ΠΕ Πρέβεζας και Άρτας, ανατολικά με τις ΠΕ Τρικάλων, Γρεβενών, Κοζάνης και Καστοριάς και δυτικά με την ΠΕ Θεσπρωτίας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του εδάφους της ΠΕ Ιωαννίνων είναι ορεινό και συγκεκριμένα οι ορεινές εκτάσεις καταλαμβάνουν το 85,3%, οι ημιορεινές το 11,4%, και μόλις το 3,3% χαρακτηρίζονται ως πεδινές εκτάσεις. Η ΠΕ Ιωαννίνων

αποτελεί τη μεγαλύτερη Ενότητα της Περιφέρειας με συνολική έκταση 4.990 τ.χλμ., που αντιστοιχεί στο 54,2% του συνόλου της Περιφέρειας.

2. Η **ΠΕ Άρτας** καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Περιφέρειας. Συνορεύει στα βόρεια με τις ΠΕ Ιωαννίνων και Τρικάλων, ανατολικά με τις ΠΕ Καρδίτσας και Αιτωλοακαρνανίας και δυτικά με τις ΠΕ Πρεβέζης και Ιωαννίνων, ενώ βρέχεται από τον Αμβρακικό κόλπο.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του εδάφους της ΠΕ Άρτας είναι ορεινό και αντιστοιχεί στο 70,4% του συνολικού εδάφους της, ενώ το 18,6% είναι πεδινό και το 11% ημιορεινό. Η συνολική έκταση της ΠΕ Άρτας είναι 1.662 τ.χλμ. και αντιστοιχεί στο 18,1% της Περιφέρειας.

3. Η **ΠΕ Πρέβεζας** βρίσκεται στη νοτιοδυτική άκρη της Περιφέρειας. Συνορεύει βόρεια με τις ΠΕ Θεσπρωτίας και Ιωαννίνων, ανατολικά συνορεύει με την ΠΕ Άρτας και βρέχεται από τον Αμβρακικό κόλπο, και δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος.

Η κατανομή των εδαφών της είναι 46,5% ορεινοί όγκοι, 20,7% ημιορεινές εκτάσεις και 32,8% πεδιάδες. Η συνολική έκταση της ΠΕ Πρέβεζας είναι 1.036 τ.χλμ. που αντιστοιχεί στο 11,3% του συνόλου της Περιφέρειας.

4. Η **ΠΕ Θεσπρωτίας** αποτελεί τη βορειοδυτικότερη ΠΕ της Ηπειρωτικής χώρας. Συνορεύει βόρεια με την Αλβανία, ανατολικά με την ΠΕ Ιωαννίνων, νότια με την ΠΕ Πρέβεζας και δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος.

Η κατανομή των εδαφών της είναι 70,0% ορεινή, 24,7% ημιορεινή και μόλις 5,3% πεδινή. Η συνολική έκτασή της είναι 1.515 τ.χλμ. που αντιστοιχεί στο 16,5% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας.

Οι μεγαλύτερες πόλεις της Περιφέρειας είναι τέσσερις (4): τα Ιωάννινα, η Άρτα, η Πρέβεζα και η Ηγουμενίτσα, που αποτελούν τα κέντρα των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων. Από αυτές, η πόλη των Ιωαννιτών, με 113.978 κατοίκους², είναι η πρωτεύουσα της Περιφερειακής Διοίκησης Ηπείρου και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας. Η Περιφέρεια επίσης αποτελείται από δεκαοκτώ (18) Δήμους.

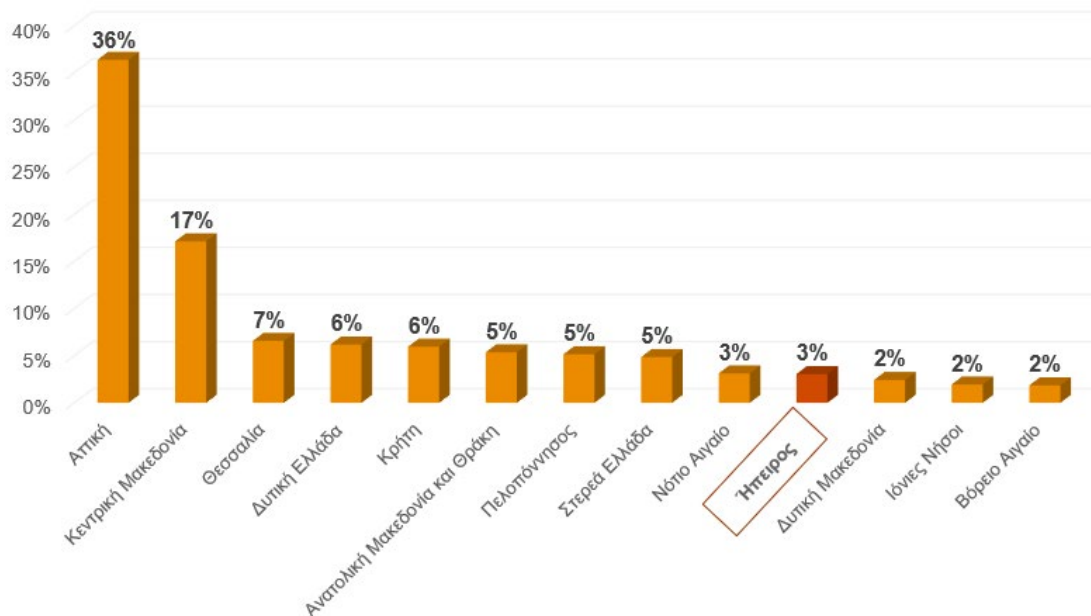
1.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Κύρια δημογραφική τάση της Περιφέρειας αποτελεί η πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού. Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ (2021)³, ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας ανέρχεται σε 319.991 άτομα και αποτελεί περίπου το 3% του πληθυσμού της χώρας.

² Πηγή: Ελστατ, απογραφή 2021

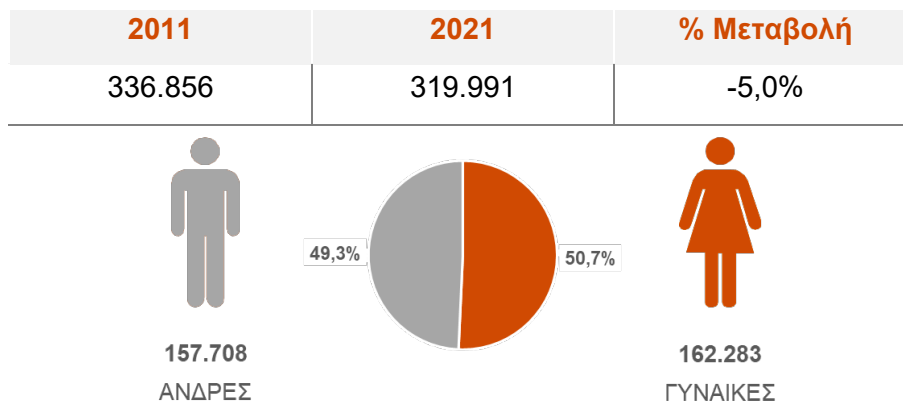
³ https://elstat-outsourcers.statistics.gr/Census2022_GR.pdf

Διάγραμμα 1: Θέση της Περιφέρειας Ηπείρου στην ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού της Ελλάδας

Κατά την περίοδο 2011-2021 η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσίασε σημαντική μείωση του μόνιμου πληθυσμού κατά 5%, ενώ η αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας ανήλθε σε περίπου 3,1%.

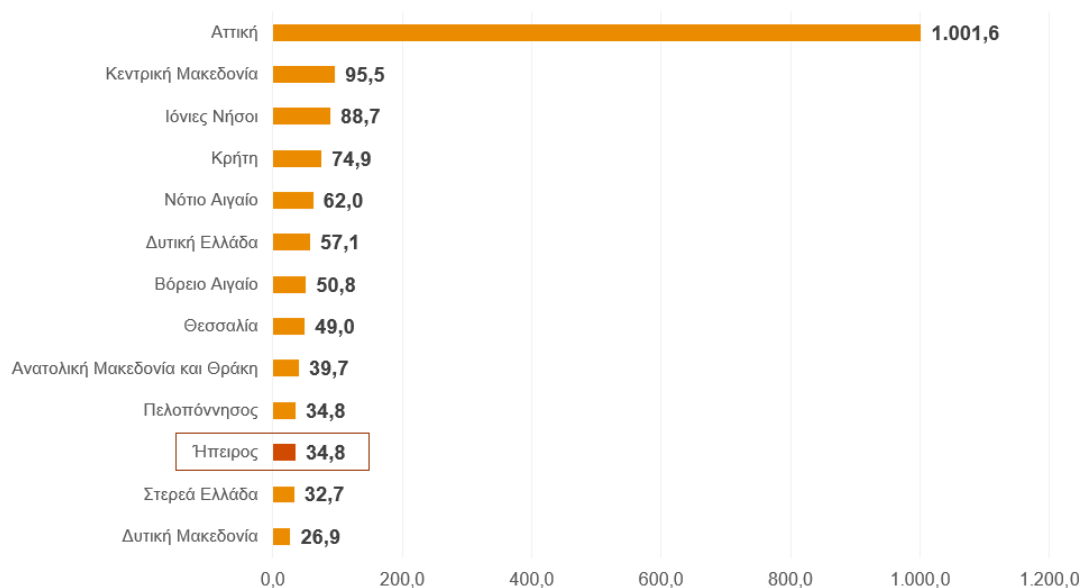
Σχήμα 1: Πληθυσμός Περιφέρειας Ηπείρου

Αναφορικά με την πληθυσμιακή πυκνότητα, η Περιφέρεια Ηπείρου εμφανίζει σημαντικά μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα (34,8%) σε σχέση με αυτή της χώρας και κατατάσσεται ως μια από τις πλέον αραιοκατοικημένες, καθώς και λιγότερο αστικοποιημένες περιφέρειες.⁴ Ο πληθυσμός της Περιφέρειας που ζει στις πόλεις είναι χαμηλός (50,2%) και πολύ κάτω από τον εθνικό μέσο όρο (66%).

⁴ Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020

Διάγραμμα 2: Πυκνότητα πληθυσμού ανά Περιφέρεια (κάτοικοι/τ.χλμ.) - Θέση Περιφέρειας Ηπείρου [Πηγή: Ελστατ]

Παράλληλα, ένα σημαντικό ζήτημα στην Περιφέρεια Ηπείρου αποτελεί η γήρανση του πληθυσμού καθώς το ποσοστό του πληθυσμού άνω των 70 ετών είναι το υψηλότερο στην Ελλάδα και σχεδόν 1,4 φορές πάνω από τα επίπεδα της ΕΕ, ενώ αυξήθηκε σημαντικά (2,9%) κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης (2009-2018)⁵.

Ακολουθεί σχεδιάγραμμα με τα δημογραφικά στοιχεία ανά Περιφερειακή Ενότητα:

Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων

⁵Η Ελλάδα αντιμετωπίζει οξύ πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού καθώς το 40% του πληθυσμού αναμένεται να είναι άνω των 65 ετών έως το 2050 (ΟΟΣΑ 2017).

Περιφερειακή Ενότητα Άρτας

Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας

Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

1.1.3 Οικονομικά χαρακτηριστικά

Η οικονομική δομή της Περιφέρειας Ηπείρου χαρακτηρίζεται από έντονη παρουσία του πρωτογενή τομέα (8,4% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της Περιφέρειας), ποσοστό διπλάσιο από τον αντίστοιχο εθνικό μέσο όρο και πέντε φορές υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΟΟΣΑ 2020). Ο πρωτογενής τομέας έχει επίσης υψηλό μερίδιο απασχόλησης (17,5%), το οποίο είναι 64% και 268% υψηλότερο από το υψηλότερο εθνικό και τον μέσο όρο της ΕΕ, αντίστοιχα.

Παρόλο, που η σχετική παραγωγικότητα του πρωτογενούς τομέα στην Ήπειρο είναι χαμηλότερη σε σύγκριση με αυτή του κλάδου της μεταποίησης και των υπηρεσιών, η Περιφέρεια έχει καλύτερες σχετικές επιδόσεις στον τομέα της γεωργίας από τις άλλες

περιφέρειες της ΕΕ (25%⁶ και 47%⁷ υψηλότερη από τον εθνικό και κοινοτικό μέσο όρο αντίστοιχα). Η Περιφέρεια Ηπείρου παράγει μια ποικιλία γεωργικών προϊόντων, από τα οποία τα πιο σημαντικά είναι τα δημητριακά και τα εσπεριδοειδή ενώ ιδιαίτερα αναπτυγμένη είναι και η ζωική παραγωγή κυρίως γάλακτος και διαφόρων γαλακτοκομικών προϊόντων όπως το τυρί. Η παράκτια και εσωτερική ιχθυοκαλλιέργεια χαρακτηρίζεται από υψηλούς βαθμούς καθετοποίησης και εξωστρέφειας. Η Περιφέρεια Ηπείρου είναι η μοναδική περιοχή της χώρας που συνδυάζει ποικίλα υδατικά μέσα, πολλά είδη εκτρεφόμενων ψαριών και πολλές μεθόδους εκτροφής.

Ο δευτερογενής τομέας στην Περιφέρεια βρίσκεται κοντά στον εθνικό μ.ό., με ΑΕΠ (16,8%). Η βιομηχανική δραστηριότητα περιλαμβάνει τομείς χαμηλής ειδίκευσης, όπως τρόφιμα, ποτά και κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Χωρικά, η μεταποιητική δραστηριότητα συγκεντρώνεται κυρίως στα Ιωάννινα.

Αναφορικά με τον τριτογενή τομέα, αυτός είναι ο μεγαλύτερος τομέας στην περιοχή από άποψη ΑΕΠ (74,8%) και απασχόλησης (68,7%), με παραγωγικότητα χαμηλότερη από τον δευτερογενή τομέα, αλλά ελαφρώς πάνω από την εθνικό και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ο τουρισμός συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στη διάρθρωση της παραγωγικής και οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής.

Σχετικά με τις επιδόσεις της οικονομίας της Περιφέρειας (ΟΟΣΑ 2020)⁸:

- Παράγει μόνο το 2,2% του Εθνικού ΑΕΠ, αποτελώντας την ενδέκατη (11η) μεγαλύτερη περιφερειακή οικονομία στην Ελλάδα, καταγράφοντας πτωτική τάση μετά το 2008. Ομοίως, το επίπεδο ανάπτυξης του ΑΕΠ, σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ, είναι χαμηλό σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο (72%) και πολύ χαμηλό σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ (48%). Τόσο το ΑΕΠ όσο και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μειώθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία κατά 2,9% και 2,6% αντίστοιχα, σημειώνοντας, ωστόσο, μία από τις χαμηλότερες μειώσεις στα επίπεδα ευημερίας στη χώρα. Το επίπεδο παραγωγικότητας στην Ήπειρο είναι χαμηλότερο σε σύγκριση με το εθνικό (77%) και σημαντικά χαμηλότερο σε σύγκριση με το ποσοστό της ΕΕ (52%), κατέχοντας τη δωδέκατη (12η) θέση μεταξύ των ελληνικών περιφερειών. Έχει υποχωρήσει την περίοδο μετά το 2008 κατά 0,8%, που είναι μια από τις μικρότερες μειώσεις μεγέθους μεταξύ των περιφερειών.
- Οι εξαγωγές εμπορευμάτων της περιοχής είναι ίσες με το 6,6% του ΑΕΠ κατέχοντας τη δέκατη (10η) θέση στη χώρα και πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (20%). Ωστόσο, η περιοχή παρουσιάζει πρόοδο προς μια πιο εξωστρεφή οικονομία, καθώς ο δείκτης παρουσίασε ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 9,4% τοποθετώντας την Ήπειρο στην τέταρτη (4η) θέση. Η Περιφέρεια Ηπείρου έχει χαμηλή επίδοση στον Ευρωπαϊκό Πίνακα Αποτελεσμάτων Περιφερειακής Καινοτομίας, καταλαμβάνοντας την έκτη (6η) θέση μεταξύ των ελληνικών περιφερειών, με ποσοστό που αντιστοιχεί μόλις στο 58% του μέσου όρου της ΕΕ. Η απόδοσή του αυξήθηκε ελαφρά κατά την τελευταία δεκαετία κατά 0,5%. Με βάση τον δείκτη Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας (RCI, 2019),

⁶ Κλάδος της μεταποίησης και των υπηρεσιών

⁷ Τομέας της γεωργίας

⁸ Μελέτη ΟΟΣΑ: Regional Policy for Greece Post-2020

κατατάσσεται στη 251η θέση μεταξύ 268 Περιφερειών της ΕΕ-28 και στην τέταρτη (4η) θέση συγκριτικά με τις άλλες περιφέρειες της χώρας.

- Σύμφωνα με την ανάλυση που έγινε και τους δείκτες του Κοινωνικού Πίνακα Αποτελεσμάτων που δημοσίευσε η Eurostat (2019β), η Περιφέρεια Ηπείρου αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού της. Τα στοιχεία δείχνουν ότι το 7,8% του πληθυσμού της Ηπείρου δεν έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και το ποσοστό του πληθυσμού που κινδυνεύει από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό είναι 31%, τιμές ελαφρώς καλύτερες από τον εθνικό μέσο όρο. Ωστόσο, όσον αφορά τη μακροχρόνια ανεργία (77,2%) και τους νέους που αποκλείονται από την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας (18,2%) η Περιφέρεια έχει κατώτερη επίδοση σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο.
- Οι επιδόσεις της Περιφέρειας Ηπείρου ποικίλλουν σε έναν αριθμό δεικτών ευημερίας που εκτιμά ο ΟΟΣΑ. Σε σύγκριση με 402 περιφέρειες του ΟΟΣΑ, η Ήπειρος ανήκει στη μεσαία ομάδα του 60% στους τομείς της ασφάλειας, της εκπαίδευσης, της υγείας, της συμμετοχής στα κοινά, του περιβάλλοντος, του εισοδήματος και της στέγασης. Σε σύγκριση με τις άλλες περιφέρειες του ΟΟΣΑ, η Περιφέρεια Ηπείρου έχει σχετικά υψηλή βαθμολογία σε θέματα ασφάλειας και υγείας και πολύ χαμηλές βαθμολογίες όσον αφορά την εκπαίδευση, τη συμμετοχή των πολιτών, την κοινότητα, το εισόδημα, την πρόσβαση σε υπηρεσίες και θέσεις εργασίας. Σε σύγκριση με τις άλλες ελληνικές περιφέρειες, η Περιφέρεια Ηπείρου είναι πάνω από τον εθνικό μέσο όρο σε θέματα ασφάλειας και υγείας, κοντά στον εθνικό μέσο όρο σε κοινότητα, περιβάλλον, ικανοποίηση από τη ζωή και στέγαση, κάτω από τον εθνικό μέσο όρο στην εκπαίδευση, τη συμμετοχή στα κοινά, το εισόδημα, την πρόσβαση σε υπηρεσίες και θέσεις εργασίας.

1.1.4 Απασχόληση

Η ανεργία στην Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας⁹.

Ειδικότερα, η Περιφέρεια Ηπείρου έχει ποσοστό ανεργίας 12,3%, η περιφέρεια Πελοποννήσου 10,4% και η περιφέρεια Αττικής 10,5%. Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας το α' τρίμηνο του 2022 καταγράφεται στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (24,4%). Σε επίπεδο χώρας καταγράφεται ποσοστό ανεργίας 13,8% με το ποσοστό να φτάνει στο 18% στις γυναίκες ενώ στους άνδρες το 10,5%.

Σύμφωνα με την ετήσια Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ για το 2020¹⁰, στην Περιφέρεια Ηπείρου, οι απασχολούμενοι ανέρχονταν στους 108,8 χιλιάδες, εκ των οποίων:

- 15 χιλιάδες στον πρωτογενή τομέα,
- 14,4 χιλιάδες στον δευτερογενή τομέα, και

⁹ Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Α' τρίμηνο 2022, ΕΛΣΤΑΤ

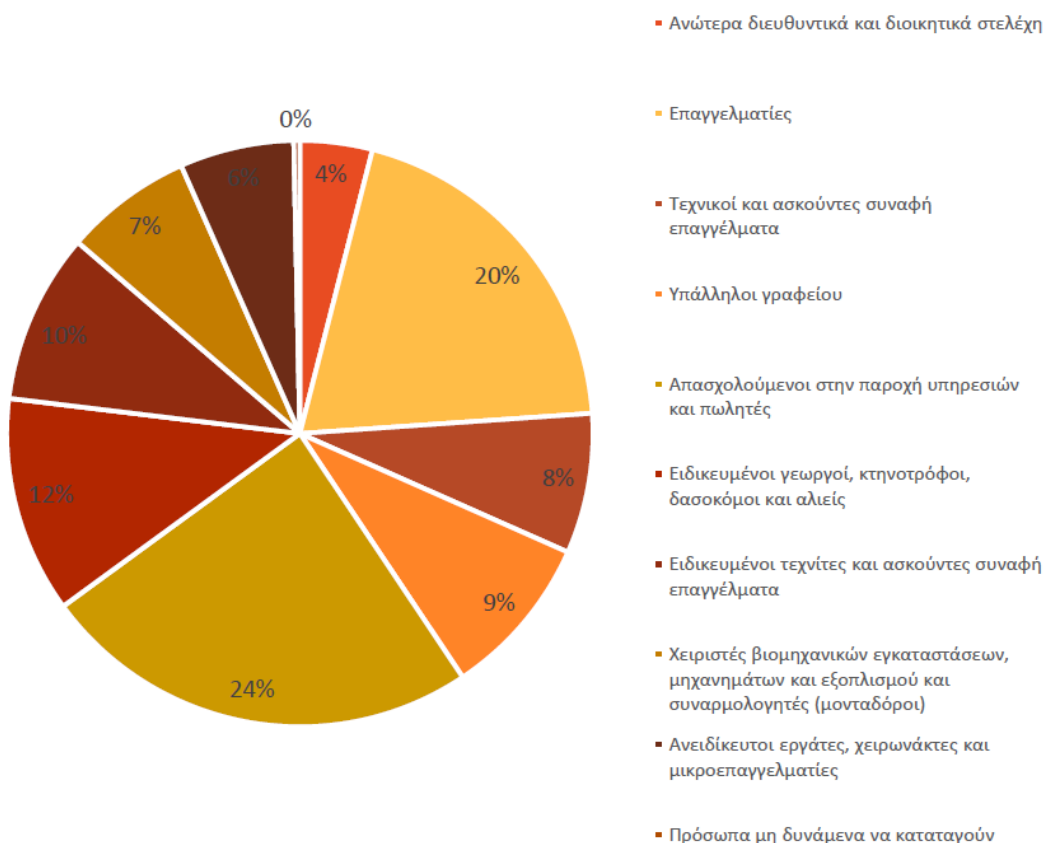
¹⁰ <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJO03/->

- 79,3 χιλιάδες στον τριτογενή τομέα (εκ των οποίων 16,9 χιλιάδες στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων, 11 χιλιάδες σε δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης, 22,7 χιλιάδες στην δημόσια διοίκηση και άμυνα, και στην εκπαίδευση)

Όσον αφορά το επάγγελμα κύριας απασχόλησης:

- 26,5 χιλιάδες είναι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές,
- 21,6 χιλιάδες είναι επαγγελματίες,
- 13 χιλιάδες είναι ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς
- 10,2 χιλιάδες είναι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
- 9,8 χιλιάδες υπάλληλοι γραφείου
- 8,4 χιλιάδες είναι τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
- 7,7 χιλιάδες είναι χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές
- 6,9 χιλιάδες είναι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες

Διάγραμμα 3: Επάγγελμα κύριας απασχόλησης [ΕΛΣΤΑΤ 2020]

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολούμενων:

- 40,3 χιλιάδες (37,1%) είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- 53,9 χιλιάδες (49,5%) είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ
- 14,4 χιλιάδες (13,2%) είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

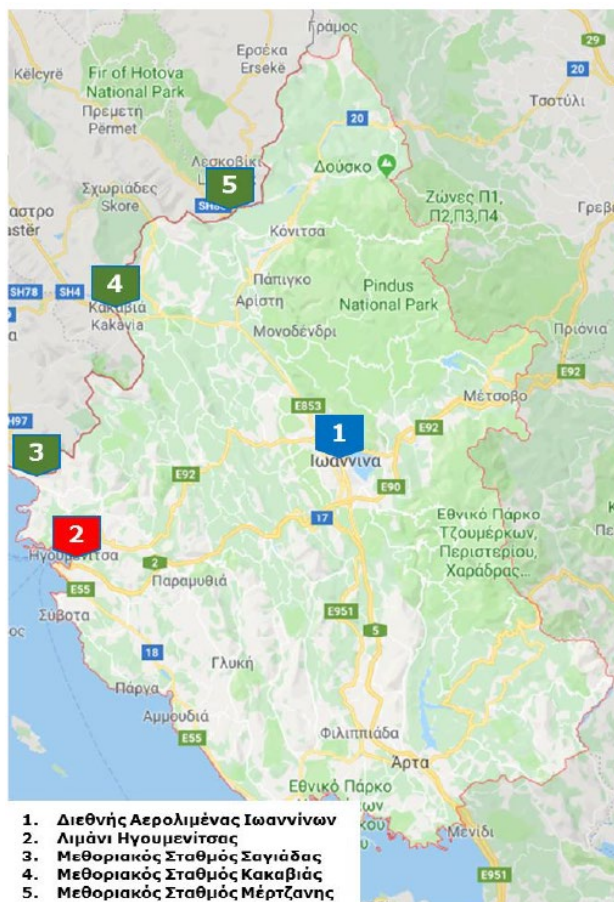
Όσον αφορά του ανέργους, ανέρχονται στους 23,6 χιλιάδες, εκ των οποίων το:

- 20,7% είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- 66,1% απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και
- 13,1% απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι η διάρκεια της ανεργίας για το 59,5% των ανέργων είναι πάνω από 24 μήνες ενώ το 15,8% των ανέργων δεν έχει αρχίσει να αναζητά εργασία ή η διάρκεια της ανεργίας είναι μικρότερη από 5 μήνες.

1.1.5 Μεταφορικές υποδομές

Χάρτης 3: Μεταφορικές υποδομές της Περιφέρειας Ηπείρου [Πηγή: insete.gr]

1.1.5.1. Αεροδρόμια

Το μοναδικό αεροδρόμιο που εξυπηρετεί την επιβατική κίνηση της Περιφέρειας Ηπείρου είναι ο Διεθνής Αερολιμένας Ιωαννίνων «Βασιλεύς Πύρρος». Το αεροδρόμιο βρίσκεται σε απόσταση 5 χλμ. από το κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων και εξυπηρετεί τη δυτική και βόρεια Ελλάδα. Σημαντική τουριστική κίνηση εξυπηρετεί και το αεροδρόμιο του Ακτίου της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας.

1.1.5.2. Λιμένες

Η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει τέσσερα (4) λιμάνια:

- Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας είναι εθνικής σημασίας και ένας από τους σημαντικότερους λιμένες της χώρας. Είναι κατά κύριο λόγο επιβατικό, με ακτοπλοϊκή σύνδεση τόσο με το εσωτερικό (σύνδεση με Πάτρα, Κέρκυρα, Κεφαλονιά και Παξούς) όσο και με το εξωτερικό (σύνδεση με Πρίντεζι, Μπάρι, Ανκόνα και Βενετία).
- Το λιμάνι της Πρέβεζας με εμπορικό κυρίως χαρακτήρα, χωρίς βέβαια σταθερή κίνηση. Επιπλέον, το λιμάνι, στο εσωτερικό του Αμβρακικού κόλπου, στην καρδιά του Ιονίου Πελάγους, διαθέτει μια σύγχρονη Μαρίνα διεθνών προδιαγραφών ελλιμενισμού σκαφών και συμπληρωματικών υπηρεσιών διασκέδασης, αναψυχής και εμπορικών δραστηριοτήτων. Η Μαρίνα Πρέβεζας διαθέτει 300 θέσεις για σκάφη διαφόρων μεγεθών, ικανά να εξυπηρετούν όχι μόνο ιστιοπλόους αλλά και πολυτελή σκάφη από όλο τον κόσμο, αποτελώντας ένα νέο και σύγχρονο κέντρο κοινωνικοοικονομικής αναψυχής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, καθώς και αναπόσπαστο μέρος της οικονομίας της πόλης και του αστικού ιστού.
- Τα λιμάνια της Πάργας και της Σαγιάδας, τα οποία αποτελούν μικρά επιβατικά λιμάνια τουριστικού χαρακτήρα (εξυπηρέτηση σύνδεσης με Κέρκυρα, Παξούς ή άλλους τουριστικούς προορισμούς).

1.1.5.3. Οδικοί άξονες

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο και γενικά οι συγκοινωνιακές υποδομές σε συνδυασμό με την ορεινή γεωμορφολογία και τις δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες, αποτελούν τους σοβαρότερους ίσως παράγοντες για την απομόνωση της Περιφέρειας Ηπείρου από την Κεντρική Ελλάδα και τη Μακεδονία.

Η σύνδεση της Περιφέρειας με την Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα βελτιώθηκε σημαντικά με την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου της «Εγνατίας Οδού». Το τμήμα της Εγνατίας Οδού που διατρέχει την Περιφέρεια είναι περίπου 180 χλμ. διέρχεται από τα σημαντικότερα οικιστικά κέντρα της Περιφέρειας όπως την Ηγουμενίτσα, τα Ιωάννινα και το Μέτσοβο και βρίσκεται σε σύνδεση με το λιμάνι της Ηγουμενίτσας και το Αεροδρόμιο των Ιωαννίνων. Κατά μήκος του δρόμου που διέρχεται από την Περιφέρεια έχουν κατασκευαστεί τρεις μεγάλες σήραγγες (Δρίσκου, Μετσόβου και Δωδώνης) και πλήθος γεφυρών.

Επίσης, η ολοκλήρωση της κατασκευής της Ιονίας Οδού βελτίωσε καθοριστικά την σύνδεση της Περιφέρειας με την Νότια Ελλάδα. Το κομμάτι της Ιονίας Οδού που

διέρχεται από την Περιφέρεια έχει μήκος 110 χλμ. και περιλαμβάνει επτά (7) ανισόπεδους κόμβους, μία (1) σήραγγα και δεκαεπτά (17) γέφυρες.

Τέλος, η ολοκλήρωση της Ε65 θα ολοκληρώσει το οδικό δίκτυο πρόσβασης στην Ήπειρο.

Οι κυριότεροι οδικοί άξονες που απαντώνται στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι:

- Εγνατία Οδός (Αυτοκινητόδρομος Ε90). Το τμήμα της Εγνατίας Οδού που διασχίζει την Ήπειρο εκτείνεται από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας έως την Παναγιά και έχει μήκος 123 χλμ.,
- Ιονία Οδός (Αυτοκινητόδρομος Ε951 – τμήμα Ηπείρου),
- Εθνική Οδός Αντιρρίου-Ιωαννίνων (Ε19),
- Ε 65,
- Εθνική Οδός Ηγουμενίτσας - Πρέβεζας,
- Εθνική Οδός Φιλιππιάδας - Πρέβεζας,
- Εθνικό Οδικό Δίκτυο Ιωαννίνων - Ηγουμενίτσας,
- Εθνικό Οδικό Δίκτυο Ιωαννίνων - Κακαβιάς (Ε19),
- Εθνικό Οδικό Δίκτυο Ιωαννίνων - Άρτας και
- Υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου - Πρέβεζας. Η σήραγγα έχει συνολικό υποθαλάσσιο οδικό μήκος 910μ. και μέγιστο βάθος 27μ. κάτω από την θάλασσα.

1.1.5.4. Μεθοριακοί σταθμοί

Η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει τρεις (3) μεθοριακούς σταθμούς που ενώνουν την Ελλάδα με την Αλβανία. Οι δύο (2) από τους τρεις βρίσκονται στην ΠΕ Ιωαννίνων (Κακαβιά και Μέρτζανη) και ο τρίτος στην ΠΕ Θεσπρωτίας (Σαγιάδα).

Ο μεθοριακός σταθμός της Κακαβιάς είναι ένα από τα δύο (2) κύρια μεθοριακά περάσματα μεταξύ της Αλβανίας και της βορειοδυτικής Ελλάδας. Στην αλβανική πλευρά βρίσκεται το χωριό Κακαβιά ενώ στην ελληνική βρίσκεται το χωριό Κτίσματα που ανήκει στη Δημοτική Ενότητα Δελβινακίου του Δήμου Πωγωνίου.

Ο μεθοριακός σταθμός της Μέρτζανης βρίσκεται 2 χιλ. από το χωριό Μελισσόπετρα στην περιοχή της Κόνιτσας Ιωαννίνων. Ο μεθοριακός σταθμός βρίσκεται πάνω στην γέφυρα Μέρτζανης – Μπουραζάνι.

Ο μεθοριακός σταθμός της Σαγιάδας βρίσκεται 3 χιλ. από το χωριό της Σαγιάδας στην ελληνική πλευρά και 1 χιλ. από την Κονίσπολη στην αλβανική πλευρά.

1.1.6 Χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση

Η Περιφέρεια της Ηπείρου περιλαμβάνει τέσσερις (4) Περιφερειακές Ενότητες:

- την ΠΕ Ιωαννίνων με πρωτεύουσα τα Ιωάννινα,

- την ΠΕ Άρτας με πρωτεύουσα την Άρτα,
- την ΠΕ Πρέβεζας με πρωτεύουσα την Πρέβεζα και
- την ΠΕ Θεσπρωτίας με πρωτεύουσα την Ηγουμενίτσα.

Η διοικητική έδρα της Περιφέρειας βρίσκεται στην πόλη των Ιωαννίνων και οι διοικητικές έδρες των Περιφερειακών Ενοτήτων εδρεύουν στις αντίστοιχες πρωτεύουσες τους.

Με την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» προέκυψε η παρακάτω διοικητική διαίρεση:

- Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων με οκτώ (8) Δήμους:
  - Δήμος Ιωαννιτών με έδρα τα Ιωάννινα.
  - Δήμος Ζαγορίου με έδρα τους Ασπραγγέλους.
  - Δήμος Κόνιτσας με έδρα την Κόνιτσα.
  - Δήμος Πωγωνίου με έδρα το Καλπάκι.
  - Δήμος Βορείων Τζουμέρκων με έδρα τα Πράμαντα.
  - Δήμος Μετσόβου με έδρα το Μέτσοβο.
  - Δήμος Δωδώνης με έδρα την Αγία Κυριακή .
  - Δήμος Ζίτσας με έδρα την Ελεούσα.
- Περιφερειακή Ενότητα Άρτας με τέσσερις (4) Δήμους:
  - Δήμος Αρταίων με έδρα την Άρτα.
  - Δήμος Νικολάου Σκουφά με έδρα το Πέτα.
  - Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη με έδρα την Άνω Καλεντίνη.
  - Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων με έδρα το Βουργαρέλι.
- Περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας με τρεις (3) Δήμους:
  - Δήμος Πρέβεζας με έδρα την Πρέβεζα.
  - Δήμος Πάργας με έδρα το Καναλάκι.
  - Δήμος Ζηρού με έδρα τη Φιλιππιάδα.
- Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας με τρεις (3) Δήμους:
  - Δήμος Ηγουμενίτσας με έδρα την Ηγουμενίτσα.
  - Δήμος Φιλιατών με έδρα τις Φιλιάτες .
  - Δήμος Σουλίου με έδρα την Παραμυθιά.

Η Ήπειρος διακρίνεται σε τέσσερις (4) βασικούς αναπτυξιακούς άξονες (τον εγκάρσιο άξονα Ανατολής – Δύσης, τον κεντρικό άξονα Βορρά – Νότου, τον παράκτιο Ιόνιο άξονα, και την οροσειρά της Πίνδου) ενώ οι πόλοι ανάπτυξης είναι:

- Τα Ιωάννινα, έδρα της Περιφέρειας και πρωτεύων εθνικός πόλος, αποτελούν το σημαντικότερο αστικό κέντρο της Ηπείρου.

- Η Ηγουμενίτσα, ο ρόλος της οποίας επαναπροσδιορίζεται στις νέες γεωπολιτικές συνθήκες με βάση την ύπαρξη του λιμανιού και την αναγκαιότητα για την αξιοποίησή του όχι μόνο ως εμπορικού κόμβου (ρόλος ο οποίος φαίνεται να περιορίζεται σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό) αλλά και ως λιμένα υποστήριξης και άλλων δραστηριοτήτων
- Η Πρέβεζα, που αποτελεί τον κύριο πόλο υποστήριξης τουριστικών δραστηριοτήτων στο νότιο τμήμα του παράκτιου μετώπου της Ηπείρου
- Η Άρτα, η οποία παραδοσιακά αποτελεί τον πόλο γύρω από τον οποίο συγκεντρώνεται σημαντικό τμήμα της πρωτογενούς παραγωγής της Ηπείρου αλλά και της μεταποίησης αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων, αναμένεται να διατηρήσει αυτό το ρόλο. Προωθείται η αναβάθμιση της ταυτότητας του πόλου στο πλαίσιο των απαιτήσεων που θέτει ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός της πρωτογενούς παραγωγής και της μεταποίησης.
- Το Μέτσοβο αποτελεί τον πέμπτο κύριο πόλο ανάπτυξης της Περιφέρειας. Βασικός προσανατολισμός παραμένει η ενίσχυση της ταυτότητας των προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής και η περαιτέρω σύνδεση του πρωτογενούς τομέα με την τουριστική δραστηριότητα.

Αναφορικά με τη διάρθρωση του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας επισημαίνεται ότι:

- Οι μεγαλύτερες αστικές συγκεντρώσεις εντοπίζονται στα τέσσερα (4) αστικά κέντρα της Περιφέρειας (Ιωάννινα, Άρτα, Πρέβεζα και Ηγουμενίτσα) και σε 15 μεγάλους οικισμούς (> 2.000 κατ.).
- Στο παράκτιο μέτωπο (ΠΕ Θεσπρωτίας και Πρέβεζας) όλοι οι Καλλικράτειοι Δήμοι έχουν μεγάλα ημιαστικά κέντρα (> 2.000 κατ.) ενώ εντοπίζονται και μεσαία (οικισμοί >1.000 κατ.), αναδεικνύοντας ένα σχετικά συμπαγές και ισόρροπο πλέγμα οικισμών.
- Επίσης, πύκνωση μεγάλων οικιστικών κέντρων εντοπίζεται στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων και στην πεδινή περιαστική ζώνη της Άρτας.
- Εντοπίζεται στην Περιφέρεια Ηπείρου απουσία δυναμικών αστικών κέντρων 3ου και 4ου επιπέδου, ήτοι δευτερευόντων και λοιπών εθνικών πόλων αντιστοίχως.
  - Ως οικιστικό κέντρο 2ου επιπέδου κατατάσσονται τα Ιωάννινα.
  - Ως οικιστικό κέντρο 5ου επιπέδου κατατάσσονται οι πόλεις Άρτα, Ηγουμενίτσα και Πρέβεζα που είναι οι έδρες των ΠΕ Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας αντιστοίχως και αποτελούν μαζί με τα Ιωάννινα τα κύρια αστικά κέντρα της Περιφέρειας Ηπείρου.
  - Ως οικιστικό κέντρο 6ου επιπέδου κατατάσσονται τα οικιστικά κέντρα που παραμένουν δυναμικά ημιαστικά κέντρα καθώς συσπειρώνουν λειτουργικές οικιστικές δικτυώσεις στη ζώνη επιρροής τους και ένα πλέγμα επαρκών εξυπηρετήσεων: Μέτσοβο, Κόνιτσα και Πράμαντα στην ΠΕ Ιωαννίνων, Φιλιππιάδα και το δίπολο Καναλάκι-Πάργα στην ΠΕ Πρέβεζας, η Παραμυθιά και Φιλιάτες στην ΠΕ Θεσπρωτίας, τα Άγναντα στην ΠΕ Άρτας.

- ο Ως οικιστικά κέντρα 7ου επιπέδου κατατάσσονται τα υπόλοιπα οικιστικά κέντρα της Περιφέρειας που αποτελούν κατά κύριο λόγο έδρες των πρώην Καποδιστριακών Δήμων.

1.2 Κυριότερα χαρακτηριστικά και προβλήματα της περιοχής παρέμβασης

Στην παρακάτω παράγραφο γίνεται μία σύνοψη των κυριότερων χαρακτηριστικών και προβλημάτων της περιοχής παρέμβασης της ΟΧΕ.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από αναπτυξιακή υστέρηση, μείωση πληθυσμού και ύπαρξη σημαντικών εμποδίων ανάπτυξης.

Συγκεκριμένα η Περιφέρεια Ηπείρου αποτελεί μια από τις περιφέρειες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αντιμετωπίζει υψηλό ποσοστό ανεργίας, ο πληθυσμός της μειώνεται, ενώ το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού αυξάνεται. Επίσης, λόγω της γεωμορφολογίας και της ύπαρξης ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών, εμφανίζει διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές ανισότητες σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης του πληθυσμού στα αστικά κέντρα καθώς και σε υπηρεσίες.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από περιορισμένη συνδεσιμότητα.

Η ολοκλήρωση των οδικών αξόνων της Εγνατίας και της Ιόνιας Οδού έχει μειώσει τις χρονοαποστάσεις της Περιφέρειας Ηπείρου με την υπόλοιπη Ελλάδα. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά έργα βελτίωσης/ανάπτυξης του οδικού δικτύου,

Ωστόσο, λόγω της γεωμορφολογίας της Ηπείρου, η περιοχή αντιμετωπίζει ακόμη προβλήματα οδικής συνδεσιμότητας που απαιτείται να επιλυθούν προκειμένου να αυξηθεί η ελκυστικότητά της ως προορισμός και η περαιτέρω ανάπτυξή της.

Η σύνδεση της Πρέβεζας και της περιοχής των Τζουμέρκων με την Ιόνια Οδό, η βελτίωση της παραθαλάσσιας οδού Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας, καθώς και η συνέχιση της Ιόνιας Οδού ως τα ελληνο-αλβανικά σύνορα (Κακαβιά) είναι ορισμένα ζωτικής σημασίας έργα για την βελτίωση διασυνδέσεων μεταξύ των περιοχών της Ηπείρου.

Το γεγονός ότι η αεροπορική σύνδεση με την Περιφέρεια είναι περιορισμένη, όπως και το ότι δεν υπάρχει σιδηροδρομικό δίκτυο, καθιστούν επιβεβλημένη την ολοκλήρωση των αναγκαίων οδικών υποδομών για την ανάπτυξη της περιοχής.

Σχετικά με την ύπαρξη προϋποθέσεων για την ανάπτυξη δικτύων οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία οικονομιών συσσωμάτωσης για την περιοχή παρέμβασης ισχύουν τα κάτωθι¹¹.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), αν και αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των περισσότερων οικονομιών, δέχονται και τις περισσότερες πιέσεις στο πεδίο του

¹¹ Μελέτη “Προτάσεις για την εφαρμογή Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων”, Οκτώβριος 2022

ανταγωνισμού λόγω του μικρού μεγέθους τους και της τοπικότητας που χαρακτηρίζει την παραγωγή και τη διάθεση των προϊόντων τους. Παράλληλα, στρατηγικά σχέδια ανάπτυξης περιφερειών, περιοχών και πόλεων προσπαθούν να προσελκύσουν περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις, πιο εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό και περισσότερες επιχειρήσεις. Οι στρατηγικές αυτές πολλές φορές περιλαμβάνουν κίνητρα και στοχεύουν στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας στις επιχειρήσεις. Μία από αυτές τις στρατηγικές είναι η ενθάρρυνση δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών, όπως δίκτυα επιχειρήσεων και συστάδες (clusters) επιχειρήσεων.

Οι συνεργατικοί σχηματισμοί προσφέρουν πολλά οφέλη στις επιχειρήσεις που διασυνδέονται, όπως μείωση του μέσου κόστους παραγωγής, ευκολότερη εύρεση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία κτλ. Τα τελευταία τριάντα (30) περίπου χρόνια οι συνεργατικοί σχηματισμοί (κυρίως τα clusters) αποτελούν κορυφαίο παράδειγμα πολιτικής για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την κατάκτηση νέων αγορών και καταλαμβάνουν περίοπτες θέσεις στην αναπτυξιακή ατζέντα των πιο ανεπτυγμένων οικονομιών.

Οι συνεργατικοί σχηματισμοί μπορούν να έχουν πολλαπλές μορφές. Μπορούν να είναι δίκτυα επιχειρήσεων και συνεταιρισμοί που συνεργάζονται μεταξύ τους είτε για τη μείωση του μέσου κόστους προμηθειών και παραγωγής και διάθεσης συγκεκριμένων προϊόντων είτε να στοχεύουν στην καλύτερη προβολή των προϊόντων τους ή της τοπικής αγοράς τους. Ακόμα μπορούν να είναι άτυποι, δηλαδή η συνεργασία να μη δομείται μέσω ενός πρωτοκόλλου συνεργασίας με ορισμένα καθήκοντα και υποχρεώσεις κάθε εταιρού, ή να είναι τυπικοί (θεσμοθετημένοι), δηλαδή να υπάρχει πρωτόκολλο και όλες οι ενέργειες του σχηματισμού να υπόκεινται σε κοινούς στόχους και αμοιβαία οφέλη. Την πιο ολοκληρωμένη μορφή συνεργατικού σχηματισμού, όσον αφορά τις λειτουργίες του και τα οφέλη των επιχειρήσεων που συνεργάζονται, αποτελεί το παράδειγμα του cluster.

Οι πολιτικές για τη δημιουργία clusters είναι πλέον από τις πιο διαδεδομένες πρακτικές στην ΕΕ για την ενδυνάμωση και ενίσχυση των ΜμΕ. Παρ' όλα αυτά, η δημιουργία ενός cluster δεν είναι «εύκολη υπόθεση», όπως έχει αποδειχθεί μέσα από την ελληνική πραγματικότητα και μέσα από διάφορες άλλες προσπάθειες στον ευρωπαϊκό χώρο. Η δημιουργία cluster έχει συγκεκριμένα στάδια ανάπτυξης, αλλά και κάποιες προϋποθέσεις, όπως είναι η προ-ύπαρξη άτυπων συνδέσεων μεταξύ επιχειρήσεων που λειτουργούν και συσπειρώνονται σε συγκεκριμένες χωρικές ενότητες και το πνεύμα συνεργασίας και εμπιστοσύνης μεταξύ των επιχειρήσεων.

Στην Περιφέρεια Ηπείρου, προϋποθέσεις για την ανάπτυξη δικτύων οικονομικών δραστηριοτήτων και τον σχηματισμό άτυπων ή οργανωμένων δικτύων επιχειρήσεων μπορούν να προσδιοριστούν:

- Στην περιοχή της Σαγιάδας, όπου παρατηρείται συγκέντρωση επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας
- Στο Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου (ΕΤΕΠΗ) στα Ιωάννινα, το οποίο λειτουργεί από το 2003 και το οποίο, πέρα από την διάχυση της τεχνολογίας που παράγεται στην ακαδημαϊκή κοινότητα και τα ερευνητικά κέντρα / ινστιτούτα, λειτουργεί και ως «Θερμοκοιτίδα» νέων επιχειρήσεων όπου μικρές αλλά δυναμικά ανερχόμενες επιχειρήσεις έχουν σκοπό την προώθηση

της καινοτομίας σε συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

- Στο Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων, στο οποίο λειτουργούν εργαστήρια αργυροχοΐας, μουσείο, αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων, καφετέρια – εστιατόριο και Πρατήριο Λιανικής Πώλησης Προϊόντων Αργυροχοΐας.
- Στο Πάρκο Υψηλής Τεχνολογίας και Έρευνας στην περιοχή της Πεδινής απέναντι από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Το Πάρκο θα αναπτυχθεί σε μια έκταση 40 στρεμμάτων στην οποία σε μια διετία θα δημιουργηθούν εγκαταστάσεις 15.000 τετραγωνικών μέτρων στις οποίες θα στεγαστούν εταιρείες καινοτομίας, νέων τεχνολογιών και πληροφορικής. Για την χρηματοδότηση της κατασκευής του έχει υποβληθεί αίτηση στο «Ελλάδα 2.0»

Επιπλέον, θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου» της Περιφέρειας Ηπείρου κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, συστάθηκε και λειτουργεί το Τοπικό Σύμφωνο Υποστήριξης και Ανάπτυξης, το οποίο απαρτίζεται σήμερα από εξήντα (60) περίπου επιχειρήσεις από όλη την Ήπειρο που έχουν πιστοποιηθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το Τοπικό Σύμφωνο.

Σχετικά με την ύπαρξη αξιόλογων πολιτιστικών και φυσικών πόρων με δυνατότητες αξιοποίησης για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για την περιοχή παρέμβασης γίνεται η παρακάτω ανάλυση.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά, αρχαιολογικοί χώροι κλπ.) μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, οι οποίες θα ενισχύσουν ταυτόχρονα και την κοινωνική συνοχή. Έχει επιβεβαιωθεί πως ο τουρισμός και ο πολιτισμός, συμβάλλουν σημαντικά προς αυτήν την κατεύθυνση. Με βάση τα ανωτέρω, απαιτείται η προώθηση, ανάπτυξη και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών και υπηρεσιών τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα σε τομείς όπως ο πολιτισμός και ο τουρισμός, με στόχο την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού της Περιφέρειας παράλληλα με την τοπική ανάπτυξη και στήριξη της περιφερειακής οικονομίας.

Η γεωγραφική θέση, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ηπείρου (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά και αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι, παραγωγή αξιόλογων προϊόντων του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου) μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες ανάπτυξης αλλά και διαφοροποίησης των τοπικών οικονομιών με βάση και τα τοπικά πλεονεκτήματα (τουρισμός, πολιτισμός, πρωτογενής τομέας), στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού.

Η Ήπειρος διαθέτει ένα ιδιαίτερα πλούσιο και ποικιλόμορφο φυσικό περιβάλλον που περιλαμβάνει από αλπικά οικοσυστήματα έως εκτεταμένους παράκτιους υγροβιότοπους, όπως περιγράφηκε αναλυτικά και στην παράγραφο 1.1 “Παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης” του παρόντος. Το απόθεμα αυτό αποτελεί κύριο αναπτυξιακό πόρο και θα πρέπει να διαφυλαχθεί. Το φυσικό περιβάλλον και η γεωμορφολογία της Ηπείρου την καθιστά ιδανική για την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων και η Περιφέρεια ήδη προσελκύει πλήθος επισκεπτών με ειδικά ενδιαφέροντα όπως το σκι, το rafting, canoeing, canyoning, ο αιωροπτερισμός, το

ψάρεμα, η πεζοπορία, η αναρρίχηση, η ορειβασία, η κολύμβηση σε καταρράκτες και ποτάμια κ.α.

Η Ήπειρος διαθέτει τέσσερα (4) χιονοδρομικά κέντρα με μεγαλύτερο (είκοσι τέσσερις (24) πίστες, επτά (7) αναβατήρες, δύο (2) σαλέ) και γνωστότερο αυτό της Βασιλίτσας στα σύνορα της Περιφέρειας με τη Δυτική Μακεδονία. Η πρόσβαση στο χιονοδρομικό γίνεται είτε μέσω της Εγνατίας Οδού από τα Γρεβενά είτε μέσω ορεινών δρόμων από την περιοχή της Κόνιτσας. Τα υπόλοιπα τρία (3) χιονοδρομικά κέντρα της Περιφέρειας βρίσκονται όλα στο Δήμο Μετσόβου (Προφήτης Ηλίας, Καρακόλι και Ανήλιο). Παράλληλα, είναι σε εξέλιξη η κατασκευή χιονοδρομικού πάρκου στην θέση “Ίσιωμα” της ΤΚ Πραμάντων.

Η Ήπειρος αποτελεί πόλο έλξης πεζοπορικού τουρισμού ιδιαίτερα γεγονός στο οποίο έχει συμβάλει σημαντικά η δημιουργία του Epirus Trail, ενός ενιαίου πεζοπορικού μονοπατιού μεγάλων αποστάσεων συνολικού μήκους 370 χιλιομέτρων. Σήμερα, το Epirus Trail ξεκινάει από τον Γράμμο, διασχίζει σε δύο κλάδους τον Σμόλικα και την Τύμφη με τις χαράδρες του Αώου και του Βίκου και καταλήγει στο Μαυροβούνι και στο Μέτσοβο. Από εκεί, ως ένας κλάδος, συνεχίζει νότια στο Περιστέρι (Λάκμος) και καταλήγει στα Τζουμέρκα, Στόχος όμως της Περιφέρειας είναι το μονοπάτι να επεκταθεί και, “κυκλώνοντας” όλη την Ήπειρο και ενώνοντας βουνά, λόφους, και ιστορικούς τόπους, να φτάνει ως τις εκβολές του Αχέροντα και να καταλήγει στη θάλασσα. Η ολοκλήρωση προβλέπεται να γίνει σύμφωνα με όλες τις διεθνείς προδιαγραφές και το μονοπάτι να πιστοποιηθεί με Ευρωπαϊκή πιστοποίηση μονοπατιών “Leading Quality Trails – Best of Europe”, η οποία προσφέρει ένα σύστημα διαφάνειας για την βελτίωση και προώθηση του βιώσιμου πεζοπορικού τουρισμού.

Επιπρόσθετα στην περιοχή υπάρχουν ιαματικές πηγές, οι οποίες οφείλουν την ύπαρξή τους στο γεωθερμικό δυναμικό του υπεδάφους. Συνολικά εντοπίζονται τέσσερις ιαματικές πηγές, δύο (2) στο βόρειο τμήμα της Περιφέρειας Ηπείρου και δύο (2) στο νότιο τμήμα:

- τα ατμόλουτρα στην περιοχή Αμαράντου Κόνιτσας στην ΠΕ Ιωαννίνων, τα οποία είναι τα μοναδικά στο είδος τους στη χώρα,
- η ιαματική πηγή Καβασίλων - Πυξαριάς στην ΠΕ Ιωαννίνων,
- η ιαματική πηγή Πρέβεζας στην ΠΕ Πρέβεζας, και
- η ιαματική πηγή στο Χανόπουλο στην ΠΕ Άρτας.

Το πλούσιο φυσικό τοπίο της Περιφέρειας Ηπείρου συμπληρώνεται από τους άφθονους πόρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, οι οποίοι βρίσκονται διάσπαρτοι σε όλη της την έκταση, μαρτυρώντας τον χαρακτήρα που έχει διαμορφώσει η ανθρώπινη δραστηριότητα και παρέμβαση στην περιοχή. Ο ελληνικός πολιτισμός της Ηπείρου αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά κεφάλαια του ελληνικού πολιτισμού.

Σε ολόκληρη την Περιφέρεια υπάρχει πλήθος κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων, βυζαντινών μνημείων καθώς και ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας οικισμοί. Πιο συγκεκριμένα, στην Ήπειρο υπάρχουν συνολικά ογδόντα δύο (82) οικισμοί οι οποίοι έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί. Στο παράρτημα Π2 “Αρχαιολογικοί χώροι” αναφέρονται οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι καθώς και τα σημαντικότερα

βυζαντινά και νεότερα μνημεία ανά περιφερειακή ενότητα ενώ στον πίνακα Π6 (βλ. επίσης Παράρτημα) γίνεται αναλυτική καταγραφή των παραδοσιακών οικισμών και παρατίθενται στοιχεία σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο προστασίας τους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αρχιτεκτονική των οικισμών της Περιφέρειας Ηπείρου, με τα αρχοντικά σπίτια της περιοχής να χρονολογούνται από τον 18ο αιώνα. Τα βασικά υλικά κατασκευής των κτηρίων των οικισμών είναι η πέτρα και το ξύλο, με τους Ηπειρώτες να θεωρούνται οι καλύτεροι τεχνίτες των υλικών αυτών.

Η Ήπειρος χαρακτηρίζεται από ορεινότητα, γεγονός που οφείλεται στην ύπαρξη επιβλητικών ορεινών όγκων στην περιοχή, οι οποίοι όχι μόνο διαμορφώνουν και προσδίδουν ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά στην Ήπειρο, αλλά έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και στη διαμόρφωση του τοπικού πολιτιστικού περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα πέτρινα γεφύρια, τα οποία έχουν ταυτιστεί με την ηπειρώτικη παράδοση και βρίσκονται σε πολλά σημεία της περιοχής. Τα πιο γνωστά είναι:

- το Γεφύρι της Άρτας, το οποίο συνδέει τις δύο όχθες του Αράχθου και αποτελεί σήμα κατατεθέν για την περιοχή, αφού η μεγάλη δυσκολία κατά την κατασκευή του έχει αποτελέσει τη βάση για πολλούς θρύλους, ποιητικές δημιουργίες και δημοτικά τραγούδια.
- το Γεφύρι της Πλάκας, υπήρξε από τα πιο γνωστά μονότοξα γεφύρια της Ελλάδας και συνέδεε τις δύο όχθες του Αράχθου, κοντά στα Τζουμέρκα. Τον Φεβρουάριο του 2015 κατέρρευσε εξαιτίας των πλημμυρών και χάρη στην επιτυχημένη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, της Περιφέρειας Ηπείρου, του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ) και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ) το γεφύρι αποκαταστάθηκε στην παλιά του μορφή και αναδείχθηκε η υλική και άυλη του αξία εντός του ιδιαίτερου φυσικού τοπίου στο οποίο βρίσκεται. Το έργο της αποκατάστασης του Γεφυριού της Πλάκας τιμήθηκε με το Βραβείο Ευρωπαϊκής Κληρονομιάς / Europa Nostra 2021.
- το Γεφύρι της Κόνιτσας, το οποίο βρίσκεται στον Αώο ποταμό και είναι από τα μεγαλύτερα της χώρας.

Οι αρχαίοι χώροι θέασης στην Ήπειρο (Δωδώνη, Γίτανα, Κασσώπη, Νικόπολη, Άρτα) αποτέλεσαν την «καρδιά» της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου» της Περιφέρειας Ηπείρου κατά την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Ο πλούτος της φυσικής και την πολιτιστικής κληρονομιάς της Περιφέρειας Ηπείρου αποτελούν την βάση της αίτησης που έχει καταθέσει η Περιφέρεια Ηπείρου στην Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Τουρισμού ώστε η Ήπειρος να αναγνωριστεί ως ο πρώτος Πρότυπος Προορισμός Ολοκληρωμένης Διαχείρισης¹² στην Ελλάδα. Συνεχίζοντας δε την στρατηγική της ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου» και αξιοποιώντας τις δυνατότητες του πρόσφατου ν. 4875/21 «Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας και άλλες ρυθμίσεις για την

¹² Νόμος 4875/2021

ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης», το Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου όρισε την “ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ–Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης” ως τον Οργανισμό Διαχείρισης και Προώθησης του Προορισμού (DMMO) «Ήπειρος».

Σχετικά με την ενίσχυση και διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης της περιφερειακής οικονομίας στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 αναφέρονται τα παρακάτω.

Η γεωργία και η μεταποίηση εντάσεως εργασίας υπήρξαν παραδοσιακά οι βασικοί τομείς της οικονομίας της Περιφέρειας Ηπείρου η οποία έχει μια διαφοροποιημένη οικονομική βάση, Η Περιφέρεια υστερεί, όμως, σε καινοτόμες δραστηριότητες, στερείται σημαντικών αλυσίδων αξίας και παρουσιάζει περιορισμένες εξαγωγές και χαμηλούς περιφερειακούς πολλαπλασιαστές.

Προκειμένου να ενισχύσει και να διαφοροποιήσει περαιτέρω την παραγωγική βάση της τοπικής οικονομίας, η Περιφέρεια σχεδιάζει και θέτει σε εφαρμογή στοχευμένες παρεμβάσεις πολιτικής στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής, αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς, βελτιώνοντας τα τοπικά ποιοτικά χαρακτηριστικά και υπηρεσίες και αναδεικνύοντας την ποιότητα ζωής ως ένα ισχυρό πλεονέκτημα που θα προσελκύσει νέους κατοίκους στην περιοχή.
2. Υποστήριξη του μετασχηματισμού και της διαφοροποίησης του πρωτογενούς τομέα προς ποιοτικά και βιολογικά προϊόντα και ανάπτυξη ενός νέου αγροδιατροφικού τομέα που εξάγει σε εξειδικευμένες και υψηλού εισοδήματος αγορές.
3. Ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού (γαστρονομία, αγροτουρισμός, υγεία, κρουαζιέρα, χειμώνας, εμπειρίες κ.λπ.), επέκταση της τουριστικής περιόδου και σύνδεση με την τοπική γεωργία, τη διατροφή, την επιστημονική βάση, τον πολιτισμό και τη βιοτεχνία.
4. Μετατροπή της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης σε αποτελεσματικό μηχανισμό υποστήριξης οικονομικών δραστηριοτήτων και νέων επενδύσεων στην περιοχή με την ανάπτυξη κατάλληλων αναπτυξιακών και χωροταξικών σχεδίων.
5. Ανάπτυξη αλυσίδων αξίας με ισχυρές σχέσεις εισροών-εκροών σε κλάδους συγκριτικού πλεονεκτήματος με στόχο τη διατήρηση του μεγαλύτερου μέρους της προστιθέμενης αξίας των εξαγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

Σχετικά με την επιδίωξη μιας περιφερειακής κοινωνίας προσανατολισμένης στην καινοτομία και έντασης γνώσης από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 προκύπτει η παρακάτω κατεύθυνση.

Συνολικά, η Περιφέρεια Ηπείρου αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά τη βελτίωση της ικανότητας καινοτομίας του παραγωγικού της τομέα. Παρά το γεγονός ότι οι επιδόσεις της Ηπείρου ως προς τους δείκτες καινοτομίας βελτιώθηκαν την τελευταία δεκαετία, η περιοχή έχει, ωστόσο, αρκετά περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης.

Το γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων εμφανίζεται στην παγκόσμια κατάταξη Times Higher Education (Times Higher Education, 2019) στην κατηγορία κατάταξης 601-800, δείχνει ότι υπάρχουν ανεκμετάλλετες δυνατότητες για παραγωγή σχετικά υψηλής ποιότητας έρευνας στην περιοχή, η οποία μπορεί να αποτελέσει τη βάση για δραστηριότητες τοπικής καινοτομίας. Αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κάλυψη της διαφοράς, καθώς το παραγωγικό σύστημα της Ηπείρου υστερεί ως προς τις καινοτόμες δυνατότητες σε σύγκριση με την Αττική, η οποία αντιπροσωπεύει περισσότερες δαπάνες σε Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A) από όλες τις άλλες ελληνικές περιφέρειες μαζί (ΕΚ, 2019).

Η Περιφέρεια Ηπείρου επιθυμεί να ξεκινήσει μια διαδικασία ανάκαμψης και ανάπτυξης που θα έχει μεγαλύτερη ένταση γνώσης από ότι στο παρελθόν. Υπάρχουν ήδη ορισμένα ενθαρρυντικά μηνύματα, όπως ο αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο σε ερευνητικά έργα. , ενώ τις προσπάθειες της Περιφέρειας υποστηρίζει το γεγονός ότι, στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης - RIS3 είναι μια καλά χρηματοδοτούμενη και καλά στοχευμένη στρατηγική. Αυτή είναι μια σημαντική βελτίωση που έχει ήδη οδηγήσει στους σχετικούς δείκτες του πίνακα αποτελεσμάτων. Προκειμένου να ενισχύσει τη συμμετοχή και το ρόλο της καινοτομίας στην τοπική οικονομία, η Περιφέρεια σχεδιάζει παρεμβάσεις πολιτικής που στοχεύουν:

1. Στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των βασικών παραγόντων του περιφερειακού οικοσυστήματος καινοτομίας. Επιδιώκεται η περαιτέρω αξιοποίηση της υπάρχουσας εμπειρίας της διοίκησης, του Πανεπιστημίου, του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας, των φορέων του δημόσιου και κυρίως του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να αναπτυχθεί ένα ακόμα πιο αποτελεσματικό πλαίσιο πολιτικής την επόμενη προγραμματική περίοδο.
2. Στην αντιμετώπιση του ζητήματος της «ιδιοκτησίας» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης - RIS3 και στη διαχείριση της εφαρμογής των προγραμμάτων E&A με τρόπο που να επιτρέπει τη συσσώρευση γνώσεων και ικανοτήτων πολιτικής που αφορούν ειδικά την καινοτομία εντός της περιφερειακής κοινότητας E&A. Επιδίωξη της Περιφέρειας Ηπείρου είναι να συντονίσει την περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα έργα και οι δράσεις να γίνουν όσο το δυνατόν πιο συναφείς με τις πραγματικές ανάγκες και ευκαιρίες της περιοχής.
3. Στην ενίσχυση της συνεργασίας βάσης επιχειρήσεων-επιστήμης στην Ήπειρο, με την αξιοποίηση των διαθέσιμων κονδυλίων για βιομηχανική έρευνα και καινοτομία. Η εμπειρία των παραγόντων (ιδιαίτερα του Πανεπιστημίου, αλλά και ορισμένων επιχειρήσεων) στην επιτυχή εφαρμογή στις προσκλήσεις των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και στην από κοινού υλοποίηση μεγάλου αριθμού έργων με ιδιωτικές εταιρείες, θα αποτελέσει τη βάση για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκού και επιστημονικού τομέα.

Σχετικά με τη βελτίωση των επιδόσεων και του αντίκτυπου των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ βάσει του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 δίνονται οι παρακάτω κατευθύνσεις.

Στόχος της Περιφέρειας Ηπείρου είναι να αξιοποιήσει πλήρως τη σημαντική οικονομική στήριξη που λαμβάνει από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και να επιταχύνει την

πρόοδο στην εφαρμογή του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 και των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΤΕΠ). Η συνύπαρξη των ΤΕΠ και του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 για την εξυπηρέτηση των αναπτυξιακών αναγκών της περιοχής θέτει το διπλό ζήτημα της διασφάλισης της συμπληρωματικότητας προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων και του καθορισμού του καταλληλότερου επιπέδου διοίκησης για κάθε είδος παρέμβασης. Προκειμένου να ενισχυθούν οι συνολικές επιδόσεις και ο αντίκτυπος των Διαρθρωτικών Ταμείων στην Ήπειρο, η Περιφέρεια σχεδιάζει παρεμβάσεις πολιτικής που στοχεύουν σε:

1. Ενίσχυση του περιφερειακού και τοπικού συστήματος διαχείρισης για την εφαρμογή του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 προκειμένου να επιταχυνθεί και να αξιοποιηθεί πλήρως το υποπρόγραμμα Έρευνας και Τεχνολογίας που δεν έχει ακόμη πλήρως ενεργοποιηθεί. Ο σχεδιασμός της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης - RIS3 θεωρείται αρκετά ικανοποιητικός, και πρόκληση για την Περιφέρεια παραμένει η εφαρμογή του κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό στις επιχειρηματικές ανάγκες.
2. Καλύτερη εστίαση της χρηματοδοτικής παρέμβασης του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027, με στόχο τη στήριξη στην παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας, την ανάπτυξη ισχυρής επιστημονικής βάσης και την ανάπτυξη νέων νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα των ΤΠΕ, της βιοδιατροφής και της αγροτεχνολογίας, και την ανάπτυξη clusters και αλυσίδων αξίας τοπικών εταιρειών με εξαγωγικό προσανατολισμό.
3. Ανακατανομή της ευθύνης για την υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτούνται στην περιοχή μεταξύ των κεντρικών φορέων στην Περιφερειακή Αρχή, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των έργων. Για παράδειγμα, όλα τα έργα και οι δράσεις που υλοποιούνται περιφερειακά θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027, ενώ οριζόντια έργα ή δράσεις ή διαπεριφερειακά προγράμματα να υλοποιηθούν καλύτερα μέσω ΤΕΠ.
4. Εξασφάλιση μεγαλύτερου αντίκτυπου του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 στην περιφερειακή οικονομία ευθυγραμμίζοντας το με το περιφερειακό και χωροταξικό σχέδιο.

1.3 Περιοχές εφαρμογής της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ)¹³

1.3.1 Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις στην Περιφέρεια Ηπείρου

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027, προωθείται η υλοποίηση στρατηγικών ΟΧΕ για την προώθηση ενός νέου προτύπου χωρικής οργάνωσης της

¹³ Για τη διαμόρφωση του Κεφαλαίου αντλήθηκαν στοιχεία από τις μελέτες: “Προτάσεις για την εφαρμογή ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων” και “Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου””

Περιφέρειας που θα στηρίζεται στην αρχή της ολοκληρωμένης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων και υποδομών με ταυτόχρονη προστασία των στοιχείων που συνθέτουν το περιβάλλον και τοπίο της Ηπείρου.

Με τις δράσεις των στρατηγικών ΟΧΕ επιδιώκεται η αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της Ηπείρου (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά και αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι, παραγωγή αξιόλογων προϊόντων του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου) για την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη των περιοχών της.

Επιπλέον, η στρατηγική της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου» της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, προέβλεπε ότι «... μελλοντικά υπάρχει η δυνατότητα ανάπτυξης επάλληλων και εμπλεκόμενων θεματικών τουριστικών διαδρομών, στους σπάνιους οικότοπους, τα πέτρινα γεφύρια και τις ιαματικές πηγές που συνδιαμορφώνουν ένα συμπληρωματικό τουριστικό προϊόν, με στόχο να αποτελέσει κινητήρια δύναμη για την τόνωση της τουριστικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια» .

Σε αυτή τη βάση, η Περιφέρεια προτείνει τη συνέχιση της υπάρχουσας ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου» με τον εμπλουτισμό και επέκτασή της σε διάφορα είδη θεματικού τουρισμού και την ανάδειξη νέων περιοχών πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου της Περιφέρειας.

Οι τρεις (3) περιοχές στις οποίες προτείνεται η επέκταση της ΟΧΕ είναι αυτές της Βόρειας και Νότιας Πίνδου, καθώς και η περιοχή Σουλίου-Αχέρωντα, οι οποίες χαρακτηρίζονται από κοινές προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης.

Μέσα από την εφαρμογή της ΟΧΕ με τίτλο «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», η Περιφέρεια επιθυμεί να ενισχύσει την αναπτυξιακή δυναμική των περιοχών αυτών και επιδιώκει την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

- Παραγωγή προϊόντων ποιότητας
- Στήριξη της κτηνοτροφίας και της παραγωγής αρωματικών φαρμακευτικών φυτών
- Βελτίωση των υποδομών και την ενίσχυση της προσβασιμότητας.
- Τουριστική ανάπτυξη της Ηπείρου δίνοντας έμφαση στη δημιουργία και προώθηση ενός διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος με έμφαση στις **εναλλακτικές μορφές τουρισμού**.
- Ανάδειξη του μοναδικού πολιτιστικού πλούτου της Ηπείρου και την διασύνδεση του με το **τουριστικό** προϊόν.
- Δημιουργία ενός πιο **ανταγωνιστικού πρωτογενή** τομέα μέσα από συνέργειες και συνεργασίες.
- Γενίκευση της χρήσης **νέων τεχνολογιών** προς όφελος της τοπικής οικονομίας και της καθημερινότητας των πολιτών.

Η στρατηγική μέσω της οποίας επιδιώκεται η επίτευξη των παραπάνω στόχων και οι συγκεκριμένες δράσεις που σχεδιάζεται να υλοποιηθούν σε αυτή την κατεύθυνση, αποτελούν το αντικείμενο της ανάλυσης των Κεφαλαίων 2 και 3 που ακολουθούν.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, για την περίοδο 2021-2027, αναδεικνύεται μια Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση για την Περιφέρεια Ηπείρου με τίτλο «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», η οποία στηρίζεται στο δίπτυχο: εναλλακτικός τουρισμός (πολιτιστικός, ιαματικός, περιπατητικός, υπαίθρου) – σύνδεση πρωτογενούς τομέα με τον τουρισμό. “Πυρήνα” της ΟΧΕ αποτελεί η Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα. Η ΟΧΕ της περιόδου 2021-2027 αποτελεί συνέχεια εκείνης της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και ταυτόχρονα επέκτασή της και σε άλλες τρεις (3) περιοχές της Ηπείρου με στόχο τη δημιουργία συνεργειών και την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού ενός μεγάλου μέρους της Περιφέρειας.

Η ιδέα μιας ολοκληρωμένης χωρικής επένδυσης για την αναζωογόνηση των τοπικών κοινοτήτων της Ηπείρου έχει ουσιαστικά τις ρίζες της στα τέλη της δεκαετίας του 2000 όταν οι εθνικές πολιτικές για τον τουρισμό άρχισαν να ενσωματώνουν την προώθηση πρωτοβουλιών σχετικών με την ανάπτυξη εξειδικευμένων και επώνυμων τουριστικών προϊόντων (υπό τη μορφή διαδρομών, δικτύων κτλ.) και με την ανάδειξη φορέων λειτουργίας και διαχείρισής τους.

Η Περιφέρεια Ηπείρου εργάστηκε πάνω στη δημιουργία ενός τέτοιου προϊόντος και στους τρόπους υλοποίησης, προώθησης και διαχείρισης του από το 2013. Το προϊόν αφορούσε τη δημιουργία μιας πολιτιστικής διαδρομής με συνεκτικό στοιχείο τους αρχαίους χώρους της Ηπείρου, ιδέα που εξελίχθηκε στη διαμόρφωση της “Διαδρομής στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου” και αποτέλεσε τη βάση της πρώτης Στρατηγικής ΟΧΕ που συνέταξε (το 2017) και εφάρμοσε η Περιφέρεια, εξασφαλίζοντας αρχικά χρηματοδότηση για τις σχετικές δράσεις από το Πρόγραμμα Ήπειρος της περιόδου 2014-2020.

Η διαδρομή, που εκτείνεται σε ένα μήκος 344 χλμ., συνέδεσε πέντε (5) αρχαίους χώρους θέασης τοποθετημένους στις τέσσερις (4) περιφερειακές ενότητες της Ηπείρου, τα αρχαία θέατρα Αμβρακίας, Γιτώνων, Κασσώπης, Δωδώνης και Νικόπολης, και τους ευρύτερους μνημειακούς χώρους γύρω από αυτά.

Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Στρατηγικής ΟΧΕ “Πολιτιστική Διαδρομή των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου” της περιόδου 2014-2020 μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν κάτω από τέσσερις (4) στρατηγικούς πυλώνες (Υποδομές, Marketing, Δίκτυο Επιχειρήσεων, Διακυβέρνηση) και αφορούσαν κυρίως ευρείες εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης των πέντε (5) αρχαίων θεάτρων, βοηθητικές υποδομές στους αρχαιολογικούς χώρους, αναβάθμιση της εμπειρίας των ξεναγήσεων με την ενσωμάτωση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στη διαδικασία, δράσεις προβολής και προώθησης της διαδρομής που συμπεριελάμβαναν τη συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις, τη δημιουργία ιστοσελίδας και σήματος της διαδρομής, την εκμετάλλευση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τη διοργάνωση προωθητικών εκδηλώσεων και ταξιδιών εξοικείωσης κ.ά.

Η στρατηγική, τέλος, περιελάμβανε δράσεις που σχετίζονταν με τη δημιουργία ενός δικτύου επιχειρήσεων (cluster). Η Περιφέρεια απευθύνθηκε σε επαγγελματίες, επιχειρήσεις, οργανισμούς και φορείς ιδιωτικού, κοινωφελούς και δημόσιου χαρακτήρα

που σχετίζονταν με τη διαδρομή, καλώντας τους να συνεργαστούν σε εθελοντική βάση προκειμένου να προωθήσουν τη διαδρομή και την ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου ως προορισμό, με κοινό όραμα τη βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών και προϊόντων. Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν ένας συνεργατικός σχηματισμός, το Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας, που αριθμεί σήμερα περί τα εξήντα (60) μέλη στα οποία συμπεριλαμβάνονται ξενοδοχεία-καταλύματα, εστιατόρια, τουριστικά γραφεία, επιχειρήσεις με τοπικά προϊόντα, φορείς πολιτισμού, η Νέα Οδός, η Εγνατία Οδός, ο Ο.Λ.ΗΓ. κ.ά.

Αναλυτικά οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου” παρουσιάζονται στο τρίτο Κεφάλαιο “Προτεινόμενες δράσεις” του παρόντος.

Οι κύριοι στόχοι τους οποίους η Περιφέρεια επιδίωξε να επιτύχει μέσα από τη στρατηγική και την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων, ήταν:

- Η δημιουργία ενός εξειδικευμένου και επώνυμου προϊόντος πολιτιστικού τουρισμού.
- Η διοργάνωση βιωματικών εξερευνήσεων στους βασικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ηπείρου.
- Η αποκατάσταση – ανάδειξη εμβληματικών αρχαιολογικών χώρων της Ηπείρου.
- Η αύξηση του αριθμού των επισκεπτών στους αρχαιολογικούς χώρους και την ευρύτερη περιοχή γύρω από αυτούς.
- Η δημιουργία τοπικού συμφώνου ποιότητας μεταξύ επιχειρήσεων του τουριστικού και του αγροδιατροφικού τομέα.
- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και η τόνωση της απασχολησιμότητας στην περιοχή εφαρμογής της Στρατηγικής.
- Η ενίσχυση των δεξιοτήτων και προσόντων του εργατικού δυναμικού.
- Η αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Η Περιφέρεια Ηπείρου, ανέθεσε το ρόλο του διαχειριστή της Διαδρομής (Destination Management Organization- DMO) στην Αναπτυξιακή Εταιρεία “Ηπειρος Α.Ε.”. Ο DMO έχει την ευθύνη για τρεις μεγάλες ενότητες δράσεων:

- Το συντονισμό για τη φροντίδα της καλής λειτουργίας των κάθε είδους υποδομών που υπάρχουν στη διαδρομή σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.
- Τη διοικητική υποστήριξη του Συμφώνου Ανάπτυξης (cluster), που συγκροτούν οι επιχειρήσεις του δικτύου (Ολοκλήρωση διαδικασίας διακρίβωσης/πιστοποίησης επιχειρήσεων cluster – Απονομή σήματος).
- Την προβολή της διαδρομής στην τουριστική αγορά, που περιλαμβάνει και τη διαχείριση των κάθε είδους ψηφιακών μέσων που έχουν αναπτυχθεί προς τούτο.

Ρόλος του DMO είναι επίσης να επιδιώκει ενεργά την συνεχή βελτίωση του προϊόντος της Διαδρομής, τον εμπλουτισμό του με νέες δραστηριότητες και τη συμμετοχή όλο και

περισσότερων τοπικών επιχειρήσεων και φορέων στο δίκτυο του αναπτυξιακού συμφώνου.

Στις παραγράφους που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικότερα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα των περιοχών καθώς και οι προκλήσεις που αυτές αντιμετωπίζουν ενώ τεκμηριώνεται περαιτέρω η επιλογή τους ως περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ.

Όπως θα αναλυθεί και περαιτέρω, στην τρέχουσα περίοδο, θα διατηρηθεί ο ρόλος της “Ηπειρος Α.Ε.” ως φορέα διαχείρισης του εμπλουτισμένου πλέον τουριστικού προϊόντος ενώ θα επιδιωχθεί η ενδυνάμωση, βελτίωση των λειτουργιών και επέκταση του υπάρχοντος cluster με περισσότερες επιχειρήσεις και φορείς που δραστηριοποιούνται τόσο στην ευρύτερη περιοχή γύρω από τα αρχαία θέατρα της Ηπείρου όσο και στις νέες περιοχές της ΟΧΕ. Η Περιφέρεια Ηπείρου, για την περίοδο 2021-2027, προκρίνει το σχήμα “μία ΟΧΕ - ένας DMO - ένα cluster επιχειρήσεων”.

1.3.2 Προσδιορισμός των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ

Πρόταση της Περιφέρειας είναι η επέκταση της ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου» στην τρέχουσα χρηματοδοτική περίοδο 2021-2027, προκειμένου να ολοκληρωθούν τα έργα υποδομών και οι σχεδιαζόμενες δράσεις και να τεθεί η Διαδρομή σε πλήρη λειτουργία, ενώ έχει προκριθεί ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μιας και μόνο ΟΧΕ στην Περιφέρεια, στην οποία ωστόσο θα ενταχθούν, ως νέες περιοχές, τα νέα προγράμματα που επιθυμεί η Περιφέρεια να υλοποιήσει.

Οι τρεις (3) νέες περιοχές της Ηπείρου που έχουν επιλεγεί παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα / ανάγκες που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, αλλά ταυτόχρονα διακρίνονται και από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες / προκλήσεις. Οι περιοχές αυτές είναι:

1 Βόρεια Πίνδος, με επίκεντρο:

- Τις Ιαματικές πηγές Αμαράντου - Καβασίλων - Πυξαριάς
- Τα Μαστοροχώρια Κόνιτσας

2 Νότια Πίνδος, με επίκεντρο:

- Τους οικισμούς των **Τζουμέρκων**: Συρράκο, Καλαρρύτες, Ματσούκι και Βαθύπεδο στην ΠΕ Ιωαννίνων, και Αθαμάνιο, Βουργαρέλι και Θεοδώριανα στην ΠΕ Άρτας και το όρος Λάκμος

3 Σούλι-Αχέροντας, με επίκεντρο:

- Το Τετραχώρι Σουλίου και
- Την περιοχή του Αχέροντα από τις πύλες του Άδη μέχρι τις εκβολές

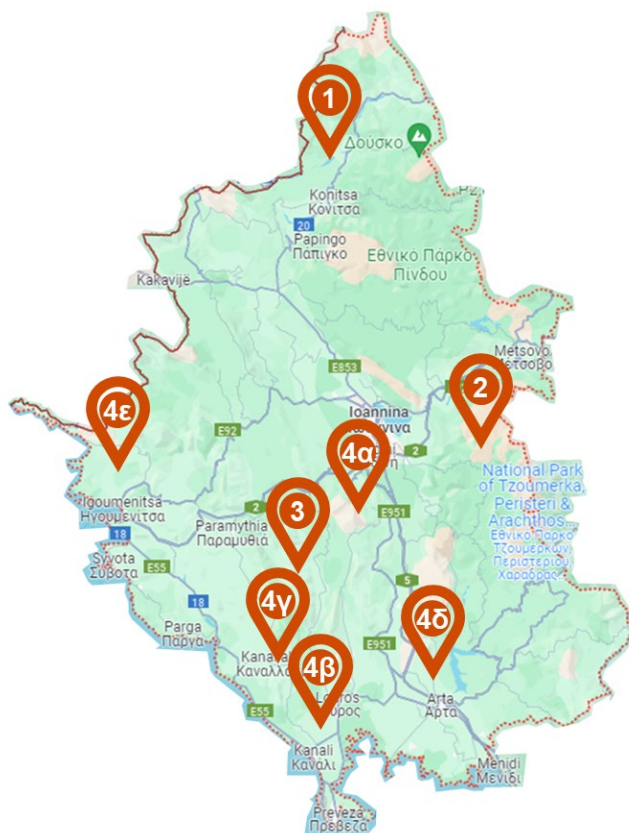

4

Περιοχές ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου», της προγραμματικής περιόδου 2014- 2020, και συγκεκριμένα:

- Δωδώνη (Π.Ε. Ιωαννίνων) [4α]
- Νικόπολη (Π.Ε. Πρέβεζας) [4β]
- Κασσώπη (Π.Ε. Πρέβεζας) [4γ]
- Αμβρακία (Π.Ε. Άρτας) [4δ]
- Γίτανα (Π.Ε. Θεσπρωτίας) [4ε]

Χάρτης 4: Περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο»

Στο σύνολό τους, οι περιοχές στις οποίες προτείνεται να εφαρμοστεί η ΟΧΕ, διαφοροποιούνται από τα ακόλουθα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά / πλεονεκτήματά** τους:

- Αποτελούν περιοχή μοναδικής **οικολογικής και περιβαλλοντικής αξίας με τοπία υψηλού κάλλους**.
- Η **γεωμορφολογία** της περιοχής επιτρέπει την **ανάπτυξη πλήθους δραστηριοτήτων** (πεζοπορία, rafting, kayak, canyoning, ορειβασία, αναρριχήσεις, πλωτές καταβάσεις, ψάρεμα κ.ά).
- Διατηρούν τον **παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών** τους οι οποίοι έχουν **ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον** (Μαστοροχώρια, Συρράκο, Καλαρρύτες, Σούλι).

- Περιλαμβάνουν **σημεία ενδιαφέροντος μοναδικά** στο είδος τους (πχ. Ατμόλουτρα Αμαράντου).
- Διαθέτουν **πλούσιο ιστορικό και πολιτισμικό απόθεμα** (αρχαία θέατρα, Αχέρωντας, Σούλι, Γράμμος, πλήθος βυζαντινών και μεταβυζαντινών ναών στην περιοχή κ.ά.).
- Διαθέτουν **πλούσια παράδοση σε γεωργία, κτηνοτροφία και μεταποίηση** αγροτικών προϊόντων.

Οι **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν και οι οποίες επιδιώκεται να αμβλυνθούν μέσα από τις πολιτικές και τις δράσεις της ΟΧΕ, είναι κυρίως οι εξής:

- Η γεωμορφολογία και η ύπαρξη ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών δημιουργεί **δυσκολίες πρόσβασης** του πληθυσμού σε αστικά κέντρα, αλλά και αντίστροφα.
- Καταγράφεται **υψηλό ποσοστό πολύ μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων**.
- Καταγράφεται **μειωμένη διασύνδεση αγροδιατροφικού με τον τουριστικό τομέα**.
- Καταγράφονται υψηλοί δείκτες **γήρανσης** και **πληθυσμιακή ερήμωση**
- Η **κλιματική αλλαγή** αποτελεί απειλή για το φυσικό περιβάλλον, τις υποδομές και τις οικονομικές δραστηριότητες.

Σκοπός της ΟΧΕ, μέσα από προσεκτικά σχεδιασμένες δράσεις, είναι να βοηθήσει τις περιοχές να **αξιοποιήσουν τα ισχυρά χαρακτηριστικά τους**. Οι δράσεις της ΟΧΕ θα στοχεύουν κυρίως σε:

- Αξιοποίηση **αρχιτεκτονικού, ιστορικού, πολιτιστικού αποθέματος**.
- Ανάπτυξη **εναλλακτικών μορφών τουρισμού** και αθλητικών δραστηριοτήτων με επίκεντρο τους φυσικούς πόρους, τον πολιτισμό και την ιστορία του τόπου (ιαματικός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός αναψυχής, αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός κτλ).
- Αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων τουριστικού μάρκετινγκ και **προβολής**.
- Ανάδειξη της περιοχής ως **τουριστικού προορισμού για όλο το χρόνο**.
- Σύνδεση πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με το **τουριστικό προϊόν**.
- **Ανάσχεση** της τάσης **συρρίκνωσης και γήρανσης του πληθυσμού** στις περιοχές εφαρμογής μέσω, μεταξύ άλλων, και της **ενίσχυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας**.

Οι περιοχές εφαρμογής της ΟΧΕ και ιδιαίτερα το αναπτυξιακό τους δυναμικό και οι αναπτυξιακές τους ανάγκες παρουσιάζονται διεξοδικότερα στο Κεφάλαιο 2 “Στόχοι της στρατηγικής” του παρόντος.

Η επιλογή των περιοχών εφαρμογής στηρίχθηκε, εκτός των παραπάνω, και σε μια σειρά επιχειρησιακών σχεδίων που έχουν εκπονηθεί, και τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

1.3.3 Επιχειρησιακά σχέδια στην περιοχή της ΟΧΕ

Τα βασικότερα επιχειρησιακά σχέδια που έχουν εκπονηθεί για την περιοχή¹⁴ είναι:

- Στρατηγική για την «Πολιτιστική Διαδρομή των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου»
- Διερεύνηση του ευρύτερου ιστορικού χώρου Σουλίου: Ανάδειξη, προστασία και ανάπτυξη του πολιτισμικού και πολιτιστικού του τοπίου
- Πρόγραμμα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων για την περιοχή του μυθικού Αχέροντα
- Masterplans Ιαματικών Φυσικών Πόρων

1.3.3.1 Στρατηγική για την «Πολιτιστική Διαδρομή των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου»

Η στρατηγική για την «Πολιτιστική Διαδρομή των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου» είχε ως στόχο τη δημιουργία μιας «πilotικής πολιτιστικής διαδρομής για τα αρχαία θέατρα της Ηπείρου». Η επιλογή συνδέεται με έναν από τους πλέον υποσχόμενους τομείς της Ηπειρώτικης οικονομίας, τον τουρισμό, που μπορεί να δώσει ώθηση στην αναπτυξιακή διαδικασία, ανακόπτοντας την οικονομική υστέρηση που έγινε πιο έντονη λόγω της πρόσφατης οικονομικής κρίσης (2008 - 2015) και να αντιμετωπίσει τα κυριότερα προβλήματα της περιοχής: ανεργία, μείωση εισοδημάτων, συρρίκνωση των επιχειρήσεων, μειωμένη σύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό, ελλιπής σύνδεση του παράκτιου τουρισμού με εναλλακτικές μορφές τουρισμού και την ενδοχώρα, μικρή τουριστική περίοδος, εξασφάλιση προσβασιμότητας - επισκεψιμότητας - οργάνωσης των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων και υποστήριξή τους με κατάλληλα έργα υποδομών.

Ως στρατηγικός στόχος της ΟΧΕ ορίστηκε η “έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη για όλους μέσω της δημιουργίας ενός εξειδικευμένου και επώνυμου προϊόντος πολιτιστικού τουρισμού και η οργάνωση συγκροτημένης «βιωματικής» εξερεύνησης στους βασικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ηπείρου (αρχαία θέατρα Δωδώνης, Νικόπολης, Κασσώπης, Αμβρακίας, Γιτάνων) μέσα από ένα συνολικό πλέγμα δράσεων (βελτίωση υποδομών, παρεμβάσεις προσβασιμότητας, και, κυρίως, ολοκλήρωσης της αλυσίδας αξίας του τομέα τουρισμός – πολιτισμός – αγροδιατροφή)”.

Ο στρατηγικός στόχος της ΟΧΕ εξυπηρετήθηκε, καθ’όλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, μέσω της υλοποίησης είκοσι οκτώ (28) δράσεων, συνολικού προϋπολογισμού 38.087.500 € που ομαδοποιούνταν σε έξι (6) τομείς:

1. Ψηφιακές Υπηρεσίες

¹⁴ Μελέτη “Προτάσεις για την εφαρμογή Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων” , Οκτώβριος 2022

2. Υποδομές
3. Μνημεία
4. Ενίσχυση Επιχειρήσεων
5. Προσωπικό
6. Δημοσιότητα/marketing

1.3.3.2 Διερεύνηση του ευρύτερου ιστορικού χώρου Σουλίου: Ανάδειξη, προστασία και ανάπτυξη του πολιτισμικού και πολιτιστικού του τοπίου

Η περιοχή του Σουλίου συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους τόπους ιστορικής μνήμης της Ελλάδος. Η ιστορία του τόπου ξεκινά από τις μυθικές απαρχές της Ελληνικής αρχαιότητας (το Σούλι εξάλλου είναι χτισμένο πάνω από την κοίτη του ποταμού Αχέροντα) και εκτείνεται ως τα νεότερα χρόνια. Η περιοχή διαθέτει οικισμούς που παρά την εγκατάλειψη διατηρούν την ιστορική δομή τους και «μνημεία», ενώ το 2008 οριοθετήθηκε ο αρχαιολογικός χώρος Σουλίου (ΦΕΚ 362 ΑΑΠ/14.08.2008).

Αντικείμενο του ερευνητικού προγράμματος που πραγματοποιήθηκε με την συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ) και του Μετσόβιου Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕΚΔΕ) του ΕΜΠ, καθώς και της Περιφέρειας Ηπείρου ήταν η συστηματική έρευνα και αξιολόγηση ενός σύμπλοκου 'πολιτισμικού τοπίου', μιας περιοχής με σημαντικά τοπιακά, χωρικά και ανθρώπινα-κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Στόχος του προγράμματος ήταν η διερεύνηση προτάσεων για την προβολή και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής – πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, στο πλαίσιο της ανάδειξης και βιώσιμης ανάπτυξης του ευρύτερου πολιτισμικού τοπίου, του φυσικού και ιστορικού χώρου του Σουλίου, καθώς και η ενεργοποίηση της περιοχής μακροπρόθεσμα, με αφετηρία και αφορμή την επέτειο των διακοσίων χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Οι επιμέρους σκοποί / στόχοι του προγράμματος αφορούσαν ειδικότερα:

- στη βιώσιμη ανάπτυξη, προστασία και ανάδειξη του ευρύτερου πολιτισμικού τοπίου του Τετραχωρίου του Σουλίου.
- στη συγκρότηση ενός δικτύου παρεμβάσεων, με ένα ενιαίο, σύγχρονο τρόπο που να αναδεικνύει τον ιδιαίτερο φυσικό, ιστορικό, πολιτιστικό και πολιτισμικό χαρακτήρα του τόπου.
- στην οργάνωση ενός δικτύου διαδρομών, ιστορικών, πολιτιστικών, τοπιακών, διαδρομών που συνδέουν μνημεία, ιστορικούς τόπους, ιδιαίτερα φυσικά τοπία, οικισμούς και κατασκευές ανώνυμης αρχιτεκτονικής, διαδρομών που αφορούν ιδιαίτερους ιστορικούς συσχετισμούς κλπ. Η δημιουργία διαδρομών αναμένεται να επιτρέψει την προσέλκυση επισκεπτών διαφορετικών ηλικιών και διαφορετικών ενδιαφερόντων. Σε συνδυασμό με μια σειρά υποδομών

υποδοχής επισκεπτών και συνακόλουθων έργων θα συμβάλλει στην ανάδειξη και αύξηση της ελκυστικότητας του τόπου, και θα εξασφαλίσει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της παραγωγικής του βάσης.

- στην ψηφιακή ανάδειξη του χώρου του Τετραχωρίου, των συνδεδεμένων με αυτόν διαδρομών, των μνημείων και των σημείων φυσικού και ιστορικού ενδιαφέροντος.
- στη διασύνδεση του αρχαιολογικού χώρου με άλλα σημεία ενδιαφέροντος σε ένα ενιαίο δίκτυο διαδρομών, ούτως ώστε να ισχυροποιηθεί ο ρόλος του ως κόμβου διάδρασης και ανάπτυξης για τις γύρω περιοχές.

Με βάση τα συμπεράσματα του ερευνητικού προγράμματος, για την προστασία και ανάδειξη των ιστορικών τεκμηρίων στο χώρο, τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών επισκεψιμότητάς του αλλά και την αναβίωση των οικισμών, απαραίτητες προϋποθέσεις αποτελούν:

- η στερέωση και προστασία των καταλοίπων των ιστορικών κτισμάτων, ώστε να μην επιδεινωθεί η κατάστασή τους και να διατηρηθούν όσο είναι εφικτό τα αυθεντικά στοιχεία που διασώζουν, τεκμήρια της ζωής των Σουλιωτών.
- η οριοθέτηση των ρεμάτων και, όπου απαιτείται, διευθέτηση της κοίτης των ποταμών και ρεμάτων για την αποφυγή πλημμυρίδων που ακυρώνουν τμήματα του δημόσιου χώρου, για την ένταξη του υδάτινου στοιχείου και στη σημερινή ζωή του τόπου, καθώς αυτό έχει ασκήσει σημαντικό ρόλο στη δομή των οικισμών και στη ζωή των Σουλιωτών.
- ο καθαρισμός του δημόσιου χώρου των τεσσάρων οικισμών, η επίλυση κάθε είδους προβλημάτων του και η αποκάλυψη και συντήρηση των ιστορικών μονοπατιών που συνδέουν τα επώνυμα κτίσματα και τα σημεία ενδιαφέροντος.
- ο έλεγχος των αυθαίρετων περιφράξεων εντός του δομημένου χώρου ώστε να μη διακόπτουν την κίνηση του επισκέπτη και ανατρέπουν την ελεύθερη ιστορική εικόνα του χώρου.
- η βελτίωση της προσβασιμότητας προς τους οικισμούς και η εξασφάλιση της εξυπηρέτησης με είδη καθημερινής ανάγκης, ιατρικές παροχές, κλπ.
- η οριοθέτηση και ανάδειξη των ιστορικών ορεινών διαδρομών που μπορεί να αποτελέσουν ενδιαφέρουσα ορειβατική δραστηριότητα.
- η εγκατάσταση των ελλειπουσών/ανεπαρκών υποδομών (δίκτυο τηλεφωνίας, διαδικτυακή σύνδεση, σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων, σύστημα υδροδότησης).

1.3.3.3 Πρόγραμμα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων για την περιοχή του μυθικού Αχέροντα

Το στρατηγικό σχέδιο για το “Πρόγραμμα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στην περιοχή του μυθικού Αχέροντα” σχεδιάστηκε με πρωτοβουλία των ενδιαφερόμενων φορέων, ήτοι του Δήμου Σουλίου, του Δήμου Πάργας, της Περιφέρειας Ηπείρου, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Φορέα Διαχείρισης στενών και εκβολών

ποταμών Αχέροντα και Καλαμά, και των αναπτυξιακών οργανισμών ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ και ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ.

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης καταλαμβάνει γεωγραφικά θέση στο δυτικό τμήμα της Περιφέρειας Ηπείρου και εκτείνεται συνολικά σε τρεις (3) Περιφερειακές Ενότητες:

- την ΠΕ Θεσπρωτίας με τον Δήμο Σουλίου,
- την ΠΕ Πρέβεζας με τους Δήμους Πάργας, Πρέβεζας και Ζηρού, και
- την ΠΕ Ιωαννίνων με τον Δήμο Δωδώνης.

Στην περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνονται σαράντα έξι (46) Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες: δεκαεπτά (17) στην ΠΕ Θεσπρωτίας, είκοσι δύο (22) στην ΠΕ Πρέβεζας και επτά (7) στην ΠΕ Ιωαννίνων.

Το “Πρόγραμμα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στην περιοχή του μυθικού Αχέροντα” διαρθρώνεται σε έξι (6) στρατηγικούς στόχους:

- Ανάδειξη της πολιτιστικής αξίας του μυθικού Αχέροντα
- Ανάδειξη της ιστορικής αξίας της περιοχής
- Προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος
- Ενίσχυση θεσμικού πλαισίου άσκησης δραστηριοτήτων, οργάνωση υποδομών και επιχειρηματικότητας για εναλλακτικές μορφές τουρισμού
- Ενίσχυση της καινοτομίας ως παράγοντα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και προώθησης της απασχόλησης
- Ανάσχεση των φυσικών κινδύνων και καταστροφών

και αποτελείται από ένδεκα (11) πρόδρομα έργα, είκοσι δύο (22) έργα του κυρίως προγράμματος και δεκατέσσερις (14) μελλοντικές δράσεις, συνολικού προϋπολογισμού 25 εκ. €.

1.3.3.4 Masterplans Ιαματικών Φυσικών Πόρων

Το έργο “TheRout_Net – Thematic Routes and Networks” εντάσσεται στο πλαίσιο των στρατηγικών έργων του Προγράμματος Συνεργασίας “Interreg V-A Ελλάδα-Ιταλία 2014-2020” και επικεφαλής-εταίρος είναι η Περιφέρεια Ηπείρου.

Το έργο υποστηρίζει την αποκατάσταση σημαντικών πολιτιστικών μνημείων και παλαιών εγκαταστάσεων με στόχο την αξιοποίηση του θεματικού τουρισμού και των θεματικών διαδρομών αξιοποιώντας τον υφιστάμενο φυσικό πλούτο. Ασχολήθηκε με τη δημιουργία ή/και αξιοποίηση πολιτιστικών δρομολογίων και διαδρομών επικεντρωμένων στο θέμα «νερό» (όπως οι ιαματικές πηγές). Η Περιφέρεια Ηπείρου, έχοντας ως κρίσιμο ζήτημα την ολοκληρωμένη αξιοποίηση των τοπικών Ιαματικών Φυσικών Πόρων (ΙΦΠ) ως βασική προτεραιότητα, εκπόνησε ολοκληρωμένα masterplans για τους ΙΦΠ Αμαράντου, Καβασίλων, Χανόπουλου Άρτας, Πρέβεζας και Σαγιάδας.

Επιπλέον, προγραμμάτισε μέσω του έργου:

- την επέκταση και εκσυγχρονισμό κτιρίου ιαματικών πηγών στην περιοχή του Αμαράντου Κόνιτσας
- την επέκταση και εκσυγχρονισμό κτιρίου ιαματικών πηγών στην περιοχή των Καβασίλων Κόνιτσας
- την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων ιαματικών πηγών Πρέβεζας με έργα εκσυγχρονισμού και επέκτασης
- έργα βελτίωσης πρόσβασης και σήμανσης προς τα ιαματικά λουτρά Χανόπουλου Άρτας

2

Στόχοι της στρατηγικής

Όπως διεξοδικά αναφέρθηκε στο προηγούμενο Κεφάλαιο, στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2021-2027, η Περιφέρεια Ηπείρου προχωρά με το σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση μιας Στρατηγικής ΟΧΕ η οποία αποτελεί συνέχεια της ΟΧΕ της προηγούμενης περιόδου. Η ΟΧΕ της Ηπείρου για το 2021-2027 ως εκ τούτου, διατηρεί ως αναπόσπαστο κομμάτι της τη Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, εμπεριέχει συμπληρωματικές δράσεις που στοχεύουν στην ολοκλήρωση του στρατηγικού οράματος και την περαιτέρω ανάπτυξη των περιοχών γύρω από τους χώρους θέασης, αλλά και εμπλουτίζεται με νέες περιοχές και προκρίνει επιπλέον δράσεις επιδιώκοντας την εκμετάλλευση του αναπτυξιακού δυναμικού μεγαλύτερου μέρους της Ηπείρου και τη δημιουργία συνεργειών ανάμεσα στις περιοχές εφαρμογής.

Στο παρόν Κεφάλαιο, αναλύονται διεξοδικότερα οι τέσσερις (4) περιοχές εφαρμογής της ΟΧΕ και περιγράφονται τα ιδιαίτερα τους χαρακτηριστικά, αλλά και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Το κεφάλαιο αυτό επίσης περιλαμβάνει το όραμα, η στρατηγική και οι στόχοι για την περιοχή της ΟΧΕ στο σύνολό της.

2.1. Ανάλυση του αναπτυξιακού δυναμικού και των αναπτυξιακών αναγκών των περιοχών παρέμβασης

2.1.1. Βόρεια Πίνδος

Η πρώτη περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ αφορά μια ευρεία περιοχή του Δήμου Κόνιτσας που περιλαμβάνει τους είκοσι επτά (27) οικισμούς των Μαστοροχωρίων, τις ιαματικές πηγές Αμαράντου και Καβασίλων-Πυξαριάς (στα χωριά Αμάραντος και Πυξαριά των Μαστοροχωρίων, αντίστοιχα) και το όρος Γράμμος, στις πλαγιές του οποίου είναι εξάλλου χτισμένα τα Μαστοροχώρια.

Τα Μαστοροχώρια διατηρούν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική τους ταυτότητα που διαμορφώνουν οι πετρόχτιστες κατασκευές (αρχοντικά, εκκλησίες, γεφύρια και βρύσες, μύλοι, ελαιοτριβεία). Είναι χτισμένη σε υψόμετρο από 500 έως 1.250 μ. και αυτό που τα χαρακτηρίζει, πέρα από τη γραφικότητά τους, είναι το φυσικό τοπίο που διαμορφώνουν οι ορεινοί όγκοι του Σμόλικα και του Γράμμου, καθώς και ο ποταμός Σαραντάπορος, που τα χωρίζει στη μέση.

Τα ιαματικά λουτρά Αμαράντου βρίσκονται σε απόσταση 5 χλμ. από το κέντρο του ομώνυμου χωριού των Μαστοροχωρίων (32 χλμ. από την Κόνιτσα και 94 χλμ. από τα Ιωάννινα), Η ιδιαιτερότητά τους έγκειται στο ότι η πηγή αναβλύζει αέρα και ατμό με θεραπευτικές ιδιότητες, καθιστώντας τα τα μοναδικά ατμόλουτρα σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Η δεύτερη πηγή της περιοχής βρίσκεται στο χωριό Πυξαριά των Μαστοροχωρίων, σε απόσταση 32 χλμ. από τα Λουτρά Αμαράντου, 16,5 χλμ. από την Κόνιτσα και 80 χλμ. από τα Ιωάννινα. Τα θειούχα νερά αναβλύζουν σε δύο μεριές που χωρίζονται μεταξύ

τους από τον ποταμό Σαραντάπορο, στα Καβάσιλα, όπου βρίσκονται οι σύγχρονες εγκαταστάσεις, και στην Πυξαριά όπου βρίσκονταν τα Λουτρά από τη βυζαντινή εποχή έως και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο οπότε και καταστράφηκαν. Τα Λουτρά των Καβασίλων δεν είναι λειτουργικά τα τελευταία χρόνια. Τόσο στον Αμάραντο, όσο και σε Πυξαριά-Καβάσιλα, υπάρχει ανάγκη τα Λουτρά να εκσυγχρονιστούν, να επεκταθούν και να αρχίσουν να προσφέρουν μεγαλύτερη γκάμα υπηρεσιών προκειμένου να αποτελέσουν ένα ελκυστικότερο τουριστικό προϊόν, σύγχρονες λουτροπόλεις που μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες ευεξίας και αναζωογόνησης σε ένα ευρύτερο κοινό.

Η πληθυσμιακή συρρίκνωση αποτελεί οξύ πρόβλημα για την ευρύτερη περιοχή. Ο Δήμος Κόνιτσας εμφανίζει ποσοστό μείωσης πληθυσμού πολύ μεγαλύτερο από τον εθνικό μέσο όρο αλλά και το μέσο όρο της Περιφέρειας Ηπείρου, με το φαινόμενο να είναι εντονότερο στις πιο ορεινές περιοχές. Τα Μαστοροχώρια αριθμούν περί τους 1.700 εγγεγραμμένους κατοίκους στο σύνολό τους.

Σχήμα 2: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - Βόρεια Πίνδος

Δυνατότητες

- Περιβάλλον και γεωμορφολογία που επιτρέπουν την ανάπτυξη πλήθους αθλητικών δραστηριοτήτων όπως ράφτινγκ, σκι, canoeing, canyoning, πεζοπορίες, ορειβασία, αναρρίχηση, ψάρεμα, πλωτές καταβάσεις, κολύμβηση σε καταρράκτες και ποτάμια κ.ά.
- Οικισμοί που διατηρούν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα
- Σπάνιες ιαματικές πηγές (ατμόλουτρα Αμαράντου)
- Ιστορικό ενδιαφέρον περιοχής Γράμμου
- Ισχυρός κτηνοτροφικός χαρακτήρας περιοχής / Παραγωγή προϊόντων ποιότητας

Ευκαιρίες

- Σημαντική ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού παγκοσμίως, με τον κλάδο αυτό να προσελκύει τουρίστες υψηλού εισοδηματικού επιπέδου
- Δυνατότητα αξιοποίησης σύγχρονων εργαλείων τουριστικού μάρκετινγκ για την προβολή της περιοχής ως προορισμού για επισκέπτες που αναζητούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ιδίως ιαματικό και τουρισμό υπαίθρου
- Ένταξη της γαστρονομικής παράδοσης της περιοχής στο προσφερόμενο τουριστικό προϊόν
- Χάρη στην εγγύτητα των ιαματικών πηγών, δημιουργία μιας ενιαίας, μεγάλης λουτρόπολης που θα επιτρέπει πιο μακρά παραμονή των επισκεπτών

Αδυναμίες

- Απόσταση από τα αστικά κέντρα
- Μειωμένη σύνδεση πρωτογενούς παραγωγής με τον τουριστικό τομέα
- Ελλιπείς έξυπνες και πράσινες υποδομές για τους τουρίστες, καθώς και υποδομές υγείας
- Μικρή περίοδος λειτουργίας των Λουτρών
- Μεγάλο ποσοστό πολύ μικρών επιχειρήσεων που δυσκολεύονται να μετασχηματιστούν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους

Απειλές

- Πληθυσμιακή συρρίκνωση / γήρανση του πληθυσμού
- Ανταγωνισμός από ανεπτυγμένες λουτροπόλεις στην εγγύς περιοχή των Βαλκανίων
- Κλιματική αλλαγή - κίνδυνος για τη λειτουργία του Χειμερινού Τουρισμού
- Ανταγωνισμός από δημοφιλείς χειμερινούς προορισμούς (Ζαγοροχώρια, Πήλιο)
- Εξάρτηση του ιαματικού τουρισμού στην Ελλάδα από ασφαλιστικά ταμεία / κοινωνικά προγράμματα
- Ιδιοκτησιακό καθεστώς / καθεστώς διαχείρισης ιαματικών πηγών

2.1.2. Νότια Πίνδος

Η δεύτερη περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ περιλαμβάνει την ευρύτερη περιοχή γύρω από πέντε (5) οικισμούς των Τζουμέρκων και συγκεκριμένα, τα χωριά Συρράκο, Καλαρρύτες και Βαθύπεδο της ΠΕ Ιωαννίνων (Δήμος Βόρειων Τζουμέρκων) και Αθαμάνιο και Θεοδώριανα της ΠΕ Άρτας (Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων).

Το ζήτημα της πληθυσμιακής συρρίκνωσης είναι χαρακτηριστικό και της περιοχής των Τζουμέρκων. Και οι δύο Δήμοι τους εμφανίζουν ποσοστό μείωσης του πληθυσμού κατά την τελευταία δεκαετία 11%, αισθητά υψηλότερο από τον εθνικό μ.ό. και τους μέσους όρους των αντίστοιχων περιφερειακών ενοτήτων τους. Και οι πέντε (5) οικισμοί της περιοχής παρέμβασης έχουν πληθυσμό μικρότερο από 950 εγγεγραμμένους κατοίκους.

Τα χωριά Συρράκο και Καλαρρύτες είναι χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί ήδη από τη δεκαετία του '70. Είναι γειτονικά χωριά με τα κέντρα τους να απέχουν περί τα 4,5χλμ., χωρίζονται όμως από φαράγγι, κι έτσι οδικώς η μεταξύ τους απόσταση ανέρχεται στα 22 χλμ. Από τα κέντρα των πόλεων, Ιωαννίνων και Άρτας, τα χωριά Συρράκο και Καλαρρύτες απέχουν 53 και 92 χλμ., και 56 και 83 χλμ. αντίστοιχα. Όλες οι διασυνδέσεις γίνονται μέσω ορεινών δρόμων που, ιδίως κατά τους χειμερινούς μήνες, μπορεί να “κλείνουν” από χιονοπτώσεις και κατολισθήσεις. Τα δύο χωριά είναι χτισμένα σε υψόμετρο 1.150-1.200 χλμ.

Πέρα από τον παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών, η περιοχή προσφέρει στους επισκέπτες, λόγω της γεωμορφολογίας και του φυσικού τοπίου (χαράδρες, καταρράκτες, ορεινά μονοπάτια κτλ.) πλήθος αθλητικών και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων. Το φυσικό τοπίο είναι αυτό που κυρίως προσελκύει τους επισκέπτες και στα χωριά Αθαμάνιο και Θεοδώριανα (πλούσια βλάστηση, καταρράκτες από τους μεγαλύτερους της χώρας, ποτάμια όπου επιτρέπεται το ψάρεμα, λίμνες, φαράγγια).

Σχήμα 3: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - Νότια Πίνδος

Δυνατότητες

- Περιβάλλον και γεωμορφολογία που επιτρέπουν την ανάπτυξη πλήθους αθλητικών δραστηριοτήτων όπως ράφτινγκ, canoeing, canyoning, πεζοπορίες, ορειβασία, αναρρίχηση, ψάρεμα, πλωτές καταβάσεις, κολύμβηση σε καταρράκτες και ποτάμια κ.ά.
- Χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί (Συρράκο, Καλαρρύτες)
- Ισχυρός κτηνοτροφικός χαρακτήρας περιοχής / παραγωγή προϊόντων ποιότητας

Ευκαιρίες

- Δυνατότητα αξιοποίησης σύγχρονων εργαλείων τουριστικού μάρκετινγκ για την προβολή της περιοχής ως προορισμού για επισκέπτες που αναζητούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ιδίως τουρισμό υπαίθρου / περιπατητικό τουρισμό
- Προώθηση της περιοχής στο πλαίσιο προβολής της Ηπείρου ως έναν ενιαίο τουριστικό προορισμό για όλο το χρόνο

Αδυναμίες

- Απόσταση από τα αστικά κέντρα
- Μειωμένη σύνδεση παραγωγής πρωτογενούς τομέα με το τουριστικό κύκλωμα
- Ελλιπείς υποδομές (διαχείριση αποβλήτων, φωτισμός, υποδομές υγείας)
- Μεγάλο ποσοστό πολύ μικρών επιχειρήσεων που δυσκολεύονται να μετασχηματιστούν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους

Απειλές

- Πληθυσμιακή συρρίκνωση / γήρανση του πληθυσμού
- Κλιματική αλλαγή - κίνδυνος για τη λειτουργία του Χειμερινού Τουρισμού

2.1.3. Περιοχή Σουλίου - Αχέροντα

Η τρίτη περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ περιλαμβάνει τον ποταμό Αχέροντα και τις περιοχές στις όχθες του, μια περιοχή δηλαδή που οριοθετείται από το Ιόνιο Πέλαγος και τα όρη Παραμυθιάς και Σουλίου και εκτείνεται σε τρεις ΠΕ της Ηπείρου, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας και Πρεβέζης. Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει επίσης το επονομαζόμενο “Τετραχώρι”, τους τέσσερις οικισμούς (Σούλι, Κιάφα, Αβαρικός, Σαμονίβα) που συγκροτούν το Σούλι.

Η ευρύτερη περιοχή του Αχέροντα χαρακτηρίζεται από πλούσιο φυσικό περιβάλλον, μοναδική χλωρίδα και πανίδα και σπάνια φυσική ομορφιά. Τα τρία (3) ποτάμια που τη διαρρέουν (Αχέροντας και παραπόταμοί του), ξεκινώντας από τις πηγές τους στα ορεινά και καταλήγοντας στο δέλτα τους στη θάλασσα, διαμορφώνουν ένα τοπίο πλούσιο και ποικίλο, με ορεινούς και ημιορεινούς σχηματισμούς, με έντονο ανάγλυφο, με φαράγγια, παραποτάμια δάση, μικρούς υγροτόπους, εύφορες πεδινές εκτάσεις και παραλίες. Η περιοχή παρέμβασης είναι χαρακτηρισμένη ως προστατευόμενη περιοχή, τόσο για την ιστορική και αρχαιολογική της σημασία όσο και για την περιβαλλοντική της αξία, αποτελώντας πόλο έλξης επισκεπτών.

Η γεωργική ζώνη του Αχέροντα παρουσιάζει καλή γονιμότητα εδάφους, δημιουργώντας μια εύφορη πεδιάδα. Αρκετά συχνό είναι το φαινόμενο υπερχειλίσεων και πλημμυρών του ποταμού, που προκαλεί μικρότερες ή μεγαλύτερες ζημιές στις γειτονικές γεωργικές καλλιέργειες. Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από έντονα πλημμυρικά φαινόμενα και εξαιτίας των υψηλών βροχοπτώσεων.

Τόσο στις όχθες του Αχέροντα όσο και στην ευρύτερη περιοχή, εντοπίζονται δεκάδες θέσεις με αρχαιότητες και μνημεία, χρονολογούμενα από τους προϊστορικούς έως και τους νεότερους χρόνους. Από τα πολυάριθμα στοιχεία ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας της περιοχής, ξεχωρίζουν το “Νεκρομαντείο” του Αχέροντα, ένας από τους σημαντικότερους λατρευτικούς χώρους της Αρχαίας Ελλάδας, και η “Σκάλα της Τζαβέλαινας”.

Μετά το Νεκρομαντείο (Μεσοπόταμο), ακολουθεί ένα πιο πλατύ τμήμα του Αχέροντα που είναι πλωτό. Στο τέλος αυτού του τμήματος ο Αχέρον δέχεται τα ήρεμα νερά δύο παραποτάμων του. Στα πέντε τελευταία του χιλιόμετρα μέχρι τις εκβολές του ο ποταμός είναι πλωτός. Βαρκάρηδες κάνουν τουριστικές διαδρομές τους καλοκαιρινούς μήνες με έδρα την Αμμουδιά. Επίσης στο δέλτα του, γίνονται ξαναγήσεις με κανό-καγιάκ. Στο τελευταίο αυτό τμήμα υπάρχει μια παραποτάμια πεζοπορική διαδρομή 4 χλμ, δίπλα στο “Δάσος της Περσεφόνης”. Στις εκβολές υπάρχει η θαλάσσια παραλία του χωριού Αμμουδιά, με αφθονία ψαροταβερνών και πολλά μικρά ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Η μείωση του πληθυσμού στην περιοχή παρέμβασης είναι της τάξης του 9,4%, σημαντικά μεγαλύτερη από τη συνολική μείωση του πληθυσμού στο σύνολο της Περιφέρειας Ηπείρου (5%). Συγκεκριμένα, και με βάση τα στοιχεία των απογραφών της ΕΛΣΤΑΤ, ο πληθυσμός μειώθηκε κατά 13% στην περιοχή του Δήμου Σουλίου, κατά 9,3% στην περιοχή του Δήμου Πάργας, κατά 2,8% στην περιοχή του Δήμου Πρέβεζας, κατά 5,9% στην περιοχή του Δήμου Ζηρού και τέλος κατά 25.7% στον Δήμο Δωδώνης.

Σχήμα 4: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - Σούλι/Αχέροντας

Δυνατότητες

- Πλούσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής Αχέροντα που φιλοξενεί δραστηριότητες όπως trekking, rafting, paragante, canoe kayak, canyoning, ιππασία, τοξοβολία κ.ά.
- Αρχαιολογικό ενδιαφέρον περιοχής Αχέροντα - Νεκρομαντείου
- Ιστορική αξία περιοχής Σουλίου
- Πλούσια χλωρίδα περιοχής Αχέροντα
- Γειτνίαση με πιο ανεπτυγμένους τουριστικά προορισμούς (πχ Πάργα)

Ευκαιρίες

- Δημιουργία διαδρομών ιστορικών, πολιτιστικών, κ.ά. - προσέλκυση εναλλακτικού και περιπατητικού τουρισμού
- Παραγωγή προϊόντων με βάση αρωματικά, φαρμακευτικά φυτά

Αδυναμίες

- Δυσκολία προσβασιμότητας (Σούλι)
- Ελλιπείς υποδομές στο Σούλι (ύδρευση, διαχείριση αποβλήτων, χώροι στάθμευσης, φωτισμός, ψηφιακές υποδομές, υποδομές υγείας)
- Μεγάλο ποσοστό πολύ μικρών επιχειρήσεων που δυσκολεύονται να μετασχηματιστούν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους
- Ιδιοκτησιακό καθεστώς Σουλίου περιορίζει την ιδιωτική συνεργασία και επιχειρηματικότητα

Απειλές

- Κλιματική κρίση και φυσικές καταστροφές - λόγω της μορφολογίας της, η ευρύτερη περιοχή Σουλίου-Αχέροντα κινδυνεύει κυρίως από πλημμύρες
- Πληθυσμιακή συρρίκνωση

2.1.4. Περιοχή ΟΧΕ Αρχαίων Θεάτρων

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ΟΧΕ “Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου” προέβλεπε είκοσι οκτώ (28) δράσεις. Οι δράσεις διακρίνονταν σε α’ και β’ προτεραιότητας ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησής τους και ο συνολικός τους προϋπολογισμός ανερχόταν σε 38.087.500 €.

Πιο συγκεκριμένα, η ΟΧΕ “Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου” περιελάμβανε δράσεις σχετικές με την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της Περιφέρειας και ειδικότερα με εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης στα αρχαία θέατρα Δωδώνης, Νικόπολης, Αμβρακίας, Κασσώπης και Γιτάνων. Οι δράσεις αυτές χρηματοδοτήθηκαν από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 και υπολογίζεται ότι ως το τέλος του 2023 θα έχουν δαπανηθεί συνολικά περί τα 12.227.000 €.

Από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 χρηματοδοτείται και το έργο “Παράκαμψη Νικόπολης - Συγκοινωνιακά έργα ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου” το οποίο αφορά στην κατασκευή / βελτίωση τμημάτων του εθνικού και του τοπικού οδικού δικτύου και αποτελεί βασική παρέμβαση για την ανάδειξη του Αρχαιολογικού Πάρκου Νικόπολης καθώς πρόκειται για έργο με την υλοποίηση του οποίου παρακάμπτεται η ημερήσια κυκλοφορία από τον Αρχαιολογικό χώρο, χωρίς ταυτόχρονα να αποκόπτεται η πρόσβαση σε αυτόν. Το έργο, προϋπολογισμού 18.016.746 €, βρίσκεται στο στάδιο κατασκευής. Η συνέχιση της χρηματοδότησης του έχει εξασφαλιστεί από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027.

Στο πλαίσιο της ΟΧΕ “Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου” εντάχθηκε και η δημιουργία του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας, ενός συνεργατικού σχηματισμού στον οποίο συμμετέχουν αμιγώς τουριστικές, καθώς και συμπληρωματικές αυτών, επιχειρήσεις.

Στο Κεφάλαιο 3 “Σχέδιο Δράσης” του παρόντος παρουσιάζονται αναλυτικά οι προαναφερθείσες δράσεις καθώς και όσες άλλες δράσεις εντάχθηκαν στην ΟΧΕ “Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου” και χρηματοδοτήθηκαν από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020. Οι υπόλοιπες δράσεις αφορούν ψηφιακές υπηρεσίες στα μνημεία καθώς και ενέργειες δικτύωσης και προβολής της Πολιτιστικής Διαδρομής στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου. Ο συνολικός προϋπολογισμός των χρηματοδοτούμενων από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 δράσεων ανέρχεται σε 30.146.835 €.

Η Περιφέρεια Ηπείρου, με την ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», επιθυμεί τη συνέχιση της προϋπάρχουσας ΟΧΕ με τον “εμπλουτισμό” με νέες περιοχές και απώτερο στόχο την ανάπτυξη της Περιφέρειας στο σύνολό της και τη δημιουργία και προώθηση ενός ενιαίου τουριστικού προϊόντος που θα έχει ως βασικό κορμό την πολιτιστική διαδρομή των αρχαίων θεάτρων και με αυτή θα συνδυάζει τους αρχαιολογικούς χώρους, τη φύση τα παραδοσιακά προϊόντα, τη διατροφή, το περιβάλλον, τα ιαματικά και εν τέλει όλα τα στοιχεία που δίνουν στην Ήπειρο τον ιδιαίτερό της χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΧΕ της τρέχουσας περιόδου, θα συμπεριλάβει δράσεις απαραίτητες για την πλήρωση του στρατηγικού στόχου της προηγούμενης ΟΧΕ και δράσεις που πλέον θα επεκτείνονται σε όλες τις περιοχές παρέμβασης.

Σχήμα 5: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - ΟΧΕ Αρχαίων Θεάτρων

Δυνατότητες

- Πρόσφατες (στο πλαίσιο της προηγούμενης ΟΧΕ) εργασίες αναστήλωσης και αποκατάστασης των αρχαιολογικών χώρων και εισαγωγή ψηφιακών εργαλείων και ΤΠΕ στην εμπειρία της επίσκεψης/ξενάγησης, έχουν καταστήσει την περιοχή ενδιαφέροντος ελκυστικότερη

Αδυναμίες

- Ελλιπής σύνδεση των πολιτιστικών διαδρομών με άλλες μορφές τουρισμού ώστε να προσελκυσθούν περισσότεροι επισκέπτες και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα
- Προβλήματα προσβασιμότητας και ελλιπείς βοηθητικές υποδομές στους αρχαιολογικούς χώρους
- Απόσταση αρχαίων θεάτρων Ηπείρου από άλλους προορισμού υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος στη χώρα (Αθήνα, Δελφοί, Μυκήνες, Ολυμπία, Μετέωρα) - αδυναμία διοργάνωσης συνδυαστικών διαδρομών

Ευκαιρίες

- Προώθηση των αρχαίων θεάτρων στο πλαίσιο προώθησης της Ηπείρου ως ενιαίου τουριστικού προορισμού για όλο το χρόνο - διασύνδεση/συμπληρωματικότητα των περιοχών της ΟΧΕ
- Διοργάνωση εκδηλώσεων (που αποδεδειγμένα αυξάνουν την επισκεψιμότητα) στους χώρους των θεάτρων

Απειλές

- Κλιματική αλλαγή - απειλή για τα μνημεία

2.2. Όραμα της ΟΧΕ

Η Περιφέρεια Ηπείρου ανέκαθεν ήταν μια απομονωμένη περιοχή και μια από τις φτωχότερες περιφέρειες της χώρας. Οι οδικοί άξονες της Εγνατίας και Ιονίας Οδού έδωσαν, κατά την τελευταία εικοσαετία, μια λύση στο πρόβλημα της απομόνωσης και έκαναν την Περιφέρεια προσβασιμότερη στους κατοίκους της υπόλοιπης χώρας.

Ωστόσο, ενδοπεριφερειακά, και κυρίως λόγω της γεωμορφολογίας της Ηπείρου, δηλαδή των ορεινών όγκων στην πλειονότητα των εδαφών της, οι προκλήσεις παραμένουν. Πολλές περιοχές της Ηπείρου παραμένουν απομονωμένες από τα αστικά κέντρα, καθώς η πρόσβασή σε αυτά είναι χρονοβόρα και δύσκολη, με αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να εγκαταλείπονται από τους πληθυσμούς τους, η παραγωγική τους δραστηριότητα να εξασθενεί, και να οδηγούνται τελικά σε φτωχοποίηση. Το πρόβλημα της πληθυσμιακής συρρίκνωσης στην Περιφέρεια είναι από τα εντονότερα στη χώρα.

Η Περιφέρεια με την εφαρμογή μιας ολιστικής αναπτυξιακής στρατηγικής καθώς και την υλοποίηση μιας σειράς στοχευμένων και πολυεπίπεδων δράσεων θα ανακόψει την παραπάνω τάση και ταυτόχρονα θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ώστε η Ήπειρος να αποτελέσει αναπτυξιακό υπόδειγμα με όρους κοινωνικής, οικονομικής και περιφερειακής συνοχής. Η Ήπειρος μπορεί να προωθήσει ένα σύνθετο τουριστικό προϊόν, που θα συνεχίσει να περιλαμβάνει την ακτογραμμή και τα ήδη ανεπτυγμένα θέρετρα της (Σύβοτα, Πάργα, Πρέβεζα), αλλά θα εμπλουτιστεί και με εναλλακτικές μορφές τουρισμού που θα αξιοποιήσουν τη δυναμική της στον τομέα του τουρισμού και θα δημιουργήσουν νέους πόλους έλξης χειμερινού/ εναλλακτικού τουρισμού στην Περιφέρεια, ανάλογους με τα Ζαγοροχώρια και το Μέτσοβο. Με το διαφοροποιημένο αυτό μοντέλο θα επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος και θα καταστεί η Ήπειρος ένας τουριστικός προορισμός για ολόκληρο τον χρόνο.

Πέραν όμως από τη φυσική της ομορφιά, η Ήπειρος διαθέτει μακρόχρονη παράδοση στη γεωργία, τη κτηνοτροφία και τη μεταποίηση των προϊόντων τους. Για την Περιφέρεια αναγνωρίζεται μια ευκαιρία: να εκμεταλλευτεί αυτή την ιδιαίτερη παράδοση και το χαρακτηριστικό γαστρονομικό της πλούτο, να εντείνει τη συνεργασία του τουριστικού οικοσυστήματος με τον πρωτογενή τομέα, και εν τέλει να καταστήσει τον δεύτερο πιο ανταγωνιστικό και να δώσει ώθηση στην περαιτέρω ανάπτυξή του.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων της περιοχής θα πρέπει να γίνει στη βάση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής έτσι ώστε οι δράσεις να επιφέρουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και οφέλη. Η συγκρότηση της στρατηγικής για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη βασίζεται στην ευρύτερη στρατηγική που έχει υιοθετηθεί από την Περιφέρεια και εστιάζει στα συγκριτικά πλεονεκτήματά της. Η Ήπειρος στρέφεται σε κλάδους που προσφέρουν ήδη προστιθέμενη αξία, όπως ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίηση του, καθώς επίσης και ο τουρισμός, οι οποίοι καλούνται να εκσυγχρονιστούν, να διεθνοποιηθούν και να παράγουν προϊόντα με χαρακτηριστική ποιότητα, έτοιμα για τις διεθνείς αγορές.

Το **Όραμα** της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στην Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο» είναι η:

Δημιουργία μιας ελκυστικής περιοχής για τους κατοίκους και τους επισκέπτες, με δυναμική, εξωστρεφή και αειφορική ανάπτυξη, επενδύοντας στον πλούτο του φυσικού περιβάλλοντος, την μοναδική πολιτιστική κληρονομιά και τον τουρισμό.

Η υλοποίηση του οράματος επιδιώκεται μέσα από προσεκτικά σχεδιασμένες δράσεις, που θα στοχεύουν κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά:

- Στη βελτίωση των υποδομών και την ενίσχυση της προσβασιμότητας.
- Στην τουριστική ανάπτυξη της Ηπείρου δίνοντας έμφαση στη δημιουργία και προώθηση ενός διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος με έμφαση στις **εναλλακτικές μορφές τουρισμού**.
- Στη ανάδειξη του μοναδικού πολιτιστικού πλούτου της Ηπείρου και την διασύνδεση του με το **τουριστικό** προϊόν.
- Στη δημιουργία ενός πιο **ανταγωνιστικού πρωτογενή** τομέα μέσα από συνέργειες και συνεργασίες.
- Στη γενίκευση της χρήσης **νέων τεχνολογιών** προς όφελος της τοπικής οικονομίας και της καθημερινότητας των πολιτών.
- Στη δημιουργία **θέσεων εργασίας** και την **αναβάθμιση των προσόντων** του εργατικού δυναμικού.

Παράλληλα με τη στρατηγική που διαμορφώνεται για την περιοχή παρέμβασης στο σύνολό της, οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ υπαγορεύουν την ανάγκη να τεθούν και πιο συγκεκριμένοι στρατηγικοί στόχοι.

Για την περιοχή της **Βόρειας Πίνδου**, επιδίωξη είναι να καταστεί πόλος έλξης εναλλακτικού τουρισμού, ιδιαίτερα ιαματικού, εκμεταλλευόμενη τις σπάνιες φυσικές πηγές της και συνδυάζοντάς τες με την αρχιτεκτονική ιδιαιτερότητα των οικισμών και τη δυνατότητα που προσφέρεται στον επισκέπτη να απολαύσει πλήθος αθλητικών και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων. Στόχος είναι να δημιουργηθεί στην ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας μια σύγχρονη λουτρόπολη στην οποία θα είναι δυνατή η παρατεταμένη διαμονή του επισκέπτη καθώς, πέρα από τις υψηλού επιπέδου υπηρεσίες ευεξίας και αναζωογόνησης, θα του προσφέρονται δυνατότητες να περιηγηθεί στη γύρω περιοχή, να απολαύσει τη γραφικότητα των οικισμών και τη φύση, να αθληθεί, να επισκεφθεί σημεία ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Οι δράσεις που προτείνονται για την εν λόγω περιοχή, όπως παρουσιάζονται αναλυτικά στο επόμενο Κεφάλαιο, στοχεύουν στην εξυπηρέτηση του παραπάνω στρατηγικού στόχου. Μέσα από την υλοποίησή τους, δηλαδή, επιδιώκεται η βελτίωση των υποδομών των Λουτρών αλλά και η αύξηση της ελκυστικότητας της ευρύτερης περιοχής προκειμένου να προσελκύσει ευκολότερα τον επισκέπτη. Δεδομένου ότι

υφίστανται ακόμη δυσκολίες σε σχέση με την πρόσβαση στις περιοχές της Βόρειας Πίνδου προτείνονται έργα αναβάθμισης οδικού δικτύου που πέρα από την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, αναμένεται να συντελέσουν και στη συγκράτηση και την προσέλκυση, μόνιμου πληθυσμού. Η ευκολία στην πρόσβαση προς τα αστικά κέντρα, και τις υπηρεσίες που εκεί προσφέρονται, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα στην απόφαση των κατοίκων να παραμείνουν στην περιοχή. Ταυτόχρονα όμως, η τουριστική ανάπτυξη που επιδιώκεται, αναμένεται να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και επιπλέον κίνητρα για την παραμονή των κατοίκων στην ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας.

Η συρρίκνωση και γήρανση του μόνιμου πληθυσμού αποτελεί κρίσιμο ζήτημα και για την περιοχή της **Νότιας Πίνδου**. Η ανάπτυξη της περιοχής, η οποία αναμένεται και να συγκρατήσει τον πληθυσμό της, επιδιώκεται και σε αυτή την περίπτωση κυρίως μέσω της τουριστικής ανάπτυξης. Τα χωριά των Τζουμέρκων ήδη προσελκύουν εναλλακτικό τουρισμό, τουρισμό υπαίθρου και περιπατητικό, και είναι γνωστά για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική ταυτότητα των οικισμών τους. Στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας είναι να αποτελέσουν έναν ακόμα δημοφιλή πόλο έλξης εναλλακτικού τουρισμού και σε αυτή την κατεύθυνση σχεδιάζονται σημαντικά έργα υποδομής που θα βελτιώσουν την καθημερινότητα κατοίκων και επισκεπτών, θα επιτρέψουν την περαιτέρω ανάπτυξη δραστηριοτήτων αλλά κυρίως θα προστατεύσουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών και το φυσικό περιβάλλον, τα στοιχεία εκείνα δηλαδή που αποτελούν το “συγκριτικό πλεονέκτημα” της περιοχής και αποτελούν τη βάση της ελκυστικότητάς της.

Η **περιοχή Σουλίου-Αχέροντα** χαρακτηρίζεται από διαφορετικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Η Περιφέρεια επιδιώκει να δημιουργηθεί ένας νέος πόλος έλξης πολιτιστικού τουρισμού για την Ήπειρο στην περιοχή του Σουλίου, ενώ η περιοχή γύρω από τον ποταμό Αχέροντα να συνεχίζει να προσελκύει επισκέπτες προσφέροντας μια ευρεία γκάμα διαφορετικών εμπειριών που θα συνδυάζουν το “μύθο” και την επαφή με τη φύση. Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνονται δράσεις που στοχεύουν στην αποκατάσταση και ανάδειξη του ιστορικού χώρου του Σουλίου και την περαιτέρω ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Αχέροντα.

Για την **περιοχή των Αρχαίων Θεάτρων**, στρατηγικός στόχος παραμένει η δημιουργία ενός εξειδικευμένου και επώνυμου προϊόντος πολιτιστικού τουρισμού. Προς την επίτευξη αυτού του στόχου προτείνονται δράσεις συμπληρωματικές αυτών της ΟΧΕ που ήδη έχει εκπονηθεί και αφορούν στην αποκατάσταση των μνημείων της περιοχής και τη βελτίωση των υποδομών της. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε αυτή την προγραμματική περίοδο στην περιοχή της Νικόπολης. Με σημαντικά έργα στο αρχαίο θέατρο και τον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο, και μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεις προσβασιμότητας, η Περιφέρεια στοχεύει στο να καταστεί η Νικόπολη εμβληματικό τοπόσημο της Ηπείρου με παγκόσμια εμβέλεια γεγονός που θα υποστηριχθεί και από την ένταξή της στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO (προετοιμάζεται ήδη η κατάθεση της σχετικής υποψηφιότητας για το 2026).

Για την επίτευξη και υλοποίηση του Οράματός της, η ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στην Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», διαρθρώνεται στους παρακάτω Άξονες Στρατηγικής:

- **Άξονας 1:** Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας

- **Άξονας 2:** Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών
- **Άξονας 3:** Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και του τουρισμού
- **Άξονας 4:** Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης

2.3. Ειδικοί Στόχοι της ΟΧΕ και αναμενόμενα αποτελέσματα

Οι Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ εξειδικεύονται περαιτέρω στους παρακάτω ειδικούς στόχους:

Πίνακας 1: Ειδικοί Στόχοι ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”

Ειδικός Στόχος
Άξονας 1: Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας
1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης
1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων
1.4 Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών
Άξονας 2: Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών
2.1 Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές
2.2 Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων
Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού
3.1 Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος
3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο
Άξονας 4: Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης
4.1 Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στις

Ειδικός Στόχος

περιοχές που εγκαταλείπονται από νεανικό πληθυσμό

Μέσω της υλοποίησης των προτεινόμενων δράσεων αναμένεται να:

- Αποκατασταθούν και αναδειχθούν ιστορικοί χώροι και μνημεία πολιτισμού
- Αναπτυχθούν ποικίλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, ιδιαίτερα ο τουρισμός υπαίθρου, ο πολιτιστικός, ο ιαματικός, ο περιπατητικός και ο γαστρονομικός.
- Δημιουργηθεί ένα ενιαίο τουριστικό προϊόν το οποίο θα αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης (φύση, πολιτισμό, εναλλακτικές δραστηριότητες, παράδοση, γαστρονομία) και θα προσελκύει επισκέπτες που αναζητούν μη παραδοσιακές εμπειρίες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους
- Αυξηθεί συνολικά ο αριθμός των επισκεπτών στην Περιφέρεια
- Προστατευθεί το φυσικό περιβάλλον και να αντιμετωπιστούν κάποιες από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής που απειλούν τόσο τον πληθυσμό όσο και τους πόρους της Περιφέρειας
- Αξιοποιηθούν οι ΤΠΕ προς βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
- Ενισχυθούν οι συνεργατικοί/συνεταιριστικοί σχηματισμοί με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
- Δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να ενισχυθεί η τοπική οικονομία
- Συγκρατηθεί και σταδιακά να αυξηθεί ο μόνιμος πληθυσμός των Περιοχών

Στο Παράρτημα Π9 “Λογική παρέμβασης” οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή παρέμβασης της ΟΧΕ συνδέονται με τους άξονες και τους ειδικούς στόχους της Στρατηγικής.

2.4. Σύνοψη υφιστάμενων στρατηγικών και πολιτικών που σχετίζονται με την περιοχή παρέμβασης

Η προτεινόμενη Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) είναι συμβατή με τις υφιστάμενες στρατηγικές και πολιτικές που εφαρμόζονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο.

Τα βασικότερα κείμενα στρατηγικής που αφορούν την περιοχή είναι:

- Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027
- Το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
- Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Ελλάδα 2.0

- Η Αναθεώρηση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

2.4.1. Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027

Στις 2 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρότασή της για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΠΔΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντίστοιχα στις 29 Μαΐου 2018 ανακοίνωσε την πρότασή της για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027 εγκαινιάζοντας επισήμως την περίοδο διαπραγμάτευσης. Η πρόταση της ΕΕ σχετικά με την πολιτική Συνοχής περιλαμβάνει έναν ενιαίο Κανονισμό Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ) που διέπει την εφαρμογή των ακόλουθων Ταμείων: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑΛ) και για πρώτη φορά το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Ταμείο Διαχείρισης Συνόρων και Θεωρήσεων. Με βάση το πλαίσιο αυτό, στη νέα προγραμματική περίοδο έμφαση δίνεται στους παρακάτω πέντε στόχους πολιτικής:

1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός.
2. Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ.
4. Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.

Την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2021-2027, οι ένδεκα (11) θεματικοί στόχοι της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ενοποιούνται σε πέντε (5) Στόχους Πολιτικής (ΣΠ), ενώ αντίστοιχα οι 60 επενδυτικές προτεραιότητες μειώνονται σε τριάντα έξι (36) ειδικούς στόχους.

Επιπλέον, η χωρική ανάπτυξη εντάσσεται σε διακριτό Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) και ειδικότερα στο ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες», ο οποίος χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ. Στο πλαίσιο του ΣΠ5, οι αρμόδιοι φορείς για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μπορούν να επιλέξουν πέραν των πεδίων παρέμβασης που αντιστοιχούν στον ΣΠ5 και από τα πεδία παρέμβασης των υπολοίπων ΣΠ (1-4). Κατά αντιστοιχία της ΠΠ 2014-2020, τα χωρικά εργαλεία, τα οποία δύναται να χρησιμοποιηθούν, είναι οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις και οι στρατηγικές για την Τοπική Ανάπτυξη με την Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων.

Παράλληλα, ενισχύεται περαιτέρω η αστική διάσταση της πολιτικής για τη συνοχή, καθώς το 6% των πόρων του ΕΤΠΑ (έναντι 5% στην προγραμματική περίοδο 2014-

2020) διατίθεται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, ενώ δίνεται και η δυνατότητα για την κατάρτιση ενός νέου προγράμματος δικτύωσης και ανάπτυξης ικανοτήτων για τις αστικές αρχές, η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία οι πόροι για την οποία διαχειρίζονται άμεσα από την ΕΕ.

2.4.2. Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

Το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 συντάχθηκε σύμφωνα με την 1η και 2η Εγκύκλιο του ΕΣΠΑ, καθώς και τις οδηγίες και κατευθύνσεις σύνταξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Για τη σύνταξή του, λήφθηκαν υπόψη:

- όλες οι κατευθύνσεις και τα κείμενα της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- οι αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων,
- οι συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- οι ειδικές αναφορές στις τάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και
- οι συμπληρωματικές πολιτικές και τα εργαλεία Εθνικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, Σχέδιο Ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας, Έκθεση για την Περιφερειακή Πολιτική στην Ελλάδα μετά το 2020 του ΟΟΣΑ, Εθνικές και Περιφερειακές Στρατηγικές).

Ύστερα από την διαβούλευση με τους τοπικούς Φορείς, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 υπέβαλε την οριστική έκδοση του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 5 Σεπτεμβρίου 2022.

Το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 εξυπηρετεί το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας για την περίοδο 2021-2027, που είναι:

«Η δυναμική, εξωστρεφής και αειφορική ανάπτυξη της Ηπείρου, εστιασμένη στην μοναδικότητα, το περιβάλλον και την ιστορία, ώστε να καταστεί ελκυστικός προορισμός για καινοτόμο επιχειρηματικότητα και τουριστική προσέλκυση επισκεπτών από όλο τον κόσμο καθώς και ένα σύγχρονο ενεργειακό, επιχειρηματικό, μεταφορικό κέντρο της χώρας και πύλη εισόδου της Δυτικής Ευρώπης»

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού αυτού οράματος, δημιουργήθηκε ένα συνολικό πλαίσιο που αποτελείται από πέντε (5) Στρατηγικούς Στόχους (ΣΣ):

1. ΣΣ1: Ενίσχυση και διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας μέσω της αξιοποίησης της έρευνας και της καινοτομίας

Ο ΣΣ1 υπηρετεί τον ΣΠ1 “Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού”.

Θέτει ως κύριες προτεραιότητες την ανάπτυξη της περιφερειακής οικονομίας με έμφαση στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και τη σύνδεση με την Έρευνα και Καινοτομία (Ε&Κ), την υποστήριξη των ερευνητικών υποδομών, την ενίσχυση της παραγωγικότητας και εξωστρέφειας των ΜμΕ, την

υποστήριξη των ΜμΕ για την αναβάθμιση προϊόντων και υπηρεσιών με τη χρήση και των ΤΠΕ.

Βασικό εργαλείο αποτελεί η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, με την περιφερειακή της διάσταση, η οποία θέτει τις προτεραιότητες για τον οικονομικό μετασχηματισμό της Ηπείρου. Η συστηματική εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης αναδεικνύει και εξειδικεύει τις ανάγκες και ευκαιρίες για συνεργασία της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις.

Η ενίσχυση του περιφερειακού συστήματος Ε&Κ αποτελεί επίσης βασικό πεδίο για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας της περιφερειακής οικονομίας σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Επιπλέον, επιδιώκεται η εμβάθυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλα τα επίπεδα (δημόσια διοίκηση, οικονομία, κοινωνία, κλπ.), καθώς και η στήριξη της ψηφιακής συνδεσιμότητας.

2. ΣΣ2: Προώθηση της αειφορίας, της ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης των φυσικών πόρων – Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής

Ο ΣΣ2 υπηρετεί τον ΣΠ2 “Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, κυκλικής οικονομίας, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων”.

Θέτει ως κύριες προτεραιότητες την προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της Ηπείρου από ποικίλους κινδύνους, την θωράκιση από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, την προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, τη βελτίωση του ενεργειακού αποτυπώματος των δημόσιων υποδομών, καθώς και την προώθηση της αστικής κινητικότητας.

Στόχος της αειφόρου ανάπτυξης είναι η επίτευξη οικονομικής προόδου με κατά το δυνατόν ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δημιουργώντας συνθήκες βέλτιστης αξιοποίησης των φυσικών πόρων της Περιφέρειας. Αναπόσπαστοι στόχοι είναι η πρόληψη και μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος και η προώθηση αειφόρων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής, ώστε να αποσυνδεθεί η οικονομική μεγέθυνση από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Επίσης, έμφαση δίνεται στην προώθηση των Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), στην υλοποίηση δράσεων που περιλαμβάνονται στα Σχέδια Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια (ΣΔΒΕ), καθώς και στη στήριξη της βιώσιμης κινητικότητας με έμφαση στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας με βάση τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ).

3. ΣΣ3: Ενίσχυση της κινητικότητας

Ο ΣΣ3 υπηρετεί τον ΣΠ3 “Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας”.

Θέτει ως κύριες προτεραιότητες την ολοκλήρωση των αναγκαίων μεταφορικών υποδομών για την απρόσκοπτη κινητικότητα ενδοπεριφερειακά και

διαπεριφερειακά, τη διαμόρφωση ενός ασφαλούς και βιώσιμου (οικονομικά, περιβαλλοντικά) συστήματος μεταφορών.

Στόχος είναι η άρση των εμποδίων πρόσβασης, η ανάπτυξη ενός ασφαλούς, συνεκτικού και διαλειτουργικού συστήματος μεταφορών υψηλής ποιότητας, η κατασκευή τμημάτων / συνδέσεων που λείπουν από το δίκτυο, κάτω από ένα συνεκτικό πλαίσιο ασφάλειας και αξιοπιστίας των μεταφορών με γνώμονα τη βελτίωση της προσβασιμότητας, τη μείωση του κόστους μεταφοράς και των εκπομπών CO₂.

4. ΣΣ 4: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας

Ο ΣΣ4 υπηρετεί τον ΣΠ4 “Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων”.

Στοχεύει σε μια πιο κοινωνική Περιφέρεια και θέτει ως κύριες προτεραιότητες την ανάληψη μέτρων για την εξάλειψη του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας καθώς και σε κοινωνικές υπηρεσίες, την ανάληψη ειδικών δράσεων για ομάδες του πληθυσμού που είναι πιο ευάλωτες όπως ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, κλπ. και την ενίσχυση του πολιτισμού και του αειφόρου τουρισμού ως επιταχυντές της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής ένταξης. Επίσης επιδιώκεται η προώθηση της διά βίου μάθησης, η αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης, υγείας, πρόνοιας, η πρόσβαση όλων των πολιτών σε υπηρεσίες υγείας, καθώς και η βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης.

5. ΣΣ 5: Στήριξη της βιώσιμης και ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης

Ο ΣΣ5 υπηρετεί τον ΣΠ5 “Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών”.

Θέτει ως κύριες προτεραιότητες την ενίσχυση της χωρικής συνοχής, την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Ηπείρου και τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, την ενίσχυση της ελκυστικότητας και την ανάδειξη της ταυτότητας των μεγάλων αστικών κέντρων. Επίσης, επιδιώκεται η μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, η αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Σημειώνεται πως οι ανωτέρω ΣΣ θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 καθώς και από άλλες πηγές όπως Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΤΕΠ) 2021-2027, Προγράμματα Interreg, Ταμείο Ανάκαμψης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας, και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Παράλληλα, συνέρχονται και με άλλα προγράμματα όπως το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0, το HORIZON EUROPE (επιστημονική και τεχνολογική αριστεία, ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, κλπ.), «Συνδέοντας

την Ευρώπη» (μεταφορές, ενέργεια, ψηφιακή τεχνολογία), LIFE (περιβαλλοντική προστασία, διαφύλαξη της βιοποικιλότητας), κλπ.

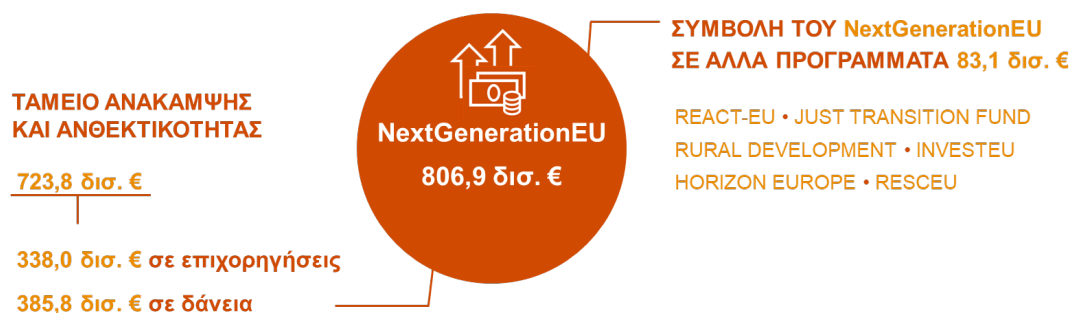
Επιπλέον, το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 δύναται να υποστηρίξει επενδύσεις που συνδυάζουν επιτυχώς τις αρχές της αειφορίας, της αισθητικής και της συμμετοχικότητας της πρωτοβουλίας New European Bauhaus, με σκοπό την εξεύρεση προσιτών, χωρίς αποκλεισμούς, βιώσιμων και ελκυστικών λύσεων για τις κλιματικές προκλήσεις.

Τέλος, η διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών, της ένταξης και της καταπολέμησης κάθε μορφής διακρίσεων καθώς και η διασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ διατρέχει οριζόντια το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027, σύμφωνα με το άρθρο 9 «Οριζόντιες αρχές» του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ).

2.4.3. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Ελλάδα 2.0

Η πανδημία COVID-19 οδήγησε σε υγειονομική κρίση την Ευρώπη, με μεγάλες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις. Η αντίδραση της ΕΕ ήταν άμεση, θέτοντας σε εφαρμογή – μεταξύ άλλων – ένα έκτακτο μέσο ανάκαμψης, το NextGenerationEU που σχεδιάστηκε ώστε να συγκεντρώσει 806,9 δισ. € επιπλέον του τακτικού προϋπολογισμού της ΕΕ στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Σχήμα 6: NextGenerationEU [Πηγή: greece20.gov.gr]

Πυρήνας του NextGenerationEU είναι το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), το μεγαλύτερο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ έως σήμερα, που προβλέπεται να εκταμιεύσει έως και 723,8 δισ. € σε επιχορηγήσεις και δάνεια στα κράτη μέλη. Ο κανονισμός του ΤΑΑ άρχισε να ισχύει τον Φεβρουάριο του 2021, ορίζοντας ότι κάθε κράτος μέλος θα υποβάλει ένα εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) στο οποίο θα προσδιορίζονται οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις τις οποίες το κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0, εγκρίθηκε στις 13 Ιουλίου 2021 από το Συμβούλιο Οικονομικών Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ecofin) και φιλοδοξεί να οδηγήσει τη χώρα -οικονομία, κοινωνία και θεσμούς- σε μια νέα εποχή. Επιπρόσθετα, φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια θεμελιώδη αλλαγή οικονομικού υποδείγματος προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο παραγωγικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη

παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους.

Δεν πρόκειται απλώς για μια οικονομική μετάβαση, αλλά στόχος είναι να γίνουν θεμελιώδεις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που θα επηρεάσουν όχι μόνο την οικονομική δραστηριότητα, αλλά και τις τεχνολογίες, τις νοοτροπίες και τους θεσμούς. Μία μετάβαση που συνδυάζει την οικονομική αποτελεσματικότητα με την καινοτομία και τον ψηφιακό μετασχηματισμό με την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και τη δικαιοσύνη.

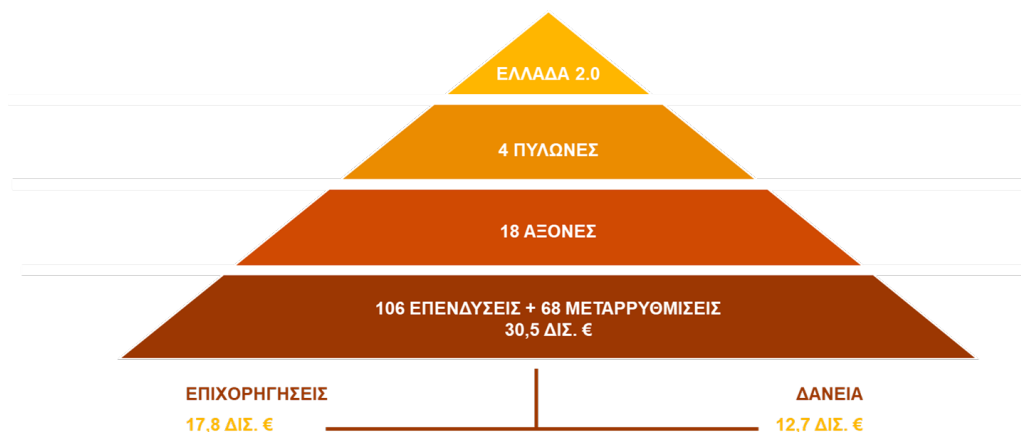
Το Σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία 180.000-200.000 νέων μόνιμων θέσεων εργασίας μέχρι το 2026 και μια μόνιμη αύξηση στο ύψος του πραγματικού ΑΕΠ κατά 6,9 ποσοστιαίες μονάδες. Η αύξηση είναι μόνιμη καθώς προέρχεται κυρίως από την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και την πραγματοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα της χώρας και δημιουργούν νέα παραγωγή, θέσεις εργασίας και εξαγωγές μετά την ολοκλήρωσή τους. Μετά τη λήξη της διάρκειας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας, τα κέρδη αυτά θα συνεχίσουν να αυξάνονται, μέσω της βελτίωσης του ανθρώπινου κεφαλαίου και της ευεργετικής για τις επενδύσεις και την παραγωγικότητα επίδρασης της ψηφιοποίησης και της βελτίωσης της δημόσιας διοίκησης.

Το «Ελλάδα 2.0» είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα πράσινο και ψηφιακό μοντέλο ανάπτυξης υπερακοντίζοντας τους στόχους που θέτει ο κανονισμός του ΤΑΑ. Το «Ελλάδα 2.0» ικανοποιεί επίσης τις σχετικές ευρωπαϊκές συστάσεις για την χώρα μας, σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις και τις αναγκαίες για την έγκαιρη ολοκλήρωσή τους επενδύσεις, και προσθέτει ακόμη πιο φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αποτελούν μέρος της στρατηγικής ατζέντας της Ελληνικής Κυβέρνησης, πολλές από τις οποίες περιλαμβάνονται και στην έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη.

Το «Ελλάδα 2.0» αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή (υγεία, παιδεία, κοινωνική προστασία), (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός. Για την υλοποίησή του η Ελλάδα ζητά το σύνολο των πόρων που μπορεί να λάβει στο πλαίσιο του ΤΑΑ, ήτοι 17,8 δισ. ευρώ επιδοτήσεις και 12,7 δισ ευρώ δάνεια.

Επιπλέον, η κατανομή των πόρων του ΤΑΑ είναι σαφώς εμπροσθοβαρής και απόλυτα σύμφωνη με το σκεπτικό του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ): πάνω από το 80% των συνολικών δαπανών που σχετίζονται με το «Ελλάδα 2.0» έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί έως το 2024. Ομοίως, το γεγονός ότι οι μεταρρυθμίσεις αποτελούν το 39% του συνόλου των μέτρων του σχεδίου (συνολικά 106 επενδύσεις και 68 μεταρρυθμίσεις) φανερώνει τις προτεραιότητές μας.

Σχήμα 7: Διάρθρωση «Ελλάδα 2.0» [Πηγή: greece20.gov.gr]

2.4.4. Αναθεώρηση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου (ΠΧΠ) της Περιφέρειας Ηπείρου εγκρίθηκε με την υπ.αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/78523/1208 (ΦΕΚ 286/Τεύχος Α.Α.Π./28-11-2018) και αναθεωρεί και αντικαθιστά το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Το ΠΧΠ Ηπείρου στοχεύει στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου επιτελικού στρατηγικού προγράμματος χωρικών πολιτικών για την Περιφέρεια, το οποίο θα αποτελέσει το βασικό πλαίσιο χωροταξικών, πολεοδομικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών επιλογών για το χρονικό ορίζοντα ισχύος του.

Οι γενικοί στόχοι του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας είναι οι εξής:

- Εναρμόνιση των διατάξεων του ΠΧΠ με τα θεσμοθετημένα εθνικής κλίμακας πλαίσια (Γενικό και Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια) και εξειδίκευση των κατευθύνσεων τους στο επίπεδο της Περιφέρειας Ηπείρου.
- Βελτίωση και αξιοποίηση της διεθνούς αναγνωσιμότητας και της γεωπολιτικής θέσης της Περιφέρειας, στη βάση ενός εξωστρεφούς προτύπου ανάπτυξης.
- Εξασφάλιση των προϋποθέσεων και ενεργοποίηση μηχανισμών για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας με κριτήριο τη βελτίωση των τοπικών κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων.
- Υποστήριξη της δημογραφικής δυναμικής, περιορισμός του ποσοστού ανεργίας σε επίπεδα συγκρίσιμα με τον εθνικό μέσο όρο και άμβλυση των αντιθέσεων μεταξύ αστικών κέντρων και αγροτικής ενδοχώρας.
- Βελτίωση των προϋποθέσεων αξιοποίησης των διαθέσιμων για:
  - την ενίσχυση, εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση της πρωτογενούς παραγωγής,

- τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των μεταποιητικών επιχειρήσεων και τη σύνδεσή τους με την έρευνα και την καινοτομία,
- την αναβάθμιση του τριτογενούς τομέα μέσα από τη στοχευμένη ενίσχυση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων (διαμόρφωση ισχυρής και διακριτής τουριστικής ταυτότητας, υποστήριξη του ερευνητικού έργου του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων, αναβάθμιση της ποιότητας και βελτίωση της ελκυστικότητας των υποδομών Υγείας στην ευρύτερη περιοχή: Β. Ιόνιο, Ν. Αλβανία).
- Ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων της Περιφέρειας και ιδίως των Ιωαννίνων, μέσα από την αξιοποίηση και ολοκλήρωση των νέων μεταφορικών δικτύων και της διοικητικής αναδιάρθρωσης, με προοπτική τη διαμόρφωση αστικών πόλων με διαπεριφερειακό και διεθνή ρόλο.
- Έλεγχος της εκτός σχεδίου δόμησης, διαχείριση των οχλουσών χρήσεων, ενίσχυση του ρόλου των οικισμών στην κατεύθυνση της λειτουργικής, χωρικής και θεματικής ολοκλήρωσης του οικιστικού δικτύου.
- Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου και του τοπίου, έλεγχος και περιορισμός των πηγών ρύπανσης, βελτίωση της ποιότητας των φυσικών και πολιτισμικών πόρων.
- Παροχή κατευθύνσεων χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού στον υποκείμενο ή θεματικά εξειδικευμένο σχεδιασμό της Περιφέρειας.

Οι στόχοι που θέτει το ΠΧΠ σε σχέση με τη βελτίωση του γεωπολιτικού ρόλου της Περιφέρειας στο εθνικό, βαλκανικό και ευρωπαϊκό χωρικό σύστημα υλοποιούνται ιδίως μέσα από την εξυπηρέτηση των ακόλουθων στρατηγικών κατευθύνσεων:

- Αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας στον άξονα Αδριατικής - Ιονίου με έμφαση στους τομείς του τουρισμού, της ενέργειας και των μεταφορών.
- Αναδιαμόρφωση των εμπορικών, πολιτισμικών, παραγωγικών σχέσεων με την Αλβανία, ενόψει και της πρόβλεψης για είσοδο της στην ΕΕ.
- Ενίσχυση και προβολή του ρόλου των αστικών κέντρων και ιδιαίτερα των Ιωαννίνων ως πόλων εκπαίδευσης, έρευνας, καινοτομίας, εμπορίου, τουρισμού και παροχής υπηρεσιών υγείας. Στόχος η γεωπολιτική και λειτουργική αναβάθμιση των σημαντικών πόλων της Περιφέρειας, στο χώρο των Δυτικών Βαλκανίων.
- Διαμόρφωση αναπτυξιακών αξόνων και πόλων διαπεριφερειακής και διεθνούς εμβέλειας μέσα από την αξιοποίηση των υφιστάμενων και προγραμματισμένων μεταφορικών υποδομών (Εγνατία Οδός, Δυτικός άξονας, λιμένας Ηγουμενίτσας, αεροδρόμιο Ιωαννίνων, σιδηρόδρομος).
- Ενίσχυση, εκσυγχρονισμός και καθετοποίηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, προβολή και κατοχύρωση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα της Ηπείρου στα οποία έχει, ή μπορεί σχετικά εύκολα να διαμορφώσει συγκριτικό πλεονέκτημα (κρέας, γαλακτοκομικά, ιχθυοκαλλιέργειες, λάδι,

προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ¹⁵ κ.λπ.) και σύνδεσή τους με την τουριστική δραστηριότητα.

- Στοχευμένη υποστήριξη της μεταποιητικής δραστηριότητας ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να ενισχυθεί η εξωστρέφεια του τομέα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση της μεταποίησης με τον πρωτογενή τομέα. Στόχος είναι η ενίσχυση των εξαγωγών τελικών καταναλωτικών προϊόντων.
- Χωρικά και παραγωγικά στοχευμένη προσέλκυση επενδύσεων ιδιαίτερα στους τομείς βιομηχανίας, μεταφορών και τουρισμού.
- Αξιοποίηση του συνόλου των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας με στόχο τη συγκρότηση πολυθεματικών τουριστικών δικτύων. Η διαφοροποίηση της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος της Ηπείρου σε σχέση με τον ανταγωνισμό της ευρύτερης περιοχής πρέπει να στηρίζεται στην ποικιλία και την ποιότητα των τουριστικών πόρων και στην έντονη εναλλαγή του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση της δικτύωσης με τους τουριστικούς προορισμούς των νησιών του Βορείου Ιονίου (Κέρκυρα, Παξοί, Λευκάδα), μέσα από τη διαμόρφωση κυρίως συμπληρωματικού και δευτερευόντως ανταγωνιστικού τουριστικού προϊόντος.
- Ανάδειξη, αξιοποίηση και προστασία φυσικού και πολιτιστικού πλούτου και ενίσχυση προβολής της ιδιαιτερότητάς του.

---

¹⁵ Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης/Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη

3

Σχέδιο δράσης

Στο παρόν Κεφάλαιο αναφέρονται οι δράσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση, και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”. Οι δράσεις συνδέονται με τους Άξονες Στρατηγικής και τους Ειδικούς Στόχους της ΟΧΕ, ενώ προτείνεται και η πηγή χρηματοδότησής τους. Για τις προτεινόμενες δράσεις παρατίθενται, τέλος, και τα αντίστοιχα Τεχνικά Δελτία.

3.1. Προτεινόμενες δράσεις ανά Ειδικό Στόχο

Στον πίνακα 2 που ακολουθεί αποτυπώνονται τριάντα εννέα (39) δράσεις α’ προτεραιότητας που προτείνεται να περιληφθούν στην ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”.

Οι δράσεις είναι σχεδιασμένες για να εξυπηρετούν τους Ειδικούς Στόχους της ΟΧΕ και θα μπορούσαν περαιτέρω να ομαδοποιηθούν στους ακόλουθους τέσσερις (4) τομείς:

1. Υποδομές & Μάρκετινγκ
2. Ψηφιακές Εφαρμογές
3. Επιχειρηματικότητα
4. Διακυβέρνηση

Καθώς αποτυπώνονται στον πίνακα, οι δράσεις συνδέονται με τους Ειδικούς Στόχους της ΟΧΕ και κατατάσσονται με βάση τους ανωτέρω τομείς. Αναφέρεται επίσης η προτεινόμενη πηγή χρηματοδότησής τους.

Οι προτεινόμενες δράσεις θα χρηματοδοτηθούν κυρίως από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 αλλά και άλλες χρηματοδοτικές πηγές όπως τα προγράμματα Interreg, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), άλλα προγράμματα ΕΣΠΑ, ίδιους πόρους, κ.ά. Ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησης, οι δράσεις που έχουν επιλεγεί είναι συμπληρωματικές έτσι ώστε, μέσα από την υλοποίησή τους, να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, κι όχι αποσπασματικά, οι ανάγκες των περιοχών παρέμβασης και να προταθούν ολοκληρωμένες λύσεις, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, για την ανάδειξη του αναπτυξιακού δυναμικού τους.

Οι προτεινόμενες δράσεις διακρίνονται σε οριζόντιες και σε δράσεις ανά περιοχή παρέμβασης. Οι οριζόντιες δράσεις στοχεύουν στην αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν την περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ στο σύνολό της και μέσα από την υλοποίησή τους αναμένεται να εξυπηρετηθούν στόχοι όπως η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης και η σύνδεση του πρωτογενούς τομέα με τον τουρισμό και στις τέσσερις (4) περιοχές παρέμβασης.

Οι δράσεις που προτείνονται έχουν επιλεγεί λαμβάνοντας υπόψη διάφορα κριτήρια με μεγαλύτερη βαρύτητα να δίδεται σε εκείνο της σχετικότητας, το βαθμό δηλαδή στον οποίο η υλοποίηση κάθε δράσης αναμένεται να εξυπηρετήσει τη στρατηγική και τους στόχους που έχει θέσει η Περιφέρεια για την περιοχή παρέμβασης συνολικά και για κάθε περιοχή εφαρμογής ειδικότερα.

Επισημαίνεται ότι, στις δράσεις που παρουσιάζονται στον πίνακα, δεν έχουν συμπεριληφθεί ενέργειες που σχεδιάζεται να καλυφθούν από την Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 και οι οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνουν μελέτες απαραίτητες για την υλοποίηση της ευρύτερης στρατηγικής της Περιφέρειας, όπως αυτές για το ιδιοκτησιακό καθεστώς του Σουλίου και την ολιστική ανάπτυξη οικισμών που θα υποδειχθούν στα Μαστοροχώρια. Επίσης, μέσα από την Τεχνική Βοήθεια σχεδιάζεται να χρηματοδοτηθεί μια μελέτη για τη διασύνδεση πρωτογενούς και τουριστικού τομέα. Στη βάση της μελέτης αυτής θα δημιουργηθεί η στρατηγική της Περιφέρειας για την προώθηση του αγροτουρισμού και του γαστρονομικού τουρισμού.

Στη συνέχεια του Κεφαλαίου παρατίθεται επίσης πίνακας με προτεινόμενες δράσεις β' προτεραιότητας. Οι δράσεις αυτές, ή μέρος τους, θα υλοποιηθούν σε περίπτωση που ο προϋπολογισμός των δράσεων α' προτεραιότητας δεν εξαντληθεί (πχ λόγω μη υλοποίησης δράσεων για τεχνικούς λόγους ή αναπροσαρμογής του προϋπολογισμού σε μεταγενέστερα στάδια ωρίμανσης κ.ά.) ή/και εφόσον εξασφαλισθούν πρόσθετες πηγές χρηματοδότησης (μεταξύ των οποίων και ίδιοι πόροι της Περιφέρειας).

Μέρος των δράσεων β' προτεραιότητας αποτελούν προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης (αναλυτική περιγραφή στο Κεφάλαιο 8 του παρόντος). Η επιλογή των δράσεων που συμπεριλήφθηκαν στις προτεινόμενες δράσεις β' προτεραιότητας έγινε βάσει δύο (2) κυρίως κριτηρίων. Της ωριμότητάς τους (προϋπολογισμένα έργα, εκπονημένες μελέτες κτλ.), και της σχετικότητάς τους με τους στόχους και τις προτεραιότητες της Στρατηγικής ΟΧΕ.

Πίνακας 2: Δράσεις ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος	Τομέας	Π/Υ	Πηγή Χρηματοδότησης
1	Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.1. Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές.	Υποδομές & Μάρκετινγκ	18.016.746 € εκ των 12.500.000€ οποίων στην ΠΠ 21-27	Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 & Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
2	Κατασκευή νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.500.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
3	Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	2.012.500 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
4	Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
5	Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	500.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
6	Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	4.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
7	Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β' Φάση)	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	4.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος	Τομέας	Π/Υ	Πηγή Χρηματοδότησης
8	Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (β' φάση)	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	2.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
9	Οδικός άξονας Μέρτζιανη - Καβάσιλα - Αμάραντος	Βόρεια Πίνδος	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.1. Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές.	Υποδομές & Μάρκετινγκ	6.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
10	Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαριάς	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
11	Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	3.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
12	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Αμάραντου	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.100.107 €	INTERREG VI-A "Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020
13	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Καβασιλών	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.561.842 €	INTERREG VI-A "Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020
14	Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασιλών (πισίνες κτλ)	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	300.000 €	INTERREG VI-A "Ελλάδα – Ιταλία 2021-2027 ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος	Τομέας	Π/Υ	Πηγή Χρηματοδότησης
15	Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό	Βόρεια Πίνδος	4. Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης	4.1 Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές που εγκαταλείπονται από νεανικό πληθυσμό	Επιχειρηματικότητα	675.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
16	Έργα διαμόρφωσης υπαίθριων και στεγασμένων χώρων για τη δημιουργία και λειτουργία τοπικών αγορών και επίδειξης παραγωγής τοπικών προϊόντων	Νότια Πίνδος	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων	Επιχειρηματικότητα	2.000.000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
17	Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)	Νότια Πίνδος	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	Υποδομές & Μάρκετινγκ	6.250.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
18	Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου	Νότια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.260.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
19	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	2.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
20	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	4.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
21	Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.500.000 €	ΕΤΘΑΑ 2021-2027 ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος	Τομέας	Π/Υ	Πηγή Χρηματοδότησης
22	Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	600.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
23	Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	120.000 €	LEADER
24	Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	120.000 €	LEADER
25	Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	120.000 €	LEADER
26	Διαμόρφωση και διασφάλιση αειφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	150.000 €	LEADER
27	Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	120.000 €	LEADER
28	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας 1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της	Ψηφιακές Εφαρμογές	880.000 €	LEADER ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος	Τομέας	Π/Υ	Πηγή Χρηματοδότησης
				ψηφιοποίησης			
29	Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	Επιχειρηματικότητα	1.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
30	Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης	Ψηφιακές Εφαρμογές	2.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
31	Ενίσχυση ΜμΕ επιχειρήσεων	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων	Επιχειρηματικότητα	2.600.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
32	Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.4 Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών	Επιχειρηματικότητα	900.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
33	Συντήρηση στεγών και ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων	Οριζόντια	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
34	Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	Υποδομές & Μάρκετινγκ	2.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
35	Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	950.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος	Τομέας	Π/Υ	Πηγή Χρηματοδότησης
36	Παρεμβάσεις-τεχνικά έργα σε τμήματα του Epirus Trail	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	3.196.000 €	ΤΑΑ ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
37	Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	500.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
38	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.000.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
39	Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος	Οριζόντια	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	Υποδομές & Μάρκετινγκ	1.500.000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

Στη συνέχεια, οι ως άνω προτεινόμενες δράσεις συνδέονται με τους Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) και Ειδικούς Στόχους (ΕΣ) του ΕΣΠΑ/ Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027:

Πίνακας 3: Αντιστοίχιση δράσεων ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο” με ΣΠ και ΕΣ του ΕΣΠΑ/ Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Δράσης Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
1	Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.1. Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές.	RSO3.2 Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	3.ii.1: Αναβάθμιση οδικού δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου	3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
2	Κατασκευή νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO4.6 Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	4Α.νι.1: Αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση	4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
3	Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
4	Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
5	Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
6	Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
7	Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β' Φάση)	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
8	Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (Β' φάση)	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
9	Οδικός άξονας Μέρτζιανη - Καβάσιλα - Αμάραντος	Βόρεια Πίνδος	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.1. Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές.	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
10	Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαρίας	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
11	Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
12	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Αμάραντου	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
13	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Καβασίων	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
14	Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασίων (πισίνες κτλ)	Βόρεια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
15	Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό	Βόρεια Πίνδος	4. Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης	4.1 Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές που εγκαταλείπονται από νεανικό πληθυσμό	ESO4.1 Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	4B.α.1: Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης στο πλαίσιο υλοποίησης στρατηγικών ΟΧΕ	4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Δράσης Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
16	Έργα διαμόρφωσης υπαίθριων και στεγασμένων χώρων για τη δημιουργία και λειτουργία τοπικών αγορών και επίδειξης παραγωγής τοπικών προϊόντων	Νότια Πίνδος	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
17	Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)	Νότια Πίνδος	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	RSO5.2 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
18	Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου	Νότια Πίνδος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
19	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
20	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
21	Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
22	Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
23	Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
24	Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
25	Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
26	Διαμόρφωση και διασφάλιση αειφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
27	Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία	Σούλι-Αχέρων	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο			
28	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας 1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης	RSO1.2 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.ii.2: Αναβάθμιση υπηρεσιών δημόσιων φορέων με χρήση ΤΠΕ	1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
29	Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	RSO1.2 Αξιοποίηση των ωφελειών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.ii.1: Ψηφιακή επιχειρηματικότητα	1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
30	Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης	RSO1.2 Αξιοποίηση των ωφελειών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.ii.2: Αναβάθμιση υπηρεσιών δημόσιων φορέων με χρήση ΤΠΕ	1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
31	Ενίσχυση ΜμΕ επιχειρήσεων	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων	RSO1.3 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
32	Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας	Οριζόντια	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.4. Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών	RSO1.3 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
33	Συντήρηση στεγών και ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων	Οριζόντια	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	RSO5.2 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
34	Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
35	Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέρωντα"	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
36	Παρεμβάσεις-τεχνικά έργα σε τμήματα του Epirus Trail	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
37	Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος 3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	Τύπος Δράσης Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	Στόχος Πολιτικής ΕΣΠΑ
38	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης	Οριζόντια	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών
39	Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος	Οριζόντια	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών	2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

Μέρος των ανωτέρω προτεινόμενων δράσεων συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Οι δράσεις αυτές και το μέγεθος της συμβολής τους παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα του Παραρτήματος Π11 “Συμβολή στην κλιματική αλλαγή”.

Πίνακας 4: Προτεινόμενες δράσεις β' προτεραιότητας

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Π/Υ
1	Ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Καστριού Φαναρίου (αρχαία Πανδοσία)	Σούλι - Αχέρων	3.960.000 €
2	Στερέωση – αποκατάσταση Ι.Ν. Αγ. Ιωάννη Νεκρομαντείου	Σούλι - Αχέρων	200.000 €
3	Βελτίωση της οδικής πρόσβασης προς το Σούλι	Σούλι - Αχέρων	N/A
4	Ανάδειξη μονοπατιού προς καταρράκτες Θεοδώριανων	Νότια Πίνδος	200.000 €
5	Αναστήλωση του ιστορικού Μοναστηριού Αγίου Γεωργίου Βουργαρελίου και συντήρηση των τοιχογραφιών - αγιογραφιών του	Νότια Πίνδος	N/A
6	Συντήρηση των πέτρινων τοξοτών γεφυριών στην περιοχή των Κεντρικών Τζουμέρκων	Νότια Πίνδος	N/A
7	Έργα υποδομής στην περιοχή των Κεντρικών Τζουμέρκων (πχ. υπογειοποίηση καλωδίων)	Νότια Πίνδος	1.000.000 €
8	Συντήρηση πέτρινων γεφυριών στην ευρύτερη περιοχή Κόνιτσας (πχ Σαραντάπορου)	Βόρεια Πίνδος	N/A
9	Αποκατάσταση νερόμυλων στην ευρύτερη περιοχή Βόρειας Πίνδου	Βόρεια Πίνδος	N/A

Σημειώνεται, ότι πέρα των δράσεων που έχουν σχεδιαστεί στο πλαίσιο της ΟΧΕ για την περιοχή της Νικόπολης, έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης τρία (3) έργα για την εν λόγω περιοχή συνολικού ύψους 1,5 εκ. € και για την περιοχή του Σουλίου ένα (1) έργο ύψους 1,5 εκ. €. Τα έργα αυτά θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμπληρωματικά των προτεινόμενων δράσεων. Από τη μία πλευρά, στο Σούλι, με πόρους από το ΤΑΑ, επιχειρείται η αποκατάσταση του Κάστρου της Κιάφας, το οποίο αποτελεί ίσως το πιο εμβληματικό ανάμεσα στα τοπία της περιοχής. Αποτελεί ωστόσο μεμονωμένη δράση η οποία, χωρίς τις προτεινόμενες στο πλαίσιο της ΟΧΕ δράσεις, δεν μπορεί να καταστήσει το Σούλι ένα ενιαίο, επισκέψιμο κι ελκυστικό σύνολο.

Η Νικόπολη, αναδεικνύεται σε έναν από τους σημαντικότερους μνημειακούς χώρους όχι μόνο στην Ήπειρο αλλά σε ολόκληρη την Ελλάδα, γεγονός που επισφραγίζεται από την προγραμματισμένη υποψηφιότητά της για ένταξη στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Για το σκοπό αυτό, δεσμεύονται σημαντικοί πόροι τόσο από το ΤΑΑ όσο και από το ΕΣΠΑ/ Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 κι επιχειρούνται ευρείας κλίμακας εργασίες για την αποκατάσταση του συνόλου των μνημείων της Νικόπολης, αλλά και τη δημιουργία υποστηρικτικών υποδομών, ώστε να διαμορφωθεί ένα “πολιτιστικό πάρκο” που θα αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών.

Πίνακας 5: Ενταγμένα έργα στο Ταμείο Ανάκαμψης

Τίτλος Δράσης	Τίτλος Έργου	Π/Υ Έργου (χωρίς ΦΠΑ)	Τίτλος Υποέργου	Φορέας Υλοποίησης	Π/Υ Υποέργου (χωρίς ΦΠΑ)
Δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών	SUB. 7.1.6 - Νικόπολη: Συντήρηση Ψηφιδωτών της Βασιλικής Α' Δουμετίου, και της Βασιλικής Δ'	533.665 €	Νικόπολη: Συντήρηση ψηφιδωτών της Βασιλικής α' δουμετίου και της Βασιλικής δ'	Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας (Πρέβεζα)	507.812 €
	SUB. 7.1.7 - Αποκατάσταση Πύλης Βασιλικής Β' Αλκίσωνος στον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης	514.136 €	Ανασκαφικές εργασίες στο πλαίσιο των εργασιών στερέωσης-αποκατάστασης της πύλης εισόδου στη Βασιλική β' (Αλκίσωνος) Νικόπολης Πρέβεζας	Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας (Πρέβεζα)	54.452 €
			Αποκατάσταση πύλης Βασιλικής β' Αλκίσωνος στον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης	Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων	434.684 €

Τίτλος Δράσης	Τίτλος Έργου	Π/Υ Έργου (χωρίς ΦΠΑ)	Τίτλος Υποέργου	Φορέας Υλοποίησης	Π/Υ Υποέργου (χωρίς ΦΠΑ)
	SUB. 7.3.4 - Νικόπολη: Εργασίες αποκατάστασης Παλατιού (οίκου Γεωργίου Εκδίκου) και άμεσου περιβάλλοντος χώρου του	483.316 €	Νικόπολη: Εργασίες αποκατάστασης παλατιού (οίκου Εκδίκου Γεωργίου) και άμεσου περιβάλλοντος χώρου του	Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας (Πρέβεζα)	483.316 €
	SUB.7.5.6 Αποκατάσταση του κάστρου Κιάφας στην περιοχή του Σουλίου Περιφέρειας Ηπείρου	1.523.000 €	Αποκατάσταση του κάστρου Κιάφας, στην περιοχή του Σουλίου, Περιφέρειας Ηπείρου	Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων	1.500.000 €

Τέλος, στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», του Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020.

Πίνακας 6: Δράσεις ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020

ΑΞΟΝΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Α/Α & ΑΡ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Επιλέξιμος Π/Υ
1	ΔΡΑΣΗ	2.3.1.1	Ανάπτυξη και χρήση ψηφιακών συστημάτων, προϊόντων και υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α				
	ΠΡΑΞΗ	2.3.1.1.A	Ψηφιακές υπηρεσίες στα μνημεία	Περιφέρεια Ηπείρου	1	5035534	347.830 €

ΑΞΟΝΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Α/Α & ΑΡ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Επιλέξιμος Π/Υ
2	ΔΡΑΣΗ	6.3.1.1	Επενδύσεις για την ανάδειξη της τοπικής οικονομίας με την αξιοποίηση του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος				
	ΠΡΑΞΗ	6.3.1.1	Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (φάση α)	ΕΦΑ Θεσπρωτίας	1	5000825	1.534.754 €
	ΠΡΑΞΗ	6.3.1.1	Προστασία, συντήρηση και αποκατάσταση Μεγάλου Θεάτρου Νικόπολης (Β' φάση)	ΕΦΑ Πρέβεζας	4	5002504	3.405.180 €
	ΠΡΑΞΗ	6.3.1.1	Αποκατάσταση - ανάδειξη αρχαίου θεάτρου Κασσώπης (Α' φάση)	ΕΦΑ Πρέβεζας	5	5002512	1.820.800 €
	ΠΡΑΞΗ	6.3.1.1	Εργασίες ανάδειξης και διαμόρφωσης του αρχαιολογικού χώρου του Μικρού Θεάτρου της αρχαίας Αμβρακίας	ΕΦΑ Άρτας	6	5002491	966.667 €
	ΠΡΑΞΗ	6.3.1.1	Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του ιερού της Δωδώνης - φάση Α'	ΕΦΑ Ιωαννίνων	7	5002472	4.459.643 €
	ΠΡΑΞΗ	6.3.1.1.Γ	Δικτύωση και Προβολή της Πολιτιστικής Διαδρομής στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου	Περιφέρεια Ηπείρου	1	5070532	150.000 €
3	ΔΡΑΣΗ		Έργα υποστήριξης ΔΕΔ-Μ - Υποδομές				
	ΠΡΑΞΗ		Παράκαμψη Νικόπολης - Συγκοινωνιακά έργα ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου	Περιφέρεια Ηπείρου		5050856	18.016.746 €

ΑΞΟΝΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Α/Α & ΑΡ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Επιλέξιμος Π/Υ
			Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου				εκ των 5.516.746€ οποίων στην ΠΠ 14-20

3.2. Ανάλυση δράσεων

Στη συνέχεια παρατίθενται τα Τεχνικά Δελτία για τις προτεινόμενες δράσεις που καταγράφηκαν στον Πίνακα της παραγράφου 3.1 “Προτεινόμενες δράσεις ανά Ειδικό Στόχο”¹⁶.

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	1] Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το έργο αφορά στην κατασκευή / βελτίωση τμημάτων του εθνικού και του τοπικού οδικού δικτύου και αποτελεί βασική παρέμβαση για την ανάδειξη του Αρχαιολογικού Πάρκου Νικόπολης. Πρόκειται για έργο με την υλοποίηση του οποίου παρακάμπτεται η ημερήσια κυκλοφορία από τον Αρχαιολογικό χώρο, χωρίς ταυτόχρονα να αποκόπτεται η πρόσβαση σε αυτόν. Παρακάμπτεται η συνεχής κυκλοφορία οχημάτων και βαρέων οχημάτων που κινούνται στην Εθνική Οδό (ΕΟ) Ηγουμενίτσα - Πρέβεζα και ταυτόχρονα ενισχύεται, με την κατασκευή κόμβων διαφόρων τύπων, η ασφαλής πρόσβαση των οχημάτων στον αρχαιολογικό χώρο και στους όμορους οικισμούς. Στο πλαίσιο του έργου υλοποιούνται επίσης εργασίες αναβάθμισης / βελτίωσης όμορων υφιστάμενων οδικών αξόνων.</p> <p>Ειδικότερα αφορά στην κατασκευή - βελτίωση των ακόλουθων οδικών τμημάτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Του κύριου οδικού άξονα που χωροθετείται από τον κόμβο Ακρίβη έως τον κόμβο Μονολιθίου συνολικού μήκους 1.843 χλμ., ο οποίος είναι ενταγμένος στο Δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο (ΕΟ 19 Πρέβεζα-Αρχάγγελος) και προβλέπεται η ανακατασκευή του με μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση. Κατά μήκος της οδού θα κατασκευαστούν και δύο ισόπεδοι κόμβοι, στη συμβολή της οδού με την ΕΟ Πρέβεζας – Ιωαννίνων και στη συμβολή με την ΕΟ Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας. - Της κύριας οδικής Αρτηρίας Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙΠΕ), που χωροθετείται ως οδικός άξονας βορείως της ΒΙΠΕ

¹⁶ Για ορισμένα πεδία σε αυτό το στάδιο της μελέτης τα στοιχεία πρόκειται να εξειδικευτούν/ συμπληρωθούν στο επόμενο στάδιο της μελέτης σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή. Στις περιπτώσεις όπου αυτό συμβαίνει έχουν απαληφθεί τα σχετικά πεδία από το ΤΔ.

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	1] Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου
	<p>Πρέβεζας από το Κυκλικό Κόμβο 1, επί της ΕΟ Φιλιππιάδας - Πρέβεζας στο ύψος του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Πρέβεζας, με ενδιάμεσους Κυκλικούς Κόμβους 2 & 3 και έως τον Κυκλικό Κόμβο 4 πλησίον του οικισμού Μύτικα, με την διαμόρφωση του Ανισόπεδου Κόμβου Μύτικα επί της Παραλιακής ΕΟ, συνολικού μήκους 2.184 χλμ. με δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση και διαχωριζόμενη νησίδα, με πρόβλεψη παράπλευρου δικτύου εξυπηρέτησης διπλής κατεύθυνσης και σύνδεσης επί των κυκλικών κόμβων.</p> <p>- Των υφιστάμενων κυκλοφοριακών συστημάτων, ώστε να εξασφαλίζεται η βέλτιστη λειτουργικότητα του οδικού συστήματος της περιοχής. Θα εκτελεστούν επεμβάσεις ανακατασκευής και αποκατάστασης, όπου απαιτούνται για τη σύνδεση των ανωτέρω με τα υφιστάμενα οδικά δίκτυα, καθώς και των τμημάτων των οδών που συμβάλλουν στον ανισόπεδο κόμβο (Α/Κ) Μύτικα.</p> <p>Κατασκευάζονται όλα τα συνοδά έργα αποχέτευσης – αποστράγγισης και διευθέτησης ομβρίων υδάτων, φωτισμού κόμβων και οδών, εγκατάστασης φωτεινής σηματοδότησης, σήμανσης και ασφάλισης οδών. Επίσης εκτελούνται οι μετατοπίσεις των δικτύων ΔΕΔΔΗΕ, ΟΤΕ, οπτικών ινών και ΔΕΥΑΠ.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφέρειας Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Έχουν ολοκληρωθεί όλες οι απαραίτητες μελέτες και έχει ξεκινήσει η υλοποίηση του έργου.

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	1] Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	18.016.746,15 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 και Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	60 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η υλοποίηση του έργου αναμένεται να διευκολύνει την πρόσβαση προς τον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης, να μειώσει τους χρόνους ταξιδιού και να αυξήσει την ασφάλεια για τους χρήστες του τοπικού και εθνικού οδικού δικτύου. Ωφελούμενοι είναι ο γενικός πληθυσμός της περιοχής, οι επισκέπτες στην ευρύτερη περιοχή και τον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης και οι διερχόμενοι χρήστες του οδικού δικτύου.</p> <p>Άξονας 2.: Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών</p> <p>Ειδικός Στόχος 2.1.: Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές.</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	1] Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου
Το έργο εκτελείται και κατασκευάζεται με αναμενόμενη ημερομηνία περαίωσης την 30-06-2025.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	2] Κατασκευή νέου κτηρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το έργο αφορά την κατασκευή του κτιρίου Υποδοχής Επισκεπτών, ή αλλιώς την «Πρόσβαση Α΄» στον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.</p> <p>Η κατασκευή του κτιρίου Υποδοχής Επισκεπτών αξιολογείται σήμερα ως το πλέον αναγκαίο προς υλοποίηση κτιριακό έργο υποδομής στον Αρχαιολογικό χώρο. Η νέα είσοδος θα είναι χωροθετημένη κεντροβαρικά ως προς το σύνολο του ερειπιώνα της Νικόπολης και θα αποτελεί το πρωτεύον σημείο υποδοχής και εξυπηρέτησης των επισκεπτών του αρχαιολογικού χώρου.</p> <p>Βάσει της Μελέτης της Επιστημονικής Επιτροπής, η «Πρόσβαση Α΄» προβλέπεται να περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χώρους υποδοχής και εξυπηρέτησης επισκεπτών (γραφείο πληροφοριών και εκδοτήριο εισιτηρίων, μικρό πωλητήριο, ιματιοθήκη και χώρους υγιεινής επισκεπτών). • Μικρή αίθουσα πολλαπλών χρήσεων (για εκπαιδευτικά προγράμματα, ενημερωτικές εκθέσεις, «στάση» ενημέρωσης των επισκεπτών κ.λπ.). • Χώρους λειτουργικών υποδομών (γραφείο διαχείρισης, ιατρείο, μικρή κουζίνα, χώρο διανυκτέρευσης φύλακα, χώρους Η/Μ εγκαταστάσεων

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	2] Κατασκευή νέου κτηρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης
	<p>και αποθήκες).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τον κύριο χώρο στάθμευσης του αρχαιολογικού χώρου -εκτός αντικειμένου Μελέτης - με 45 θέσεις στάθμευσης ΙΧ αυτοκινήτων, 4 θέσεις στάθμευσης λεωφορείων, και 2 θέσεις στάθμευσης οχημάτων ΑμεΑ. <p>Το «κτίριο υποδοχής» θα διαμορφωθεί ως μια στεγασμένη «πλατεία υποδοχής» γύρω από την οποία θα οργανωθούν οι ζητούμενες λειτουργίες του προγράμματος. Κοιτάζοντας από τον δρόμο και από τον χώρο στάθμευσης, δύο επιμήκη και κάθετα μεταξύ τους τοιχώματα, πρωτεύοντα για τη κτιριακή σύνθεση, κατευθύνουν τον επισκέπτη προς το άνοιγμα / «πύλη» που διαμορφώνεται στη συνάντησή τους, και τον οδηγούν κατόπιν στη στεγασμένη «πλατεία».</p> <p>Πρόκειται για στεγασμένο υπαίθριο χώρο, με επιφάνεια 180 τ.μ. περίπου, που σηματοδοτείται με το απλωμένο επίπεδο στέγαστρο - με επίσης κεντρικό ρόλο στην συνολική εικόνα του συγκροτήματος - και που λειτουργεί ως πλατεία άφιξης και στάσης προετοιμασίας / αφετηρίας του περιπάτου.</p> <p>Το συγκρότημα θα εντάσσεται ήπια στο ιδιαίτερο μνημειακό και φυσικό περιβάλλον του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης, στοχεύοντας πρωτίστως στην άρτια εκπλήρωση του καταρχήν λειτουργικού σκοπού του κτηρίου, αυτού της εξυπηρέτησης των επισκεπτών.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Αρχιτεκτονική μελέτη: έχει εκπονηθεί (αποτελεί εξέλιξη της

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	2] Κατασκευή νέου κτηρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης
	<p>Αρχιτεκτονικής Προμελέτης, που εκπονήθηκε το 2006 από τον ίδιο μελετητή και έχει εγκριθεί από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο το 2007 ως μέρος ευρύτερης μελέτης για την συνολική ανάδειξη του Αρχαιολογικού χώρου).</p> <p>Στατική μελέτη και μελέτες Ηλεκτρομηχανολογικών Εγκαταστάσεων για την κατασκευή του χώρου: έχουν εκπονηθεί.</p> <p>Σχετικές εγκρίσεις από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) έχουν χορηγηθεί.</p>
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.500.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η υλοποίηση του έργου είναι αναγκαία για να καταστεί ο ευρύτερος αρχαιολογικός χώρος της Νικόπολης επισκέψιμος. Η ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης σε πόλο έλξης επισκεπτών αναμένεται να έχει πολλαπλά οφέλη για την τοπική οικονομία και το γενικό πληθυσμό.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	3] Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το έργο αφορά την αποκατάσταση και ανάδειξη του αρχαίου Σταδίου στην αρχαία Νικόπολη της Ηπείρου.</p> <p>Βασικός σκοπός του έργου είναι η υλοποίηση ενός ευρύτερου πλαισίου δράσεων και επεμβάσεων συντήρησης και αποκατάστασης, καθώς και ενίσχυσης του στατικού του φορέα του μνημείου (επί τη βάση της μελέτης που έχει εκπονηθεί).</p> <p>Οι δράσεις στοχεύουν στη διάσωση του μνημείου μέσω της ανασχεσης των μηχανισμών φθοράς που επενεργούν στο μνημείο και στην αποτροπή μελλοντικών καταστροφών ή της βλαπτικής δράσης φθοροποιών παραγόντων, στο να ανακτήσει το οικοδόμημα την αρχική του μνημειακότητα μέσα από σύγχρονους χειρισμούς και στο να καταστεί λειτουργικά επισκέψιμο.</p>
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Μελέτη αποκατάστασης: έχει εκπονηθεί και περιμένει έγκριση από το ΚΑΣ
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα	-

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	3] Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης
Μελέτης	
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	2.012.500,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	72 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Το έργο στοχεύει στη διάσωση του μνημείου κι ως εκ τούτου στην προστασία του πολιτιστικού αποθέματος. Ταυτοχρόνως, θα καταστήσει το μνημείο επισκέψιμο, γεγονός με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την οικονομία της περιοχής.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
<p>Αρκετά μεγάλος βαθμός ωρίμανσης. Εφόσον η μελέτη εγκριθεί και η χρηματοδότηση του έργου εξασφαλιστεί, μπορεί να ξεκινήσει η εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης με αυτεπιστασία της ΕΦΑ.</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	4] Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	i) αποκατάσταση ορχήστρας ii) αποκατάσταση σκηνικού οικοδομήματος (δεν υπάρχει μελέτη) iii) αποκατάσταση κοίλου - τοποθέτηση εδωλίων στις 3 πρώτες σειρές
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Μελέτη εγκεκριμένη από το ΚΑΣ
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	4] Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση
Υλοποίησης του Έργου	
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	72 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Με την ολοκλήρωση της Β' Φάσης, ολοκληρώνεται η αποκατάσταση του αρχαίου θεάτρου της Νικόπολης. Το μνημείο καθίσταται επισκέψιμο και ικανό να φιλοξενεί εκδηλώσεις. Ταυτόχρονα, και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα έργα που σχεδιάζονται, ολοκληρώνονται οι παρεμβάσεις στον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης. Διαμορφώνεται έτσι ένα "αρχαιολογικό πάρκο" υψηλής ιστορικής και πολιτιστικής αξίας, γεγονός που θα επισφραγιστεί και από την ένταξη του στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO (φάκελος υποψηφιότητας αναμένεται να κατατεθεί το 2026 τηρουμένης της ικανοποιητικής προόδου των έργων). Τα σχεδιαζόμενα έργα στην περιοχή της Νικόπολης αναμένεται να αυξήσουν το ενδιαφέρον για την περιοχή, να δημιουργήσουν έναν πόλο έλξης πολιτιστικού τουρισμού και συνέργειες με γύρω περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος, και να συνδράμουν στην περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της συγκεκριμένης αλλά και της ευρύτερης περιοχής, με θετικό αντίκτυπο στην τοπική οικονομία, τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Οι εργασίες για τις οποίες υπάρχει εγκεκριμένη μελέτη μπορούν να ξεκινήσουν με την εξασφάλιση χρηματοδότησης με αυτεπιστασία της ΕΦΑ.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	5] Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	Δημιουργία Διαδρομών εντός του Αρχαιολογικού χώρου και ανάδειξη και ενοποίηση των σημαντικών μνημείων. Οι διαδρομές θα πρέπει να έχουν υψηλές προδιαγραφές προσβασιμότητας και αισθητικής με βάση τα διεθνή πρότυπα.
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Εκκρεμεί μελέτη
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	Η ανάθεσή της αναμένεται έως το τέλος του 2023
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	500.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	5] Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης
Έργου	
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	24 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η υλοποίηση του έργου αναμένεται να βελτιώσει την εμπειρία του επισκέπτη στον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Η υλοποίηση του έργου αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2026.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	6] Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	Συνέχιση των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης στη μεσαία ζώνη του αρχαίου θεάτρου. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών στην κάτω ζώνη (ΕΣΠΑ 2014-2020), οι εργασίες θα επεκταθούν στη μεσαία ζώνη του κοίλου του θεάτρου.

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	6] Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Ιωαννίνων
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Μελέτη εγκεκριμένη από το ΚΑΣ
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	4.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	72 μήνες

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	6] Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η υλοποίηση του έργου θα ολοκληρώσει την αποκατάσταση του θεάτρου και άλλων μνημείων στον αρχαιολογικό χώρο Δωδώνης. Η αποκατάσταση αναμένεται να αυξήσει την επισκεψιμότητα του χώρου ο οποίος παράλληλα θα μπορεί να φιλοξενεί και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ωφελούμενοι είναι ο τοπικός πληθυσμός, οι επισκέπτες, και οι τοπικές επιχειρήσεις.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Μεγάλος βαθμός ωρίμανσης. Οι απαραίτητες μελέτες έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί και η εκτέλεση των απαραίτητων εργασιών μπορεί να ξεκινήσει με αυτεπιστασία της ΕΦΑ μετά την εξασφάλιση χρηματοδότησης.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	7] Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β' Φάση)
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	Εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης στον αρχαιολογικό χώρο Κασσώπης.
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	7] Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β΄Φάση)
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Μελέτες εγκεκριμένες από το ΚΑΣ
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	4.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	72 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	7] Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β΄ Φάση)
<p>Η υλοποίηση του έργου θα ολοκληρώσει την αποκατάσταση του αρχαίου θεάτρου Κασσώπης. Η αποκατάσταση αναμένεται να αυξήσει την επισκεψιμότητα του χώρου ο οποίος παράλληλα θα μπορεί να φιλοξενεί και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ωφελούμενοι είναι ο τοπικός πληθυσμός, οι επισκέπτες, και οι τοπικές επιχειρήσεις.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
<p>Μεγάλος βαθμός ωρίμανσης. Οι απαραίτητες μελέτες έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί και η υλοποίηση του έργου μπορεί να ξεκινήσει με την εξασφάλιση χρηματοδότησης (αυτεπιστασία ΕΦΑ).</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	8] Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιάνων (Β΄ φάση)
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Στο αρχαίο θέατρο Γιάνων έχει αποπερατωθεί η αποκατάσταση των τριών κεντρικών κερκίδων του κάτω κοίλου, που αποτελούσε το κύριο φυσικό αντικείμενο του ενταγμένου στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 έργου "Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιάνων - Α΄ Φάση". Στο πλαίσιο του ίδιου έργου βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες εγκατάστασης βασικών υποδομών και στερέωσης του άνωθεν του θεάτρου αρχαίου τείχους.</p> <p>Ως νέο έργο προτείνεται να ολοκληρωθεί η αποκατάσταση του συνόλου του κοίλου του θεάτρου καθώς και να συμπληρωθούν</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	8] Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (Β' φάση)
	οι βασικές υποδομές του, κυρίως όσον αφορά την αποστράγγιση - αντιπλημμυρική προστασία και την προσβασιμότητα.
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Θεσπρωτίας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Μελέτες εγκεκριμένες από το ΚΑΣ
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	2.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα	72 μήνες

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	8] Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (Β΄ φάση)
Υλοποίησης Έργου	
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η υλοποίηση του έργου θα ολοκληρώσει την αποκατάσταση του αρχαίου θεάτρου Γιτάνων και θα βελτιώσει την προσβασιμότητα σε αυτό. Τόσο η αποκατάσταση όσο και η βελτιωμένη προσβασιμότητα του χώρου αναμένεται να αυξήσουν την επισκεψιμότητα του. Το αρχαίο θέατρο θα είναι επισκέψιμο ως μνημείο και παράλληλα θα μπορεί να φιλοξενεί και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ωφελούμενοι είναι ο τοπικός πληθυσμός, οι επισκέπτες, και οι τοπικές επιχειρήσεις.</p> <p>Μέρος των εργασιών που θα υλοποιηθούν στοχεύουν στην προστασία του θεάτρου από καιρικά φαινόμενα και φυσικές καταστροφές κι ως εκ τούτου στην προστασία του πολιτιστικού αποθέματος και δυνητικά και στην ασφάλεια των επισκεπτών.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Μεγάλος βαθμός ωρίμανσης. Οι απαραίτητες μελέτες έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί και η υλοποίηση του έργου μπορεί να ξεκινήσει με την εξασφάλιση χρηματοδότησης (αυτεπιστασία ΕΦΑ).	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	10] Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαρίας
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	10] Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαριάς
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Τα παλαιά λουτρά Καβασίλων, που βρίσκονταν στην απέναντι όχθη του ποταμού σε τόπο που ανήκει στην τέως Κοινότητα Πυξαριάς, κήκαν κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ξανακτίσθηκαν μεταπολεμικά και καταστράφηκαν ξανά το 1964 από δασική πυρκαγιά. Εκτιμάται ότι τα λουτρά λειτουργούσαν ήδη από τη μεταβυζαντινή περίοδο.</p> <p>Η παρούσα δράση αφορά την αναστήλωση του πετροκτιστού αυτού κτηρίου, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί αρχικά για σκοπούς επιδεικτικούς, και μεσο-μακροπρόθεσμα, και σε συνδυασμό με τις αναπλάσεις που επιχειρούνται στις νεότερες εγκαταστάσεις των Καβασίλων και στα λουτρά Αμαράντου, στο πλαίσιο ενός σχεδίου ενοποίησης Αμαράντου-Καβασίλων-Πυξαριάς, σε μια μεγάλη, σύγχρονη, ενιαία λουτρόπολη.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Δήμος Κόνιτσας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	36 μήνες (αφορά την εκπόνηση της μελέτης και τη διαδικασία αδειοδοτήσεων)
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.000.000,00 €

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	10] Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαριάς
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	60 μήνες (Μελέτες/αδειοδοτήσεις: 36 μήνες, Υλοποίηση έργου: 24 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η Περιφέρεια επιθυμεί την ανάδειξη της περιοχής βόρεια της Κόνιτσας σε πόλο έλξης ιαματικού τουρισμού, εκμεταλλεόμενη τις σπάνιες φυσικές πηγές της. Η παρούσα δράση λειτουργεί συμπληρωματικά στο να αυξήσει την ελκυστικότητα της περιοχής. Η τουριστική ανάπτυξη που επιδιώκεται μέσα από τις επενδύσεις στον τομέα του ιαματικού τουρισμού αναμένεται να δημιουργήσει θέσεις εργασίας, να αυξήσει τα εισοδήματα κατοίκων και επιχειρήσεων και να συνεισφέρει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου σε μια περιοχή που αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα ανεργίας και εγκατάλειψης από τον πληθυσμό της.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Χαμηλός βαθμός ωρίμανσης	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	11] Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Οι επενδύσεις στον εκσυγχρονισμό και επέκταση των Λουτρών Κόνιτσας, οι οποίες αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί έως τα τέλη του 2023, αναμένεται να αυξήσουν την επισκεψιμότητα στην περιοχή και να δημιουργήσουν ζήτηση για τουριστικές υπηρεσίες η οποία πιθανόν να μην μπορεί να καλυφθεί από την προσφορά. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των Καβασίλων τα οποία έχουν μηδενική δυναμικότητα σε κλίνες. Δεδομένου ότι οι χρονοαποστάσεις στην περιοχή είναι μεγάλες, το γεγονός αυτό αποτρέπει τη μακρύτερη παραμονή στα Λουτρά.</p> <p>Σημειώνεται επίσης, ότι γενικά στο Δήμο Κόνιτσας, ο οποίος καλύπτει μια πολύ ευρεία περιοχή, οι τουριστικές υποδομές είναι συγκεντρωμένες στην ίδια την Κόνιτσα. Υπό αυτό το πρίσμα, και με στόχο την τουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, προτείνεται η παρούσα δράση η οποία αφορά την παροχή αυξημένων κινήτρων προς ιδιώτες προκειμένου να ανακαινίσουν και να αναβαθμίσουν κτίρια που θα χρησιμοποιηθούν ως υποδομές φιλοξενίας και προκειμένου να στεγάσουν δραστηριότητες του ευρύτερου τουριστικού τομέα.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	11] Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	3.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η δράση αναμένεται να αποβεί προς όφελος της περιοχής και του γενικού πληθυσμού της αφού θα συνδράμει στην τουριστική ανάπτυξη, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας, θα αυξήσει την αυτοαπασχόληση.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	14] Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασίλων (πισίνες κτλ)
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Την ανακατασκευή / επέκταση των Λουτρών Καβασίλων, έργο το οποίο βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη με χρηματοδότηση από το Interreg Ελλάδα - Ιταλία 2014-2020, θα πρέπει να ακολουθήσει ο εκσυγχρονισμός των υπαίθριων εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου. Η προτεινόμενη δράση θα περιλαμβάνει παρεμβάσεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίσκευή των μικρών πισινών ώστε να είναι λειτουργικές • Ανακατασκευή των βοηθητικών χώρων υπαίθριων δραστηριοτήτων (αποδυτήρια, ντους). • Συμπλήρωση των υπαίθριων διαμορφώσεων με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον και φύτευση του χώρου. • Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης ΙΧ αυτοκινήτων και λεωφορείων. • Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου (διαμόρφωση της εισόδου, παιδική χαρά, υπαίθρια όργανα γυμναστικής, φύτευση, κ.λ.π.) • Λήψη μέτρων για την προσβασιμότητα του χώρου σε ΑμΕΑ
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Κόνιτσας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Ενδεικτικός	300.000,00 €

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	14] Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασίλων (πισίνες κτλ)
Προϋπολογισμός Έργου	
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 ή Interreg Ελλάδα-Ιταλία 2021-27
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η υλοποίηση της δράσης είναι απαραίτητη προκειμένου να καταστούν λειτουργικά τΗ υλοποίηση της δράσης είναι απαραίτητη προκειμένου να καταστούν λειτουργικά τα Λουτρά Καβασίλων. Στόχος της Περιφέρειας είναι, με την αναβάθμιση των Λουτρών τόσο στον Αμάραντο, όσο και στα Καβάσιλα, να δημιουργηθεί στη Βόρεια Πίνδο ένα σύγχρονο κέντρο ιαματικού τουρισμού, πόλος έλξης για επισκέπτες. Η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα είναι προς όφελος του γενικού πληθυσμού και της τοπικής οικονομίας συνολικά. Αναμένεται να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και για την ίδια τη λειτουργία των Λουτρών αλλά και στις συνδεόμενες επιχειρήσεις και υπηρεσίες, γεγονός σημαντικό σε μια περιοχή όπου η συγκράτηση του πληθυσμού είναι κρίσιμης σημασίας.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Απαιτούνται μελέτες και αδειοδοτήσεις πριν την έναρξη των εργασιών.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	15] Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	Για τρία χρόνια από την ολοκλήρωση των εργασιών εκσυγχρονισμού και επέκτασης στα Λουτρά Αμαράντου και Καβασίλων, αυτά θα βρίσκονται υπό τη διαχείριση των οικείων αναπτυξιακών εταιρειών. Προκειμένου τα Λουτρά να είναι λειτουργικά είναι απαραίτητη η πρόσληψη προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων (φυσιοθεραπευτές, ιατροί, διοικητικό προσωπικό, βοηθητικό προσωπικό). Η δράση αφορά στην επιχορήγηση των αναπτυξιακών προκειμένου να προσλάβουν προσωπικό. Ανάλογα με τη θέση εργασίας, και το κατά πόσον απαιτεί εξειδίκευση, μπορεί να δοθεί προτεραιότητα σε άνεργους πτυχιούχους με υψηλά προσόντα ή σε μακροχρόνια άνεργους.
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Κόνιτσας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	15] Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	675.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Άμεσα ωφελούμενοι από τη δράση θα είναι άνεργοι πτυχιούχοι ή μακροχρόνια άνεργοι, οι οποίοι θα προσληφθούν κατά προτεραιότητα,</p> <p>Άξονας 4.: Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης</p> <p>Ειδικός Στόχος 4.1.: Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές που εγκαταλείπονται από νεανικό πληθυσμό</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	17] Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	17] Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Ο οικισμός του Συρράκου είναι ένας από τους οικισμούς της Περιφέρειας Ηπείρου για τους οποίους δεν έχει ακόμη προβλεφθεί η κατασκευή και λειτουργία αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού.</p> <p>Η ολοκλήρωση των μελετών και η κατασκευή των αναγκαίων έργων κρίνεται απόλυτα επιτακτική καθώς η διάθεση των αστικών λυμάτων του οικισμού στους υδάτινους πόρους αποτελεί σοβαρό κίνδυνο για το περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα, την ποιότητα ζωής των κατοίκων αλλά την οικονομική δραστηριότητα καθώς οι υδάτινοι πόροι αξιοποιούνται για τουριστικές, αθλητικές δραστηριότητες.</p> <p>Το έργο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δίκτυα αποχέτευσης • Εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων • αποκαθήλωση καλντεριμιών
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Δήμος Βορείων Τζουμέρκων
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Εκκρεμεί η οριστική παραλαβή της
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	17] Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	6.250.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η δράση θα προστατεύσει το περιβάλλον της περιοχής και συνεπακόλουθα το χαρακτήρα της ως πόλο έλξης τουρισμού υπαίθρου.</p> <p>Άξονας 2: Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών</p> <p>Ειδικός Στόχος 2.2.: Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Υπάρχει σημαντική ωριμότητα (ολοκληρώνεται η οριστικοποίηση των μελετών)	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	18] Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Αντικείμενο του έργου αποτελεί η συντήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη του νερόμυλου του Συρράκου και η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.</p> <p>Ο μύλος παραχωρήθηκε για χρήση από τη Μητρόπολη Ιωαννίνων στην κοινότητα Συρράκου (Δήμου Βορείων Τζουμέρκων) για 20 έτη.</p> <p>Πέραν από τις τεχνικές εργασίες που αφορούν στο νερόμυλο καθ' αυτό (κατασκευή δαπέδων, κουφωμάτων, ανακατασκευή μηχανισμού, ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις κτλ.), η δράση περιλαμβάνει και την αποκατάσταση της νεροτριβής του.</p> <p>Τόσο ο νερόμυλος όσο και η νεροτριβή θα χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και επίδειξη. Η νεροτριβή ωστόσο θα έχει και χρηστικότητα καθώς θα χρησιμοποιείται από τους ξενώνες της περιοχής για πλύσιμο χαλιών και κουβερτών.</p> <p>Ο περιβάλλον χώρος θα διαμορφωθεί έτσι ώστε να επιτρέπεται η παραμονή, ξεκούραση και ψυχαγωγία των επισκεπτών γύρω από τον καταρράκτη. Θα δημιουργηθούν βοηθητικές υποδομές για τους λουόμενους (τουαλέτες, αποδυτήρια), οικίσκοι φύλαξης εξοπλισμού αθλημάτων, θέσεις ξεκούρασης στις όχθες, θα διαμορφωθεί η είσοδος κτλ. Στο πλαίσιο της ανάπλασης του περιβάλλοντος χώρου θα ενταχθεί και η συντήρηση παρακείμενου πέτρινου γεφυριού.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Κοινότητα Συρράκου (Δήμος Βορείων Τζουμέρκων)
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	18] Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου
Μελέτη	Έχει εκπονηθεί μελέτη για τη νεροτριβή, η μελέτη για το νερόμυλο βαίνει προς ολοκλήρωση
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	6 μήνες
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.260.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η δράση θα συνδράμει στην ενίσχυση του εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή με θετικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για το σύνολο της τοπικής οικονομίας.</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
<p>Μέτριος βαθμός ωρίμανσης, απαιτείται η οριστικοποίηση όλων των σχετικών μελετών</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	19] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Ένας από τους σημαντικότερους στόχους που θέτει η Περιφέρεια Ηπείρου για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο είναι η αποκατάσταση και ανάδειξη του ιστορικού χώρου του Σουλίου. Για την επίτευξη του στόχου αυτού υιοθετείται μια ολιστική προσέγγιση. Επιδίωξη είναι το Σούλι να καταστεί ένας επισκέψιμος χώρος ιστορικής μνήμης, με τους επισκέπτες να μπορούν να περιηγούνται στο χώρο μέσα από διαδρομές και μονοπάτια, να στέκονται σε σημαντικά τοπία και να μαθαίνουν για την ιστορία και την καθημερινή ζωή των Σουλιωτών.</p> <p>Σε αυτή την κατεύθυνση, σχεδιάζονται δύο μεγάλης κλίμακας δράσεις, οι οποίες εκκινούν τη συνολική αποκατάσταση της περιοχής Σουλίου-Τετραχωρίου, και χωρίζονται αμφότερες σε διακριτά υποέργα. Η παρούσα δράση στοχεύει στη δημιουργία απαραίτητων υποδομών και περιλαμβάνει τα ακόλουθα υποέργα:</p> <p>Υποέργο 1: Διαμόρφωση ιστορικών διαδρομών - ανάδειξη μονοπατιών</p> <p>Υποέργο 2: Δημιουργία δικτύου σήμανσης - πληροφόρησης - εξοπλισμού (σήμανση επώνυμων κτιρίων, κατακόρυφα στοιχεία υπόδειξης κατευθύνσεων στο χώρο, σημεία ενδιαφέροντος - σήμανση εκτενέστερης ενημέρωσης, καθιστικά, λοιπά στοιχεία).</p> <p>Υποέργο 3: Ηλεκτροφωτισμός - Υπογειοποίηση καλωδίων / δικτύων.</p>
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΕΦΑ Θεσπρωτίας

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	19] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Υποέργο 2: Έχει εκπονηθεί μελέτη εφαρμογής η οποία, όμως, δεν έχει εγκριθεί.
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	2.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η έναρξη των εργασιών είναι απαραίτητη για τη διάσωση των μνημείων του Σουλίου. Πέρα από τη συμβολή της δράσης στη διατήρηση του πολιτιστικού και ιστορικού αποθέματος του τόπου, αναμένεται και ότι, μέσα από την υλοποίησή της, θα διαμορφωθεί ένας νέος πόλος έλξης πολιτιστικού τουρισμού στην Ήπειρο. Αυτό κρίνεται εξαιρετικά σημαντικό για μια περιοχή που εγκαταλείπεται διαρκώς από τον πληθυσμό της. Η τουριστική ανάπτυξη προφανώς θα έχει θετικές επιπτώσεις στην τοπική οικονομία, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας και θα συγκρατήσει τον πληθυσμό.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	19] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής
Χαμηλός βαθμός ωρίμανσης, απαιτείται η οριστικοποίηση των μελετών και οι κατάλληλες αδειοδοτήσεις - εγκρίσεις για την έναρξη εργασιών	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	20] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Ένας από τους σημαντικότερους στόχους που θέτει η Περιφέρεια Ηπείρου για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο είναι η αποκατάσταση και ανάδειξη του ιστορικού χώρου του Σουλίου. Για την επίτευξη του στόχου αυτού υιοθετείται μια ολιστική προσέγγιση. Επιδίωξη είναι το Σούλι να καταστεί ένας επισκέψιμος χώρος ιστορικής μνήμης, με τους επισκέπτες να μπορούν να περιηγούνται στο χώρο μέσα από διαδρομές και μονοπάτια, να στέκονται σε σημαντικά τοπία και να μαθαίνουν για την ιστορία και την καθημερινή ζωή των Σουλιωτών.</p> <p>Σε αυτή την κατεύθυνση, σχεδιάζονται δυό μεγάλης κλίμακας δράσεις, οι οποίες εκκινούν τη συνολική αποκατάσταση της περιοχής Σουλίου-Τετραχωρίου, και οι οποίες αμφότερες χωρίζονται σε διακριτά υποέργα. Η παρούσα δράση λειτουργεί συμπληρωματικά με την προηγούμενη και στοχεύει στην αναστήλωση σημαντικών μνημείων.</p> <p>Υποέργο 1: Αποκατάσταση των πηγαδιών Σουλίου.</p> <p>Είναι το κεντρικό σημείο αναφοράς του χώρου και συγκροτεί μοναδικό πολιτιστικό αποτύπωμα των Σουλιωτών. Πρόκειται για ένα πρωτότυπο σύστημα ύδρευσης και κοινοτικής οργάνωσης λόγω του συμβολικού τους χαρακτήρα αλλά και του τρόπου κατασκευής και διαχείρισης των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων. Η προχωρημένη φθορά τους και ο</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	20] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων
	<p>κίνδυνος εξαφάνισης των μοναδικών αυτών μνημείων τα καθιστά πρώτης προτεραιότητας για την επέμβαση,</p> <p>Απαιτείται: 1. συστηματική καταγραφή της παθολογίας όλων των πηγαδιών καθώς και αποτίμηση της σημερινής τους κατάστασης. 2. αποτύπωση του τρόπου επέμβασης ανά περίπτωση, με μεθόδους συμβατές με την κατασκευή. 3. διατύπωση προτάσεων ανάδειξης σε συνδυασμό με τον περιβάλλοντα χώρο τους και τους οικισμούς στους οποίους ανήκουν (σε πρώτη φάση, κυρίως στο κέντρο Σουλίου).</p> <p>Υποέργο 2: Αναστήλωση Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου (άρση ετοιμορροπίας, σημειακή αποκατάσταση και ανάδειξη)</p> <p>Υποέργο 3: Ολοκλήρωση εργασιών στην Οικία Μπούση – μετατροπή σε μουσειακό χώρο</p> <p>Υποέργο 4: Ανάδειξη περιοχής Βουλευτηρίου / Δημιουργία «Πάρκου Ανεξαρτησίας»</p> <p>Το «Πάρκο της Ανεξαρτησίας» θα δημιουργηθεί ανατολικά της περιοχής των Πηγαδιών. Το (φερόμενο ως «Βουλευτήριο») σημείο θα οργανωθεί ως κεντρικό σημείο απόδοσης «φόρου τιμής» προς τους ήρωες Σουλιώτες, με τη χωροθέτηση προτομών, αφιερωμάτων κλπ. αλλά και τη φιλοξενία εκδηλώσεων και δράσεων μνήμης (κατάθεση στεφάνων κλπ.).</p> <p>Τα ίχνη (ερείπια) του «Βουλευτηρίου» θα αναδειχθούν στο συνολικό τους περίγραμμα και θα στερεωθούν κατά χώραν αφού καθαριστούν και μετά αξιολογηθούν.</p> <p>Επισημαίνεται ότι η αποκατάσταση του Κάστρου Κιάφας, του εμβληματικότερου, ίσως, μνημείου του Σουλίου, έχει ήδη ενταχθεί στο ΤΑΑ. Σε συνδυασμό με τα προτεινόμενα υποέργα, η αποκατάσταση του Κάστρου, θα δημιουργήσει ένα ενιαίο σύνολο στο οποίο οι επισκέπτες θα μπορούν να περιηγηθούν.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας	ΕΦΑ Θεσπρωτίας

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	20] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων
Υλοποίησης – Δικαιούχος	
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Υποέργο 1: Δεν υπάρχουν οριστικές μελέτες Υποέργο 2: Υπάρχει εγκεκριμένη προκαταρκτική μελέτη αποκατάστασης Υποέργο 3 Υπάρχει εγκεκριμένη μελέτη βάσει της οποίας έχουν ήδη εκτελεστεί εργασίες, δεν επιλύει όμως όλα τα ζητήματα
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	4.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η έναρξη των εργασιών είναι απαραίτητα για τη διάσωση των μνημείων του Σουλίου. Πέρα από τη συμβολή της δράσης στη διατήρηση του πολιτιστικού και ιστορικού αποθέματος του τύπου, αναμένεται και ότι, μέσα από την υλοποίησή της, θα διαμορφωθεί ένας νέος πόλος έλξης πολιτιστικού τουρισμού στην Ήπειρο. Αυτό κρίνεται εξαιρετικά σημαντικό για μια περιοχή που εγκαταλείπεται διαρκώς από τον πληθυσμό της. Η τουριστική ανάπτυξη προφανώς θα έχει θετικές επιπτώσεις στην τοπική οικονομία, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας και θα συγκρατήσει τον πληθυσμό.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	20] Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων
πολιτισμού και τουρισμού Ειδικός Στόχος 3.1.: Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	21] Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το έργο θα αφορά στη διαμόρφωση της ευρύτερης περιοχής της παραλίας Αμμουδιάς με επικέντρωση στη βελτίωση της εικόνας στην είσοδο της παραλίας καθώς και την επέκταση του βραχίονα κατά μήκος του ποταμού Αχέροντα στην εκβολή του κατά 150 μ.</p> <p>Θα περιλαμβάνει δύο υποέργα την μελέτη και την κατασκευή:</p> <p>Η μελέτη περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την κυματική-ακτομηχανική μελέτη στις εκβολές του ποταμού Αχέροντα ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής και απρόσκοπτη ναυσιπλοΐα προς και από το καταφύγιο. • Την προμελέτη και την οριστική μελέτη των λιμενικών έργων. Αυτά συνίστανται (α) σε ένα κρηπίδωμα μήκους 150 μ. κατά μήκος της βόρειας όχθης του Αχέροντα, σε επαφή με τον οικισμό, και (β) σε ένα έργο με πρηνή μήκους 150 μ. περίπου στην εκβολή του ποταμού. • Την οριστική μελέτη και την μελέτη εφαρμογής των απαραίτητων ηλεκτρομηχανολογικών δικτύων και εγκαταστάσεων του καταφυγίου (δίκτυα ηλεκτροφωτισμού, παροχής νερού και πυρόσβεσης). • Τις περιβαλλοντικές μελέτες των έργων (Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτη Περιβαλλοντικών

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	21] Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα
	<p>Επιπτώσεων).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την αναγκαία γεωτεχνική έρευνα για την ασφαλή θεμελίωση των έργων. • Τις τοπογραφικές-βυθομετρικές αποτυπώσεις που είναι αναγκαίες για τη συμπλήρωση του υφισταμένου τοπογραφικού υποβάθρου. <p>Η κατασκευή περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τη διαμόρφωση της εισόδου και θέσεων ξεκούρασης στην παραλία • Την κατασκευή κρηπίδωματος μήκους 150 μ. κατά μήκος της βόρειας όχθης του Αχέροντα, σε επαφή με τον οικισμό, • Την κατασκευή πρηνών μήκους 150 μ. περίπου στην εκβολή του ποταμού. • Την κατασκευή ηλεκτρομηχανολογικών δικτύων και εγκαταστάσεων του καταφυγίου (δίκτυα ηλεκτροφωτισμού, παροχής νερού και πυρόσβεσης).
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΠΕ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	12 μήνες

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	21] Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.500.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες (Μελέτη: 12 μήνες, Κατασκευαστικά έργα: 36 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Ωφελούμενοι από τη δράση θα είναι κάτοικοι και επισκέπτες της περιοχής. Η δράση αναμένεται να αυξήσει την ελκυστικότητα του χώρου και να προσφέρει την επιλογή εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Στοχεύει στη γενικότερη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μέσα από την οποία δημιουργούνται οφέλη για την τοπική οικονομία, τον πληθυσμό και τις επιχειρήσεις.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Χαμηλός βαθμός ωρίμανσης	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	22] Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το μονοπάτι των ψυχών είναι μια κυκλική ποδηλατική διαδρομή μήκους 55 χλμ., με αφετηρία τον οικισμό Αμμουδιά. Η διαδρομή ακολουθεί τον ποταμό Αχέροντα, από τις εκβολές έως τις πηγές του και επιστρέφει από διαφορετικό δρόμο.</p> <p>Χωρίζεται σε τρία τμήματα: Το πρώτο είναι το τμήμα Αμμουδιά – Μεσοπόταμος όπου βρίσκεται το Νεκρομαντείο. Το δεύτερο τμήμα ενώνει το Νεκρομαντείο με τις πηγές Αχέροντα. Το τρίτο τμήμα είναι το ταξίδι της επιστροφής και περνάει από το Καναλάκι την έδρα του Δήμου Πάργας και ένας δεύτερος κλάδος από το δήμο Σουλίου..</p> <p>Το μήκος του ποδηλατοδρόμου θα είναι 55 χλμ., και το πλάτος του 2,20 μ. Οι εργασίες κατασκευής θα γίνουν παράπλευρα των υφιστάμενων οδών (Μεσοποτάμου – Αμμουδιάς, Νεκρομαντείο – πηγές Αχέροντα, πηγές Αχέροντα – Καναλάκι – Μεσοπόταμος, πηγές Αχέροντα – Γλυκή - Ποταμιά). Εκεί θα διαμορφωθούν τα υφιστάμενα ερείσματα των δημοτικών οδών επί των οποίων θα γίνουν αναλυτικότερα οι εξής εργασίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εκσκαφή των ακατάλληλων εδαφών και επίχωση με θραυστό υλικό λατομείου. • Εγκιβωτισμός του προβλεπόμενου ποδηλατοδρόμου με πρόχυτα κράσπεδα • Επίστρωση με άμμο θάλασσας • Τελική επίστρωση από μπετόν c16/20 χρώματος πράσινου, διαμορφωμένου αντιολισθητικά και οπλισμένου με δομικό πλέγμα. • Τοποθέτηση κατάλληλων πινακίδων σήμανσης σε όλο το μήκος του ποδηλατοδρόμου. <p>Από το συνολικό μήκος των 55 χλμ. της διαδρομής τα 40 χλμ. θα είναι άσφαλτος και τα 10,2 χλμ. χώμα.</p> <p>ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ</p> <p>A) Διενέργεια διαγωνισμού για την ανάθεση εκπόνησης μελέτης</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	22] Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)
	<p>B) Διενέργεια διεθνούς διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου</p> <p>ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΕΡΓΟΥ</p> <p>A) Τεχνική Μελέτη</p> <p>B) Ποδηλατόδρομος συνολικού μήκους 55 χλμ.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΠΕ Πρέβεζας - Δήμοι Σουλίου & Πάργας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	6 μήνες
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	600.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	22] Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες (Μελέτη: 6 μήνες, Έργα υποδομής: 42 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Ωφελούμενοι από τη δράση θα είναι κάτοικοι και επισκέπτες της περιοχής. Η δράση αναμένεται να αυξήσει την ελκυστικότητα του χώρου και να προσφέρει την επιλογή εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Στοχεύει στη γενικότερη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μέσα από την οποία δημιουργούνται οφέλη για την τοπική οικονομία, τον πληθυσμό και τις επιχειρήσεις.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Χαμηλός βαθμός ωρίμανσης	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	23] Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη	Στον Βουβοπόταμο, οικισμό του Δήμου Πάργας που βρίσκεται δίπλα στον ποταμό Αχέροντα, προτείνεται η

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	23] Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο
Τεχνική Περιγραφή	<p>αναδιαμόρφωση και ο εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων με έμφαση στην εξυπηρέτηση πελατών «προσβάσιμου» τουρισμού.</p> <p>Από την πλευρά του ποταμού που ανήκει στα διοικητικά όρια του Βουβοπόταμου ασκείται ήδη δραστηριότητα διαδρομών με άλογα που απευθύνεται κυρίως στους επισκέπτες των στενών του Αχέροντα η οποία όμως δεν διασφαλίζει πλήρως ούτε την προστασία του περιβάλλοντος ούτε τις συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής των ζώων.</p> <p>Στην παρούσα πρόταση οι ιππικές εγκαταστάσεις θα είναι ένας συνδυασμός ιππικής παράδοσης και σύγχρονων υποδομών, απόλυτα σύμφωνων με τις προδιαγραφές της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ιππασίας (FEI), στην οποία η Ελλάδα είναι μέλος από το 1938.</p> <p>Οι προτεινόμενες ιππικές εγκαταστάσεις ενδεικτικά θα διαθέτουν :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπαίθριο Ιπποδρόμιο • Περιφερειακό διάδρομο περιπάτου • Λιθόκτιστους στάβλους • Σελλοστάσιο με σταθερά τοποθετημένες βάσεις (για ηγία και σέλες κλπ) & πεταλωτήριο • Αποθήκες για τις τροφές αλόγων • Αναρρωτήριο • Περπατήστρα (Walker) & διάδρομο εξάσκησης • Χώρος Πλυσίματος των αλόγων • Σύστημα Solarium για τους ίππους • Γραφείο γραμματείας και χώρο φύλαξης ιππικών αξεσουάρ (πχ σκληρό καπέλο) • Αποδυτήρια με ατομικά, ασφαλιζόμενα ντουλάπια φύλαξης και WC • Λιθόκτιστο ή ξύλινο εντευκτήριο με διαθέσιμο εξωτερικό χώρο με τραπέζο-καθίσματα για την παρακολούθηση των ιππέων και για φιλοξενία ποικίλων εκδηλώσεων (πχ ημερίδες επιστημονικού

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	23] Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο
	και ενημερωτικού χαρακτήρα για φορείς, ομάδες και συλλόγους σχετικά με την ιππασία, κλπ). Οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα παρέχονται από δασκάλους ιππείς και από εξειδικευμένους σε ΑΜΕΑ δασκάλους ιππείς και ενδεικτικά θα περιλαμβάνουν βόλτα με πόνυ, ίππευση, γνώσεις ιπποκομίας καθώς και περιποίησης, υγιεινής και σαγής του ίππου κλπ
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΠΕ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	120.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του	LEADER 2023-27

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	23] Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο
Έργου	
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	24 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η παρούσα αποτελεί μέρος μιας δέσμης δράσεων που στόχο έχουν την ανάπτυξη διαφόρων αθλητικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Αχέροντα και την ανάδειξή της σε πόλο έλξης εναλλακτικού τουρισμού. Η συγκεκριμένη δράση αφορά επιπλέον και την πρόσβαση ΑμΕΑ σε αθλητικές δραστηριότητες. Συνδράμει επομένως στη γενική τουριστική ανάπτυξη της περιοχής αλλά και στο άνοιγμα μιας νέας αγοράς, αυτής του προσβάσιμου τουρισμού, δημιουργώντας οφέλη για την τοπική οικονομία, τις επιχειρήσεις και το γενικό πληθυσμό ενώ πιο άμεσα βελτιώνει την εμπειρία των επισκεπτών/αθλούμενων και δημιουργεί εναλλακτικές για ΑμΕΑ συντελώντας στη μεγαλύτερη κοινωνική συμμετοχή.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Δεν υπάρχει ωριμότητα	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	24] Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον της περιοχής (ταυτόχρονη παρουσία, σε κοντινές αποστάσεις, θαλάσσιου και ποτάμιου περιβάλλοντος) δημιουργεί κατάλληλο υπόβαθρο για την ανάπτυξη πολλαπλών μορφών τουρισμού σε υδάτινα συστήματα.</p> <p>Η ευρύτερη περιοχή του Αχέροντα περιοχή προσφέρεται για την αξιοποίηση οικο-αγροκτημάτων με υποδομές για ανάπτυξη σπορ όπως κανό, καγιάκ, ράφτινγκ, υδρόβια ποδηλασία, βαρκάδα στο ποτάμι ή τη θάλασσα κ.λπ.). Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων, κυρίως στα στενά του ποταμού, ωστόσο, υπάρχει ακόμη σημαντικό πεδίο ανάπτυξής τους με κατάλληλη οργάνωση υποδομών τόσο από πλευράς της πολιτείας, όσο και από ιδιώτες που δραστηριοποιούνται σε τουριστικές επιχειρήσεις.</p> <p>Η μορφή αυτή τουρισμού απαιτεί καλή οργάνωση δραστηριοτήτων αλλά και λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για το σεβασμό του ευαίσθητου περιβάλλοντος της περιοχής. Η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων προστασίας του οικοσυστήματος και η καλή οργάνωση δραστηριοτήτων με συγκεκριμένους κανόνες και προδιαγραφές από την πολιτεία που θα τηρούνται από τους επιχειρηματίες είναι αναγκαία προϋπόθεση για να λειτουργήσει η δραστηριότητα.</p> <p>Με την παρούσα πρόταση προτείνεται να γίνει μία μελέτη η οποία θα συγκεντρώσει πληροφορία για την υφιστάμενη κατάσταση και θα αξιολογήσει τις επιπλέον δυνατότητες που δίνονται στην περιοχή για την ανάπτυξη τέτοιας μορφής δραστηριοτήτων, το μέγεθος των δραστηριοτήτων, τη φέρουσα ικανότητα κ.λπ. Η μελέτη θα προσδιορίζει επίσης τους φορείς που θα πρέπει (ή θα μπορούν εν δυνάμει) να εμπλακούν στην εφαρμογή των δραστηριοτήτων, τις σχετικές κανονιστικές πράξεις που απαιτούνται για την εφαρμογή ρυθμίσεων (αδειοδοτήσεις, περιορισμοί, προδιαγραφές). Τέλος, η μελέτη θα κάνει μία οικονομοτεχνική ανάλυση και θα προσδιορίζει τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων που θα ασχοληθούν με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στο νερό, τη δυνατότητα</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	24] Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους
	<p>επέκτασης υφιστάμενων δράσεων, τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων κ.λπ.</p> <p>Μετά το πέρας της μελέτης, το έργο θα περιλαμβάνει και πιλοτική εφαρμογή με την οικονομική ενίσχυση επιλεγμένων επιχειρήσεων που θα κληθούν να εφαρμόσουν προτάσεις της μελέτης. Η πιλοτική εφαρμογή θα διαρκέσει περίπου ενάμιση έτος, με δύο καλοκαιρινές περιόδους, ώστε εφαρμοστούν οι προτάσεις, να καταγραφούν τα προβλήματα και να προταθούν βελτιωτικές κινήσεις.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΠΕ Πρέβεζας
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	6 μήνες
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	120.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του	LEADER 2023-27

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	24] Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους
Έργου	
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	24 μήνες (Εκπόνηση μελέτης: 6 μήνες, Πιλοτική εφαρμογή: 18 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Συμπληρώνει τις δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Δεν υπάρχει ωριμότητα	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	25] Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	Αξιοποιώντας τους βραχώδεις ορεινούς όγκους της Πίνδου στην περιοχή των στενών του Αχέροντα - Σουλίου και με γνώμονα την ασφάλεια των αναρριχητών και την περιβαλλοντική προστασία των πεδίων αναρρίχησης, με το παρόν έργο θα επιχειρηθούν τα ακόλουθα:

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	25] Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων
	<ul style="list-style-type: none"> • Εξέταση των αναρριχητικών πεδίων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον και επιλογή σημείων προς ανάδειξη - διαμόρφωση • Καθορισμός, διάνοιξη, καθαρισμός από σαθρά βράχια και σήμανση με αρίθμηση και βαθμό δυσκολίας των διαδρομών αναρρίχησης από πιστοποιημένο εκπαιδευτή αναρρίχησης. • Προμήθεια ειδικών ανοξειδωτων μεταλλικών πλακετών και τοποθέτησή τους στις διαδρομές από πιστοποιημένο εκπαιδευτή αναρρίχησης. • Διαμόρφωση πρόσθετων εξυπηρετήσεων / εξοπλισμού για πρόσβαση αναρριχητών ΑΜΕΑ • Ίδρυση σχολής εκμάθησης αναρρίχησης με πιστοποιημένους εκπαιδευτές. • Προβολή με έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα των αναρριχητικών πεδίων ώστε να γίνουν ευρέως γνωστά, να αποτελέσουν σημείο αναφοράς στους λάτρεις αυτού του αθλήματος αλλά και όσων επιθυμούν να το γνωρίσουν και να εξελιχθεί σε κορυφαίος εθνικός αλλά και διεθνής αναρριχητικός προορισμός.
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό	6 μήνες

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	25] Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων
Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	120.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	LEADER 2023-27
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	24 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Συμπληρώνει τις δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Δεν υπάρχει ωριμότητα	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	26] Διαμόρφωση και διασφάλιση αιεφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το έργο αφορά σε περίφραξη και διαμόρφωση του χώρου και αντιπλημμυρική προστασία της όχθης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θα συντηρηθούν οι ξύλινοι οικίσκοι για την πώληση προϊόντων προς τους επισκέπτες. • Θα γίνει προμήθεια επίσης ξύλινου οικίσκου για την αποθήκευση του αναγκαίου εξοπλισμού rafting και canoe kayak στο οποίο θα υπάρχουν και χώροι φύλαξης του εξοπλισμού . • Θα αγοραστούν τραπεζοκαθίσματα ξύλινα. • Θα προστεθούν τουαλέτες για ΑμΕΑ με επέκταση του ήδη υπάρχοντος κτιρίου τουαλετών, ώστε ο χώρος να είναι φιλικός σε οικογένειες ή ομάδες επισκεπτών που έχουν άτομο ΑμΕΑ το οποίο μπορεί να συμμετάσχει ή όχι στις δραστηριότητες. • Θα εκπονηθεί μελέτη για την διαμόρφωση του χώρου και την κατασκευή της τουαλέτας καθώς και την κατάλληλη προμήθεια και τοποθέτηση του αποθηκευτικού οικίσκου. • Θα συνταχθεί σχέδιο ασφαλούς και αιεφόρου χρήσης του χώρου που θα θέτει τους κανόνες και τις δεσμεύσεις τόσο των επαγγελματιών όσο και των επισκεπτών.
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Δήμος Σουλίου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	26] Διαμόρφωση και διασφάλιση αιειφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	6 μήνες
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	150.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	LEADER 2023-27
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	30 μήνες (Εκπόνηση μελέτης: 6 μήνες, Διαμόρφωση χώρου/Παρεμβάσεις/Προμήθειες: 24 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η παρέμβαση είναι κρίσιμη για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιοχή καθώς αποτελεί το κύριο σημείο συγκέντρωσης των επισκεπτών και ο τρόπος λειτουργίας καθώς και η διαμόρφωση του χώρου είναι κρίσιμα για την εικόνα της περιοχής αλλά και για την προστασία την ανάδειξη του ευαίσθητου οικολογικά εξαιρετικά σημαντικού ιστορικά χώρου.</p> <p>Η αποτελεσματικότητα της παρέμβασης αναμένεται να είναι ιδιαίτερα σημαντική για την περιοχή λόγω της κομβικής θέσης του οικοπέδου τόσο χωρικά όσο και από λειτουργικής απόψεως καθώς ο κύριος όγκος των επισκεπτών της περιοχής περνά από κει και μεγάλο μέρος συμμετέχει σε κάποια από τις προσφερόμενες δραστηριότητες.</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	26] Διαμόρφωση και διασφάλιση αιεφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»
<p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Δεν υπάρχει ωριμότητα	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	27] Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Το έργο αφορά στην ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία</p> <p>Στις ποδηλατικές και πεζοπορικές διαδρομές που έχουν ήδη οργανωθεί ή οργανώνονται σε άλλες περιοχές της Ηπείρου καθώς και στις ποδηλατικές διαδρομές κατά μήκος του Αχέροντα και των παραποτάμων του προτείνεται η καταγραφή και ορεινών ποδηλατικών- πεζοπορικών διαδρομών της περιοχής.</p> <p>Οι ορεινές διαδρομές της περιοχής μπορούν να οργανωθούν κατά επίπεδα δυσκολίας και θεματικούς άξονες.</p> <p>Το διαθέσιμο οδικό δίκτυο τόσο των επαρχιακών και δημοτικών οδών όσο και των αγροτικών και δασικών προσφέρεται με κατάλληλη σήμανση για την δημιουργία δικτύου των ορεινών δρόμων.</p> <p>Το Σούλι και τα χωριά του είναι εύκολα προσβάσιμα με ποδήλατο και πεζοπορία, για ποδηλατικό και πεζοπορικό τουρισμό ανακάλυψης και σύνδεσης με την ιστορία.</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	27] Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία
	<p>Οι αγροτικοί και δασικοί δρόμοι καθώς και μονοπάτια προσφέρονται για τους εμπειρότερους .</p> <p>Μεγάλο πλήθος διαδρομών μπορεί να σχεδιαστεί στο υπάρχον δίκτυο με διαφορετικές δυσκολίες και μήκος ώστε να υπάρχει επιλογή ανάλογα με την εμπειρία, τα ενδιαφέροντα και τον διαθέσιμο χρόνο των επισκεπτών ποδηλατών ή πεζοπόρων.</p> <p>Με το έργο προτείνεται να γίνει καταγραφή του δικτύου σε ψηφιακή εφαρμογή αλλά και να αναρτηθεί χάρτης στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και των Δήμων.</p> <p>Να γίνει κατάλληλη σήμανση των δρόμων με φυσικές και ψηφιακές σημάνσεις (ανάλογα με την δυσκολία τους) και να σημανθούν διαδρομές με το μήκος και την δυσκολία τους.</p> <p>Το έργο αυτό μπορεί να σχεδιαστεί για το σύνολο των ορεινών περιοχών της περιοχής του μυθικού Αχέροντα.</p> <p>Παράλληλα τόσο στην εφαρμογή όσο στους ηλεκτρονικούς χάρτες και στην σήμανση των δρόμων πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να υποδειχθούν θέσεις ξεκούρασης, θέσεις θέας, πηγές καθαρού νερού, θέσεις όπου υπάρχει δυνατότητα εστίασης και διανυκτέρευσης.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό	12 μήνες

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	27] Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία
Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	120.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	LEADER 2023-27
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες (Μελέτη: 12 μήνες, Έργα υποδομής: 24 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Συμπληρώνει τις δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Δεν υπάρχει ωριμότητα.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	28] Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Σκοπός του έργου είναι η ανάπτυξη των Έξυπνων Χωριών και προώθηση της συνεργασίας για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών. Συγκεκριμένα, το έργο στοχεύει χωρικά σε περιοχή όχι μεγαλύτερη των 10.000 μονίμων κατοίκων, καθώς και εντός των ορίων της ΠΕ Άρτας και της ΠΕ Πρέβεζας.</p> <p>Αφορά στην ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων προβλημάτων της περιοχής.</p> <p>Βασικό χαρακτηριστικό αυτού του σχεδίου δράσης θα πρέπει να είναι η κοινωνική ή / και η τεχνολογική καινοτομία και να προβλέπει δράσεις όπως η ευρυζωνικότητα, η παραγωγή ή εξοικονόμηση ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, εξυπηρέτησης των νέων ή των ηλικιωμένων της περιοχής, την αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας και άρση της κοινωνικής απομόνωσης.</p>
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Τοπικοί δημόσιοι ή/και ιδιωτικοί φορείς
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	-
Ενδεικτικό	-

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	28] Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών
Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	880.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	LEADER 23-27
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες (9 μήνες για ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης / 27 μήνες ωρίμανση και υλοποίηση σχεδίου δράσης)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
Ωφελούμενοι θα είναι η τοπική κοινωνία/μόνιμοι κάτοικοι καθώς και οι επισκέπτες.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	29] Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική	Αφορά οριζόντια δράση. Έμφαση δίνεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ορεινές περιοχές.

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	29] Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων
Περιγραφή	Μέσα από την παρούσα δράση μπορούν να χρηματοδοτηθούν ενέργειες όπως (μη εξαντλητική λίστα): <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ιστοσελίδας • Ηλεκτρονικό Εμπόριο • Ηλεκτρονικές Κρατήσεις • Εσωτερική Οργάνωση, με την αξιοποίηση ΤΠΕ • Διαχείριση Παραγωγής, με την αξιοποίηση ΤΠΕ • Ψηφιακή Προβολή –Διαφήμιση- Διαχείριση
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό	48 μήνες

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	29] Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων
Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Βασικός στόχος της δράσης είναι η υποστήριξη της αποτελεσματικής ενσωμάτωσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην λειτουργία των επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου, ηλεκτρονικών κρατήσεων και πληρωμών κ.α</p> <p>Άμεσα ωφελούμενες από τη δράση θα είναι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι τοπικές επιχειρήσεις είναι πολύ μικρές, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη σχετική απομόνωση των περιοχών στις οποίες έχουν τη βάση τους, δυσχεραίνει την πρόσβασή τους στις αγορές και τελικά μειώνει την ανταγωνιστικότητά τους.</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	30] Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Οι “Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία” είναι μια εφαρμογή που αναπτύχθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου στο πλαίσιο της προηγούμενης ΟΧΕ “Αρχαίων Θεάτρων” και αφορά ψηφιακές υποδομές που δημιουργήθηκαν για να υποστηρίξουν τους μνημειακούς χώρους της Ηπείρου (ψηφιακές ξεναγήσεις, ψηφιακές αναπαραστάσεις).</p> <p>Η παρούσα δράση αφορά την επέκταση της εφαρμογής με δύο τρόπους: μέσω, 1. της τεχνολογικής αναβάθμισής της με χρήση τεχνητής νοημοσύνης (AI) και 2. της παραγωγής νέου ψηφιακού περιεχομένου.</p> <p>Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο, αναμένεται ότι έως το τέλος του</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	30] Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία
	<p>2023, θα έχουν ολοκληρωθεί και ενσωματωθεί στην εφαρμογή τα κείμενα ξεναγήσεων και οι ψηφιακές αναπαραστάσεις των πέντε (5) χώρων των αρχαίων θεάτρων. Η επέκταση της εφαρμογής που προτείνεται με την παρούσα δράση αφορά την παραγωγή ψηφιακού υλικού για επιλεγμένα τοπίασμα / μνημεία και στην υπόλοιπη περιοχή παρέμβασης της ΟΧΕ (Νεκρομαντείο Αχέροντα, Σούλι κτλ.).</p> <p>Μέρος της παρούσας δράσης αποτελεί επίσης η δημιουργία θέσεων προβολής του ψηφιακού περιεχομένου. Πιο συγκεκριμένα, μέρος του περιεχομένου θα προσαρμοστεί σε “teasers” τα οποία θα προβάλλονται για σκοπούς προβολής/προώθησης των σημείων ενδιαφέροντος της περιοχής εφαρμογής. Σκοπός είναι, σε πολυσύχναστα σημεία, μεγάλου τουριστικού ενδιαφέροντος, της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου, όπως η Μαρίνα Πρέβεζας ή η Βόλτα της Πάργας, να εγκατασταθούν θέσεις προβολής αυτού του “διαφημιστικού” περιεχομένου. Μέσω της παρούσας δράσης, σχεδιάζεται να δημιουργηθούν έως 6 εγκαταστάσεις προβολής (με τον κατάλληλο εξοπλισμό) σε διαφορετικούς χώρους.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Απαιτούνται εγκρίσεις από τα αρμόδια γνωμοδοτικά όργανα του ΥΠΠΟ σχετικά με το υλικό που θα προβληθεί.
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	2.000.000,00 €

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	30] Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η ενσωμάτωση ΤΠΕ στη διαδικασία της ξενάγησης την καθιστά πιο ελκυστική, πιο οικονομική και προσβάσιμη σε μεγαλύτερο κοινό, βελτιώνοντας έτσι συνολικά την εμπειρία της επίσκεψης σε αρχαιολογικούς χώρους και άλλα σημεία ενδιαφέροντος. Κατά αυτή την έννοια, κυρίως ωφελούμενοι από τη δράση είναι οι επισκέπτες. Η βελτίωση ωστόσο της εμπειρίας τους καθιστά τους χώρους πιο ελκυστικούς συνολικά και αυξάνει την επισκεψιμότητά τους δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά οφέλη για το σύνολο της οικονομίας.</p> <p>Η προβολή υλικού σε ήδη ανεπτυγμένα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος αναμένεται να δημιουργήσει συνέργειες και να αυξήσει την επισκεψιμότητα και των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.</p> <p>Άξονας 1.: Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας</p> <p>Ειδικός Στόχος 1.2.: Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	31] Ενίσχυση ΜμΕ επιχειρήσεων
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	31] Ενίσχυση ΜμΕ επιχειρήσεων
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	Πρόκειται για οριζόντια δράση από την οποία μπορούν να επωφεληθούν επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην ευρύτερη περιοχή παρέμβασης. Προτεραιότητα ωστόσο θα δοθεί στις επιχειρήσεις των πιο ορεινών περιοχών. Μέσω της δράσης θα χρηματοδοτηθούν υλικές και άυλες επενδύσεις από ΜμΕ (όπως για παράδειγμα η υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών).
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	2.600.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	31] Ενίσχυση ΜμΕ επιχειρήσεων
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Άμεσα ωφελούμενες από τη δράση θα είναι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι τοπικές επιχειρήσεις είναι πολύ μικρές, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη σχετική απομόνωση των περιοχών στις οποίες έχουν τη βάση τους, δυσχεραίνει το γενικότερο μετασχηματισμό τους και τελικά μειώνει την ανταγωνιστικότητά τους.</p> <p>Άξονας 1.: Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας</p> <p>Ειδικός Στόχος 1.3.: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
<p>Την εξασφάλιση της χρηματοδότησης θα ακολουθήσει διαγωνισμός Π/Υ άνω των ορίων (4412/2016) για την επιλογή αναδόχου-παρόχου των υπηρεσιών.</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	32] Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική	Η δράση αφορά την ενίσχυση του cluster επιχειρήσεων που είχε συσταθεί στο πλαίσιο της ΟΧΕ “Αρχαίων Θεάτρων” και την επέκτασή του με την ένταξη περισσότερων επιχειρήσεων τόσο

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	32] Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας
Περιγραφή	<p>από την περιοχή Αρχαίων Θεάτρων όσο και από τις τρεις νέες περιοχές εφαρμογής.</p> <p>Στο πλαίσιο της δράσης προβλέπεται η επιδότηση των ενταγμένων επιχειρήσεων προκειμένου να καλυφθεί η δαπάνη που θα προκύψει από την ανάγκη να συμμορφωθούν με τα πρότυπα / προδιαγραφές του cluster.</p> <p>Προβλέπονται ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις δημοσιότητας / ενημέρωσης για το cluster προς επιχειρήσεις • Ο εντοπισμός & η αποτύπωση επιχειρήσεων που μπορούν να ενταχθούν. • Η πρόταση προτεινόμενων προδιαγραφών/κριτηρίων ανά κλάδο επιχείρησης • Η απόδοση νομικής μορφής στο cluster • Δράσεις προώθησης / προβολής του cluster και των επιχειρήσεων αυτού • Εκπαιδευτικές δράσεις και συμβουλευτική υποστήριξη προς τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν για την ενίσχυση και αναβάθμισή τους <p>Μέσα από τη συγκεκριμένη δράση, θα επιδιωχθεί και η υλοποίηση πρωτοβουλιών όπως τοπικές εκδηλώσεις, διαδρομές, βιωματικά τοπικά σεμινάρια, επισκέψεις σε τοπικές αγορές και τοπικούς παραγωγούς και οινοποιεία, τυροκομεία κ.ά ως γαστρονομικά αξιοθέατα, συμπεριλαμβανομένων γνωστών εσιατορίων σε κάθε περιοχή.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	“Ηπειρος” Αναπτυξιακή Α.Ε.
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ –	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	32] Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	900.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Άμεσα ωφελούμενες από τη δράση θα είναι κυρίως οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις οι οποίες θα εξασφαλίσουν συνέργειες και προβολή ενώ θα υποστηριχθούν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους.</p> <p>Άξονας 1.: Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας</p> <p>Ειδικός Στόχος 1.4.: Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	32] Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Η υλοποίηση της δράσης μπορεί να ξεκινήσει άμεσα με την εξασφάλιση χρηματοδότησης	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	33] Συντήρηση στεγών
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν πολλοί παραδοσιακοί οικισμοί. Οι παρεμβάσεις στα κτίρια των οικισμών αυτών οφείλουν να γίνονται με συγκεκριμένες προδιαγραφές, γεγονός που, κατά κανόνα, τις καθιστά ιδιαίτερα κοστοβόρες. Ένα σημαντικό κόστος για τους κατοίκους των οικισμών και τις τοπικές αρχές (στην περίπτωση των δημοσίων κτιρίων) είναι αυτό της συντήρησης των στεγών το οποίο εξάλλου προκύπτει και σχετικά συχνά λόγω των κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή (έντονες χιονοπτώσεις κτλ.).</p> <p>Η παρούσα δράση σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και με στόχο να διευκολύνει τον τοπικό πληθυσμό σε μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από χαμηλά εισοδήματα και υψηλούς δείκτες γήρανσης (μη ενεργός πληθυσμός) αλλά και να διασφαλίσει ότι θα τηρηθούν οι απαραίτητες κατασκευαστικές προδιαγραφές και δε θα αλλοιωθεί ο χαρακτήρας των οικισμών.</p> <p>Η δράση αφορά επιχορηγήσεις του κόστους συντήρησης των στεγών και καλύπτει κτήρια ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης.</p>
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος	Περιφέρεια Ηπείρου

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	33] Συντήρηση στεγών
Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.000.000,00
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
Άμεσα ωφελούμενοι είναι οι τοπικές αρχές και ο γενικός πληθυσμός των οικισμών - ιδιοκτήτες κτηρίων τους οποίους βαρύνουν τα κόστη συντήρησης των στεγών. Ευρύτερα, ωφελούμενο είναι το σύνολο της οικονομίας καθώς η διατήρηση του	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	33] Συντήρηση στεγών
παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών συνδέεται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	34] Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Η δράση προβλέπει την προώθηση και προβολή όλων των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ . Η περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ προβάλλεται σαν ένας προορισμός για όλο το χρόνο που προσφέρει πολλές εναλλακτικές δυνατότητες: ιαματικό, πολιτιστικό, περιπατητικό τουρισμό, τουρισμό υπαίθρου, εναλλακτικές αθλητικές δραστηριότητες κοκ.</p> <p>Η δράση αφορά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ενεργειών τουριστικής προβολής της περιοχής που μπορεί (ενδεικτικά κι όχι περιοριστικά) να περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εκπόνηση marketing plan / αναθεώρηση υφιστάμενου • Δημιουργία ιστοσελίδων (κατασκευή, περιεχόμενο, συνεχής συντήρηση και ενημέρωση) • Αξιοποίηση κοινωνικών δικτύων • Κατάρτιση και εφαρμογή προγράμματος μέσων (media plan) με έμφαση στο Διαδίκτυο. • Σχεδιασμός και εκτύπωση εντύπων (φυλλάδια, αφίσες) • Ταξίδια εξοικείωσης (famtrips) τουριστικών συντακτών, στελεχών εξειδικευμένων tour operators και bloggers. • Ανάπτυξη και εφαρμογή ψηφιακών δράσεων • Στοχευμένο marketing (πχ. σε εταιρείες κρουαζιέρας, μεγάλα ταξιδιωτικά γραφεία του εξωτερικού, αεροδρόμια, αλυσίδες ξενοδοχείων, σε συνεργασία με

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	34] Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ
	<p>Γραφεία Εξωτερικού ΕΟΤ κοκ.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις • Διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής • Θέσπιση, διοργάνωση και προώθηση εκδηλώσεων/φεστιβάλ (π.χ. φεστιβάλ αρχαίου δράματος, αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των πανηγυριών κτλ)
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	2.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	34] Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ
Έργου	
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Σκοπός της δράσης είναι η προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών στις περιοχές εφαρμογής της ΟΧΕ από την οποία η Περιφέρεια θα ωφεληθεί στο σύνολό της. Η τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας θα έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομία της, θα αυξήσει το εισόδημα πολιτών και επιχειρήσεων, θα οδηγήσει σε αύξηση των θέσεων εργασίας και της αυτοαπασχόλησης.</p> <p>Άξονας 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικόί Στόχοι 3.1. και 3.2.</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Προκήρυξη άνω των ορίων διαγωνισμού	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	35] Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη	Το Epirus Trail δημιουργήθηκε ως ιδέα και έργο από την

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	35] Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"
Τεχνική Περιγραφή	<p>Περιφέρεια Ηπείρου.</p> <p>Στην παρούσα φάση έχει μήκος 370 χλμ. και διέρχεται από περιοχές των Δήμων: Κόνιτσας, Ζαγορίου, Μετσόβου, και Βόρειων Τζουμέρκων της ΠΕ Ιωαννίνων και καταλήγει στον Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων της ΠΕ Άρτας.</p> <p>Ο σχεδιασμός και ο τρόπος της υλοποίησης βασίζεται στις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πεζοπόρων (European Ramblers' Association) και του Υπουργείου Περιβάλλοντος.</p> <p>Στόχος είναι η παράδοση στο κοινό ενός μονοπατιού μεγάλων αποστάσεων, στο οποίο θα μπορούν να κινηθούν οι επισκέπτες με ασφάλεια και ευκολία, χωρίς να υπάρχουν σε αυτό βαριές και μεγάλες παρεμβάσεις.</p> <p>Επιπλέον στόχος είναι η πιστοποίηση ολόκληρου ή τμημάτων του μονοπατιού από αναγνωρισμένο σε θέματα πεζοπορίας ευρωπαϊκό-διεθνή οργανισμό και η προβολή και ανάδειξη αυτού με τέτοιο τρόπο ώστε να ελκύει πεζοπόρους από την Ελλάδα και το εξωτερικό τόσο για άθληση και αναψυχή αυτών αλλά κυρίως για την ενίσχυση της οικονομίας των περιοχών από όπου αυτό διέρχεται, δηλαδή να αποτελεί το ίδιο το μονοπάτι έναν πόλο έλξης επισκεπτών- τουριστών-περιηγητών. Γι' αυτό και αναπόσπαστο μέρος του αρχικού σχεδιασμού του μονοπατιού είναι η σύνδεσή του με τις ιδιαιτερότητες και τις αξίες του κάθε τόπου (τοπία, μνημεία, προστατευόμενες περιοχές, παραδοσιακοί οικισμοί, γεωμορφολογικοί σχηματισμοί- γεώτοποι, σημεία ενδιαφέροντος κλπ).</p> <p>Η Περιφέρεια σχεδιάζει την επέκταση του μονοπατιού με τρεις γραμμές. Η παρούσα προτεινόμενη δράση αφορά το τμήμα "Δωδώνη-Αχέροντα", μια διαδρομή που ξεκινά από κάποιο σημείο του Δήμου Ιωαννιτών και, διαμέσου των Δήμων Δωδώνης και Σουλίου, καταλήγει στη θάλασσα.</p> <p>Προς το παρόν, έχει γίνει μια αδρή αρχική χάραξη επί χάρτου. Απαιτείται η αναζήτηση των κατάλληλων διαδρομών στο πεδίο (ίχνη διαδρομών και περιγραφή των απαραίτητων εργασιών- παρεμβάσεων), οι οποίες και θα συγκροτήσουν τον προαναφερθέντα κλάδο.</p> <p>Οι φάσεις του έργου είναι: εκπόνηση τεχνικής μελέτης, υλοποίηση μελέτης, σήμανση, εκτέλεση τεχνικών έργων,</p>

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	35] Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"
	πιστοποίηση, εκτέλεση ήπιων/υποστηρικτικών υποδομών. Όπως αναφέρθηκε, ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός της Περιφέρειας περιλαμβάνει την επέκταση του μονοπατιού και με άλλες δύο γραμμές οι οποίες επίσης διέρχονται από την περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ καθώς αφορούν τις διαδρομές "Κόνιτσα-Σαγιάδα" και "Τζουμέρκα-Άρτα".
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Περιφέρεια Ηπείρου
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν έχει εκπονηθεί
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	6 μήνες
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	950.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	35] Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες (Μελέτη: 6 μήνες, Υλοποίηση: 30 μήνες)
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η Περιφέρεια επιδιώκει, με το Epirus Trail, τις βελτιώσεις και τις επεκτάσεις του, να καταστήσει την Ήπειρο έναν από τους πλέον δημοφιλείς προορισμούς για περιπατητικό τουρισμό.</p> <p>Ωφελούμενοι από το έργο θα είναι οι επισκέπτες - χρήστες του μονοπατιού (ασφάλεια, βελτιωμένη εμπειρία, νέες διαδρομές) αλλά, μέσα από την άνοδο της επισκεψιμότητας/τουριστική ανάπτυξη, και οι τοπικές οικονομίες των περιοχών από τις οποίες διέρχεται.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Μικρός βαθμός ωρίμανσης	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	37] Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη	Η προτεινόμενη δράση αφορά στην υποστήριξη του υπάρχοντος Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού για την

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	37] Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)
Τεχνική Περιγραφή	<p>επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Περιφέρειας Ηπείρου στη δημιουργία και εφαρμογή της αναπτυξιακής και τουριστικής πολιτικής του προορισμού, και στην εκπόνηση και υλοποίηση στρατηγικού σχεδίου βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και διαχείρισης του προορισμού.</p> <p>Ο Οργανισμός Διαχείρισης Προορισμού θα καταγράφει την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της τουριστικής βιομηχανίας της Περιφέρειας Ηπείρου με την αξιολόγηση του πεδίου εφαρμογής και της ποικιλομορφίας των υφιστάμενων και δυνητικών τουριστικών πόρων, θα παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία ποιοτικών τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων και θα αναπτύσσει ελεύθερα ψηφιακά εργαλεία προς επιχειρήσεις και πολίτες. Θα συμβάλλει στην εκπόνηση και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου τουριστικής προβολής βασισμένο στις αρχές του ψηφιακού μετασχηματισμού. Ειδικότερα θα δημιουργήσει κοινά πεδία συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για τον συντονισμό και την προώθηση μιας ενιαίας τουριστικής στρατηγικής, που αποτελεί βασική προτεραιότητα και στρατηγικό στόχο της Περιφέρειας Ηπείρου.</p> <p>Ο Οργανισμός Διαχείρισης Προορισμού μέσα από τη συνεχή διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς δημοσίου και ιδιωτικού τομέα θα επανεξετάζει τις υφιστάμενες θεσμικές και οργανωτικές δομές του τουριστικού τομέα ενεργώντας ως εκτελεστικός φορέας σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες για την υλοποίηση της τουριστικής πολιτικής της Περιφέρειας Ηπείρου.</p> <p>Ενδεικτικές υποστηρικτικές δράσεις είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση του προορισμού • Διασύνδεση όλων των εμπλεκόμενων στον προορισμό, για τη λήψη αποφάσεων, δικτύωση με όλους τους Περιφερειακούς DMO. • Οριζόντια ανάπτυξη και υποστήριξη της τουριστικής τοπικής και περιφερειακής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. • Οριζόντιες ενέργειες μάρκετινγκ για διαμόρφωση του χώρου προσέλκυσης επενδύσεων.

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	37] Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)
	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη των εμπλεκόμενων μερών (παροχή τεχνογνωσίας) με περιφερειακούς ή/και διαπεριφερειακούς DMO. • Λειτουργία digital hub/ help desk, καθώς και Intelligence unit για όλα τα μέρη του προορισμού. • Δράσεις/ενέργειες για την αιεφορία, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς σε όλο το οικοσύστημα της Ηπείρου σε συνδυασμό με τη διαχείριση του προορισμού. • Συντονισμός εφαρμοσμένης έρευνας για τον προορισμό Ήπειρος (έρευνες και διαχείριση ανοικτών δεδομένων κτλ.). • Δράσεις/ενέργειες για την υιοθέτηση καλών πρακτικών συμπερίληψης στο οικοσύστημα φιλοξενίας της Ηπείρου. • Ανάδειξη του τουριστικού προφίλ της Ηπείρου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος για την προσέλκυση νέων επενδύσεων. • Διαμόρφωση του περιβάλλοντος για την υποστήριξη στο ψηφιακό ταξίδι. • Ανάλυση big data στοιχείων και δεδομένων τουρισμού, καθώς και εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών.
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	Ήπειρος Α.Ε.
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	37] Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	500.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	48 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
<p>Η στήριξη του Φορέα Διαχείρισης του Προορισμού είναι άμεσα συνδεδεμένη με την τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας η οποία θα έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομία της, θα αυξήσει το εισόδημα πολιτών και επιχειρήσεων, θα οδηγήσει σε αύξηση των θέσεων εργασίας και της αυτοαπασχόλησης.</p> <p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	
Ε. ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Η δράση μπορεί να εκκινήσει με την εξασφάλιση χρηματοδότησης	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	38] Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης
A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Αφορά οριζόντια δράση. Έμφαση δίνεται στην περιοχή του Αχέροντα, για την οποία η ανάπτυξη του φυσιολατρικού / αθλητικού τουρισμού αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα, ιδιαίτερα στην περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση από πηγές εκτός του Προγράμματος Ήπειρος για ανάλογες δράσεις, αλλά και στις περιοχές Βόρειας και Νότιας Πίνδου που επίσης προωθούνται ως πόλοι έλξης εναλλακτικού τουρισμού.</p> <p>Μέσα από την παρούσα δράση μπορούν να χρηματοδοτηθούν ενέργειες όπως (μη εξαντλητική λίστα):</p> <ul style="list-style-type: none"> • η διαμόρφωση / οργάνωση χώρων για τροχόσπιτα και η ολοκλήρωση όλων των απαραίτητων υποδομών γι' αυτού του είδους τη διαμονή (πχ κοντά στις κοίτες του Αχέροντα, στην κοινότητα Καλαρρυτών κ.α.) • υποστηρικτικές υποδομές (θέσεις ξεκούρασης, παρατηρητήρια, καταφύγια, υποδομές εστίασης και διανυκτέρευσης κτλ.) για ορεινή πεζοπορία, ποδηλασία κ.ά. • η κατασκευή πιστών αιωροπτερισμού • η διαμόρφωση χώρων δραστηριοτήτων πλησίον ποταμών και καταρρακτών • η διαμόρφωση αναρριχητικών πεδίων
B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	38] Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΠΕ / Δήμοι
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.000.000,00 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες
Δ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	
Συμπληρώνει τις δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης.	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	38] Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης
<p>Άξονας 3.: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p> <p>Ειδικός Στόχος 3.2.: Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο</p>	

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	39] Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
Σύντομη Τεχνική Περιγραφή	<p>Μέσα από την παρούσα δράση μπορούν να χρηματοδοτηθούν ενέργειες όπως (μη εξαντλητική λίστα):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία περιφερειακών πάρκων. • Δημιουργία ποδηλατόδρομων, πεζόδρομων και δεντροστοιχιών, για να αναδειχθούν πράσινοι διάδρομοι. • Αποκατάσταση υγρότοπων • Κατασκευή χώρων θέασης
Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης – Δικαιούχος	ΠΕ / Δήμοι
Γ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	
Μελέτη	Δεν απαιτείται

ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	39] Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Μελέτης	-
Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Έργου	1.500.000 €
Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Έργου	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Έργου	36 μήνες

Σχέδιο χρηματοδότησης

4

Το παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνει το σχέδιο χρηματοδότησης των δράσεων, κι ως εκ τούτου, γίνεται αναφορά στους απαιτούμενους πόρους για την υλοποίησή τους και τις πιθανές πηγές χρηματοδότησής τους.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες δράσεις, οι οποίες αναλύονται στο προηγούμενο Κεφάλαιο, συνδέονται στη συνέχεια με τους ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητες του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027.

Δεδομένου ότι η Στρατηγική αποτελεί συνέχεια της ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία θέατρα της Ηπείρου» ο συνολικός προϋπολογισμός της Στρατηγικής ανέρχεται σε 97.823.356 €. Οι νέες δράσεις α' προτεραιότητας που αναμένεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ έχουν συνολικό προϋπολογισμό 79.969.566 € και αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από πόρους κυρίως του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 (κατά τα 73.323.500 €) αλλά και μέσω του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, των διασυνοριακών προγραμμάτων Interreg, των προγραμμάτων LEADER. (Πίνακας 9)

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζεται η κατανομή των απαιτούμενων πόρων τόσο ανά ειδικό στόχο/προτεραιότητα του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 όσο και ανά προτεινόμενη πηγή χρηματοδότησης. Οι δράσεις που σχεδιάζεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου της ΟΧΕ προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν κυρίως από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 καθώς εξάλλου οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις αποτελούν εργαλεία η υλοποίηση των δράσεων/έργων των οποίων πραγματοποιείται μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των ΕΣΠΑ. Έχουν, ωστόσο, αναζητηθεί, όπως έγινε φανερό και από τον πίνακα 2: Δράσεις ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”, της παραγράφου 3.1 “Προτεινόμενες δράσεις ανά Ειδικό Στόχο”, όπου κάθε συγκεκριμένη δράση αντιστοιχίζεται με την προτεινόμενη πηγή χρηματοδότησής της, και άλλα προγράμματα μέσα από τα οποία η Περιφέρεια θα μπορούσε να εξασφαλίσει πόρους. Τέτοια προγράμματα είναι τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (INTERREG), τα προγράμματα LEADER, το “Ελλάδα 2.0” (ΤΑΑ).

4.1. Σύνδεση με στρατηγικούς και ειδικούς στόχους Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η συσχέτιση των ειδικών στόχων της ΟΧΕ με εκείνους του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027:

Πίνακας 7: Συσχέτιση των ειδικών στόχων ΟΧΕ με στόχους Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027		ΟΧΕ	
Ειδικός Στόχος	Τύπος	Ειδικός Στόχος	Άξονας
RSO1.2 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης	1.ii.1: Ψηφιακή επιχειρηματικότητα	1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας

Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027		ΟΧΕ	
Ειδικός Στόχος	Τύπος	Ειδικός Στόχος	Άξονας
για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.ii.2: Αναβάθμιση υπηρεσιών δημόσιων φορέων με χρήση ΤΠΕ	1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης	
RSO1.3 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων	
		1.4 Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών	
RSO3.2 Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	3.ii.1: Αναβάθμιση οδικού δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου	2.1 Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές	2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών
RSO4.6 Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	4Α.vi.1: Αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση	3.1 Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού
ESO4.1 Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της	4B.α.1: Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης στο πλαίσιο υλοποίησης στρατηγικών ΟΧΕ	4.1 Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές που εγκαταλείπονται από νεανικό πληθυσμό	4. Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης

Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027		ΟΧΕ	
Ειδικός Στόχος	Τύπος	Ειδικός Στόχος	Άξονας
προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας			
RSO5.2 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων	
		2.1. Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές	
		2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών, δημόσιων χώρων και κτηρίων	
		3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος	
		3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	

Από τον πίνακα 3: “ Αντιστοίχιση δράσεων ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο” με ΣΠ και ΕΣ του ΕΣΠΑ/ Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027” με ΣΠ και ΕΣ του ΕΣΠΑ/Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027, του προηγούμενου Κεφαλαίου, όπου γίνεται αντιστοίχιση κάθε συγκεκριμένης δράσης, προτεινόμενης στο πλαίσιο της ΟΧΕ, με τους στόχους πολιτικής και ειδικούς στόχους του ΕΣΠΑ/ Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027, γίνεται φανερό ότι οι προτεινόμενες δράσεις συνδέονται με τους ακόλουθους στόχους του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027:

- RSO1.2 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές
- RSO1.3 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων
- RSO3.2 Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα

- RSO4.6 Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία
- ESO4.1 Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
- RSO5.2 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο συνολικός προϋπολογισμός των προτεινόμενων δράσεων ανέρχεται σε 76.915.449€ . Η κατανομή των πόρων, των έργων που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027, ανά τύπο δράσης του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 8: Κατανομή Π/Υ ανά τύπο δράσης

Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

Τύπος δράσης Ήπειρος 2021-2027	Συνολικοί διαθέσιμοι πόροι Ήπειρος 2021-2027	Διαθέσιμοι πόροι για Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις	Π/Υ δράσεων ΟΧΕ Ηπείρου *
1.ii.1: Ψηφιακή επιχειρηματικότητα	4,000,000 €	1,000,000 €	1,000,000 €
1.ii.2: Αναβάθμιση υπηρεσιών δημόσιων φορέων με χρήση ΤΠΕ	2,000,000 €	1,000,000 €	2,880,000 €
1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	5,000,000 €	2,500,000 €	3,500,000 €
3.ii.1: Αναβάθμιση οδικού δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου	21,714,257 €	2,000,000 €	12,500,000 €
4Α.vi.1: Αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση	4,500,000 €	2,000,000 €	1,500,000 €
4Β.α.1: Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης στο πλαίσιο υλοποίησης στρατηγικών ΟΧΕ	4,000,000 €	700,000 €	675,000 €
5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	41,689,494 €	41,689,494 €	51,268,500 €
Σύνολο	82,903,751 €	50,889,494 €	73,323,500 €

*Σημειώνεται ότι στον ανωτέρω πίνακα έχει υποθεθεί ότι, όλες οι δράσεις για τις οποίες έχει προβλεφθεί χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 ή από μια εναλλακτική πηγή χρηματοδότησης, θα χρηματοδοτηθούν τελικά από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027.

4.2. Πηγές χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση των δράσεων της ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο” έχει ήδη προέλθει από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020 και δύναται να προέλθει από τα εξής προγράμματα:

- Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027
- Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας “Ελλάδα 2.0”
- LEADER 2023-27
- Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας INTERREG

Η Περιφέρεια Ηπείρου μπορεί επίσης να αποφασίσει τη διάθεση, για σκοπούς της ΟΧΕ, μέρους των ιδίων της ή εθνικών πόρων, εφόσον καθιστούν διαθέσιμοι ή/και οι πόροι από τα παραπάνω προγράμματα αποδειχθούν ανεπαρκείς για την υλοποίηση των δράσεων της ΟΧΕ.

Στον αναλυτικό πίνακα των προτεινόμενων δράσεων της παραγράφου 3.1 “Προτεινόμενες δράσεις ανά Ειδικό Στόχο”. αναφέρεται και η δυνητική πηγή χρηματοδότησής τους. Ο συνολικός προϋπολογισμός των δράσεων ανέρχεται σε 79.969.566 € και η ενδεικτική κατανομή του ανά πηγή χρηματοδότησης αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 9: Κατανομή Π/Υ ανά πηγή χρηματοδότησης

Πηγή Χρηματοδότησης	Προϋπολογισμός
Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	73.323.500 €
ΤΑΑ	3.054.117 €
INTERREG VI-A	2.961.949 €
LEADER	630.000 €
Σύνολο νέων δράσεων	79.969.566 €
Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020	17.853.790 €
Σύνολο	97.823.356 €

Όπως αναφέρθηκε, οι δράσεις σχεδιάστηκαν και επιλέχθηκαν με βασικό κριτήριο το κατά πόσο η υλοποίησή τους εξυπηρετεί τη στρατηγική και τους στόχους της ΟΧΕ. Η επιλογή της δυνητικής πηγής χρηματοδότησης κάθε ήδη προεπιλεγμένης δράσης έγινε σε δεύτερο στάδιο και εξαρτήθηκε από κριτήρια όπως η διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών προγραμμάτων γενικά, το φυσικό αντικείμενο των έργων σε συνδυασμό με τους κανόνες επιλεξιμότητας κάθε προγράμματος κοκ.

Υλοποίηση και παρακολούθηση

5

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δείκτες που προτείνεται να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου των δράσεων και της συνολικής Στρατηγικής.

Συγκεκριμένα, η παρακολούθηση και αξιολόγηση της Στρατηγικής απαιτεί τη χρήση κατάλληλων δεικτών προκειμένου να μετρηθούν και αξιολογηθούν διάφορες πτυχές της εκτέλεσης της. Οι δείκτες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε δύο βασικές κατηγορίες:

1. Δείκτες εκροών και
2. Δείκτες αποτελεσμάτων

Η χρήση και η ανάλυση και των δύο κατηγοριών δεικτών είναι κρίσιμη για την επιτυχή υλοποίηση της στρατηγικής.

5.1. Δείκτες παρακολούθησης της προόδου των δράσεων

Προτείνεται να χρησιμοποιηθεί μια σειρά δεικτών από τα εγκεκριμένα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, με έμφαση το εγκεκριμένο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027.

Συγκεκριμένα, προτείνονται οι ακόλουθοι δείκτες:

Εκροών:

- EECO19 Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- PSO911 Δράσεις Τουριστικής Προβολής
- RCO01 Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)
- RCO13 Αξία των ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών που αναπτύσσονται για τις επιχειρήσεις
- RCO14 Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
- RCO18 Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
- RCO19 Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης
- RCO31 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων
- RCO36 Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- RCO46 Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών — εκτός ΔΕΔ-Μ
- RCO58 Ειδικές υποστηριζόμενες υποδομές για ποδηλασία

- RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

Αποτελεσμάτων:

- PSR150 Μείωση χρόνου διέλευσης οδικού δικτύου
- PSR791 Αριθμός ΜΜΕ που η λειτουργία τους συνεχίζεται 12 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης
- RCR01 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες
- RCR02 Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)
- RCR11 Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
- RCR26 Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)
- RCR42 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων
- RCR64 Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία
- RCR95 Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές
- RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

Ο παρακάτω πίνακας περιέχει την αντιστοίχιση των δεικτών με τις προτεινόμενες δράσεις της ΟΧΕ.

Πίνακας 10: Αντιστοίχιση δεικτών παρακολούθησης της προόδου με τις δράσεις

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Δείκτες Εκροών	Δείκτες Αποτελεσμάτων
1	Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO46 Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών — εκτός ΔΕΔ-Μ	PSR150 Μείωση χρόνου διέλευσης οδικού δικτύου
2	Κατασκευή νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
3	Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
4	Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
5	Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO36 Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	RCR95 Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές
6	Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
7	Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β' Φάση)	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
8	Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιάνων (β' φάση)	Περιοχή Αρχαίων Θεάτρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
9	Οδικός άξονας Μέρτζιανη - Καβάσιλα - Αμάραντος	Βόρεια Πίνδος	RCO46 Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών — εκτός ΔΕΔ-Μ	PSR150 Μείωση χρόνου διέλευσης οδικού δικτύου
10	Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαριάς	Βόρεια Πίνδος	RCO19 Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	RCR26 Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)
11	Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα	Βόρεια Πίνδος	RCO19 Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	RCR26 Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)
12	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Αμάραντου	Βόρεια Πίνδος	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Δείκτες Εκροών	Δείκτες Αποτελεσμάτων
13	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Καβασιλών	Βόρεια Πίνδος	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
14	Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασιλών (πισίνες κτλ)	Βόρεια Πίνδος	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
15	Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό	Βόρεια Πίνδος	EECO19 Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	PSR791 Αριθμός ΜΜΕ που η λειτουργία τους συνεχίζεται 12 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης
16	Έργα διαμόρφωσης υπαίθριων και στεγασμένων χώρων για τη δημιουργία και λειτουργία τοπικών αγορών και επίδειξης παραγωγής τοπικών προϊόντων	Νότια Πίνδος	RCO01 Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	RCR02 Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*
17	Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)	Νότια Πίνδος	RCO31 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων	RCR42 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων
18	Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου	Νότια Πίνδος	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
19	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής	Σούλι-Αχέρων	RCO36 Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	RCR95 Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές
20	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων	Σούλι-Αχέρων	RCO19 Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	RCR26 Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων)
21	Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα	Σούλι-Αχέρων	RCO36 Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	RCR95 Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές
22	Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)	Σούλι-Αχέρων	RCO58 Ειδικές υποστηριζόμενες υποδομές για ποδηλασία	RCR64 Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία
23	Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο	Σούλι-Αχέρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
24	Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους	Σούλι-Αχέρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
25	Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων	Σούλι-Αχέρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Δείκτες Εκροών	Δείκτες Αποτελεσμάτων
26	Διαμόρφωση και διασφάλιση αιφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»	Σούλι-Αχέρων	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
27	Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία	Σούλι-Αχέρων	RCO58 Ειδικές υποστηριζόμενες υποδομές για ποδηλασία	RCR64 Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία
28	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	Οριζόντια	RCO14 Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	RCR11 Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
29	Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων	Οριζόντια	RCO13 Αξία των ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών που αναπτύσσονται για τις επιχειρήσεις	RCR02 Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)
30	Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία	Οριζόντια	RCO14 Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	RCR11 Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
31	Ενίσχυση ΜμΕ επιχειρήσεων	Οριζόντια	RCO01 Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	RCR02 Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα) RCR01 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες
32	Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας	Οριζόντια	RCO01 Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	
33	Συντήρηση στεγών και ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων	Οριζόντια	RCO18 Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)
34	Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της OXE	Οριζόντια	PSO911 Δράσεις Τουριστικής Προβολής	
35	Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"	Οριζόντια	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία
36	Παρεμβάσεις-τεχνικά έργα σε τμήματα του Epirus Trail	Οριζόντια	RCO58 Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία

A/A	Δράση	Περιοχή Παρέμβασης	Δείκτες Εκρμών	Δείκτες Αποτελεσμάτων
37	Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	Οριζόντια	PSO911 Δράσεις Τουριστικής Προβολής	
38	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης	Οριζόντια	RCO36 Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	RCR95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές
39	Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος	Οριζόντια	RCO36 Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	RCR95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές

Στον Πίνακα του Παραρτήματος Π10 “Δείκτες” παρουσιάζονται αναλυτικά οι τιμές-στόχοι για κάθε έναν από τους παραπάνω δείκτες καθώς και η μεθοδολογία υπολογισμού των τιμών αυτών.

5.2. Δείκτες παρακολούθησης της προόδου της στρατηγικής

Για την παρακολούθηση της συνολικής προόδου της στρατηγικής της ΟΧΕ θα χρησιμοποιηθούν οι δείκτες εκροών και δείκτες αποτελεσμάτων που αναφέρονται στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027¹⁷:

Πίνακας 11: Δείκτες εκροών

Κωδικός	Δείκτης	Μονάδας μέτρησης	Στόχος (2029)
RCO74	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη	Άτομα	118.800,00
RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	Συμβολή στις στρατηγικές	1,00

Πίνακας 12: Δείκτες αποτελεσμάτων

Κωδικός	Δείκτης	Μονάδας μέτρησης	Στόχος (2029)
PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης	Συμμετέχοντες	6,00

¹⁷ https://www.espa-epirus.gr/files/document/filename/sfc2021_prg_2021el16ffpr009_1_2.pdf

Ανάλυση κινδύνου

Στο παρόν Κεφάλαιο αποτυπώνονται οι κίνδυνοι που δύναται να προκύψουν κατά την εφαρμογή της στρατηγικής, καθώς και οι τρόποι αντιμετώπισής τους. Οι κίνδυνοι έχουν κατηγοριοποιηθεί ανά είδος (επιχειρησιακοί, οικονομικοί, νομικοί / θεσμικοί, στελέχωσης και τεχνικοί), καθώς και ανά επίπεδο (χαμηλού, μεσαίου, υψηλού).

6.1. Ανάλυση κινδύνων

Η γενική μεθοδολογία Ανάλυσης και Διαχείρισης Κινδύνου αποτελείται από τέσσερις (4) βασικούς πυλώνες οι οποίοι εστιάζουν στα ακόλουθα:

1. Έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων που δύναται να προκύψουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της στρατηγικής
2. Αξιολόγηση των εν λόγω κινδύνων
3. Θέσπιση πλάνων αντιμετώπισης για κάθε κίνδυνο
4. Συνεχής παρακολούθηση των κινδύνων

Το παρακάτω σχήμα απεικονίζει συνοπτικά όλα τα επιμέρους αλληλένδετα τμήματα της μεθοδολογίας:

Σχήμα 8: Μεθοδολογία Διαχείρισης Κινδύνων

Αναγνώριση και Αξιολόγηση Κινδύνων

Η αποτελεσματική Διαχείριση Κινδύνων έχει ως βάση την προληπτική αναγνώριση των πιθανών κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της στρατηγικής. Η αναγνώριση και η καταγραφή των κινδύνων γίνεται:

- Πριν από την έναρξη της υλοποίησης, η ενδελεχής αναγνώριση των κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της στρατηγικής.
- Στο τέλος κάθε φάσης, λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι τότε δεδομένα της υλοποίησης, η αναγνώριση των κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν στις επόμενες φάσεις.

Σε κάθε περίπτωση, η αναγνώριση των κινδύνων περιλαμβάνει αφενός την περιγραφή των κινδύνων που έχουν αναγνωριστεί, και αφετέρου τον προσδιορισμό της πηγής του κάθε κινδύνου. Με το πέρας της αναγνώρισης των κινδύνων, λαμβάνει χώρα η αναλυτική αξιολόγησή τους, η οποία περιλαμβάνει για τον κάθε ένα τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Τον προσδιορισμό της πιθανότητας να παρουσιαστεί ο κάθε αναγνωρισμένος κίνδυνος (σε επίπεδο έργου)
- Τον προσδιορισμό του αντίκτυπου κάθε κινδύνου, βάσει των πιθανών επιπτώσεων που δύναται να επιφέρει ο κάθε κίνδυνος στο έργο
- Τον υπολογισμό του επιπέδου επικινδυνότητας του κινδύνου, βάσει της πιθανότητας και του αντίκτυπου που έχουν προσδιοριστεί
- Προσδιορισμός των κινδύνων που μπορούν να γίνουν αποδεκτοί και προτεραιοποίηση αυτών που πρέπει να αντιμετωπιστούν, βάσει του επιπέδου επικινδυνότητάς τους

Πλάνο Αντιμετώπισης και Παρακολούθησης Κινδύνων

Αφού έχουν αναγνωριστεί και αξιολογηθεί όλοι οι κίνδυνοι τόσο πριν, όσο και κατά τη διάρκεια του έργου, θα πρέπει για κάθε έναν αναγνωρισμένο κίνδυνο ο οποίος δεν έχει κριθεί αποδεκτός ξεχωριστά, να ληφθούν οι κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για την πλήρη αντιμετώπιση ή το μετριασμό του.

Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει αρχικά να αναπτυχθεί ένα αναλυτικό πλάνο αντιμετώπισης κινδύνου το οποίο θα μεριμνά για τα παρακάτω:

- Τον καθορισμό των απαιτούμενων διορθωτικών ενεργειών του κάθε κινδύνου σε επίπεδο στρατηγικής
- Τον προγραμματισμό της υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών, όσον αφορά την έναρξη και τη διάρκεια υλοποίησης, βάσει της προτεραιοποίησης κατά το στάδιο αξιολόγησης των κινδύνων
- Την κατανομή των απαιτούμενων πόρων για την υλοποίηση των διορθωτικών ενεργειών

Τέλος, για να διασφαλιστεί η έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση του πλάνου αντιμετώπισης για κάθε κίνδυνο, πρέπει να υπάρχει:

- Συνεχής παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των προγραμματισμένων διορθωτικών ενεργειών
- Έλεγχος στην αποτελεσματικότητα των διορθωτικών ενεργειών, έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι κάθε κίνδυνος έχει αντιμετωπιστεί/μετριαστεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο αντίστοιχο πλάνο αντιμετώπισης
- Περιοδική επαναξιολόγηση των κινδύνων κατά τη διάρκεια υλοποίησης του αντίστοιχου πλάνου αντιμετώπισης, έτσι ώστε να αντικατοπτρίζεται το ισχύον επίπεδο επικινδυνότητας για την στρατηγική, μέχρις ότου ο κίνδυνος να αντιμετωπιστεί ολοκληρωτικά.

Κίνδυνοι και προτάσεις αντιμετώπισης

Η κατηγοριοποίηση του κινδύνου εξαρτάται από δύο (2) παράγοντες. Την πιθανότητα εκδήλωσης του κινδύνου, και την επίπτωση του κινδύνου.

Η πιθανότητα εκδήλωσης και η επίπτωση του κινδύνου κατατάσσονται σε πέντε (5) κατηγορίες:

1. Πολύ χαμηλή
2. Χαμηλή
3. Μεσαία
4. Υψηλή
5. Πολύ υψηλή

Από τον συνδυασμό των παραπάνω παραγόντων μπορεί να δημιουργηθεί η παρακάτω μήτρα εκτίμησης επιπέδου του κινδύνου:

Πίνακας 13: Μήτρα εκτίμησης επιπέδου κινδύνου

		Επίπτωση		
		1 = Χαμηλή	2 = Μεσαία	3 = Υψηλή
Πιθανότητα	3 = Υψηλή	3	6	9
	2 = Μεσαία	2	4	6
	1 = Χαμηλή	1	2	3

Σημειώνεται ότι για την αξιολόγηση του επιπέδου της πιθανότητας εμφάνισης και της επίπτωσης θα χρησιμοποιηθούν οι εξής ενδείξεις: **X**= Χαμηλή , **M**= Μεσαία, **Y**= Υψηλή.

Πίνακας 14: Ανάλυση κινδύνων

Είδος κινδύνου	Κίνδυνος	Πιθανότητα εκδήλωσης	Επίπτωση	Επίπεδο Κινδύνου	Προτάσεις Αντιμετώπισης
Επιχειρησιακός	Καθυστερήσεις στην έναρξη υλοποίησης της στρατηγικής	X	Y	M	<ul style="list-style-type: none"> Επικοινωνία Διαχειριστικής Αρχής με τους αρμόδιους φορείς από τους οποίους εξαρτάται η έγκριση της στρατηγικής και η έναρξη υλοποίησης ώστε να επιλυθούν τα όποια προβλήματα και να επιταχυνθεί η διαδικασία.
Επιχειρησιακός	Μη ένταξη δράσεων σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα λόγω ελλιπούς ωριμότητας	M	Y	Y	<ul style="list-style-type: none"> Άμεσος προγραμματισμός και ολοκλήρωση των διαδικασιών ωρίμανσης από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Συνεχής επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή για τον προγραμματισμό των προσκλήσεων ένταξης των δράσεων.
Επιχειρησιακός	Αδυναμία τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των δράσεων	M	Y	Y	<ul style="list-style-type: none"> Ορισμός Υπευθύνου και συγκρότηση Ομάδας Παρακολούθησης. Συνεχής παρακολούθηση προόδου εργασιών των δράσεων. Εντοπισμός των δράσεων που δύναται να βγουν εκτός χρονοδιαγράμματος και λήψη των κατάλληλων προληπτικών μέτρων.
Επιχειρησιακός	Αυξημένοι διάυλοι επικοινωνίας λόγω του σημαντικού αριθμού των εμπλεκόμενων μερών	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία πλάνου επικοινωνίας μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και των εμπλεκόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένου και του ξεκάθαρου μηνύματος για το «τι» , «πότε» και «από ποιον» αναμένεται κάτι.
Οικονομικός	Μη κανονική ροή χρηματοδότησης	X	Y	M	<ul style="list-style-type: none"> Επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή και τα εμπλεκόμενα άτομα ή/και φορείς ώστε σε περίπτωση καθυστέρησης να υπάρξει συντονισμός των υπευθύνων και επίστευση της διαδικασίας, και σε περίπτωση προβλήματος, άμεση προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος.

Είδος κινδύνου	Κίνδυνος	Πιθανότητα εκδήλωσης	Επίπτωση	Επίπεδο Κινδύνου	Προτάσεις Αντιμετώπισης
Οικονομικός	Αύξηση στις τιμές των αναγκαιων υλικών	M	Y	Y	<ul style="list-style-type: none"> Σύναψη συμφωνιών με τους αναδόχους και επιβολή ρητρών. Ενημέρωση αναδόχων για την εκ των προτέρων σύναψη συμφωνιών με τους προμηθευτές τους.
Οικονομικός	Μη επαρκείς οικονομικοί πόροι για δράσεις που δεν έχουν εκπονηθεί ακόμα οι μελέτες	Y	Y	Y	<ul style="list-style-type: none"> Επίστευση εκπόνησης των μελετών, για να κριθεί άμεσα η επάρκεια πόρων για την υλοποίηση της δράσης, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι διαθέσιμοι πόροι από λοιπές δράσεις σε περίπτωση αδυναμίας υλοποίησης.
Νομικός Θεσμικός	/ Αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο	X	M	X	<ul style="list-style-type: none"> Άμεση ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων μερών (Φορείς Υλοποίησης, Ανάδοχοι, κλπ). Εκπαίδευση προσωπικού της Διαχειριστικής Αρχής και λοιπών εμπλεκόμενων μερών.
Νομικός Θεσμικός	/ Νομικά/θεσμικά ζητήματα στις περιοχές παρέμβασης (προστατευόμενη περιοχή, κλπ)	X	Y	M	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία μια ομάδα εμπειρογνομόνων που θα ασχολείται ειδικά με τα θέματα νομικής συμμόρφωσης και θεσμικής σχέσης.
Νομικός Θεσμικός	/ Ζητήματα ιδιοκτησιακού καθεστώτος στο Τετραχώρι Σουλίου	Y	Y	Y	<ul style="list-style-type: none"> Εντατικοποίηση των ενεργειών επίλυσης του ιδιοκτησιακού ζητήματος.
Στελέχωσης	Μη επαρκής στελέχωση του DMMO	X	M	X	<ul style="list-style-type: none"> Σαφής προσδιορισμός της διάρθρωσης, του αριθμού των θέσεων, των περιγραμμάτων των θέσεων εργασίας (τα οποία περιγράφουν τα καθήκοντα του προσωπικού ανά θέση), του νομοθετικού πλαισίου, της διαδικασίας και των κριτηρίων επιλογής του προσωπικού.
Τεχνικού προβλήματος	Πόρισμα αδυναμίας υλοποίησης μια δράσης ύστερα από την εκπόνηση της τεχνικής μελέτης	X	Y	M	<ul style="list-style-type: none"> Επίστευση εκπόνησης των μελετών, για να κριθεί άμεσα η δυνατότητα υλοποίησης της δράσης, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι διαθέσιμοι πόροι από λοιπές δράσεις σε περίπτωση αδυναμίας.

Σύστημα διακυβέρνησης

Περιφέρεια Ηπείρου
Region of Epirus

Στο παρόν Κεφάλαιο προτείνεται ένα αντιπροσωπευτικό σύστημα διακυβέρνησης, ένα σύστημα, δηλαδή, παρακολούθησης της Στρατηγικής ΟΧΕ στο οποίο διασφαλίζεται η ευρεία συμμετοχή των εταίρων όπως αυτή ορίζεται από το άρθρ. 8 του Κανονισμού 1060/21. Πέραν όμως της συμμετοχικότητας, ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί και στην αποτελεσματικότητα του συστήματος. Ως εκ τούτου, το προτεινόμενο σύστημα περιλαμβάνει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων μερών και στόχος του είναι να βελτιστοποιήσει τη μεταξύ τους συνεργασία ώστε να διασφαλιστεί η υλοποίηση της Στρατηγικής και για να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από την εφαρμογή της ΟΧΕ για την Περιφέρεια και τους πολίτες της.

Για τη διαμόρφωση του προτεινόμενου σχήματος διακυβέρνησης, χρησιμοποιήθηκε η μεθοδολογία PM²-PfM² η οποία ενσωματώνει διεθνώς αναγνωρισμένες βέλτιστες πρακτικές από άλλες μεθόδους και πρότυπα από τα PMI, AXELOS, IPMA και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για τη δημιουργία του σχήματος υπόψη λήφθηκε και ο οδηγός Εφαρμογής για τη συγκρότηση των Ομάδων Υποστήριξης της Διακυβέρνησης των ΟΧΕ και ΟΧΕ ΒΑΑ για την Περίοδο 2021-2027.

7.1. Αντιπροσωπευτικότητα συστήματος διακυβέρνησης

Σύμφωνα με το άρθρο. 8 του Κανονισμού 1060/21, η Περιφέρεια Ηπείρου όφειλε να οργανώσει και να υλοποιήσει μια συνολική εταιρική σχέση για την παρακολούθηση της ΟΧΕ καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας, της υλοποίησης και της αξιολόγησης της. Η εν λόγω εταιρική σχέση θα έπρεπε να περιλαμβάνει τουλάχιστον τους ακόλουθους εταίρους:

1. τις περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές·
2. τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους·
3. σχετικούς φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, όπως περιβαλλοντικούς εταίρους, μη κυβερνητικές οργανώσεις, και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων·
4. ερευνητικούς οργανισμούς και πανεπιστήμια.

Ήδη από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και τα πρώτα στάδια σχεδιασμού της ΟΧΕ “Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου”, η Περιφέρεια επιδίωξε την εφαρμογή ενός συμμετοχικού μοντέλου διακυβέρνησης και διαβουλεύσεων με την εμπλοκή των παραγωγικών φορέων της Ηπείρου και της κοινωνίας των πολιτών. Σκοπός της όμως πλέον είναι να επιτευχθεί ακόμα πιο ανοιχτή διακυβέρνηση, και να εγκαθιδρυθεί εξωστρεφές και διαφανές σύστημα που θα διασφαλίζει τη διαρκή και δυναμική διάδραση των εταίρων και θα εξασφαλίζει υψηλότερα επίπεδα συμμετοχικότητας, διαφάνειας αλλά και αποτελεσματικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται ένα μοντέλο διακυβέρνησης που περιλαμβάνει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες για όλα τα μέρη που εμπλέκονται στην παρακολούθηση της Στρατηγικής ΟΧΕ και τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την Περιφέρεια Ηπείρου, την ΕΥΔ του ΕΠ “Ηπειρος”, την Ήπειρος ΑΕ και τους φορείς υλοποίησης των δράσεων.

Στη συνέχεια παρατίθεται μια συνοπτική περιγραφή των επιπέδων και των κύριων ρόλων που ενέχει το σύστημα διακυβέρνησης τα οποία παρουσιάζονται και στο σχετικό σχήμα.

7.2. Δομή και οργάνωση του συστήματος διακυβέρνησης

Το προτεινόμενο σύστημα διακυβέρνησης δομείται στα ακόλουθα επίπεδα:

Στρατηγικό Επίπεδο. Στο Στρατηγικό Επίπεδο καθορίζονται το όραμα, η στρατηγική οι στόχοι και οι προτεραιότητες της ΟΧΕ. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει τον Αναπτυξιακό Προγραμματισμό ο οποίος εν προκειμένω εκπονείται από την Περιφέρεια με αποφασιστικό όργανο το Περιφερειακό Συμβούλιο. Το Περιφερειακό Συμβούλιο, του οποίου προϊστάται ο Περιφερειάρχης, εκτός από το να διαμορφώνει τη στρατηγική, εποπτεύει και την υλοποίησή της. Επιπλέον, δίνει την κατευθυνση βάσει της οποίας τίθενται οι επιμέρους στόχοι σε διαχειριστικό επίπεδο.

Επίπεδο Διαχείρισης ΟΧΕ. Στο Επίπεδο Διαχείρισης ΟΧΕ περιλαμβάνεται ο ρόλος της **Ομάδας Διαχείρισης ΟΧΕ** και διακρίνονται τα ακόλουθα τρία (3) υπο-επίπεδα:

- **Υπο-επίπεδο Διοίκησης.** Το υπο-επίπεδο Διοίκησης περιλαμβάνει ένα ρόλο ο οποίος είναι και ο πιο στρατηγικός ρόλος του Επιπέδου Διαχείρισης ΟΧΕ. Ο ρόλος αυτός, όπως αναλύεται περαιτέρω και στη συνέχεια, στο σχήμα διακυβέρνησης της εφαρμογής της Στρατηγικής ΟΧΕ, αποδίδεται στον Περιφερειάρχη Ηπείρου ο οποίος, από τη θέση αυτή, εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται εξυπηρετούν τη στρατηγική και εξασφαλίζουν οφέλη από την εφαρμογή της.
- **Υπο-επίπεδο Διαχείρισης.** Το υπο-επίπεδο αυτό περιλαμβάνει το ρόλο του **Διευθυντή Διαχείρισης** τον οποίο προτείνεται να εκτελεί ο Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος της αναπτυξιακής εταιρείας Ήπειρος Α.Ε.
- **Συμβουλευτικό Υπο-επίπεδο.** Το Συμβουλευτικό Υπο-επίπεδο περιλαμβάνει την **Εταιρική Σχέση**.

Ως ενδιάμεσο επίπεδο ανάμεσα σε εκείνα της Στρατηγικής και της Διαχείρισης των Έργων, το Επίπεδο Διαχείρισης ΟΧΕ υπάρχει για να διασφαλίζει την εφαρμογή της Στρατηγικής μέσα από την επιλογή και υλοποίηση των κατάλληλων δράσεων/έργων.

Επίπεδο Διαχείρισης Έργων. Στο επίπεδο αυτό λαμβάνονται οι αποφάσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση των επιμέρους έργων / δράσεων που σχεδιάζεται να

υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει τους Φορείς Υλοποίησης των Έργων.

7.3. Εμπλεκόμενα μέρη - Ρόλοι και αρμοδιότητες

Διοίκηση ΟΧΕ. Το υπο-επίπεδο Διοίκησης περιλαμβάνει ένα ρόλο τον οποίο στο υπό εξέταση σύστημα διακυβέρνησης προτείνεται να ασκεί ο ίδιος ο Περιφερειάρχης Ηπείρου. Στο ρόλο αυτό αντιστοιχεί η ευθύνη για τις κύριες αποφάσεις αναφορικά με τη διαχείριση της ΟΧΕ. Ασκώντας αυτό το ρόλο, ο Περιφερειάρχης εκτελεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Εγκρίνει το σύστημα διακυβέρνησης και κατανέμει αρμοδιότητες στα στελέχη που ασχολούνται με τη διαχείριση της ΟΧΕ
- Είναι ο κυρίως υπεύθυνος για την πρόοδο της υλοποίησης και εφαρμογής της Στρατηγικής ΟΧΕ και την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων/οροσήμων
- Εγκρίνει αναγκαίες τροποποιήσεις ή επικαιροποιήσεις της Στρατηγικής

Ο Διευθυντής Διαχείρισης και η Ομάδα Διαχείρισης ΟΧΕ υποστηρίζουν τον Περιφερειάρχη σε αυτό του το ρόλο και του παρέχουν στοιχεία και πληροφόρηση προκειμένου να λάβει αποφάσεις.

Διευθυντής Διαχείρισης. Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Ήπειρος ΑΕ, ασκώντας το ρόλο του Διευθυντή Διαχείρισης, διαχειρίζεται όλες τις δραστηριότητες που εκτελούνται στο πλαίσιο της ΟΧΕ και άπτονται της υλοποίησης της Στρατηγικής και της διαχείρισης των εμπλεκόμενων μερών. Ο Διευθυντής Διαχείρισης παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής ΟΧΕ και καλείται να παίρνει αποφάσεις και να εφαρμόζει κατάλληλα μέτρα προκειμένου αυτή να παραμένει στο πλαίσιο των προδιαγεγραμμένων χρονοδιαγραμμάτων. Στις αποφάσεις αυτές λαμβάνει υπόψη στοιχεία και γνώμες που του παρέχει η Εταιρική Σχέση στην οποία εξάλλου, όπως περιγράφεται στη συνέχεια, συμμετέχει.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Διευθυντή Διαχείρισης είναι:

- Εντοπίζει κινδύνους κατά την υλοποίηση της Στρατηγικής ΟΧΕ και εκπονεί σχέδια δράσης για την αντιμετώπισή τους
- Εντοπίζει και χειρίζεται θέματα τα οποία μπορεί να επηρεάσουν την εφαρμογή της Στρατηγικής και την επίτευξη των στρατηγικών της στόχων και τα μεταφέρει στο υπο-επίπεδο Διοίκησης / Περιφερειάρχη σε περίπτωση που απαιτούνται επιπλέον ενέργειες.
- Ενημερώνει τα ενδιαφερομένα μέρη για την πρόοδο στην υλοποίηση και εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ
- Προεδρεύει των συνεδριών της Εταιρικής Σχέσης

Ομάδα Διαχείρισης ΟΧΕ. Η Ομάδα Διαχείρισης ΟΧΕ θα αποτελείται από στελέχη της Ήπειρος Α.Ε., ιδανικά από εκπροσώπους διαφόρων διευθύνσεων/τμημάτων του οργανισμού. Η Ομάδα Διαχείρισης ΟΧΕ έχει την ευθύνη όλων των δραστηριοτήτων σε σχέση με τη διαχείριση των δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της ΟΧΕ. Μέρος του ρόλου της είναι η συλλογή στοιχείων και η δημιουργία αναφορών τα οποία προωθούνται, εφόσον αυτό απαιτείται, στα υπο-επίπεδα Διοίκησης και Διαχείρισης (Περιφερειάρχη και Διευθυντή Διαχείρισης) προκειμένου να διευκολυνθεί η εκ μέρους τους λήψη αποφάσεων σε σχέση με τις δράσεις. Η Ομάδα Διαχείρισης ΟΧΕ δύναται να υποστηρίζεται στο έργο της από Τεχνικό Σύμβουλο.

Η Ομάδα Διαχείρισης ΟΧΕ συνεργάζεται με όλα τα υπο-επίπεδα Διαχείρισης και τα υποστηρίζει στις δραστηριότητές τους.

Εταιρική Σχέση. Πρόκειται για ένα συμμετοχικό όργανο το οποίο ασκεί συμβουλευτικό κι όχι αποφασιστικό ρόλο. Ο Διευθυντής Διαχείρισης συμμετέχει στην Εταιρική Σχέση, και μάλιστα προεδρεύει των συνεδριάσεών της, ενώ κατά τα άλλα αυτή μπορεί να αποτελείται από τακτικά μέλη αλλά και συμμετέχοντες εκτάκτως, ανάλογα με τα θέματα που συζητούνται. Τα μέλη της Εταιρικής Σχέσης θα είναι εκπρόσωποι άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται σε τομείς που άπτονται του αναπτυξιακού προγραμματισμού της Περιφέρειας όπως επιχειρηματική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή, περιβάλλον και ποιότητα ζωής κοκ, δηλαδή η σύσταση του οργάνου θα ακολουθεί τις κατευθύνσεις του Κανονισμού 1060/21 όπως αυτός περιγράφηκε παραπάνω. Σημαντικό είναι στην Εταιρική Σχέση να εκπροσωπούνται και οι Φορείς Υλοποίησης των δράσεων/έργων.

Εν προκειμένω προτείνεται η Εταιρική Σχέση να αποτελείται από εκπροσώπους της ΕΥΔ του ΕΠ “Ήπειρος”, των δημοτικών αρχών της περιοχής εφαρμογής, του Υπουργείου Πολιτισμού/Εφορειών Αρχαιοτήτων, του Υπουργείου Τουρισμού, των τοπικών επιμελητηρίων, ενώ και άλλοι φορείς θα δύναται να συμμετέχουν κατά περίπτωση.

Φορείς Υλοποίησης Έργων: Οι Φορείς Υλοποίησης των Έργων που έχουν προταθεί στο πλαίσιο της ΟΧΕ “Διαδρομή στα Θέατρα, τη Φύση και των Πολιτισμό στην Ήπειρο” είναι:

- οι Εφορείες Αρχαιοτήτων των τεσσάρων (4) Περιφερειακών Ενοτήτων της Ηπείρου για τα έργα αποκατάστασης των Αρχαίων Θεάτρων και ανάπτυξης του ιστορικού πυρήνα του Σουλίου
- Η Περιφέρεια Ηπείρου και συγκεκριμένα:
  - η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων για τα έργα που αφορούν υποδομές οδοποιίας
  - η Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τα έργα που αφορούν τις “Ψηφιακές Δράσεις”
- Η Ήπειρος Α.Ε. για τις δράσεις που αφορούν τη στήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας και την προώθηση/προβολή της περιοχής εφαρμογής

- Ο Δήμος Κόνιτσας
- Ο Δήμος Βόρειων Τζουμέρκων για τα έργα υποδομής στις κοινότητες Συρράκου και Καλαρρυτών

Σχήμα 9: Δομή Διακυβέρνησης ΟΧΕ

Σύστημα διαβούλευσης

8

Περιφέρεια Ηπείρου
Region of Epirus

Στο παρόν Κεφάλαιο τεκμηριώνεται η συμμετοχή των εταίρων, όπως αυτοί προσδιορίστηκαν με βάση το αρθρ. 8 του Κανονισμού 1060/21 στο Κεφάλαιο που προηγήθηκε, στη διαδικασία διαμόρφωσης της Στρατηγικής ΟΧΕ.

8.1. Διαδικασίες και αποτελέσματα διαβούλευσης

Η δημόσια διαβούλευση απευθύνθηκε στους τοπικούς φορείς και ενώσεις, την επιχειρηματική κοινότητα και τους κατοίκους και στόχο είχε τη συγκέντρωση απόψεων, ιδεών και προτάσεων ώστε η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας να ανταποκρίνεται όσο το δυνατόν περισσότερο στις πραγματικές δυνατότητες και ανάγκες της Ηπείρου.

Η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης πραγματοποιήθηκε σε δύο (2) φάσεις. Η πρώτη φάση διήρκεσε από το Σεπτέμβριο έως το Νοέμβριο του 2023 και είχε τη μορφή κυρίως διμερών συναντήσεων με τοπικούς φορείς και θεσμικά όργανα όπως το Υπουργείο Πολιτισμού καθώς και οι Εφορείες Αρχαιοτήτων και οι δημοτικές αρχές των περιοχών παρέμβασης αλλά και με το ΜΚΣ “Διάζωμα”, και εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων συλλέχθηκαν πληροφορίες για την υφιστάμενη κατάσταση στις περιοχές παρέμβασης, τις ανάγκες τους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και συζητήθηκαν προτάσεις αναφορικά με τις παρεμβάσεις που θα έπρεπε να συμπεριλάβει η Στρατηγική ΟΧΕ “Διαδρομή στα Θέατρα, τη Φύση και τον Πολιτισμό στην Ήπειρο”. Τα αποτελέσματα των συζητήσεων αυτών χρησιμοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση των στρατηγικών προτεραιοτήτων και των προτεινόμενων δράσεων που ενσωματώθηκαν σε ένα πρώτο Σχέδιο της Στρατηγικής. Πρακτικά των συναντήσεων αυτών παρατίθενται στο Παράρτημα 6 “Πρακτικά συναντήσεων πρώτης φάσης διαβούλευσης”.

Το πρώτο αυτό Σχέδιο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Ηπείρου στις 23 Νοεμβρίου 2023 και δόθηκε η δυνατότητα σε φορείς και πολίτες να καταθέσουν απόψεις και προτάσεις επί του κειμένου ηλεκτρονικά, μέσω ειδικής φόρμας που δημιουργήθηκε για το σκοπό αυτό, ή μέσω επιστολής προς την Περιφέρεια. Το Σχέδιο που τέθηκε προς διαβούλευση και η σχετική πρόσκληση για συμμετοχή των ενδιαφερόμενων δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα <https://php.gov.gr/diavoulefisi/>.

Η Περιφέρεια, προκειμένου να ενθαρρύνει τη συμμετοχή στη διαδικασία διαβούλευσης προέβη στη διοργάνωση μιας ημερίδας, η οποία έλαβε χώρα στα Ιωάννινα στις 27 Νοεμβρίου και κατά την οποία παρουσιάστηκαν αναλυτικά τα κύρια σημεία του Σχεδίου Στρατηγικής (τεκμηρίωση της επιλογής των περιοχών παρέμβασης, ανάγκες και προβλήματα που αντιμετωπίζουν, δυναμική ανάπτυξης, όραμα και στρατηγικές προτεραιότητες, προτεινόμενες δράσεις και χρηματοδότηση).

Της διοργάνωσης της ημερίδας προηγήθηκε επιστολή του Περιφερειάρχη προς εμπλεκόμενους φορείς με την οποία τους καλούσε να μελετήσουν και να τοποθετηθούν επί του αναρτημένου Σχεδίου Στρατηγικής καθώς και να παρευρεθούν, με φυσική

παρουσία, στην ημερίδα διαβούλευσης. Η επιστολή απευθύνθηκε στις διοικήσεις των περιφερειακών ενότητων της Ηπείρου, σε όλες δημοτικές αρχές στην αρμοδιότητα των οποίων ανήκουν οι περιοχές παρέμβασης, στους προέδρους των τοπικών κοινοτήτων, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, επιμελητήρια, φορείς των Υπουργείων Πολιτισμού και Τουρισμού κ.ά. Η πλήρης λίστα αποδεκτών παρατίθεται στο Παράρτημα 7 “Λίστα Αποδεκτών”.

Παράλληλα, και προκειμένου να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη συμμετοχή και κυρίως συμμετοχή και πολιτών, τόσο μέσω της ηλεκτρονικής υποβολής απόψεων όσο και με παρουσία στην ημερίδα, η Περιφέρεια διένειμε σχετικό δελτίο τύπου το οποίο δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της και τα τοπικά μέσα ενημέρωσης.

Την ημερίδα παρακολούθησαν περισσότεροι από πενήντα (50) εκπρόσωποι φορέων και πολίτες οι οποίοι είχαν τη δυνατότητα να υποβάλλουν ερωτήσεις και να καταθέσουν τις απόψεις τους κατά τη διάρκεια ανοιχτής συζήτησης στο πλαίσιο της εκδήλωσης. Η λίστα των συμμετεχόντων καθώς και τα Πρακτικά της ημερίδας βρίσκονται στο Παράρτημα 8 “Πρακτικά Ημερίδας Διαβούλευσης”. Συνοπτικά αναφέρεται ότι στην ημερίδα εκπροσωπήθηκαν: η Περιφέρεια Ηπείρου, μέσω του Περιφερειάρχη, των Αντιπεριφερειάρχων και στελεχών διευθύνσεων, οι τοπικές αρχές μέσω δημάρχων και δημοτικών συμβούλων, το Υπουργείο Πολιτισμού και οι Εφορείες Αρχαιοτήτων της περιοχής, το Υπουργείο Τουρισμού και ο ΕΟΤ, το Τεχνικό Επιμελητήριο κ.ά.

Η δεύτερη φάση της δημόσιας διαβούλευσης ξεκίνησε στις 23 Νοεμβρίου οπότε και δημοσιεύτηκε το πρώτο Σχέδιο Στρατηγικής, και διήρκεσε έως τις 8 Δεκεμβρίου. Στο διάστημα αυτό, συγκεντρώθηκαν και καταγράφηκαν όλες οι απόψεις και προτάσεις που κατατέθηκαν και συζητήθηκαν με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας και τον ίδιο τον Περιφερειάρχη ώστε να οριστικοποιηθούν οι προτεραιότητες της Στρατηγικής και να διαμορφωθεί ο τελικός κατάλογος των παρεμβάσεων/δράσεων.

Μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που δημιουργήθηκε για τη διαβούλευση, υποβλήθηκαν περισσότερες από εκατό (100) προτάσεις. Ορισμένες από τις προτάσεις αυτές αναφέρονταν, εξ' ολοκλήρου ή μερικώς, σε περιοχές εκτός της περιοχής μελέτης / σχεδιαζόμενης περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ. Το σύνολό τους καταγράφηκε, κωδικοποιήθηκε και παραδόθηκε στην Περιφέρεια, ώστε σε δεύτερο χρόνο να εξεταστεί η καταλληλότητά τους για ένταξη σε προγράμματα χρηματοδότησης προσαρμοσμένα στις αναπτυξιακές ανάγκες των εκάστοτε περιοχών.

Οι προτάσεις που έγιναν για τις περιοχές παρέμβασης επίσης καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν από την Περιφέρεια και την ΕΥΔ του ΕΠ “Ηπειρος”. Με βάση την ωριμότητά τους και τη σύνδεσή τους με τους στόχους και τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΟΧΕ, και δεδομένης της περατότητας των εξασφαλισμένων πόρων, κάποιες από τις προτάσεις ενσωματώθηκαν στις δράσεις που είχαν προταθεί με το αρχικό Σχέδιο, κάποιες εντάχθηκαν στην τελική έκδοσή του ως δράσεις β' προτεραιότητας, που θα μπορέσουν να υλοποιηθούν εφόσον εξασφαλιστούν πρόσθετες πηγές χρηματοδότησης ή σε περίπτωση οι δράσεις α' προτεραιότητας δεν εξαντλήσουν τον προϋπολογισμό, ενώ άλλες, κατά κανόνα αυτές που παρουσίαζαν πολύ μικρό βαθμό ωριμότητας ή δεν σχετίζονταν με τους στόχους της ΟΧΕ, καταγράφηκαν επίσης για να εξεταστεί η δυνατότητα ένταξής τους σε άλλα

χρηματοδοτικά προγράμματα. Δεν υποβλήθηκαν σχόλια σχετικά με τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΟΧΕ όπως αυτές διαμορφώθηκαν στο Σχέδιο Στρατηγικής.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τις υποβληθείσες προτάσεις:

- Οκτώ (8) προτάσεις υποβλήθηκαν από ιδιώτες, κατοίκους των περιοχών παρέμβασης που συμμετείχαν στη διαβούλευση μεμονωμένα, και σαράντα έξι (46) από εκπροσώπους θεσμικών φορέων στους οποίους περιλαμβάνονται οι Δήμοι Κόνιτσας, Ζίτσας, Αρταίων, Κεντρικών Τζουμέρκων, και Ηγουμενίστας, οι δημοτικές κοινότητες Πιστιανών Άρτας, και Μαρκινιάδας (Δ. Νικ. Σκουφά), και η Περιφερειακή Ενότητα Πρεβέζης. Δεκαεννέα (19) προτάσεις προέρχονταν από εκπροσώπους οικονομικών φορέων όπως το Επιμελητήριο Άρτας, ο Σύλλογος Ιδιοκτητών Ξενώνων και Καταλυμάτων Αγροτουρισμού Ν. Άρτας και η Ένωση Φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας Ηπείρου και τέλος, είκοσι εννέα (29) από διάφορες συλλογικότητες, όπως πολιτιστικούς και λαογραφικούς συλλόγους (πχ. Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Τζουμέρκων, Πολιτιστικός Σύλλογος Ροδαυγή), και ενώσεις πολιτών (πχ. Σύλλογος Θεοδωριανών Άρτας).
- Δεκαεπτά (17) προτάσεις αφορούσαν την περιοχή της Βόρειας Πίνδου, τριάντα πέντε (35) της Νότιας, δεκαεπτά (17) την περιοχή Σουλίου-Αχέροντα, και μόλις μία (1) την περιοχή Αρχαίων Θεάτρων. Τριάντα τέσσερις (34) προτάσεις αφορούσαν περιοχές εκτός της περιοχής παρέμβασης της ΟΧΕ.
- Δεκαοκτώ (18) προτάσεις που αφορούν τις περιοχές παρέμβασης εμφανίζουν έναν σχετικά υψηλό βαθμό ωριμότητας καθώς γι' αυτές αναφέρεται η ύπαρξη μελετών και είναι προϋπολογισμένες. Εξ αυτών δέκα (10) είναι δράσεις προϋπολογισμού χαμηλότερου από εκείνου που θα επέτρεπε τη χρηματοδότησή τους από το Πρόγραμμα Ήπειρος.

Παράλληλα με τη δημόσια διαβούλευση, διενεργείτο και μια εσωτερική διαδικασία ανάμεσα στην υπεύθυνη για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής ομάδα και στελέχη και υπηρεσίες της Περιφέρειας ώστε να αξιοποιηθεί η εμπειρία και τεχνογνωσία τους στην αντιμετώπιση σύνθετων ζητημάτων αναφορικά με την υλοποίηση παρεμβάσεων από τη μεριά της Περιφέρειας. Η διαδικασία αυτή έλαβε χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης του Σχεδίου, μέσω συζητήσεων των προτάσεων με τον ίδιο τον Περιφερειάρχη, αντιπεριφερειάρχες, και τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, που σκοπό είχαν τη συμπερίληψη των απόψεων και των παραινήσεών τους στη διαμόρφωση της τελικής αναπτυξιακής Στρατηγικής.

Επικοινωνία και Προβολή

9

Περιφέρεια Ηπείρου
Region of Epirus

Στο παρόν Κεφάλαιο προσδιορίζεται σχέδιο δράσης αναφορικά με την προβολή και επικοινωνία των έργων της Στρατηγικής σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού 1060/21.

9.1. Σχέδιο Επικοινωνίας και Προβολής έργων Στρατηγικής

Δεδομένης της σημασίας της Στρατηγικής ΟΧΕ για το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 επιβάλλεται η διοργάνωση εκδήλωσης για την επικοινωνία και προβολή αυτής, αντίστοιχη της εναρκτήριας εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2018 για την εγκεκριμένη Στρατηγική για την ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου».

Ειδικότερα, η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, με την ενοποίηση των διάσπαρτων αρχαιολογικών χώρων και των επιμέρους πολιτιστικών διαδρομών, στοχεύει στη δημιουργία ενός καινοτόμου τουριστικού προϊόντος.

Ο Αρχαιολογικός χώρος της Νικόπολης αποτελεί ένα μοναδικό δείγμα οικιστικού συνόλου της πρώιμης αυτοκρατορικής περιόδου στον ελλαδικό χώρο και τον πλέον εκτεταμένο αρχαιολογικό χώρο με τους πολλούς και ανεξάρτητους μεταξύ τους πυρήνες.

Η ενοποίηση των μνημειακών πυρήνων με σημαντικά οικοδομήματα της αρχαίας Νικόπολης, επιτυγχάνεται με μια σειρά δράσεων και έργων, που χρηματοδοτούνται μέσω της Στρατηγικής ΟΧΕ στο πλαίσιο του προγράμματος Ήπειρος 2021-2027:

1. Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου (αφορά την κατασκευή παρακαμπτήριας οδού που θα περιτρέχει τον αρχαιολογικό χώρο, ώστε να απομακρυνθεί / υποβιβασθεί η παλαιά Εθνική Οδός Πρέβεζας – Ιωαννίνων που διαπερνά τον αρχαιολογικό χώρο)
2. Κατασκευή νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης
3. Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης
4. Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση
5. Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης

Τα ανωτέρω έργα ανάδειξης περιλαμβάνονται σε ένα εγκεκριμένο ολιστικό σχέδιο διαχείρισης (master plan) με τίτλο «Μελέτη συνολικής ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης», που αποσκοπεί στη δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου και το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΡΧ/Α1/Φ33/59670/2706/31.08.2011 ΥΑ.

Το σύνολο των έργων αυτών προτείνεται ως έργο στρατηγικής σημασίας και αποτελεί την εμβληματική παρέμβαση της ΟΧΕ, για την προβολή της οποίας θα πραγματοποιηθεί ανάλογη εκδήλωση.

Επιπρόσθετα, η υλοποίηση έργων ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου, που προβλέπεται από το master plan, θα διασφαλίσει την ένταξή του στον μόνιμο κατάλογο μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, στον προσωρινό κατάλογο της οποίας είναι ήδη εγγεγραμμένος.

Παράρτημα

Π1. Πληθυσμός Περιφέρειας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Πίνακας Π1: Πληθυσμός ΠΕ Ιωαννίνων [Πηγή: Ελστατ]

Δήμος	Πληθυσμός			Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	%	2011	2021	2011	2021
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	112.486	113.978	1,3%	53.975	54.951	58.511	59.027
ΖΙΤΣΑΣ	14.766	13.588	-8,0%	7.337	6.776	7.429	6.812
ΖΑΓΟΡΙΟΥ	3.724	3.374	-9,4%	1.824	1.728	1.900	1.646
ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	5.714	5.058	-11,5%	2.882	2.594	2.832	2.464
ΜΕΤΣΟΒΟΥ	6.196	5.432	-12,3%	3.085	2.759	3.111	2.673
ΚΟΝΙΤΣΑΣ	6.362	5.296	-16,8%	3.262	2.629	3.100	2.667
ΠΩΓΩΝΙΟΥ	8.960	6.848	-23,6%	4.529	3.451	4.431	3.397
ΔΩΔΩΝΗΣ	9.693	7.199	-25,7%	4.953	3.741	4.740	3.458
ΣΥΝΟΛΟ	167.901	160.773	-4,2%	81.847	78.629	86.054	82.144

Πίνακας Π2: Πληθυσμός ΠΕ Άρτας [Πηγή: Ελστατ]

Δήμος	Πληθυσμός			Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	%	2011	2021	2011	2021
ΑΡΤΑΙΩΝ	43.166	41.600	-3,6%	21.216	20.466	21.950	21.134
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	5.780	5.278	-8,7%	2.945	2.744	2.835	2.534
ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	6.178	5.498	-11,0%	3.053	2.847	3.125	2.651
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	12.753	11.356	-11,0%	6.321	5.645	6.432	5.711
ΣΥΝΟΛΟ	67.877	63.732	-6,1%	33.535	31.702	34.342	32.030

Πίνακας Π3: Πληθυσμός ΠΕ Πρέβεζας [Πηγή: Ελστατ]

Δήμος	Πληθυσμός			Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	%	2011	2021	2011	2021
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	31.733	30.841	-2,8%	15.748	15.120	15.985	15.721
ΖΗΡΟΥ	13.892	13.079	-5,9%	6.882	6.492	7.010	6.587

Δήμος	Πληθυσμός			Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	%	2011	2021	2011	2021
ΠΑΡΓΑΣ	11.866	10.762	-9,3%	5.884	5.396	5.982	5.366
ΣΥΝΟΛΟ	57.491	54.682	-4,9%	28.514	27.008	28.977	27.674

Πίνακας Π4: Πληθυσμός ΠΕ Θεσπρωτίας [Πηγή: Ελστατ]

Δήμος	Πληθυσμός			Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	%	2011	2021	2011	2021
ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	25.814	25.698	-0,4%	12.894	12.752	12.920	12.946
ΣΟΥΛΙΟΥ	10.063	8.759	-13,0%	5.017	4.361	5.046	4.398
ΦΙΛΙΑΤΩΝ	7.710	6.347	-17,7%	3.968	3.256	3.742	3.091
ΣΥΝΟΛΟ	43.587	40.804	-6,4%	21.879	20.369	21.708	20.435

Π2. Αρχαιολογικοί χώροι

Πίνακας Π5: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώρο και βυζαντινά και νεότερα μνημεία την "Ηπειρο"

Κατάλογος αρχαιολογικών χώρων
ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Αρχαιολογικός χώρος Δωδώνης
Βυζαντινές και μεταβυζαντινές Εκκλησίες και Μοναστήρια:
Μοναστήρι Βελλάς
Μοναστήρια Αγίων Αναργύρων και Ζωοδόχου Πηγής (χαράδρα Βοϊδομάτη)
Μονή Αγίας Παρασκευής (Μονοδένδρι, Δ. Ζαγορίου)
Μονή Σπηλιώτισσας (Αρίστη, Δ. Ζαγορίου)
Μοναστήρι Στομίου (χαράδρα Αώου)
Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Μολυβοσκέπαστου (Κόνιτσα)

Κατάλογος αρχαιολογικών χώρων
Μοναστήρι Παλιουρής (Ζίτσα)
Μοναστήρι Βουτσάς (Ζαγόρι)
Μονή Κηπίνας (Τζουμέρκα)
ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Αρχαιολογικός χώρος Νικόπολης (Θέατρο, Ωδείο, Στάδιο, μνημείο Αύγουστου κ.ά.)
Βυζαντινή Νικόπολη
Ρωμαϊκό Υδραγωγείο Νικόπολης
Κάστρο Ρωγών - Βουχέτιο
Αρχαίο Θέατρο Κασσώπης
Ρωμαϊκή Έπαυλη Ριζών
Νεκρομαντείο Αχέροντα
Αρχαιολογικός χώρος Εφύρας
Ι.Μ. Αγίου Δημητρίου
Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη Νεκρομαντείου
Αρχαιολογικός χώρος Καστριού Φαναρίου (Αρχαία Πανδοσία)
ΠΕ ΑΡΤΑΣ
Βυζαντινό Κάστρο Άρτας
Γεφύρι της Άρτας
Μικρό Θέατρο Αμβρακίας
Τζαμί Φαΐκ Πασά - Ιμαρέτ
Βυζαντινές εκκλησίες του 13ου μ.Χ. αιώνα: Παναγιά Παρηγορίτισσα, Αγία Θεοδώρα, Άγιος Βασίλειος

Κατάλογος αρχαιολογικών χώρων
Μοναστήρι Κάτω Παναγιάς (13ος αι. μ.Χ.)
Μοναστήρι Ροβελίστης (17ος αι. μ.Χ.)
ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
Ερείπια ιστορικού χώρου Σουλίου
Κάστρα Κιάφας, Κουγκίου, Αβαρικού (Σούλι/Τετραχώρι)
Κάστρο Παραμυθιάς
Κάστρο Γαλατά
Πύργος Ραγίου
Ιερές Μονές: Κοιμήσεως Θεοτόκου Γηρομερίου (13ος αι.), Αγίου Γεωργίου Καμίτσιανης, Παναγιάς Παραμυθιάς, Αγίου Μηνά Κοκκινολιθαρίου, Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραγίου, Παγανιών, Αγίας Παρασκευής Κουγκίου
Αρχαίο Θέατρο και αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων
Αρχαιολογικός χώρος Ελέας
Αρχαιολογικός χώρος Δυμοκάστρου
Αρχαιολογικός χώρος Φανστής-Ντόλιανης
Βασιλική Γλυκής

Π3. Παραδοσιακοί οικισμοί Ηπείρου

Πίνακας Π6: Παραδοσιακοί οικισμοί Ηπείρου¹⁸

A/A	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
1	Αγιά	Δ. Πάργας	Πρέβεζας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)

18

http://www.epirus.gov.gr/portal/images/stories/paradosiakoi_oikismoi/paradosiakoi_oikismoi_pinakas.pdf

A/A	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
2	Άγιοι Απόστολοι	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
3	Άγιος Μηνάς	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
4	Άμπελος Γρεβενιτίου	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
5	Αμφιθέα	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
6	Ανθρακίτης	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
7	Άνω Πεδινά	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
8	Αρίστη	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
9	Ασπράγγελοι	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
10	Βίκος Αρίστης	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
11	Βίτσα	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
12	Βοβούσα	Κ. Βοβούσας	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
13	Βοτονόσι	Δ. Μετσόβου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
14	Βραδέτο	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)

Α/ Α	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
15	Βρυσοχώρι	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
16	Γαναδιό	Δ. Κόνιτσας	Ιωαννίνων	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
17	Γρομέρι	Δ. Φιλατών	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
18	Γρεβενίτι	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
19	Δεμάτι	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
20	Δίκορφο	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
21	Δίλακος	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
22	Δίλοφο	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
23	Διπόταμο	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
24	Δολό	Κ. Πωγωνιανής	Ιωαννίνων	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
25	Ελάτη	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
26	Ελατοχώρι	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
27	Ελαφότοπος	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
28	Ηλιοχώρι	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)

Α/ Α	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
29	Ιτέα	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
30	Ιωάννινα (τμήμα πόλεως)	Δ. Ιωαννιτών	Ιωαννίνων	Ιστορικό Κέντρο Ιωαννίνων (Π.Δ. 2-10-89, ΦΕΚ 605 Δ/1989)
31	Καβαλάρι	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
32	Καλαρίτες	Κ. Καλαριτών	Ιωαννίνων	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
33	Καλλιθέα	Δ. Κόνιτσας	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
34	Καλουτά	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
35	Καμίτσανη	Δ. Φιλιατών	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
36	Καπέσοβο	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
37	Καστανώνες	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979), (τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
38	Κάτω Πεδινά	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
39	Κήπτοι	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
40	Κλειδωνιά	Δ. Κόνιτσας	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
41	Κόνιτσα (τμήμα πόλεως)	Δ. Κόνιτσας	Ιωαννίνων	Ιστορικό Κέντρο Κόνιτσας (Π.Δ. 2-3-93, ΦΕΚ 179 Δ/1993 & Π.Δ. 26-1-2000, ΦΕΚ 24 Δ/2000)

Α/ Α	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
42	Κουκούλι	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
43	Κρανούλα	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
44	Κρύα	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
45	Κρυόβρυση	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
46	Λάιστα	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
47	Λεπτοκαρυά	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
48	Λιάπη Ιτέας	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
49	Λιγκιάδες	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
50	Λυκοτρίχι	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
51	Μάζια	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
52	Μακρίνο	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
53	Μανασσής	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)

A/A	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
54	Μαργαρίτι	Δ. Μαργαριτίου	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
55	Μεσοβούνι	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
56	Μέτσοβο	Δ. Μετσόβου	Ιωαννίνων	Ειδικό Διάταγμα Προστασίας οικισμού Μετσόβου (Π.Δ. 19-9-75, ΦΕΚ 214 Δ/1975) Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
57	Μηλιά Μετσόβου	Κ. Μηλέας	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
58	Μικρό Πάπιγκο	Κ. Πάπιγκου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
59	Μονοδένδρι	Δ. Κεντρικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
60	Νεγάδες	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
61	Νέο Αμαρούσιο (Δόλιανη)	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
62	Νήσος Ιωαννίνων	Κ. Νήσου Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
63	Πάπιγκο	Κ. Πάπιγκου	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
64	Παραμυθιά (τμήμα πόλεως)	Δ. Παραμυθιάς	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978) Ειδικό Διάταγμα Προστασίας οικισμού Παραμυθιάς (Π.Δ. 20-8-81, ΦΕΚ 441 Δ/1981)

Α/ Α	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
65	Πάργα	Δ. Πάργας	Πρέβεζας	Ειδικό Διάταγμα Προστασίας οικισμού Πάργας (Π.Δ. 16-1-76, ΦΕΚ 6 Δ/1976 & Π.Δ. 15-4-1981, ΦΕΚ 207 Δ/1981) Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
66	Πέραμα	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
67	Περίβλεπτος	Δ. Περάματος	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
68	Πέτρα	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
69	Πλαίσιο	Δ. Φιλιατών	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
70	Πρέβεζα (τμήμα πόλεως)	Δ. Πρεβέζης	Πρέβεζας	Ιστορικό Κέντρο Πρέβεζας (Π.Δ. 26-1-89, ΦΕΚ 39 Δ/1989)
71	Ραφταναίοι	Δ. Πραμάντων	Ιωαννίνων	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
72	Σαγιάδα	Δ. Σαγιάδας	Θεσπρωτίας	Ειδικό Διάταγμα Προστασίας οικισμού Σαγιάδας (Π.Δ. 25-10-80, ΦΕΚ 590 Δ/1980)
73	Συρράκο	Κ. Συρράκου	Ιωαννίνων	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
74	Σκαμνέλι	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
75	Τρίστενο	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)

A/ A	Οικισμός	ΟΤΑ	Νομός	Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας
76	Τσεπέλοβο	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
77	Φανερωμένη	Δ. Φιλιατών	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
78	Φλαμπουράρι	Δ. Ανατολικού Ζαγορίου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
79	Φοινίκι	Δ. Φιλιατών	Θεσπρωτίας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)
80	Φραγκάδες	Δ. Τύμφης	Ιωαννίνων	Α' Ομάδα Ζαγορίου (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
81	Χρυσοβίτσα	Δ. Μετσόβου	Ιωαννίνων	Β' Ομάδα Ζαγορίου με δυνατότητα ολικής επίχρισης των όψεων (Π.Δ. 1-11-79, ΦΕΚ 615 Δ/1979, τροπ. Π.Δ. 20-6-95, ΦΕΚ 423 Δ/1995)
82	Χρυσογιάλι	Δ. Πάργας	Πρέβεζας	Γενικό Διάταγμα Παραδοσιακών Οικισμών (Π.Δ. 13-11-78, ΦΕΚ 594 Δ/1978)

Π4. Πλαίσιο Στρατηγικής Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

Πίνακας Π7: Πλαίσιο Στρατηγικής Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
<p>1. Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ</p>	<p>RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών</p>	<p>Απαιτείται η ενίσχυση των προσπαθειών για την αύξηση του καινοτομικού χαρακτήρα της Περιφέρειας και τη σύνδεση της έρευνας με την περιφερειακή οικονομία, λαμβάνοντας υπόψη τα κατωτέρω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι επιδόσεις της Ηπείρου σε θέματα έρευνας – καινοτομίας (Regional Innovation Scorecard, 2021) βελτιώνονται στην διαδρομή του χρόνου αλλά είναι χαμηλότερες από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο • Οι δαπάνες E&A στην Περιφέρεια παραμένουν κάτω του εθνικού μέσο όρο • Υπάρχει εθνική δέσμευση για αύξηση της δαπάνης για E&A στο 1,81% του ΑΕΠ (έναντι 1,18% το 2018) μέχρι το 2030. • Η Περιφέρεια διαθέτει στρατηγική οικονομικού μετασχηματισμού, ως προς την έρευνα και καινοτομία (RIS3), η οποία διαμορφώθηκε στην ΠΠ 2014-2020 και επικαιροποιήθηκε για τις ανάγκες της ΠΠ 2021-2027 (περιφερειακή διάσταση της ΕΣΕΕ). • Στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020 έχει αναπτυχθεί κουλτούρα συνεργασίας μεταξύ ΜμΕ και ερευνητικών φορέων.. • Για την περαιτέρω προαγωγή της E&A στην Περιφέρεια απαιτείται η αύξηση των ερευνητικών υποδομών. Για την κάλυψη της εν λόγω ανάγκης: ο Το ΠΣΕΚ σε συνέχεια της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης την ΠΠ 2014-2020, πρότεινε τη δημιουργία 4 ερευνητικών κέντρων (Κέντρο Καινοτομίας Κρέατος, Κέντρο Αναπαραγωγής και Γενετικής Βελτίωσης των Ζώων, Κέντρο Αρωματικών και Φαρμακευτικών Φυτών και Κέντρο Στήριξης Εξατομικευμένης Ιατρικής και Μοριακής Ακριβείας). ο Θεσμοθετήθηκε η σύσταση 2 νέων ερευνητικών υποδομών στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, του Πανεπιστημιακού Ερευνητικού Κέντρου με 6 θεματικά Ινστιτούτα, καθώς και το Πρότυπο Αγροδιατροφικό Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου. ο Για τις ανωτέρω ερευνητικές υποδομές/κέντρα απαιτείται στήριξη για την ανάπτυξη και λειτουργία τους. Με βάση τα ανωτέρω μέσω του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 επιδιώκεται: <ul style="list-style-type: none"> • Η περαιτέρω βελτίωση της θέσης της Ηπείρου στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, τόσο σε σχέση με τους εθνικούς στόχους όσο και με τους ευρωπαϊκούς • Η στήριξη δημοσίων

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>ερευνητικών/ ακαδημαϊκών φορέων (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των απαιτούμενων υποδομών) για την προαγωγή της ερευνητικής δραστηριότητας και της καινοτομίας στην Περιφέρεια, με βάση τις ανάγκες της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ. • Η δημιουργία μηχανισμού υποστήριξης Έρευνας και Καινοτομίας στην Περιφέρεια. • Η στήριξη των ΜμΕ για έρευνα και περαιτέρω ενσωμάτωση της καινοτομίας και εν γένει τη βελτίωση των επιδόσεών τους στον τομέα.</p>
<p>1. Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ</p>	<p>RSO1.2. Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές</p>	<p>Απαιτείται η ενίσχυση των προσπαθειών για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τα κατωτέρω: • Στον τομέα των ΤΠΕ, η Ήπειρος επηρεάζεται από τη γενικότερη χαμηλή επίδοση της Χώρας, που, με βάση τα στοιχεία του Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) για το 2020, κατατάσσεται 27η στο σύνολο της ΕΕ-28. • Ο δείκτης Συνδεσιμότητας εμφανίζει την Ελλάδα πολύ χαμηλά (καταλαμβάνει την 28η και τελευταία θέση). • Σε ό,τι αφορά τη διάσταση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 27η θέση στην ΕΕ αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. • Στην ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις, η Ελλάδα καταλαμβάνει την 24η θέση και υπολείπεται κατά πολύ του μέσο όρου της ΕΕ. Το ποσοστό των ΜμΕ που πραγματοποιούν ηλεκτρονικές πωλήσεις διαμορφώθηκε σε 9% (2019), ενώ ο κύκλος εργασιών από το ηλεκτρονικό εμπόριο ανήλθε στο 4% (2019) του συνολικού κύκλου εργασιών. Οι εν λόγω επιδόσεις είναι αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. • Η εμφάνιση της υγειονομικής κρίσης (Covid-19) ανέδειξε την ανάγκη χρήσης εφαρμογών ΤΠΕ αλλά και παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών. • Με βάση στοιχεία της ΠΠ 2014-2020 (και ειδικότερα του Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020) καταγράφηκε ιδιαίτερα αυξημένη ανάγκη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια για ενσωμάτωση ΤΠΕ στην λειτουργία τους μέσω της ανάπτυξης ηλεκτρονικού επιχειρείν (ηλεκτρονικό εμπόριο, ηλεκτρονικές κρατήσεις/πληρωμές κλπ.). Στο πλαίσιο αυτό μέσω του περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται: • Η εμπάθυση του ψηφιακού μετασχηματισμού στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας, με την υιοθέτηση νέων τεχνολογικών εργαλείων και ψηφιακών διαδικασιών στην παραγωγική και επιχειρηματική διαδικασία με στόχο την μετάβασή τους στην 4η Βιομηχανική Επανάσταση και λαμβάνοντας</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>υπόψη την περιφερειακή διάσταση της ΕΣΕΕ. • Η αναβάθμιση τοπικής εμβέλειας και σημασίας δημόσιων ψηφιακών υποδομών και υπηρεσιών με στόχο τη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Περιφέρειας και λαμβάνοντας υπόψη τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού.</p>
<p>1. Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ</p>	<p>RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων</p>	<p>Απαιτείται η ανάληψη δράσεων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια με στόχο την άρση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας στις επιχειρήσεις, καθώς και την μετάβαση σε ένα νέο τεχνολογικό και παραγωγικό πρότυπο με βάση την ενδογενή αναπτυξιακή δυναμική, την καινοτομία, τον εκσυγχρονισμό και την εξωστρέφεια (λαμβάνοντας υπόψη και την περιφερειακή διάσταση ΕΣΕΕ). Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κάτωθι παράμετροι: • Η Ήπειρος με βάση τον Περιφερειακό Δείκτη Ανταγωνιστικότητας κατατάσσεται στην 251η θέση μεταξύ 268 Περιφερειών της ΕΕ. Σε ότι αφορά τις επιδόσεις της περιφερειακής οικονομίας, το ΑΕΠ της Περιφέρειας όπως και η ΑΠΑ από το 2008 και έπειτα, ακολουθούν πτωτική τάση. Αποτελεί δε, μία από τις Περιφέρειες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. • Οι επιχειρήσεις της Περιφέρειας λόγω της πολυετούς οικονομικής κρίσης υστερούν σε επενδύσεις αναβάθμισης τεχνολογικού εξοπλισμού σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, οι οποίες υλοποιούν ήδη στρατηγικές προσαρμογής για την «Βιομηχανία 4.0». • Η υγειονομική κρίση (Covid-19) επέφερε αρνητικές επιπτώσεις στην περιφερειακή οικονομία και επιχειρηματικότητα, ενώ επλήγησαν τομείς της περιφερειακής οικονομίας με σημαντική μέχρι πρότινος δυναμική. • Κατά την ΠΠ 2014-2020 υπήρξε περιορισμένη αξιοποίηση της δυνατότητας δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών (cluster) στην Ήπειρο. Στο πλαίσιο αυτό μέσω του περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται: • Η στήριξη επενδυτικών δραστηριοτήτων σε τομείς που η Περιφέρεια παρουσιάζει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (περιφερειακή διάσταση της ΕΣΕΕ). Μέριμνα θα ληφθεί και για τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, λαμβάνοντας υπόψη τους τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ. • Η στήριξη της έρευνας μέσω επιχειρηματικών συνεργατικών σχηματισμών σε τομείς προτεραιότητας της</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ., για τη διευκόλυνση της συνεργασίας και της δικτύωσης των επιχειρήσεων (κυρίων μικρών επιχειρήσεων) και την επίτευξη οικονομίας κλίμακας. • Η ανάπτυξη οργανωμένων υποδοχέων για την εκκόλαψη καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με στόχο να αποτελέσουν κόμβους στήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας σε τομείς που η Περιφέρεια παρουσιάζει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (περιφερειακή διάσταση της ΕΣΕΕ).</p>
<p>2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας</p>	<p>RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου</p>	<p>Απαιτούνται ενέργειες για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων υποδομών στην Περιφέρεια, λαμβάνοντας υπόψη ότι: • Στην Ήπειρο, οι δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες λόγω του ορεινού χαρακτήρα της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με την παλαιότητα των κτιρίων και συστημάτων αυτών, δημιουργούν αυξημένες ανάγκες για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης. • Σε ότι αφορά το κτιριακό απόθεμα της Περιφέρειας, σύμφωνα με την Απογραφή Κτιρίων 2011 (Μάιος 2015) της ΕΛΣΤΑΤ, άνω του 50% των κτιρίων κατασκευάστηκε πριν το 1980, που σημαίνει ότι πρόκειται για κτίρια θερμικά απροστάτευτα και ενεργοβόρα. • Η Ελλάδα στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) έχει θέσει ως προτεραιότητα τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά ποσοστό τουλάχιστον στο 38% μέχρι το έτος 2030. • Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την Ενεργειακή Ένωση και η ΕΕ προάγει την αρχή της «προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση». Το 2018, στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους», καθορίστηκε νέος στόχος για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά τουλάχιστον 32,5% έως το 2030. • Τα αστικά κέντρα διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια. Στην Περιφέρεια χωροθετούνται τέσσερα μεγάλα αστικά κέντρα τα οποία χρήζουν παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής τους αποδοτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα Σχέδια Διαχείρισης Βιώσιμης Ενέργειας. Μέσω του περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται η ανάληψη δράσεων για: • τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των δημόσιων υποδομών και του κτιριακού αποθέματος του δημοσίου τομέα/ Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Περιφέρεια, • τη μείωση της κατανάλωσης και της</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		σπατάλης ενέργειας, • τη βελτίωση του ενεργειακού αποτυπώματος των αστικών κέντρων της Περιφέρειας με βάση τα Σχέδια Διαχείρισης Βιώσιμης Ενέργειας.
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας	RSO2.2. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΕΕ) 2018/2001[1] συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σ' αυτήν	Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) έχει θέσει ως στόχο το μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας να ανέλθει τουλάχιστον στο 35%. Οι Ενεργειακές Κοινότητες (Ε.Κοιν) αποτελούν σημαντικές θεσμικές παρεμβάσεις (ν. 4513/20108) που έχουν ως στόχο την ενδυνάμωση του ρόλου του καταναλωτή και την ανάπτυξη συνεργατικών σχημάτων για την προώθηση της αποκεντρωμένης ηλεκτροπαραγωγής. Η υποστήριξη ανάπτυξης έργων ΑΠΕ από Ενεργειακές Κοινότητες αποτελεί μέτρο πολιτικής του ΕΣΕΚ στο πλαίσιο της προώθησης των ΑΠΕ. Μέσω του περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται η κινητοποίηση και στήριξη του τοπικού δυναμικού της Περιφέρειας για τη σύσταση Ενεργειακών Κοινοτήτων και την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας	RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	Η Περιφέρεια επιδιώκει την ανάληψη δράσεων για την θωράκισή της στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με βάση την Εθνική Στρατηγική και το Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου και το Σχέδιο δράσης για την πολιτική προστασία. Σημειώνεται ότι: • Στην Ήπειρο εντοπίζεται ένας σημαντικός αριθμός περιβαλλοντικά ευαίσθητων και προστατευόμενων περιοχών με υψηλή οικολογική και αισθητική αξία, που χρήζουν προστασίας έναντι της κλιματικής αλλαγής. • Η αύξηση της συχνότητας εκδήλωσης ακραίων καιρικών φαινομένων και καταστροφών, δασικές πυρκαγιές και άλλα φυσικά φαινόμενα (πχ. σεισμοί) τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα κυρίως της κλιματικής αλλαγής, αναδεικνύουν την ανάγκη ανάληψης μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των επιπτώσεων των φαινομένων αυτών. Τα παραπάνω είναι στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) για προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με στόχο η Ευρώπη να

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		διατηρήσει το φυσικό περιβάλλον της και έως το 2050 να έχει γίνει μια κοινωνία ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή.
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας	RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	Μέσω του περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται η ανάληψη δράσεων για την προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών συστημάτων της Περιφέρειας, βάσει της 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου, καθώς και η ανάληψη μέτρων για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των δικτύων ύδρευσης, τον έλεγχο των διαρροών και την εξοικονόμηση νερού (λαμβάνοντας υπόψη το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για το Πόσιμο Νερό με περιφερειακό χαρακτήρα). Σημειώνεται ότι αν και η κατάσταση των υδατικών συστημάτων της Ηπείρου είναι ικανοποιητική, κατά τόπους εμφανίζονται ποσοτικά και ποιοτικά προβλήματα. Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων, από τα 106 επιφανειακά υδατικά συστήματα, τα 79 έχουν υψηλή ή καλή οικολογική κατάσταση, ενώ τα υπόλοιπα θα επιτύχουν τους στόχους της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα σταδιακά έως το 2027. Επίσης, σε ότι αφορά τον τομέα της διαχείρισης λυμάτων έχουν κατασκευασθεί και συνεχίζονται να κατασκευάζονται εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων όπως και δίκτυα αποχέτευσης που απαιτούνται για την κάλυψη των προτεραιοτήτων της Οδηγίας 91/271/ ΕΟΚ. Απαιτείται ωστόσο η ολοκλήρωση των σχετικών υποδομών στην Περιφέρεια για τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων, όπως και δικτύων αποχέτευσης σύμφωνα και με το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών λυμάτων οικισμών Γ προτεραιότητας
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής	RSO2.6. Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	Απαιτείται η ολοκλήρωση του περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με τον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ και λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Στη διαχείριση αποβλήτων υπάρχει ανάγκη προσαρμογής στην στρατηγική της ΕΕ, καθώς στην Ελλάδα εξακολουθεί να εφαρμόζεται η υγειονομική ταφή (80% έναντι μέσο όρο 24% στην ΕΕ), προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση. Μέσω του περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται η κάλυψη της εκκρεμότητας για δημιουργία Πράσινων Σημείων σε Δήμους της Περιφέρειας (σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020 χρηματοδοτήθηκε η κατασκευή Πράσινων Σημείων στους 8

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας		μεγαλύτερους πληθυσμιακά Δήμους της Περιφέρειας) και εν γένει η στήριξη μικρής κλίμακας τοπικών υποδομών σύμφωνα με τον ΠΕΣΔΑ και τα Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Απορριμμάτων.
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας	RSO2.8. Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει τον ηγετικό ρόλο των πόλεων στη μετάβαση προς ενισχυμένη βιωσιμότητα και επιθυμεί να καταστούν 100 πόλεις κλιματικά ουδέτερες έως το 2030. Τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας βρίσκονται στο επίκεντρο της στρατηγικής για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία η στήριξη της αστικής κινητικότητας στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας με βάση τα ΣΒΑΚ. Οι παρεμβάσεις βιώσιμης, αειφόρου και πολυτροπικής αστικής κινητικότητας είναι δυνατό να συμπληρώσουν τη μετάβαση σε πλέον φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους μετακίνησης, προσβάσιμους προς όλους και να παρέχουν την αναγκαία στήριξη για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός των αστικών περιοχών. Τα παραπάνω είναι στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal), για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030.
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας	RSO3.1. Ανάπτυξη ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ	Η Περιφέρεια λόγω της γεωμορφολογίας της αντιμετωπίζει προβλήματα κινητικότητας και οδικής συνδεσιμότητας που απαιτείται να επιλυθούν προκειμένου να αυξηθεί η ελκυστικότητά της ως προορισμός και η περαιτέρω ανάπτυξή της. Επιδίωξη είναι η ολοκλήρωση οδικών έργων του εκτεταμένου δικτύου ΔΕΔΜ εντός της Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη: <ul style="list-style-type: none"> • Την κομβική γεωγραφική θέση της Ηπείρου προς τα Βαλκάνια και τη Δυτική Ευρώπη, καθώς και τη διέλευση δύο σημαντικότερων αξόνων, της Εγνατίας και της Ιόνιας οδού, παράμετροι οι οποίοι αποτελούν σημαντικά αναπτυξιακά εφελθήρια. • Το γεγονός ότι η αεροπορική σύνδεση με την Περιφέρεια είναι περιορισμένη, όπως και το ότι δεν υπάρχει σιδηροδρομικό δίκτυο, καθιστούν επιβεβλημένη την ολοκλήρωση των αναγκαίων οδικών υποδομών για την ανάπτυξη της περιοχής. Ο σχεδιασμός της Περιφέρειας έχει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ) και το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (ΕΣΣΜ) / περιφερειακή

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		διάσταση αυτού. Επισημαίνεται ότι τα θέματα συνδεσιμότητας θα λαμβάνουν υπόψη και την στρατηγική EUSAIR ως μέρος ενός ευρύτερου λειτουργικού χώρου.
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας	RSO3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ- Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	Μέσω του περιφερειακού Προγράμματος κρίνεται αναγκαία η ολοκλήρωση των οδικών συνδέσεων ενδοπεριφερειακής σημασίας, αλλά και η στήριξη δράσεων για την οδική ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη: • Τα σημαντικά αστικά, εμπορικά/ οικονομικά κέντρα και τις περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τουριστικού ενδιαφέροντος που διαθέτει η Περιφέρεια, στα οποία θα πρέπει να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση και κινητικότητα. • Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030 για την ενίσχυση της ασφάλειας στις οδικές μεταφορές στην Ήπειρο. Ο σχεδιασμός της Περιφέρειας έχει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών και την περιφερειακή διάσταση αυτού, με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Οδικής Ασφάλειας, καθώς και με την στρατηγική EUSAIR.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	RSO4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Στην Περιφέρεια ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός έχει συγκριτικά χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) και ανέρχεται στο 23,2% έναντι 19,3% της χώρας και 17,4% της ΕΕ27. Η δημιουργία υποδομών εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης αναμένεται να αυξήσει την πρόσβαση του πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου σε σχετικές υπηρεσίες. Παράλληλα, η Παιδεία καλείται να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ενός ταχέως εξελισσόμενου και τεχνολογικά μεταβαλλόμενου παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες για την εκπαιδευτική πολιτική στην Α/θμια, Β/θμια, Γ/θμια εκπαίδευση την ΠΠ 21 –27, καθώς και τις ανάγκες σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 θα υποστηριχθεί: • Η αναβάθμιση της ποιότητας στην α' βθμια και βθμια εκπαίδευση, μέσω της διαμόρφωσης σύγχρονων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, εμπλουτισμού του τεχνολογικού και εκπαιδευτικού εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού για ΑμεΑ). • Η βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών για μαθητές/τριες ΑμεΑ σε σχολικές

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>μονάδες. • Η εφαρμογή της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης 4-6 ετών (νηπιαγωγεία), μέσω κατάλληλων κτιριακών εκπαιδευτικών δομών.</p> <p>Σημειώνεται ότι η καθολική συμμετοχή των παιδιών άνω των 4 ετών στα νηπιαγωγεία αποτελεί μέτρο για την άμβλυνση των ανισοτήτων (ιδιαίτερα για προνήπια/νήπια προερχόμενα από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο). • Η διασφάλιση της φυσικής προσβασιμότητας των ΑμεΑ στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ). • Η επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και η αναβάθμιση του εξοπλισμού στα ΑΕΙ (συμπεριλαμβανομένου και του εξοπλισμού για ΑμεΑ) για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών. Επίσης, μέσω του περιφερειακού Προγράμματος μέριμνα θα δοθεί και στην ενίσχυση των υποδομών παιδικής φροντίδας λαμβάνοντας υπόψη και τις κατευθύνσεις της Πρωτοβουλίας «Εγγύηση για το παιδί» καθώς και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Εγγύηση για τα Παιδιά.</p>
<p>4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<p>RSO4.3. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες</p>	<p>Παρά το γεγονός ότι (και με τη συμβολή των πόρων της Ένωσης) έχει βελτιωθεί η ικανότητα του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας για την προστασία των ευπαθών ομάδων από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό και έχει υποστηριχθεί η πρόσβασή τους σε τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες (όπως τα Κέντρα Κοινότητας, οι δομές παροχής αγαθών κλπ.), παραμένουν σημαντικές προκλήσεις ιδίως σε θέματα υποδομών – ολοκληρωμένων μέτρων για συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες (όπως ΑμεΑ, Ρομά) προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία. Σύμφωνα με στοιχεία του Παρατηρητηρίου Θεμάτων Αναπηρίας της Ε.Σ.Α.μεΑ. (2019), το 25,9% του πληθυσμού της Περιφέρειας, ηλικίας 16 ετών και άνω, αντιμετωπίζει περιορισμούς ή δυσκολίες στις καθημερινές δραστηριότητες λόγω μακροχρόνιου προβλήματος υγείας. Εξ αυτών το 11,3% αντιμετωπίζει σοβαρή αναπηρία και το 14,6% μέτριους περιορισμούς. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του Υπ. Εργασίας (2017), η Περιφέρεια συγκεντρώνει το 1,4% του πληθυσμού των Ρομά στη χώρα (περί τα 1.500 άτομα) και σε αυτήν εντοπίζονται 11 οικισμοί Ρομά. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού Ρομά (61%) διαβίει σε σπίτια σε υποβαθμισμένες περιοχές εντός του αστικού ιστού, το 22,4% διαμένει σε μικτούς καταυλισμούς και το 16,6% κατοικεί σε άκρω</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>υποβαθμισμένες περιοχές. Σύμφωνα με την έρευνα EU MIDIS II (2016), σε ότι αφορά τις συνθήκες διαβίωσης των Ρομά στην Ελλάδα, το 11% δεν έχει πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και το 9% δεν έχει πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο τρεχούμενο νερό εντός της οικίας του. Ακόμη υψηλότερο είναι το ποσοστό των Ρομά που ζουν σε νοικοκυριά χωρίς εσωτερική τουαλέτα και ντους ή λουτρό (29%). Επιπλέον, η έρευνα διαπίστωσε ότι σε ποσοστό 18% ζουν σε κατοικίες με στέγη που σάζει, υγρασία στους τοίχους ή άλλα δομικά προβλήματα και το 28% αντιμετωπίζουν σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα (ρύπανση, αιθάλη, σκόνη, δυσσομία ή ρυπασμένα ύδατα). Στο πλαίσιο αυτό, μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος θα στηριχθούν δράσεις για:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τη βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία σε δημόσιους χώρους και δημόσια κτίρια. • Τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εν γένει της ποιότητας ζωής των Ρομά. <p>Οι δράσεις που προβλέπεται να υλοποιηθούν λαμβάνουν υπόψη το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία καθώς και την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά 2021-2030.</p>
<p>4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<p>RSO4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας</p>	<p>Η ανάπτυξη υποδομών υγειονομικής περίθαλψης είναι ιδιαίτερα επιβεβλημένη για μια σειρά λόγους που συνδέονται με την γεωμορφολογία και την κοινωνική κατάσταση της Περιφέρειας. Το 7,8% (Eurostat 2019β) του πληθυσμού της Ηπείρου δεν έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, γεγονός που αποτελεί σημαντικό πρόβλημα όπως επίσης πρόβλημα αποτελούν οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, είτε λόγω κοινωνικοοικονομικών, είτε λόγω γεωγραφικών χαρακτηριστικών (όπως π.χ η ύπαρξη σημαντικού αριθμού ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών με μειωμένη πρόσβαση των κατοίκων τους σε υπηρεσίες υγείας). Οι ανεκπλήρωτες ανάγκες υγείας (λόγω κόστους, απόστασης ταξιδιού ή χρόνου αναμονής) στην Ήπειρο το 2020 ανέρχονταν σε 6,2%, έναντι 1,9% στην ΕΕ27 (Eurostat). Οι υποδομές υγείας/πρωτοβάθμιας περίθαλψης είναι εκτός των άλλων απαραίτητες καθώς η γήρανση αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα στην Ήπειρο, δεδομένου ότι το ποσοστό άνω των 70 ετών (18,1%) είναι το υψηλότερο στην Ελλάδα και σχεδόν 1,4 φορές πάνω από τα επίπεδα της ΕΕ. Επιπλέον, έμφαση πρέπει να δοθεί στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>πανδημίας (νόσος covid19). Η υγειονομική κρίση ανέδειξε την προστασία της δημόσιας υγείας ως θεμέλιο της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής. Οι δομές του Εθνικού Συστήματος Υγείας της Περιφέρειας, παρά την ικανοποιητική ενίσχυσή τους στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020, συνεχίζουν να καταγράφουν ελλείψεις και ανάγκες. Λαμβάνοντας υπόψη την στρατηγική του Υπ. Υγείας για την ΠΠ2021-2027, καθώς και τις ανάγκες σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027 θα υποστηριχθεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η κάλυψη αναγκών σε επίπεδο υποδομών υγείας και εξοπλισμού, με έμφαση στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας. • Η εξάλειψη γεωγραφικών και άλλων εμποδίων στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας (με έμφαση στην ΠΦΥ) για τους κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών και ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, μέσω κινητών μονάδων/ κινητού εξοπλισμού υγείας. • Η κάλυψη αναγκών σε επίπεδο υποδομών φροντίδας/ μακροχρόνιας φροντίδας για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (όπως ΑμεΑ, άτομα με σοβαρές ασθένειες, παιδιά). Σημειώνεται ότι λαμβάνεται υπόψη το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία 2021-2025 & η στρατηγική του Υπ. Υγείας για την ΠΠ 2021-2027), ενώ οι δράσεις συμβάλλουν και σε λοιπές Εθνικές Στρατηγικές όπως η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση.
<p>4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<p>RSO4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία</p>	<p>Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά, αρχαιολογικοί χώροι κλπ.) μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, οι οποίες θα ενισχύσουν ταυτόχρονα και την κοινωνική συνοχή. Έχει, επιβεβαιωθεί πως ο τουρισμός και ο πολιτισμός, συμβάλλουν σημαντικά προς αυτήν την κατεύθυνση. Με βάση τα ανωτέρω, μέσω του περιφερειακού Προγράμματος θα στηριχθεί η αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος αλλά και του φυσικού περιβάλλοντος της Ηπείρου για την τουριστική ανάπτυξη, την στήριξη της τοπικής οικονομίας και την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού. Οι παρεμβάσεις που θα στηριχθούν εντάσσονται στο πλαίσιο του ευρύτερου στρατηγικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, μέσω της εφαρμογής στρατηγικών ΟΧΕ (ΣΠ5) αλλά και της περιφερειακής διάστασης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, στο πλαίσιο της οποίας γίνεται προσπάθεια από την</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		Περιφέρεια να συνδέσει το τουριστικό της προϊόν με δύο σημαντικούς υποτομείς, τον εναλλακτικό τουρισμό και τον πολιτισμό.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	ESO4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.	Η ΕΕ έχει θέσει ως στόχο ότι το 78% των ατόμων ηλικίας 20 έως 64 ετών έως το 2030 θα πρέπει να εργάζονται. Στην Ήπειρο το ποσοστό απασχόλησης της ηλικιακής ομάδας 20-64 ετών ανέρχεται στο 60,8% (2019, Eurostat), επίπεδο χαμηλότερο του μέσο όρο της χώρας αλλά και της ΕΕ27 (61,2% και 73%, αντίστοιχα). Η ύφεση που ακολουθεί την υγειονομική κρίση (covid-19) αναμένεται να αυξήσει τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες που διαπιστώνονται στην Ήπειρο και να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον. Σημειώνεται ότι επλήγησαν τομείς της περιφερειακής οικονομίας με σημαντική δυναμική (τουρισμός, εστίαση, κλπ.). Μέσω του περιφερειακού Προγράμματος θα αναληφθούν δράσεις για την βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση των ανέργων της Περιφέρειας, καθώς και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας. Επίσης, κατά την ΠΠ 2014-2020 υπήρξε περιορισμένη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στην Περιφέρεια (μόλις τον Δεκέμβριο 2021 εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 για τη χρηματοδότηση 14 φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας). Για την ΠΠ 2021-2027 αποτελεί βασική προτεραιότητα του Περιφερειακού Προγράμματος η στήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, λαμβάνοντας υπόψη και το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την κοινωνική οικονομία. Επίσης, ο εν λόγω ΕΣ θα συμβάλει και στις κάτωθι στρατηγικές: <ul style="list-style-type: none"> • Στις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις του ΣΠ 5, καθώς κρίνεται αναγκαία η ενσωμάτωση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης προκειμένου να ενισχυθεί ο αντίκτυπος των παρεμβάσεων στον πληθυσμό των περιοχών που καλύπτονται από τις εν λόγω χωρικές στρατηγικές. • Στην περιφερειακή διάσταση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την στήριξη της επιχειρηματικότητας αλλά και της απασχόλησης (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης) ειδικά των ατόμων με υψηλά προσόντα.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της	ESO4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς	Ο Πυλώνας Ευρωπαϊκών Δικαιωμάτων προβλέπει το δικαίωμα στην εκπαίδευση και κατάρτιση σε όλη τη διάρκεια του βίου ενός ατόμου. Οι ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες ή των ατόμων από μειονεκτούντα

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες	περιβάλλοντα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβασή τους σε ισότιμη βάση. Στη χώρα η συμπεριληπτική εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υστερεί σημαντικά (Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας Ε.Σ.Α.με.Α). Σε ότι αφορά τον μαθητικό πληθυσμό, το ποσοστό μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού της Περιφέρειας ανέρχεται σε 5% (σχολικό έτος 2019/2020). Η πλειονότητα αυτών, φοιτά σε σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης. (Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας Ε.Σ.Α.με.Α). Μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος έμφαση θα δοθεί: • Στην ένταξη, συμπερίληψη και ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα σχολεία γενικής αγωγής της Προσχολικής, Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης • Στην υποστήριξη παιδιών από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, για ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση. Οι ανωτέρω παρεμβάσεις λαμβάνουν υπόψη την στρατηγική και τις προτεραιότητες του Υπ.Παιδείας για την εκπαίδευση στο πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027, τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για το Παιδί, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Εγγύηση για τα Παιδιά, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ, καθώς και τις αρχές για τα άτομα με αναπηρία του Ευρωπαϊκού Πυλώνα, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης για τα άτομα με αναπηρία.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	ESO4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων	Η Ήπειρος αντιμετωπίζει το πρόβλημα της πληθυσμιακής γήρανσης (σύμφωνα με στοιχεία ΟΟΣΑ έχει το υψηλότερο ποσοστό ατόμων άνω των 70 ετών στην Ελλάδα). Επίσης, αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις σε ότι αφορά τα Άτομα με Αναπηρία τα οποία σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα δικαιώματα των ΑμεΑ 2021- 2030, διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (28,4%), σε σχέση με τα άτομα χωρίς αναπηρία. Επίσης, το 25% του πληθυσμού της Περιφέρειας, ηλικίας 16 ετών και άνω, αντιμετωπίζει περιορισμούς ή δυσκολίες στις καθημερινές δραστηριότητες λόγω μακροχρόνιου προβλήματος υγείας (στοιχεία Ε.Σ.Α.με.Α, 2019). Μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος επιδιώκεται: • Η στήριξη των μειονεκτουσών ομάδων (όπως ηλικιωμένοι, ΑμεΑ) για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών και την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνία. • Η στήριξη των

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		φοιτητών με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνονται υπόψη η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ) 2021-2027, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα δικαιώματα των ΑμεΑ, και η Πράσινη Βίβλος σε ότι αφορά την υγιή και ενεργό γήρανση.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	ESO4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών	Η εφαρμογή πολύπλευρων ολοκληρωμένων δράσεων για την ενίσχυση της ένταξης των ιδιαίτερα ευάλωτων και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων είναι αναγκαία για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής. Απαιτείται ενίσχυση των προσπαθειών για την κοινωνική ένταξη μεταναστών. Οι Υπήκοοι Τρίτων Χωρών επίσης ως προς το επίπεδο διαβίωσης, βρίσκονται σε ιδιαίτερα δυσμενή θέση. Το 2017 σχεδόν ένας στους δύο μετανάστες (43,1%) των γεννημένων σε τρίτες χώρες αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας, έναντι 17,4% για τους γηγενείς Έλληνες, ποσοστό πολύ υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ28 για τους γεννημένους σε τρίτες χώρες (30,8%). Οι δράσεις που θα αναληφθούν στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, την προώθηση της ισότητας και την αρχή της μη διάκρισης λαμβάνοντας υπόψη την Εθνική και Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη 2021-2027, καθώς και την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης Προσφύγων/ Μεταναστών.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	ESO4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	Σύμφωνα με την έρευνα EU MIDIS II (2016), σε επίπεδο χώρας, διαπιστώνεται ότι είναι ιδιαίτερα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στην πρόσβαση στην εργασία, ως αποτέλεσμα της ύφεσης των παραδοσιακών τους επαγγελματιών, της έλλειψης εκπαιδευτικών ή επαγγελματικών δεξιοτήτων, των διακρίσεων και των εμποδίων στην εύρεση εργασίας. Τα προβλήματα αυτά οδηγούν στην αποκοπή των Ρομά από την τυπική αγορά εργασίας, εγκλωβίζοντάς τους σε χαμηλό οικονομικό επίπεδο, σε εργασίες εποχιακού χαρακτήρα, χαμηλής ειδίκευσης και χαμηλών αμοιβών χωρίς βιώσιμες οικονομικά προοπτικές. Επίσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω (RSO4.3), σημαντικά προβλήματα αντιμετωπίζει η εν λόγω ομάδα και στο θέμα της στέγασης και εν γένει των συνθηκών διαβίωσης. Στην Περιφέρεια Ηπείρου η συμμετοχή των Ρομά στον συνολικό πληθυσμό αξιολογείται ως μικρή (περί τα 1.500 άτομα σύμφωνα με στοιχεία 2017/ Υπουργείο Εργασίας). Ωστόσο

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		κρίνεται αναγκαία η ανάληψη μέτρων για την κοινωνικοοικονομική ένταξη της εν λόγω ομάδας του πληθυσμού. Στο πλαίσιο αυτό απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις στην Περιφέρεια για τους Ρομά οι οποίες σχετίζονται: • Με ενεργητικές πολιτικές για την ένταξη στην αγορά εργασίας • Με τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και τη στέγαση οικογενειών Ρομά. Οι δράσεις που προβλέπεται να υλοποιηθούν λαμβάνουν υπόψη την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά 2021-2030.
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	ESO4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των	<p>Η εφαρμογή πολύπλευρων δράσεων για την ενίσχυση της ένταξης των ευάλωτων ομάδων είναι αναγκαία για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής. Το 7,8% του πληθυσμού της Ηπείρου δεν έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, ενώ το 31,3% του πληθυσμού κινδυνεύει από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (ΟΟΣΑ). Σύμφωνα με στοιχεία του Προγράμματος «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα», οι ωφελούμενοι στην Ήπειρο ανήλθαν σε 12.666 (31/12/21), ενώ το ποσοστό των παιδιών στην Περιφέρεια που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ανέρχεται σε 19,4% (2020, ΕΛΣΤΑΤ). Η Ήπειρος αντιμετωπίζει το πρόβλημα της πληθυσμιακής γήρανσης (σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ έχει το υψηλότερο ποσοστό σε επίπεδο χώρας). Το 25% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω, αντιμετωπίζει περιορισμούς ή δυσκολίες στις καθημερινές δραστηριότητες λόγω μακροχρόνιου προβλήματος υγείας (Ε.Σ.Α.με.Α, 2019). Οι ανεκπλήρωτες ανάγκες υγείας στην Ήπειρο το 2020 ανέρχονταν σε 6,2% (Eurostat). Σε ότι αφορά την μακροχρόνια φροντίδα, στην Περιφέρεια λειτουργούν 7 δημόσιες κλειστές δομές με 149 ωφελούμενους, 4 δομές κλειστού τύπου για παιδιά με 132 ωφελούμενους (παιδιά) και 6 Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων με 324 ωφελούμενους.</p> <p>Επίσης από το Πρόγραμμα ΒσΣ, το 2020 επωφελήθηκαν 24.546 άτομα για νοσηλευτική φροντίδα, ατομική κοινωνική στήριξη κλπ. Την ΠΠ 2014-2020 αναπτύχθηκε στην Ήπειρο ένα διευρυμένο δίκτυο κοινωνικών δομών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ στηρίχθηκαν δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας και φροντίδας. Παρότι η κατάσταση στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και υγείας είναι βελτιωμένη σε σχέση με την πρώτη περίοδο της οικονομικής κρίσης, με σημαντική συμβολή του ΕΚΤ, οι</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
	<p>συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.</p>	<p>δυσμενείς κοινωνικοί δείκτες επιμένουν. Για την ΠΠ 2021-2027 προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση του δικτύου κοινωνικών δομών και η διασφάλιση της πρόσβασης των ευπαθών ομάδων σε κοινωνικές υπηρεσίες, σε υπηρεσίες φροντίδας (με έμφαση στην αποϊδρυματοποίηση), υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικής προστασίας. Επίσης, έμφαση θα δοθεί και στην στήριξη ευάλωτων παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική φροντίδα, καθώς και σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης. Λαμβάνονται υπόψη η ΕΣΚΕ 21-27, η στρατηγική Υπ. Υγείας ΠΠ 2021-2027, η Εθνική Στρατηγική Αποϊδρυματοποίησης και οι κατευθύνσεις της Πρωτοβουλίας «Εγγύηση για το παιδί».</p>
<p>4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<p>ESO4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απτόρων και των παιδιών</p>	<p>Σε επίπεδο ΕΕ έχει τεθεί ο στόχος έως το 2030, ο αριθμός των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια. Η συνέχιση της προσπάθειας για την αντιμετώπιση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού αποτελεί μάχη πρώτης γραμμής για την Περιφέρεια. Η επίδοση της Ηπείρου με βάση ευρήματα για τους δείκτες ευημερίας του ΟΟΣΑ (2019γ) καταδεικνύει επίσης ότι υπάρχει σημαντικό κενό που πρέπει να καλυφθεί ως προς την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που ανέρχεται σε υψηλό επίπεδο (31,3%). Επιπρόσθετα, η οικονομική κρίση επηρέασε άμεσα τις Περιφέρειες της χώρας, ενώ η ύφεση που ακολουθεί την υγειονομική κρίση (Covid – 19) έχει επιφέρει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της Χώρας και κατ' επέκταση στις φτωχότερες περιφέρειες οι οποίες απαιτείται να εφαρμόσουν δράσεις αντιμετώπισης και αναχαίτισης της φτώχειας. Επίσης, ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι αυτό της παιδικής φτώχειας. Σύμφωνα με την «Εισ βάθος ανάλυση της παιδικής φτώχειας στην Ελλάδα» (UNICEF, 2021), το 2020 στην Ελλάδα το ένα τρίτο των παιδιών (31,5% ή 531.000) βρισκόταν σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (δείκτης AROPE), τιμή υψηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου (24,2%, 2020). Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος μεταξύ παιδιών ηλικίας 12-17 ετών (34,9% το 2020 ή 226.000), σε σύγκριση με ποσοστό 30,6% (ή 185.000) των παιδιών ηλικίας 6-11 ετών και 26,2% (ή 120.000) παιδιών ηλικίας κάτω</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΑΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
		<p>των 6 ετών. Επίσης, τα παιδιά σε μονογονεϊκές οικογένειες ή σε πολυμελή νοικοκυριά, αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και στερήσεων. Στην Ήπειρο, το 19,4% των παιδιών βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας (2020, ΕΛΣΤΑΤ). Σημειώνεται ότι η φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών αποτελεί βασική αρχή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Η ανάληψη δράσεων για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί προτεραιότητα για το Περιφερειακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης 21- 27 και τον αντίστοιχο περιφερειακό σχεδιασμό.</p> <p>Επίσης θα ληφθούν υπόψη οι κατευθύνσεις της Πρωτοβουλίας «Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το παιδί» (European Child Guarantee) καθώς και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Εγγύηση για τα Παιδιά.</p>
<p>5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών</p>	<p>RSO5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές</p>	<p>Η Ήπειρος αποτελεί μια από τις Περιφέρειες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αντιμετωπίζει υψηλό ποσοστό ανεργίας, ο πληθυσμός της μειώνεται, ενώ το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού αυξάνεται. Επίσης, λόγω της γεωμορφολογίας και της ύπαρξης ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών, εμφανίζει δια- και ενδοπεριφερειακές ανισότητες σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης του πληθυσμού στα αστικά κέντρα καθώς και σε υπηρεσίες.</p> <p>Προκειμένου η Ήπειρος να διασφαλίσει την χωρική συνοχή, είναι αναγκαία η εφαρμογή ολοκληρωμένων τοποκεντρικών πολιτικών στα αστικά της κέντρα, όπου επιδιώκεται η κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξή τους προκειμένου να ενισχύσουν την ελκυστικότητά τους και να αναδείξουν την ταυτότητά τους.</p>
<p>5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών</p>	<p>RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου</p>	<p>Χωροταξικά ο πληθυσμός της Περιφέρειας που ζει σε πόλεις είναι χαμηλός (50,2%) και πολύ κάτω από τον εθνικό μέσο όρο (66%) γεγονός που αποτελεί ταυτόχρονα πλεονέκτημα και μειονέκτημα με βάση και άλλα χαρακτηριστικά, όπως υψηλός δείκτης γήρανσης (ΟΟΣΑ 2020). Η δημογραφική κατάσταση χαρακτηρίζεται σημαντικά δυσμενέστερη από αυτή της χώρας, ενώ ο δείκτης εξάρτησης της Περιφέρειας το 2019 είναι ο υψηλότερος μεταξύ των Περιφερειών της χώρας (Eurostat 2020). Η ύφεση που ακολούθησε την υγειονομική κρίση (covid-19) αναμένεται να αυξήσει τις ενδοπεριφερειακές</p>

Στόχος πολιτικής ή ειδικός στόχος ΤΔΜ	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση (περίληψη)
	τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	<p>ανισότητες που διαπιστώνονται στην Ήπειρο λόγω της γεωμορφολογίας της και να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, ορεινών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών της. Ωστόσο η γεωγραφική της θέση, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά και αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι, παραγωγή αξιόλογων προϊόντων του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου) μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες ανάπτυξης αλλά και διαφοροποίησης των τοπικών οικονομιών με βάση και τα τοπικά πλεονεκτήματα (τουρισμός, πολιτισμός, πρωτογενής τομέας), στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού. Με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής της Ηπείρου, υπάρχει δυνατότητα διαφοροποίησης των τοπικών οικονομιών με βάση και τα τοπικά πλεονεκτήματα (Τουρισμός, Πολιτισμός, Πρωτογενής Τομέας).</p>

Π5. Θέση της Περιφέρειας ανά Στόχο Πολιτικής ΕΣΠΑ 2021-2027

Στόχος Πολιτικής 1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού

Έρευνα - Καινοτομία

Ο χαρακτηρισμός που αποδίδεται στην Ήπειρο είναι Moderate Innovator/ Μέτρια Καινοτομία (Regional Innovation Scorecard, 2021), με την επίδοση να έχει αυξηθεί με την πάροδο των ετών. Ως προς το συνολικό δείκτη καινοτομίας σε σύγκριση με το 2011 ανέβηκε 10 θέσεις, καταλαμβάνοντας την 162η θέση μεταξύ των Περιφερειών της ΕΕ (172η το 2011), ενώ υποχώρησε 2 θέσεις σε σχέση με τις Περιφέρειες της χώρας (7η το 2019 και 5η το 2011).

Οι δαπάνες για Ε&Α πλησιάζουν τον εθνικό μο, επίδοση που οφείλεται κυρίως στην Γβάθμια εκπαίδευση (Παν. Ιωαννίνων), η οποία ως προς τις κκ δαπάνες Ε&Α κατέχει την 1η θέση στη χώρα. Ωστόσο, οι δαπάνες Ε&Α στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα είναι αρκετά κάτω από τον εθνικό μο, αν και μετά το 2008 παρατηρείται σημαντική αύξηση του δείκτη στον ιδιωτικό τομέα. Όσον αφορά τις αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά εκ. κατοίκους, η Ήπειρος κατέχει την 9η θέση στη χώρα, η οποία είναι πολύ κάτω από τον εθνικό μο (21%). Επιπλέον, ο δείκτης επιδεινώθηκε κατά την περίοδο της κρίσης (2008-15) παρουσιάζοντας μείωση 5,2%. (ΟΟΣΑ 2020).

Στην Περιφέρεια δραστηριοποιούνται σημαντικοί ερευνητικοί φορείς (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου κλπ.), ωστόσο δεν έχει επιτευχθεί η αναγκαία κρίσιμη μάζα για την περαιτέρω προαγωγή της Ε&Α.

Στα δυνατά σημεία της περιλαμβάνεται η λειτουργία του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ), το οποίο διαμορφώνοντας την περιφερειακή RIS3, έθεσε κατευθύνσεις και στόχους για την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας (Ε&Κ) και δρομολόγησε τη δημιουργία νέων ερευνητικών κέντρων.

Προκλήσεις αποτελούν:

- Περαιτέρω βελτίωση της θέσης της στον τομέα της Ε&Κ, σε σχέση με τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς στόχους.
- Ενίσχυση και στήριξη των υποδομών έρευνας για την προαγωγή της ερευνητικής δραστηριότητας με βάση της ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας.
- Στήριξη των επιχειρήσεων για έρευνα στους τομείς της ΕΣΕΕ (περιφερειακή διάσταση) και εν γένει τη βελτίωση των επιδόσεων τους στην Ε&Κ.

Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Η Ήπειρος επηρεάζεται από τη γενικότερη χαμηλή επίδοση της Χώρας. Με βάση τον Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI), για το 2020 η Ελλάδα κατατάσσεται 27η στο σύνολο της ΕΕ-28. Ο δείκτης Συνδεσιμότητας εμφανίζει την

Ελλάδα πολύ χαμηλά (28η θέση), ενώ στο δείκτη ανθρώπινου κεφαλαίου καταλαμβάνει την 25η θέση. Όσον αφορά την ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις, η Ελλάδα καταλαμβάνει την 24η θέση και υπολείπεται κατά πολύ του μο της ΕΕ. Το 9% των ΜμΕ πραγματοποιούν ηλεκτρονικές πωλήσεις (2019). Σε ότι αφορά τη διάσταση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 27η θέση στην ΕΕ, αρκετά κάτω από τον μο της ΕΕ.

Η εμφάνιση της υγειονομικής κρίσης (Covid-19) ανέδειξε την ανάγκη χρήσης εφαρμογών ΤΠΕ αλλά και παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε πλήθος τομέων (τηλεργασία, τηλεκπαίδευση, τηλεϊατρική, ηλεκτρονικό εμπόριο κλπ.).

Την ΠΠ 2014-2020 χρηματοδοτήθηκαν παρεμβάσεις για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ από ΜμΕ, ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Επίσης, υποστηρίχθηκε και η δημιουργία ηλεκτρονικών υποδομών από την δημόσια διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Σε συμφωνία με την εθνική ψηφιακή στρατηγική, προκλήσεις αποτελούν:

- Ο ψηφιακός μετασχηματισμός σε όλα τα επίπεδα (δημόσια διοίκηση, οικονομία, κοινωνία κλπ).
- Η ανάπτυξη δεξιοτήτων που απαιτούνται από το νέο ψηφιακό περιβάλλον.

Επιχειρηματικότητα

Αναφορικά με τις επιδόσεις της περιφερειακής οικονομίας, το ΑΕΠ της Περιφέρειας το 2016 (ΕΛΣΤΑΤ) ανήλθε σε 3,96 δις € (10η στην κατάταξη μεταξύ των άλλων Περιφερειών) καταγράφοντας πτωτική τάση από το 2008 και έπειτα. Σε ότι αφορά την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της Περιφέρειας, το 2016 (ΕΛΣΤΑΤ) ανήλθε σε 3,45 δις €, συνεισφέροντας κατά 2,2% στην ΑΠΑ της χώρας και ακολουθώντας πτωτική τάση από το 2008 και έπειτα.

Τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην ΑΠΑ έχει ο τριτογενής τομέας (74,76%), ακολουθεί ο δευτερογενής (16,84%) και τέλος ο πρωτογενής (8,42%). Σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ¹⁹, το 2016 δραστηριοποιήθηκαν 45.596 επιχειρήσεις με συνολικό κύκλο εργασιών 4.175εκ.€ και 102.141 απασχολούμενους. Από τη διαμόρφωση της περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ως τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας αναδείχθηκαν η Αγροδιατροφή, οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Νεανικής Επιχειρηματικότητας, η Βιομηχανία της Εμπειρίας (Τουρισμός και Ψηφιακές Εφαρμογές) και η Υγεία και Ευεξία. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020, Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020, ΠΑΑ 2014-2020) χρηματοδοτείται πλήθος παρεμβάσεων για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας σε περιφερειακό επίπεδο, όπως ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων για την βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ, για την αύξηση της καινοτομίας των ΜμΕ που δραστηριοποιούνται σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας, καθώς και για την ενίσχυση του εξαγωγικού τους προσανατολισμού, χρηματοδότηση

¹⁹ ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων – Έτος 2016, Πίνακας 5: Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλος εργασιών και απασχολούμενοι ανά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και Περιφέρεια

δράσεων για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται σε εμπορικές περιοχές κλπ. Επίσης, χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις για τη βελτίωση των προσόντων και δεξιοτήτων των εργαζομένων λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που επιφέρει το νέο μοντέλο ανάπτυξης της χώρας.

Στόχος Πολιτικής 2: Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Φυσικό Περιβάλλον

Η Ήπειρος διαθέτει έναν αρκετά σημαντικό αριθμό περιβαλλοντικά ευαίσθητων και προστατευόμενων περιοχών με υψηλή οικολογική και αισθητική αξία (συνολικά καταγράφονται 27 περιοχές²⁰ ενταγμένες στον Αναθεωρημένο Εθνικό Κατάλογο του δικτύου Natura 2000 με συνολική έκταση 502.423,27 ha, ποσοστό περίπου 55% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας), ένα εκτεταμένο σύστημα λιμνοθαλασσών στον Αμβρακικό κόλπο, υγροτόπους διεθνούς σημασίας Ramsar (αφορά το σύμπλεγμα υγροτόπων του Αμβρακικού κόλπου), μια μεγάλη φυσική λίμνη (Παμβώτιδα) καθώς και μικρότερες (φυσικές και τεχνητές) λίμνες, πλήθος περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, αισθητικά δάση, διατηρητέα μνημεία της φύσης καθώς και ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία²¹. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτούνται σημαντικές παρεμβάσεις τόσο για την προστασία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας για την Περιφέρεια, όσο και για την ανάδειξη και αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής της κληρονομιάς (πχ. έργα αποκατάστασης ή/και ανάδειξης τοπίων ή/και μνημείων που έχουν ιδιαίτερη φυσική ή πολιτιστική αξία κλπ.). Επισημαίνεται ωστόσο ότι σε ό,τι αφορά τις προστατευόμενες περιοχές της Περιφέρειας, είναι επιτακτική η ανάγκη ολοκλήρωσης του θεσμικού πλαισίου προστασίας των εν λόγω περιοχών, με την κατάρτιση και έγκριση των σχεδίων διαχείρισης, την ενίσχυση των φορέων διαχείρισης και την εφαρμογή δράσεων και έργων συμβατών με τα θεσμοθετημένα σχέδια διαχείρισης.

Απόβλητα

²⁰ ΦΕΚ 4432/τΒ/15-12-2017 «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000»

²¹ Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020

Στον τομέα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων²², λειτουργούν όλοι οι ΧΥΤΑ που προβλέπονταν στην τελευταία αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ, όπως επίσης έχει αποκατασταθεί το σύνολο των προβλεπόμενων ΧΑΔΑ. Σε ότι αφορά το δίκτυο των ΣΜΑ, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτούνται 8 Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, ενώ σε εκκρεμότητα βρίσκεται η κατασκευή 3 ακόμα ΣΜΑ, προκειμένου να ολοκληρωθεί ο περιφερειακός σχεδιασμός.

Σε ότι αφορά τα Αστικά Απόβλητα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτείται η επέκταση του ΧΥΤ 3ης Διαχειριστικής Ενότητας Περιφέρειας Ηπείρου (ο οποίος θα λειτουργεί ως ΧΥΤΥ), καθώς και η δημιουργία Μονάδας Επεξεργασίας Αστικών Στερεών Αποβλήτων (Α.Σ.Α) που θα εξυπηρετεί το σύνολο των ΟΤΑ της Περιφέρειας Ηπείρου. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της ίδιας Μονάδας περιλαμβάνεται και μια Μονάδα παραγωγής κομπόστ η οποία εξυπηρετεί την ΠΕ Ιωαννίνων. Επίσης, μια Μονάδα κομποστοποίησης προβλέπεται να κατασκευαστεί στην ΠΕ Άρτα μέσω της χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα εδαφικής συνεργασίας «Ελλάδα-Αλβανία 2014-2020», ενώ για τις ΠΕ Ηγουμενίτσας και ΠΕ Πρέβεζας προβλέπεται να κατασκευαστούν αντίστοιχες Μονάδες κομποστοποίησης μέσω χρηματοδότησης από το ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 2014-2020», ολοκληρώνοντας έτσι το δίκτυο συλλογής βιοαποβλήτων σύμφωνα με τον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ.

Σε ότι αφορά τη δημιουργία Πράσινων Σημείων, υπάρχει η δυνατότητα μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 δημιουργίας Πράσινου Σημείου και στους 18 Δήμους της Περιφέρειας. Στην παρούσα φάση, έχει ολοκληρωθεί σημαντικός αριθμός οριστικών μελετών (περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και τα τέσσερα μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας²³) και αναμένεται η χρηματοδότηση της κατασκευής τους από ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Αναφορικά με τα Κέντρα Διαλογής Ανακύκλωσης Υλικών (ΚΔΑΥ), στην Περιφέρεια λειτουργεί ένα ιδιωτικό ΚΔΑΥ στη Βιομηχανική Περιοχή Ιωαννίνων, ωστόσο σύμφωνα με τον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ προβλέπεται η συμμετοχή όλων των Δήμων της Περιφέρειας σε σύστημα διαλογής στην πηγή αποβλήτων συσκευασιών (δημιουργία ΣΜΑΥ²⁴/ΚΔΑΥ). Επιπρόσθετα, στην Περιφέρεια λειτουργεί μια ιδιωτική Μονάδα Ανακύκλωσης Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), ωστόσο στον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ προβλέπεται η δημιουργία ικανού αριθμού Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας ΑΕΚΚ που θα καλύπτουν το σύνολο των αναγκών των τεσσάρων ΠΕ της Περιφέρειας.

Σε ότι αφορά τη διαχείριση υγρών αποβλήτων²⁵, στην Περιφέρεια έχουν χαρακτηριστεί δεκαοκτώ (18) οικισμοί ως Γ' Προτεραιότητας²⁶. Από αυτούς οι 9 έχουν συμμορφωθεί πλήρως με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ, ενώ οι υπόλοιποι (πλην ενός) έχουν ενταχθεί σε

²² Αναθεώρηση του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Ηπείρου, Ιούλιος 2016

²³ Πρόκειται για τους Δήμους Ιωαννιτών, Αρταίων, Ηγουμενίτσας, Πρέβεζας.

²⁴ Σταθμός Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων Υλικών

²⁵ Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Λυμάτων Οικισμών Γ' Προτεραιότητας, Περιφέρεια Ηπείρου (Μάρτιος 2019)

²⁶ Αρχικά ήταν 17 οι οικισμοί Γ' προτεραιότητας, ωστόσο με βάση την αναθεωρημένη μεθοδολογία προσδιορισμού οικισμών Γ' προτεραιότητας προστίθεται επιπλέον ένας (1) νέος οικισμός (Κωστακιοί), οπότε πλέον ανέρχονται σε 18.

ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 για το σκοπό αυτό. Υπολείπεται η συμμόρφωση ενός οικισμού Γ' προτεραιότητας (Καναλάκι), που προγραμματίζεται να καλυφθεί από πόρους του ΕΠ ΥΜΠΕΠΕΡΑ 2014-2020. Συνοπτικά αναφέρεται ότι στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτούνται έργα για τη διαχείριση λυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των οικισμών Γ' προτεραιότητας που απαιτούνται σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ, καθώς και έργα σε υποδομές επεξεργασίας ΕΕΛ οικισμών Β' προτεραιότητας που συγχρηματοδοτήθηκαν κατά την ΠΠ (προγραμματική περίοδο) 2007-2013.

Προκλήσεις αποτελούν:

- Ολοκλήρωση των περιβαλλοντικών υποδομών για τη διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με τον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ Ηπείρου.
- Ολοκλήρωση των υποδομών διαχείρισης των αστικών υγρών αποβλήτων ευαίσθητων οικοσυστημάτων.
- Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων εκτάσεων που γειτνιάζουν με περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές/οικοσυστήματα.

Υδατα

Σε σχέση με τους υδατικούς πόρους, σύμφωνα με την 1η αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (GR05)²⁷ προσδιορίζονται 133 επιφανειακά και υπόγεια υδατικά συστήματα (ΥΣ), εκ των οποίων 106 είναι επιφανειακά (ποτάμια, λιμναία, μεταβατικά, παράκτια) και 27 υπόγεια. Σημειώνεται, ότι 113 ΥΣ συνδέονται με προστατευόμενες περιοχές. Σε ότι αφορά την κατάσταση των επιφανειακών ΥΣ χαρακτηρίζεται σε μεγάλο ποσοστό ως καλή, όπως επίσης καλή χαρακτηρίζεται η ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υπόγειων ΥΣ. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (Δράσεις για την εφαρμογή της Οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης, Σχεδίων Ασφάλειας Νερού και οριοθέτησης ζωνών προστασίας σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού κα).

Προκλήσεις αποτελούν:

- Βελτίωση και προστασία των υδατικών της συστημάτων, βάσει των προτεραιοτήτων του Διαχειριστικού Σχεδίου Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου.
- Περαιτέρω εκσυγχρονισμός των δικτύων ύδρευσης, ο έλεγχος των διαρροών και η εξοικονόμηση νερού.

Φυσικοί κίνδυνοι - Κλιματική Αλλαγή

Σε ότι αφορά τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η Περιφέρεια δίνει έμφαση στην πρόληψη αλλά και τη διαχείριση των κινδύνων. Στα πλαίσια του προγραμματισμού για την προσαρμογή βρίσκεται υπό εκπόνηση το Περιφερειακό Σχέδιο για την

²⁷ Το Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου έχει έκταση 10.026 τ.χλμ., από τα οποία τα 641 τ.χλμ. ανήκουν στην Κέρκυρα. Οι λεκάνες απορροής ποταμών (ΛΑΠ) του διαμερίσματος είναι του Αώου, του Καλαμά, του Αχέροντος, του Αράχθου, της Κέρκυρας – Παζών και του Λούρου. Επίσης, είναι από τα πιο ορεινά διαμερίσματα της χώρας, δεδομένου ότι οι ορεινές περιοχές του είναι το 70% της συνολικής έκτασης, ενώ οι πεδινές μόνο το 15%.

Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) σύμφωνα με την εγκεκριμένη Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ). Σε εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για τις πλημμύρες έχει εκπονηθεί από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υ.Π.Ε.Ν η Προκαταρκτική Αξιολόγηση Κινδύνων Πλημμύρας, όπου για το Υδατικό Διαμέρισμα της Ηπείρου έχουν καθορισθεί 8 Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας και για τις οποίες έχουν εγκριθεί τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας. Στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020 χρηματοδοτούνται έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, κατασκευής/ βελτίωσης και επέκτασης δικτύων αποχέτευσης όμβριων υδάτων, ανάπτυξης συστημάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εξέλιξης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, πρόληψης και αντιμετώπισης κινδύνων από κατολισθητικά φαινόμενα, ενίσχυσης των δομών πολιτικής προστασίας και των δομών καταπολέμησης των δασικών πυρκαγιών κλπ..\ Προκλήσεις αποτελούν:

- Περαιτέρω θωράκιση από τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής με βάση το ΠεΣΠΚΑ.
- Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων για φυσικούς κινδύνους μη σχετιζόμενους με το κλίμα.

Παραγωγή Ενέργειας

Σε ότι αφορά το ενεργειακό απόθεμα της Περιφέρειας, η Ήπειρος διαθέτει πέντε υδροηλεκτρικούς σταθμούς (στις ΠΕ Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας)²⁸ καθώς και ιδιωτικούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς (ενδεικτικά αναφέρονται τρεις στο Μέτσοβο, δύο στην Παλιουρή και ένας στην Ηγουμενίτσα). Η Περιφέρεια γεωμορφολογικά έχει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες παραγωγής²⁹ ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές όπως υδροηλεκτρική (αφορά μικρά υδροηλεκτρικά έργα), αιολική, ενέργεια από βιομάζα/ βιοαέριο, ηλιακή, γεωθερμική. Επίσης, η προοπτική εξόρυξης υδρογονανθράκων τόσο στο χερσαίο χώρο της Ηπείρου, όσο και στο θαλάσσιο χώρο του Βόρειου Ιονίου, καθώς και η ενδεχόμενη έλευση του Φυσικού Αερίου στην Ήπειρο, δημιουργεί νέες αναπτυξιακές δυνατότητες σε ότι αφορά το ενεργειακό τοπίο στην Περιφέρεια.

Σε ό,τι αφορά το ενεργειακό τοπίο λαμβάνοντας υπόψη την «Πράσινη Συμφωνία» (Green Deal) και το ΕΣΕΚ, προτεραιότητα αποτελεί η προώθηση των ΑΠΕ και η αναβάθμιση των ενεργειακών δικτύων.

Βιώσιμη Ενέργεια

Την ΠΠ 14-20 μέσα από τα Σχέδια Δράσης Βιώσιμης Ενέργειας (ΣΔΒΕ), στηρίχθηκαν παρεμβάσεις στις αστικές περιοχές για τη μετάβαση στη βιώσιμη ενέργεια & τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προκαλούν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα του CO₂.

²⁸ Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020

²⁹ Αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 286/τ.Α.Α.Π/28-11-2018)

Κτιριακό απόθεμα – Ενεργειακή απόδοση

Αναφορικά με το κτιριακό απόθεμα της Περιφέρειας (δημόσια/ ιδιωτικά κτίρια και κτίρια κατοικιών), οι δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες λόγω του ορεινού χαρακτήρα της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με την παλαιότητα των κτιρίων και συστημάτων αυτών, δημιουργούν αυξημένες ανάγκες για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης. Σύμφωνα με την Απογραφή Κτιρίων 2011 (Μάιος 2015) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, στην Περιφέρεια Ηπείρου καταγράφονται 166.715 κτίρια αποκλειστικής χρήσης και 126.302 κατοικίες, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των κτιρίων (άνω του 50%) κατασκευάστηκε πριν το 1980, που σημαίνει ότι πρόκειται για κτίρια που είναι θερμικά απροστάτευτα³⁰. Τα τελευταία έτη με τη στήριξη της Ένωσης, έχουν αναληφθεί σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων στο σύνολο των Περιφερειών της Χώρας. Συνοπτικά αναφέρεται, η ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών³¹ μέσω του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» καθώς και η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω δυο προγραμμάτων «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΣΠΑ 2007-2013. Επιπρόσθετα, και στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων/ δημοτικών κτιρίων και χρήση ΑΠΕ, καθώς και του οικιακού τομέα (Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II»).

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 στηρίζονται παρεμβάσεις στις αστικές περιοχές στο πλαίσιο Σχεδίων Δράσης Βιώσιμης Ενέργειας (ΣΔΒΕ)³² για τη μετάβαση στη βιώσιμη ενέργεια και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προκαλούν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂).

Προκλήσεις αποτελούν:

- Περαιτέρω ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος, η οποία σε σχέση με το μικροκλίμα της Περιφέρειας κρίνεται απαραίτητη.
- Ενεργειακή αναβάθμιση και δημιουργική επανάχρηση δημόσιας/δημοτικής ακίνητης περιουσίας.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι παρεμβάσεις σε επίπεδο Περιφέρειας για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων/ κατοικιών, καθώς και τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο χώρας στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

³⁰ Εθνικό Σχέδιο αύξησης του αριθμού των κτιρίων με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας, 2017

³¹ Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, Ιανουάριος 2019

³² Αφορούν τα τέσσερα κύρια αστικά κέντρα της Ηπείρου (Δήμος Ιωαννιτών, Δήμος Αρταίων, Δήμος Ηγουμενίτσας, Δήμος Πρέβεζας)

Στόχος Πολιτικής 3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ

Οδικές Υποδομές

Από την Περιφέρεια Ηπείρου διέρχονται δύο εκ των σημαντικότερων αξόνων του βασικού (core) δικτύου ΔΕΔ-Μ της χώρας - η Εγνατία οδός και η Ιόνια οδός (Δυτικός Άξονας). Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τον σημαντικό ρόλο του λιμένα Ηγουμενίτσας, διαμορφώνονται νέες αναπτυξιακές προοπτικές για την Ήπειρο. Κατά τη διάρκεια των διαδοχικών προγραμματικών περιόδων έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά έργα βελτίωσης/ανάπτυξης του οδικού δικτύου της Περιφέρειας, ωστόσο δεν έχει ολοκληρωθεί το σύνολο των απαραίτητων διαπεριφερειακής σημασίας οδικών συνδέσεων προκειμένου η Ήπειρος να μπορέσει να αξιοποιήσει τις αναπτυξιακές δυνατότητες που παρουσιάζονται. Σημειώνεται ότι το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης³³ προβλέπει την πύκνωση του μεταφορικού δικτύου εθνικής κλίμακας μέσα από την ολοκλήρωση μεταφορικών υποδομών, πολλές από τις οποίες είτε περιλαμβάνουν το γεωγραφικό χώρο της Ηπείρου (λιμένας Ηγουμενίτσας, Δυτικός Άξονας, άξονας Ιωάννινα - Κακκαβιά, σύνδεση Πρέβεζας - Ηγουμενίτσας – Αλβανία, αναβάθμιση οδικής σύνδεσης Άρτας - Τρικάλων, σιδηροδρομική σύνδεση Ηγουμενίτσα - Ιωάννινα – Καλαμπάκα, σιδηροδρομική σύνδεση Ιωάννινα - Αντίρριο), είτε παρ' ότι στο σύνολό τους ανήκουν σε άλλες περιφέρειες, επηρεάζουν άμεσα την προσβασιμότητα και τη γενικότερη αναπτυξιακή ταυτότητα της Ηπείρου (όπως ο άξονας Ε65).

Επίσης, κρίνεται αναγκαίο να ολοκληρωθούν και οι οδικές υποδομές που διασφαλίζουν την απρόσκοπτη ενδοπεριφερειακή κινητικότητα και τη σύνδεση των περιοχών της Ηπείρου με αστικά, εμπορικά και οικονομικά κέντρα.

Επιπρόσθετα η Περιφέρεια δίνει έμφαση στη βελτίωση της οδικής ασφάλειας για τη μείωση της επικινδυνότητας του οδικού δικτύου (μάλιστα έχει θέσει και συγκεκριμένο στόχο για το 2023 σε ότι αφορά τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων με σωματικές βλάβες). Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτούνται στην Περιφέρεια έργα οδικών μεταφορών στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων, έργα σύνδεσης με το οδικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ, καθώς και έργα για την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας και τη μείωση των ατυχημάτων (τα οποία είναι σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική οδικής ασφάλειας και με το Περιφερειακό Στρατηγικό Σχέδιο για την οδική ασφάλεια).

Τέλος, σε ότι αφορά τις οδικές υποδομές, επισημαίνεται ότι η έλλειψη μιας ολοκληρωμένης ψηφιακής βάσης δεδομένων οδικού δικτύου τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, δεν επιτρέπει να υπάρχει μια ολοκληρωμένη άποψη για την κατάσταση του οδικού δικτύου, του κυκλοφοριακού του φόρτου και της δομικής του κατάστασης.

³³ Αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 286/τ.Α.Α.Π/28-11-2018)

Λιμενικές Υποδομές

Αναφορικά με τις λιμενικές υποδομές, τα σημαντικότερα λιμάνια της Περιφέρειας είναι της Ηγουμενίτσας και της Πρέβεζας.

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας κατατάσσεται στους Λιμένες Διεθνούς Ενδιαφέροντος³⁴ δεδομένου ότι αποτελεί σημαντική πύλη εισόδου της χώρας, σε συνδυασμό με τον θαλάσσιο διάδρομο της Αδριατικής. Έχει αξιόλογη επιβατική και διερχόμενη εμπορευματική κίνηση και έχει βελτιωθεί η προσπελασιμότητά του με την Εγνατία Οδό. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα (2017) μετά τον Πειραιά, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας κατέχει τη 2η θέση σε ροή επιβατών με 2,7 εκ. επιβάτες³⁵. Σημειώνεται ότι εντός του 2019 ολοκληρώνεται η Β' φάση κατασκευής του νέου λιμένα Ηγουμενίτσας και εκκρεμεί η υλοποίηση της Γ' φάσης για την ολοκλήρωση του έργου. Ωστόσο, για την εξυπηρέτηση του ρόλου του λιμένα ως διεθνής θαλάσσια πύλη απαιτείται να ολοκληρωθούν οι υποδομές εθνικής κλίμακας³⁶ (σιδηροδρομική σύνδεση, Δυτικός Άξονας, Ε65, αναβάθμιση αεροδρομίου Ιωαννίνων). Επιπρόσθετα, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας αποτελεί με βάση τη θέση του στο ένα άκρο της Εγνατίας οδού και με βάση τις λιμενικές υποδομές του (υφιστάμενες και προγραμματιζόμενες) εκτός από πύλη εισόδου και έναν εν δυνάμει πόλο διαμετακόμισης. Σημειώνεται ότι με βάση τον εθνικό σχεδιασμό προβλέπεται στην Ηγουμενίτσα η ανάπτυξη ενός Εμπορευματικού Κέντρου³⁷ το οποίο περιλαμβάνεται στο εθνικό βασικό δίκτυο Εμπορευματικών Κέντρων, στο πλαίσιο της βελτίωσης της αποδοτικότητας του τομέα της εφοδιαστικής αλυσίδας. Ωστόσο εν λόγω λιμένας³⁸ έχει δυνατότητες να αξιοποιηθεί όχι μόνο ως εμπορικός κόμβος αλλά και ως λιμένας υποστήριξης και άλλων δραστηριοτήτων (κρουαζιέρα, κ.λπ.). Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι προβλέπεται η επέκταση προβλήτας του Λιμανιού για εγκατάσταση LNG (υγροποιημένο φυσικό αέριο). Εντός του 2019 υπεγράφη η σύμβαση για τη διενέργεια γεωτεχνικής έρευνας και αξιολόγησης σε θαλάσσιο χώρο αρμοδιότητας του Οργανισμού Λιμένος Ηγουμενίτσας (η οποία χρηματοδοτείται από ίδιους πόρους του Οργανισμού και από το έργο POSEIDON MED II του προγράμματος CEF).

Σε ότι αφορά το λιμάνι της Πρέβεζας³⁹ είναι εμπορικού χαρακτήρα, αλλά φιλοξενεί και σημαντικό αριθμό τουριστικών σκαφών. Μετά την ζεύξη του Ακτίου το λιμάνι χρησιμοποιείται και ως μαρίνα που εξυπηρετεί τουριστικούς σκοπούς. Γενικά, σε ότι αφορά υποδομές ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής αναφέρεται ότι κατά μήκος των ακτών της Ηπείρου στο Ιόνιο – και παρά την τουριστική δραστηριότητα – δεν υπάρχουν σχετικές υποδομές.

Αεροπορική Υποδομή

³⁴ Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ), 1η αναθεώρηση (2019)

³⁵ Όπως παραπάνω

³⁶ Αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 286/τ.Α.Α.Π/28-11-2018)

³⁷ Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών της Ελλάδας, Τελική Έκθεση, Ιούνιος 2019

³⁸ Αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 286/τ.Α.Α.Π/28-11-2018)

³⁹ Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020

Σε ότι αφορά την αεροπορική υποδομή⁴⁰, η Περιφέρεια εξυπηρετείται από τα αεροδρόμια Ιωαννίνων και Ακτίου. Το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων, λόγω ανεπάρκειας υποδομών εξυπηρετεί κυρίως πτήσεις εσωτερικού (τα τελευταία έτη πραγματοποιούνται και πτήσεις charter του εξωτερικού κυρίως τους θερινούς μήνες), ενώ αυτό του Ακτίου, παρότι αναβαθμίστηκε με την υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου-Πρέβεζας, εξυπηρετεί περιορισμένο αριθμό πολιτικών πτήσεων (κυρίως κατά τους θερινούς μήνες). Ωστόσο, δεδομένου ότι το εν λόγω αεροδρόμιο περιλαμβάνεται στη σύμβαση παραχώρησης 14 περιφερειακών αεροδρομίων στη Fraport, αναμένεται η περαιτέρω ανάπτυξη και αναβάθμισή του τα επόμενα έτη. Επίσης, σε ότι αφορά το αεροδρόμιο Ιωαννίνων συμπεριλαμβάνεται στα υπόλοιπα 23 περιφερειακά αεροδρόμια τα οποία πρόκειται να αξιοποιηθούν μέσω ΣΔΙΤ ή σύμβαση παραχώρησης, οπότε δημιουργούνται νέες αναπτυξιακές δυνατότητες και για τον εν λόγω αερολιμένα της Περιφέρειας. Επισημαίνεται, ότι το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων αντιμετωπίζεται ως μια εν δυνάμει διεθνή πύλη της Ηπείρου⁴¹ σε σχέση με τις ανάγκες τόσο της τουριστικής όσο και της εμπορευματικής κίνησης.

Επίσης, σε ότι αφορά τις αεροπορικές μεταφορές, εντός του 2019 αναμένεται η λειτουργία του πρώτου δικτύου υδατοδρομίων της χώρας, μετά την ψήφιση του Νόμου 4568/2018 (ΦΕΚ 178/Α/11-10-2018) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Ήδη στην περιοχή του βορείου Ιονίου, με επίκεντρο την Κέρκυρα διαμορφώνονται οι συνθήκες για επαναλειτουργία υδατοδρομίων, καθώς και για σύνδεση με τα νησιά του Ιονίου, την Πάτρα και την Ήπειρο. Ως εκ τούτου θα πρέπει να αξιοποιηθεί από την Περιφέρεια η δυνατότητα σύνδεσης όχι μόνο για την τουριστική κίνηση, αλλά και για άλλες υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις⁴².

Σιδηροδρομική υποδομή

Σε ότι αφορά τις σιδηροδρομικές μεταφορές παρατηρείται πλήρης ανυπαρξία σιδηροδρομικής υποδομής στην Περιφέρεια, γεγονός που δεν ευνοεί την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου και ανταγωνιστικού δικτύου πολυτροπικών μεταφορών.

Αστική κινητικότητα

Την ΠΠ 2014 – 2020 εκπονήθηκαν Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) στα τέσσερα αστικά κέντρα και υλοποιήθηκαν δράσεις σύμφωνα με αυτά. Προτεραιότητα αποτελεί η στήριξη της αστικής κινητικότητας με βάση τα ΣΒΑΚ.

Υποδομές συστημάτων μεταφοράς ενέργειας

Η Περιφέρεια Ηπείρου είναι μια από τις Περιφέρειες της Ελλάδας στις οποίες σήμερα δεν υπάρχει δίκτυο διανομής φυσικού αερίου. Σύμφωνα με την Στρατηγική Ανάπτυξης της ΔΕΔΑ η Ήπειρος εντάσσεται στην Γ φάση ανάπτυξης δικτύων διανομής. Με την 1318/2018 (ΦΕΚ 5905/τΒ/31-12-2018) απόφαση η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) χορήγησε άδεια διανομής φυσικού αερίου στην ΔΕΔΑ και ενέκρινε το αρχικό πρόγραμμα ανάπτυξης 2018-2022 του δικτύου διανομής στις πόλεις Ιωάννινα, Άρτα, Πρέβεζα και Ηγουμενίτσα.

⁴⁰ Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ), 1η αναθεώρηση (2019)

⁴¹ Αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 286/τ.Α.Α.Π/28-11-2018)

⁴² Όπως παραπάνω

Η ΔΕΔΔΗΕ εκπόνησε το Σχέδιο Ανάπτυξης Δικτύου 2019 – 2023 ώστε να βελτιστοποιηθεί η αξιοπιστία τροφοδότησης και να δοθεί η δυνατότητα σύνδεσης περαιτέρω δυναμικού ΑΠΕ κυρίως στα σημεία του δικτύου όπου υπό τα τρέχοντα δεδομένα έχει εξαντληθεί.

Ψηφιακή συνδεσιμότητα

Ο μετασχηματισμός των υποδομών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και η αύξηση της συνδεσιμότητας για την Περιφέρεια Ηπείρου εντάσσεται σε μια συνολική εθνική στρατηγική παρέμβαση για την προώθηση της ευρυζωνικότητας που τα επόμενα χρόνια θα αλλάξει σημαντικά προς το καλύτερο την θέση τόσο της Περιφέρειας Ηπείρου όσο και την θέση της χώρας στην διεθνή κατάταξη (βάσει των δεικτών Digital Economy & Society Index - DESI) και θα ενισχύσει εμπράκτως την έξυπνη ανάπτυξη της οικονομίας και την μετάβαση της στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Κρίσιμης σημασίας από αυτή την άποψη είναι η ορθή στόχευση περιοχών που θα αναπτυχθούν οι υποδομές και η έγκαιρη αξιοποίηση από τις επιχειρήσεις και τους πολίτες της Περιφέρειας Ηπείρου του αναπτυσσόμενου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών με υπερυψηλές ταχύτητες (άνω του 1GB), όπως αυτή θα επιτευχθεί μέσω της υλοποίησης του μεγάλου έργου εθνικής εμβέλειας Ultrafast Broadband, που αφορά στην εφαρμογή του Εθνικού Ευρυζωνικού Σχεδίου Επόμενης Γενιάς (NGA Plan).

Στόχος Πολιτικής 4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη – Εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Αγορά Εργασίας

Σε ότι αφορά την αγορά εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου, το ποσοστό των οικονομικά ενεργών πολιτών⁴³ ηλικίας 15-74 ετών ανέρχεται σε 55,9%, κάτω του εθνικού μέσου όρου (59,4%), καθώς και του αντίστοιχου ευρωπαϊκού (EU-28, 64,8%). Συγκριτικά με τις άλλες Περιφέρειες της χώρας, η Ήπειρος βρίσκεται στην τελευταία θέση.

Σε ότι αφορά το ποσοστό απασχόλησης⁴⁴ για το 2018 ανέρχεται σε 44,7% στην ηλικιακή ομάδα 15–74 ετών, με αυξητική τάση την τελευταία πενταετία, ωστόσο είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο (47,9 %) και σε επίπεδο EU-28 (60,4%). Συγκριτικά με τις άλλες Περιφέρειες, βρίσκεται στην 11η θέση.

Σε ότι αφορά την ανεργία⁴⁵, διαπιστώνεται πτωτική τάση τα τελευταία πέντε έτη (20,1% το 2018 έναντι 26,8% το 2014 στις ηλικίες 15-74), ωστόσο η Ήπειρος το 2018 έχει επίδοση δυσμενέστερη από τον αντίστοιχο μέσο όρο τόσο σε εθνικό επίπεδο (19,3%), όσο και σε επίπεδο EU-28 (6,9%).

⁴³ EUROSTAT, Economic activity rates by sex, age and NUTS 2 regions (%)

⁴⁴ EUROSTAT, Employment rates by sex, age and NUTS 2 regions (%)

⁴⁵ EUROSTAT, Unemployment by sex, age and NUTS 2 regions

Σε ότι αφορά τη μακροχρόνια ανεργία⁴⁶, διαμορφώνεται στο 15,5% (2018) σε σχέση με τον ενεργό πληθυσμό, ακολουθεί πτωτική τάση συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη (το 2014 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 20,3%), ωστόσο είναι δυσμενέστερη από αυτή που καταγράφεται τόσο σε εθνικό επίπεδο (13,6%, 2018), όσο και σε επίπεδο EU-28 (3%, 2018).

Αναφορικά με την ανεργία των νέων⁴⁷, στην ηλικιακή ομάδα 15-24 ετών ανέρχεται σε 45,8% το 2018, ακολουθεί πτωτική τάση συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη (το 2014 ήταν 69,8%), ωστόσο παραμένει δυσμενέστερη σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο (39,9%) όπως και τον ευρωπαϊκό (15,2%). Σε ότι αφορά τη διερευνημένη ηλικιακή ομάδα των νέων 15-29 ετών, το 2018 η ανεργία ανήλθε σε 37,9%, ποσοστό που είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο σε επίπεδο χώρας (32,3%) και σε επίπεδο EU-28 (12%).

Αναφέρεται επίσης ότι στην Ήπειρο το 2018 οι νέοι εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (NEETS)⁴⁸ ανέρχονταν στο 18,2% του πληθυσμού ηλικίας 15-24 ετών, τιμή η οποία υπερβαίνει τον μέσο όρο σε επίπεδο χώρας (14,1%), και σε επίπεδο ΕΕ-28 (10,5%), ενώ από το 2016 και έπειτα ο δείκτης στην Περιφέρεια παρουσιάζει αυξητική τάση (το 2016 ήταν 9,8%).

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτείται πλήθος παρεμβάσεων για την προώθηση στην απασχόληση επιμέρους ομάδων του ενεργού πληθυσμού, όπως επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων (μεταξύ άλλων και των ηλικιακά νέων αλλά και ενίσχυση ανέργων ηλικίας 30-49 ετών), ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενίσχυση και προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας κλπ. Επίσης, σημαντική είναι η συμβολή των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στη διατήρηση της απασχόλησης καθώς και στην εύρεση εργασίας εκ μέρους των γυναικών.

Τέλος, σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020 διαμορφώθηκε μελέτη για τη διάγνωση των αναγκών της περιφερειακής αγοράς εργασίας, στόχος της οποίας ήταν η καταγραφή των αναγκών της περιφερειακής αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα προκειμένου να είναι δυνατόν να ενεργοποιηθούν οι κατάλληλες δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2014-2020.

Κοινωνική Ένταξη, Δημογραφικές προκλήσεις

Στον κοινωνικό τομέα, η Ήπειρος αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα. Το 7,8% του πληθυσμού της δεν έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και ο πληθυσμός που κινδυνεύει από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό είναι 31,3%. Η δημογραφική κατάσταση χαρακτηρίζεται σημαντικά δυσμενέστερη από αυτή της χώρας. Η Ήπειρος αντιμετωπίζει πρόβλημα πληθυσμιακής γήρανσης (έχει το υψηλότερο ποσοστό σε επίπεδο χώρας), ο δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (2019) είναι υψηλότερος από αυτόν της χώρας, ενώ ο πληθυσμός που ζει σε πόλεις είναι χαμηλός (50,2%) και κάτω από τον εθνικό μ.ο (66%) (ΟΟΣΑ).

⁴⁶ EUROSTAT, Long-term unemployment (12 months and more) by NUTS 2 regions

⁴⁷ EUROSTAT, Youth unemployment rate by sex, age and NUTS 2 regions

⁴⁸ EUROSTAT, Young people neither in employment nor in education and training by sex and NUTS 2 regions (NEET rates)

Η επίδοσή της με βάση τους δείκτες ευημερίας του ΟΟΣΑ (2019γ) σε σύγκριση με 402 Περιφέρειες, καταδεικνύει επίσης ότι υπάρχει σημαντικό κενό που πρέπει να καλυφθεί ως προς την αντιμετώπιση της φτώχειας και την πρόσβαση του πληθυσμού στην εκπαίδευση και την απασχόληση. Σε σύγκριση με τις άλλες Περιφέρειες του ΟΟΣΑ, η Ήπειρος έχει πολύ χαμηλές επιδόσεις όσον αφορά το εισόδημα, την εκπαίδευση, την πρόσβαση σε υπηρεσίες και θέσεις εργασίας τη συμμετοχή των πολιτών, την κοινότητα. Τα ανωτέρω επιδεινώνονται υπό το πρίσμα των επιπτώσεων της πανδημίας (Covid19).

Την ΠΠ 2014-2020 διαμορφώθηκε ένα δίκτυ προστασίας για τις ευπαθείς ομάδες το οποίο περιλάμβανε τη λειτουργία κοινωνικών δομών και παρεμβάσεις για τη στήριξη επιμέρους ευάλωτων ομάδων όπως γυναίκες, ΑμεΑ κλπ., το οποίο θα στηριχθεί και ενισχυθεί περαιτέρω στην ΠΠ 2021-2027.

Στην Ήπειρο υπάρχει Στρατηγικός σχεδιασμός για την Κοινωνική Ένταξη μέσω του οποίου στηρίζεται πλήθος παρεμβάσεων για την κοινωνική ένταξη, ενώ λειτουργεί Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης.

Υγεία

Η Ήπειρος κατέχει την 4η θέση στη χώρα σε σχέση με τον αριθμό των νοσοκομειακών κρεβατιών ανά κάτοικο, ενώ κατά την περίοδο κρίσης ο δείκτης παρουσίασε σημαντική μείωση⁴⁹.

Λειτουργούν 5 Νοσοκομεία και 27 Μονάδες Υγείας, που καλύπτουν την υγειονομική περίθαλψη των κατοίκων της. Συνοπτικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με στοιχεία του Υπ. Υγείας, το 2018 οι επισκέψεις εξωτερικών ασθενών σε νοσοκομεία και σε μονάδες υγείας ΠΕΔΥ της Περιφέρειας ανήλθαν σε 1,17εκ. Από τις σημαντικές παρεμβάσεις στον τομέα της υγείας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020 είναι η λειτουργία Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ), η ανάπτυξη δράσεων για την ψυχική υγεία καθώς και για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων, όπως επίσης η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός υποδομών και εξοπλισμού νοσοκομειακών μονάδων, η προμήθεια νέων ασθενοφόρων οχημάτων, καθώς και ειδικών οχημάτων (minibus) για την λειτουργία των ΚΔΗΦ.

Εκπαίδευση - διά βίου μάθηση

Σε ότι αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης, η Περιφέρεια δίνει έμφαση στην κάλυψη των αναγκών και την περαιτέρω βελτίωση των κτιριακών υποδομών καθώς και του εξοπλισμού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης καθώς και στην αρχική επαγγελματική κατάρτισης και δια βίου μάθησης. Ως εκ τούτου στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, χρηματοδοτούνται σχετικές παρεμβάσεις για την αναβάθμιση υποδομών/ εξοπλισμού στην προσχολική, στην α΄ βαθμια, β΄ βαθμια εκπαίδευση και γ΄ βαθμια εκπαίδευσης στην Περιφέρεια, καθώς και υποδομών/ εξοπλισμού στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση και στην εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης χρηματοδοτείται πλήθος παρεμβάσεων για τη υποστήριξη φοιτητών για πρακτική άσκηση, νέων επιστημόνων για απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας καθώς και ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας με έμφαση στους νέους ερευνητές.

⁴⁹ ΟΟΣΑ, 2020

Η συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση είναι χαμηλή, το 2018 το ποσοστό των ατόμων 25-64 ετών που συμμετείχαν στην εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ήπειρο ανήλθε σε 2% και ήταν κάτω του αντίστοιχου ποσοστού τόσο σε επίπεδο χώρας (4,5%), όσο και σε επίπεδο ΕU28 (11,1%).

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός έχει συγκριτικά χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (Αβάθμια και κατώτερη Ββάθμια εκπαίδευση) ο οποίος ανέρχεται στο 23,2% του συνολικού οικονομικά ενεργού πληθυσμού (έναντι 19,3% της χώρας και 17,4% της ΕΕ27).

Προκλήσεις αποτελούν:

- Βελτίωση των συνθηκών ένταξης και παραμονής στην αγορά εργασίας, η μείωση της ανεργίας, η ενίσχυση προσόντων και δεξιοτήτων ανέργων και εργαζομένων.
- Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων.
- Παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας.
- Ανάληψη ειδικών δράσεων για ομάδες του πληθυσμού που είναι πιο ευάλωτες όπως γυναίκες, ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, παιδιά κλπ.
- Προώθηση της διά βίου μάθησης και παρακίνηση του ενήλικου πληθυσμού για συμμετοχή σε σχετικές δράσεις.
- Περαιτέρω αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας, βελτίωση της πρόσβασης όλων των πολιτών σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.
- Αναβάθμιση/ δημιουργία υποδομών κοινωνικής προστασίας, αναψυχής, τουρισμού και πολιτισμού για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το σύνολο των υποδομών κοινωνικής και υγειονομικής πρόνοιας θα καλύπτει ελλείψεις, βασισμένες στην χαρτογράφηση των υποδομών και υπηρεσιών και στην αποτίμηση εξατομικευμένων αναγκών.

Στόχος Πολιτικής 5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

Με βάση το Αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο, το πρότυπο χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας στηρίζεται στην αρχή της ολοκληρωμένης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων και υποδομών με ταυτόχρονη προστασία των στοιχείων που συνθέτουν το περιβάλλον και τοπίο της Ηπείρου. Συνοπτικά αναφέρεται ότι:

- Στον παράκτιο Ιόνιο χώρο προωθείται η ανάπτυξη του οργανωμένου (μαζικού) τουρισμού.
- Η πεδινή και ημιορεινή ενδοχώρα (στα δυτικά του άξονα Άρτα - Ιωάννινα - Κακκαβιά) θα φιλοξενήσει τον κύριο όγκο των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς (γεωργία, κτηνοτροφία, πτηνοτροφία, ποτάμιες ιχθυοκαλλιέργειες) και του δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, λοιπές βιομηχανικές μονάδες), εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ΑΠΕ και δευτερευόντως, ορισμένες ειδικές μορφές τουρισμού.
- Ο ορεινός χώρος της Πίνδου αποτελεί σημαντικό και αναξιοποίητο πόρο για την Περιφέρεια. Η Εγνατία Οδός βελτιώνει τις δυνατότητες πρόσβασης σε σημαντικό τμήμα του. Οι ήπιες τουριστικές δράσεις, η ορεινή γεωργία, η εκτατική κτηνοτροφία, η υλοτομία και οι εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ΑΠΕ, στο βαθμό που δεν αλλοιώνουν το τοπίο και παραμένουν συμβατές με τους κανόνες προστασίας του περιβάλλοντος, αποτελούν δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν στον ορεινό χώρο.
- Τα τέσσερα μεγάλα αστικά κέντρα⁵⁰ εκτός από το βασικό κοινωνικό εξοπλισμό και τις εξυπηρετήσεις που φιλοξενούν, θα πρέπει να αποκτήσουν ταυτότητα διακριτή σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται η ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της Ηπείρου που έχει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής, το οποίο λόγω της απομόνωσής της διατηρήθηκε σχεδόν αδιατάρακτο και στο οποίο περιλαμβάνονται υψηλής ποιότητας οικότουριστικοί φυσικοί πόροι. Επίσης, διατηρούνται σημαντικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της περιοχής (παραδοσιακοί οικισμοί, γεφύρια, κα) και αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι. Οι παραπάνω πόροι αποτελούν σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα της Ηπείρου για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον τομέα του τουρισμού, ενισχύοντας ταυτόχρονα και άλλες δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό.

Στο πλαίσιο αυτό, για την βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών της Ηπείρου κρίνεται αναγκαία η διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής, σύμφωνα και με τον περιφερειακό σχεδιασμό. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να μειωθούν οι κάθε μορφής ενδοπεριφερειακές ανισότητες των αγροτικών και εν γένει απομακρυσμένων περιοχών και να ενισχυθούν οι υποβαθμισμένες (οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά κλπ) αστικές περιοχές. Επισημαίνεται ωστόσο ότι για έναν ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια, στην εκπόνηση των οποίων παρουσιάζονται καθυστερήσεις.

Τέλος, σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 εφαρμόζονται στρατηγικές στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης στην Ήπειρο οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Στρατηγική για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στο Δήμο Ιωαννιτών (Πρωτεύουσα και μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφέρειας).

⁵⁰ Ιωάννινα, Ηγουμενίτσα, Πρέβεζα, Άρτα

- Στρατηγική στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένη Χωρικής Επένδυσης για τη δημιουργία πιλοτικής πολιτιστικής διαδρομής για τα αρχαία θέατρα της Ηπείρου.
- Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ):
  - ο Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ – ΕΚΤ στην περιοχή της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Ιωαννιτών με τίτλο «Τοπικό Πρόγραμμα για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας»
  - ο Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ – ΕΚΤ στην περιοχή υλοποίησης του ΤΑΠΤοΚ-Leader της Ήπειρος ΑΕ με τίτλο «Επιχειρηματικότητα στην περιοχή Leader μέσω ΤΑΠΤοΚ-ΕΚΤ»
  - ο Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ – ΕΚΤ στην περιοχή υλοποίησης του ΤΑΠΤοΚ-Leader της ETANAM ΑΕ ΟΤΑ με τίτλο «Δράσεις ΕΚΤ στις περιοχές ΤΑΠΤοΚ των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας & Θάλασσας.

Π6. Πρακτικά Συναντήσεων πρώτης φάσης Διαβούλευσης

Πρακτικά 1ης Συνάντησης με Περιφέρεια Ηπείρου & ΕΥΔ ΕΠ “Ηπειρος” για Στρατηγική ΟΧΕ

Θέμα:	Συζήτηση επί της Στρατηγικής Ηπείρου ΟΧΕ	Ημερομηνία/Ωρα:	14-09-2023 / 09.00
Είδος Συνάντησης:	Επιτόπια	Τοποθεσία:	Γραφεία Περιφέρειας Ηπείρου, Ιωάννινα
Συντονιστής:		Ημερομηνία Έκδοσης:	19-09-2023

Όνομ/νυμο Συμμετέχοντος	Αρχικά	Παρόν	Οργανισμός / Email
Καχριμάνης Αλέξανδρος	ΑΚ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Παπανικολάου Ευγ.	ΕΠ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Μπαλτογιάννης Νικόλαος	NM	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Τσικνιά Ανδρομάχη	ΑΤ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Τέσια Καλλιόπη	ΚΤ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Σταγκίκας Αριστοτέλης	ΑΣ	☒	ΗΠΕΙΡΟΣ Αναπτυξιακή ΑΕ
Κιτσάκη Γεωργία	ΓΚ	☒	ΗΠΕΙΡΟΣ Αναπτυξιακή ΑΕ
Παπαϊωάννου Λεωνίδα	ΛΠ	☒	PwC

Αρκουμανέας Παναγιώτης	ΠΑ	☒	PwC
Τσαλκαδρά Δάφνη	ΔΤ	☒	PwC
Καντούνα Γαβριέλλα	ΓΚ	☒	PwC

Θέματα Συζήτησης (Ημερήσια Διάταξη)

Στρατηγική ΟΧΕ: περιοχές παρέμβασης, στρατηγικοί στόχοι και προτεινόμενες δράσεις

Συζήτηση

Το πρώτο μέρος της συνάντησης πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του Περιφερειάρχη, παρουσία του ιδίου και ομάδας εργασίας αποτελούμενης από μέλη της ΕΥΔ Ηπείρου, της Περιφέρειας, και της ΗΠΕΙΡΟΣ Αναπτυξιακή ΑΕ.

Συζητήθηκε η πρόοδος των εργασιών του Αναδόχου αναφορικά με τη στρατηγική για την ΟΧΕ, και οι ανάγκες και ιδιαιτερότητες των περιοχών παρέμβασης ενώ ο Περιφερειάρχης έδωσε κατευθύνσεις σε σχέση με τη στρατηγική και τις δράσεις που συστήνεται να συμπεριληφθούν στο σχέδιο.

Κατά το δεύτερο μέρος, η συζήτηση συνεχίστηκε στην αίθουσα συσκέψεων της Περιφέρειας με την ανωτέρω ομάδα εργασίας. Βάση της συζήτησης αποτέλεσε παρουσίαση (επισυνάπτεται στο παρόν) που είχε ετοιμάσει ο Ανάδοχος. Περιεχόμενα της παρουσίασης είναι η σύνοψη της Στρατηγικής, η ανάλυση των προκλήσεων και των πλεονεκτημάτων της περιοχής, οι στρατηγικοί άξονες και οι ειδικοί στόχοι καθώς και ενδεικτικές προτεινόμενες δράσεις. Η ομάδα της Αναθέτουσας Αρχής έδωσε κατευθύνσεις προς τον Ανάδοχο για τη συνέχεια του έργου και πρόσθετες πληροφορίες.

Συμφωνήθηκε βάσει της Σύμβασης πως στις 20 Οκτωβρίου θα παραδοθούν από τον Ανάδοχο τα πρώτα κεφάλαια του τεύχους της Στρατηγικής (1ο παραδοτέο της σύμβασης) στα οποία θα έχουν ληφθεί υπόψη όσα συζητήθηκαν.

Αποφάσεις		
Α/Α Απόφασης	Περιγραφή	Ημ/νία Λήψης Απόφασης
1	<p>Έπειτα από εισήγηση του Περιφερειάρχη, να μελετηθεί η ένταξη στη Στρατηγική, δράσεων που θα στοχεύουν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Στην ανάδειξη μιας ενιαίας λουτρόπολης στη Βόρεια Πίνδο και την προσέλκυση ιαματικού τουρισμού. Ειδικότερες κατευθύνσεις είναι η βελτίωση οδικών συνδέσεων, η αποκατάσταση και ανάδειξη δημοσίων κτιρίων στην ευρύτερη περιοχή Μαστοροχωρίων και η αξιοποίησή τους μέσω παραχώρησης στον ιδιωτικό τομέα.). 2. Στη στήριξη της παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων στη Νότια Πίνδο και στη βελτίωση των διασυνδέσεων και των αποχευτικών υποδομών της περιοχής. 3. Στην ανάδειξη της ιστορικής αξίας της περιοχής του Γράμμου. 4. Στη βελτίωση των συνδέσεων των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου με τα αστικά κέντρα. 5. Για την περιοχή του Σουλίου, και με στόχο την ιστορική ανάδειξή του, προτάθηκε η υιοθέτηση των προτάσεων της σχετικής μελέτης του ΕΜΠ. 	14/09
2	<p>Μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου συμφωνήθηκε να εξεταστεί η σύμπτυξη των αξόνων στρατηγικής . Η Αναθέτουσα Αρχή έδωσε στον Ανάδοχο κατευθύνσεις σχετικά με το ύψος της δημόσιας δαπάνης που θα πρέπει να κατευθυνθεί σε δράσεις της ΟΧΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Συμφωνήθηκε επίσης οι ειδικοί στόχοι της ΟΧΕ που προτάθηκαν από τον Ανάδοχο να παραμείνουν ως έχουν, με μικρές αλλαγές.</p>	14/09
3	<p>Μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου συμφωνήθηκε επίσης οι δράσεις της ΟΧΕ, πέραν των δράσεων ανά (υπο)περιοχή παρέμβασης, να συμπεριλάβουν και κάποιες οριζόντιες δράσεις για το σύνολο των περιοχών. Θα γίνει ακόμα πρόταση προτεραιοποίησης των δράσεων. Τέλος, η Αναθέτουσα Αρχή έδωσε τις παρακάτω κατευθύνσεις για τη σύνταξη της ΟΧΕ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η ΟΧΕ να αποτελέσει συνέχεια της προηγούμενης ΟΧΕ και να αξιοποιηθεί ο φορέας που έχει ήδη δημιουργηθεί. 2. Να τεκμηριωθεί η επιλογή των (υπο)περιοχών παρέμβασης 3. Να γίνει καταγραφή των συναντήσεων που θα πραγματοποιηθούν με τους εμπλεκόμενους φορείς. 	14/09

Ενέργειες					
Α/Α Ενέργειας	Ημ/νία Δημιουργίας	Περιγραφή	Κατάσταση	Προθεσμία	Υπεύθυνος
1	14/09/2023	Από πλευράς Αναθέτουσας Αρχής αναμένεται να σταλούν πληροφορίες αναφορικά με τα προγραμματισμένα/σε εξέλιξη έργα που έχουν εξασφαλίσει χρηματοδότηση από διασυνοριακά προγράμματα, LEADER και άλλες πηγές (πίνακες δράσεων, μελέτες, πχ για χρηματοδότηση έργων	Σε εξέλιξη		NM, ΚΤ

Ενέργειες					
A/A Ενέργειας	Ημ/νία Δημιουργίας	Περιγραφή	Κατάσταση	Προθεσμία	Υπεύθυνος
		σχετικών με ιαματικές πηγές από Interreg, για έργα σήμανσης χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους κ.ά).			
2	14/09/2023	Από πλευράς Αναδόχου, θα προγραμματιστούν και θα ολοκληρωθούν συναντήσεις και με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.	Σε εξέλιξη		

Προτεινόμενα Θέματα Συζήτησης της Επόμενης Συνάντησης	Προτεινόμενη Ημ/νία Επόμενης Συνάντησης:	12-13 Οκτωβρίου 2023
Προσχέδιο Παραδοτέου 1 - Προτεινόμενη Στρατηγική και Δράσεις		

Σχετικά Έγγραφα	Τοποθεσία
<p>Συνημμένα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Παρουσίαση Αναδόχου «Εκπόνηση σχεδίου Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) Περιφέρειας Ηπείρου - Τεχνική Συνάντηση στην Περιφέρεια Ηπείρου» 2. Πρακτικά συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις 14 & 15 Σεπτεμβρίου σε περιοχές παρέμβασης με εμπλεκόμενους φορείς 	

Πρακτικά συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις 14 & 15 Σεπτεμβρίου σε περιοχές παρέμβασης με εμπλεκόμενους φορείς

Σε συνέχεια της συνάντησης που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Περιφέρειας Ηπείρου, ο Ανάδοχος πραγματοποίησε συναντήσεις και με άλλους φορείς τους οποίους αφορά η σχεδιαζόμενη Στρατηγική και οι οποίοι έχουν γνώση των περιοχών παρέμβασης, των πλεονεκτημάτων τους και των προκλήσεων που αυτές αντιμετωπίζουν.

Συγκεκριμένα, ο Ανάδοχος πραγματοποίησε τις ακόλουθες συναντήσεις:

1. Με τον Γεώργιο Βαΐτη (ΓΒ), πρόεδρο ΤΔ Συρράκου, στο Συρράκο – 14/09.

Ως πιο κρίσιμα θέματα για τον οικισμό, ο ΓΒ εντόπισε τα ακόλουθα:

- A. Διαχείριση λυμάτων (όμβρια και βοθρολύματα καταλήγουν στους καταρράκτες όπου λαμβάνουν χώρα αθλητικές δραστηριότητες).
- B. Ανάγκη για υπογειοποίηση καλωδίων.
- Γ. Υψηλό κόστος συντήρησης των κτιρίων του οικισμού, ιδιαίτερα των στεγών.

Πρότεινε την ενσωμάτωση στη στρατηγική της ΟΧΕ, δράσεων που θα στοχεύουν στην αντιμετώπισή τους. Οι δράσεις αυτές θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος «Διατηρώ» του ΥΠΕΝ (χρηματοδότηση από ΕΣΠΑ, αφορά ιδιωτικά και δημόσια κτίρια), και μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που προβλέπει υπογειοποίηση καλωδίων και οικισμούς με ιδιαίτερη πολιτιστική ή τουριστική αξία αλλά και υποδομές διαχείρισης λυμάτων σε μικρούς οικισμούς.

Άλλες δράσεις που θα μπορούσαν κατά τον ΓΒ να ενταχθούν στην ΟΧΕ περιλαμβάνουν:

- Δημιουργία σύγχρονων σταβλικών εγκαταστάσεων για τη συντήρηση της παραγωγής γάλακτος της περιοχής (σημειώθηκε επίσης και πρόβλημα έλλειψης νερού για το πότισμα των ζώων)
- Αποκατάσταση του νερόμυλου του οικισμού και εκμετάλλευση του όπως και της γύρω περιοχής για αθλητικές δραστηριότητες (πχ κολύμπι στον καταρράκτη)
- Αποκατάσταση ζημιών στο Λαογραφικό Μουσείο και επαναλειτουργία του
- Ένταξη του υφιστάμενου δικτύου μονοπατιών της περιοχής στο εθνικό δίκτυο – επέκτασή του
- Μελέτη και χρηματοδότηση για τον φωτισμό του οικισμού.

2. Με τον Απόστολο Κατσίκη, Ομότιμο Καθηγητή Παν/μιου Ιωαννίνων, στους Καλαρρύτες – 14/09

Από τη συζήτηση προέκυψε ότι ένας πιο σύγχρονος σταθμός συγκέντρωσης γάλακτος θα μπορούσε να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της τοπικής κτηνοτροφίας. Προς το παρόν οι κτηνοτρόφοι των Καλαρρυτών εξυπηρετούνται από μία πρόχειρη εγκατάσταση, με παγολεκάνες, που δεν υδροδοτείται, κι ως εκ τούτου δεν επιτρέπει τη φύλαξη γάλακτος για περισσότερες ημέρες ώστε να αυτό να συλλέγεται σε μεγαλύτερες ποσότητες και να μεταφέρεται σε αραιότερα διαστήματα σε μεγάλα τυροκομεία μειώνοντας έτσι και τα μεταφορικά κόστη για τους μικρούς παραγωγούς.

Ως δράσεις που θα μπορούσαν να ενταχθούν στην ΟΧΕ και να ενισχύσουν την ελκυστικότητα του οικισμού αναφέρθηκαν:

- Η αποκατάσταση δύο σημαντικών για τον οικισμό κτισμάτων, της Κασαρίας (παλιού τυροκομείου) και της οικίας Κωσταδήμα, και η αξιοποίησή τους – πιθανά – ως μουσείου για την τέχνη της τυροκομίας και ξενώνα αντίστοιχα.
- Η συντήρηση / διάνοιξη μονοπατιών από Καλαρρύτες προς Συρράκο, προς Ματσούκι, προς Κουιάσα και προς τον αρχαιολογικό χώρο του Άβαντου.
- Η αποκατάσταση της στέγης του παλαιού σχολείου που προγραμματίζεται να μετατραπεί σε Μουσείο Αργυροχρυσοχοΐας
- Βελτιωτικά έργα στα καλντερίμια του οικισμού
- Η διαμόρφωση πλατώματος 5 στρεμμάτων ώστε να χρησιμοποιηθεί ως χώρος στάθμευσης (και μεγαλύτερων οχημάτων όπως τροχόσπιτα ή επαγγελματικών χρήσεων οχήματα). Στον ίδιο χώρο προτάθηκε να δημιουργηθούν βοηθητικές υποδομές για όσους ταξιδεύουν με τροχόσπιτα/ αυτοκινούμενα.

3. Με το Νικ. Εξάρχου, Δήμαρχο Κόνιτσας, στο Δημαρχείο Κόνιτσας – 15/09

Ειδικά για τις περιοχές παρέμβασης που ανήκουν στο Δήμο Κόνιτσας, αναφέρθηκαν από τη δημοτική αρχή:

- Κυριότερο εμπόδιο για την τουριστική ανάπτυξη των Μαστοροχωρίων αποτελεί το ζήτημα της προσβασιμότητας
- Στην περιοχή του Γράμμου θα μπορούσαν, και στο πλαίσιο της ΟΧΕ, να σχεδιαστούν θεματικές διαδρομές (Εμφύλιος, Ελληνο-ιταλικός). Το παλιό δημοτικό σχολείο της Φούρκας θα μπορούσε να αναδειχθεί σε μουσείο για το Β'ΠΠ.
- Στην περιοχή των Μαστοροχωρίων, κτίρια που χρήζουν αποκατάστασης είναι το Σχολαρχείο και Παρθεναγωγείο στο Γαναδιό. Επίσης, το Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων στην Πυρσόγιαννη δεν είναι ακόμα λειτουργικό καθώς στερείται του απαραίτητου εξοπλισμού και δεν έχουν ολοκληρωθεί οι κατασκευαστικές εργασίες.

Για την ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας, υπάρχει μελέτη υδροδότησης με την εφαρμογή της οποίας υδροδοτούνται όλα τα χωριά που μέχρι σήμερα χρησιμοποιούν γεωτρήσεις αλλά και επιπλέον περιοχές των Ιωαννίνων. Μια τέτοια επένδυση θα οδηγούσε σε σημαντική εξοικονόμηση πόρων και ενέργειας.

Πρακτικά 2ης Συνάντησης με Περιφέρεια Ηπείρου & ΕΥΔ ΕΠ “Ηπειρος” για Στρατηγική ΟΧΕ

Θέμα:	Συζήτηση επί της Στρατηγικής ΟΧΕ Ηπείρου	Ημερομηνία/Ωρα:	12-10-2023 / 09.00
Είδος Συνάντησης:	Επιτόπια	Τοποθεσία:	Γραφεία Περιφέρειας Ηπείρου, Ιωάννινα
Συντονιστής:		Ημερομηνία Έκδοσης:	13-10-2023

Όνομ/νυμο Συμμετέχοντος	Αρχικά	Παρόν	Οργανισμός / Email
Καχριμάνης Αλέξανδρος	ΑΚ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Παπανικολάου Ευγενία	ΕΠ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Μπαλτογιάννης Νικόλαος	ΝΜ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Σακκάς Ευάγγελος	ΕΣ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Παπαϊωάννου Χαρητάκης	ΧΠ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Αρκουμανέας Παναγιώτης	ΠΑ	☒	PwC
Καντούνα Γαβριέλλα	ΓΚ	☒	PwC

Θέματα Συζήτησης (Ημερήσια Διάταξη)

Στρατηγική ΟΧΕ: προτεινόμενες δράσεις και προϋπολογισμός τους, κατανομή πόρων ΠΕΠ

Συζήτηση

Το πρώτο μέρος της συνάντησης πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του Περιφερειάρχη, παρουσία του ίδιου και ομάδας εργασίας αποτελούμενης από μέλη της ΕΥΔ Ηπείρου, και της Περιφέρειας.

Συζητήθηκαν κυρίως οι δράσεις που ο Ανάδοχος προτείνει να συμπεριληφθούν στο Σχέδιο της ΟΧΕ καθώς και η κατανομή των διαθέσιμων πόρων ανάμεσα στις περιοχές εφαρμογής και ο Περιφερειάρχης έδωσε κατευθύνσεις σχετικά.

Κατά το δεύτερο μέρος, η συζήτηση συνεχίστηκε στην αίθουσα συσκέψεων της Περιφέρειας με την ανωτέρω ομάδα εργασίας. Συζητήθηκαν περαιτέρω και σε βάθος οι προτεινόμενες δράσεις οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο δράσεις ανά περιοχή παρέμβασης όσο και οριζόντιες δράσεις που αφορούν το σύνολο των περιοχών. Η ομάδα της Αναθέτουσας Αρχής έδωσε κατευθύνσεις προς τον Ανάδοχο για τη συνέχεια του έργου και πρόσθετες πληροφορίες.

Ζητήθηκε η υποβολή αιτήματος παράτασης ώστε τα πρώτα κεφάλαια του τεύχους της Στρατηγικής (1ο παραδοτέο της σύμβασης), στα οποία θα έχουν ληφθεί υπόψη όσα συζητήθηκαν, να παραδοθούν από τον Ανάδοχο στις 30 Οκτωβρίου.

Αποφάσεις

Α/Α Απόφασης	Περιγραφή	Ημ/νία Λήψης Απόφασης
1	Έπειτα από εισήγηση του Περιφερειάρχη, θα μελετηθεί η ένταξη στην ΟΧΕ, συγκεκριμένων δράσεων, οι οποίες μεταξύ άλλων, θα στοχεύουν: <ol style="list-style-type: none"> 1. Στη βελτίωση των οδικών συνδέσεων στην ευρύτερη περιοχή Μαστοροχωρίων, με στόχο ιδιαίτερα τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα Ιαματικά Λουτρά, καθώς και στην αποκατάσταση και ανάδειξη δημοσίων κτιρίων 2. Στην ολοκλήρωση των εργασιών α) αναστήλωσης των αρχαίων θεάτρων, β) ανάδειξης του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και γ) του οδικού άξονα της Νικόπολης. 3. Στην ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομής στη Νότια Πίνδο (μεταξύ των οποίων, η διαχείριση λυμάτων). 4. Στην ανάδειξη του ιστορικού πυρήνα Σουλίου. 	12/10
2	Μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου συμφωνήθηκε να εξεταστεί η συμπερίληψη στο Σχέδιο οριζόντιων δράσεων σχετικών με την επέκταση του μεγάλου μήκους μονοπατιού Epirus Trail και την επέκταση/αναβάθμιση της προϋπάρχουσας δράσης «Ψηφιακές Υπηρεσίες στα Μνημεία». Συμφωνήθηκε επίσης να συμπεριληφθεί μια σειρά άλλων οριζόντιων δράσεων που προτάθηκαν από τον Ανάδοχο και αφορούν κυρίως δράσεις για την τόνωση της επιχειρηματικότητας, της παραγωγής και της απασχόλησης συνολικά στις περιοχές παρέμβασης καθώς και δράσεις προβολής και μάρκετινγκ. Τέλος συζητήθηκε ο προϋπολογισμός των συγκεκριμένων δράσεων.	12/10
3	Μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου συμφωνήθηκαν επίσης δράσεις ανά (υπο)περιοχή παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τους διαθέσιμους πόρους και τις προτεραιότητες όπως αυτές συμφωνήθηκαν μεταξύ Περιφερειάρχη και Αναδόχου. Σημειώνεται ότι, όπως έχει συμφωνηθεί, οι δράσεις που θα συμπεριληφθούν στο Σχέδιο της ΟΧΕ θα χρηματοδοτηθούν κατά	12/10

	προτεραιότητα από πόρους του ΠΕΠ Ηπείρου της τρέχουσας περιόδου και δευτερευόντως από εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης, εφόσον υπάρχουν.	
--	---	--

Ενέργειες					
A/A Ενέργεια	Ημ/νία Δημιουργίας	Περιγραφή	Κατάσταση	Προθεσμία	Υπεύθυνος
1	12/10/2023	Από πλευράς Αναθέτουσας Αρχής αναμένεται να σταλούν πληροφορίες αναφορικά με τις επεκτάσεις του Epirus Trail και της δράσης «Ψηφιακές Υπηρεσίες στα Μνημεία» καθώς επίσης και πληροφορίες σχετικές με δράσεις στην περιοχή των Ιαματικών Λουτρών Κόνιτσας.	Σε εξέλιξη		ΧΠ, ΕΣ, ΝΜ.
2	12/10/2023	Από πλευράς Αναδόχου, θα προγραμματιστούν και θα ολοκληρωθούν συναντήσεις με εμπλεκόμενους φορείς προκειμένου να συλλεχθούν πληροφορίες και υλικό για τις δράσεις που θα ενταχθούν στο Σχέδιο της ΟΧΕ.	Σε εξέλιξη		

Προτεινόμενα Θέματα Συζήτησης της Επόμενης Συνάντησης	Προτεινόμενη Ημ/νία Επόμενης Συνάντησης:	16-17 2023	Νοεμβρίου
<i>Προσχέδιο Παραδοτέου 2 – Δυνητικοί δικαιούχοι, σύστημα διακυβέρνησης και διαδικασίες διαβούλευσης</i>			

Σχετικά Έγγραφα	Τοποθεσία
Συνημμένα: 1. Πρακτικά συνάντησης μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου, ΥΠΠΟ, ΜΚΣ «Διάζωμα» και Αναδόχου στις 12 Οκτωβρίου 2023	

Πρακτικά συνάντησης μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου, ΥΠΠΟ, ΜΚΣ «Διάζωμα» και Αναδόχου στις 12 Οκτωβρίου 2023

Θέμα:	Συζήτηση επί των δράσεων του Σχεδίου ΟΧΕ Ηπείρου	Ημερομηνία/Ωρα:	12-10-2023 / 11.30
--------------	--	------------------------	--------------------

Είδος Συνάντησης:	Επιτόπια / Διαδικτυακή	Τοποθεσία:	Γραφεία Περιφέρειας Ηπείρου, Ιωάννινα
Συντονιστής:		Ημερομηνία Έκδοσης:	16-10-2023

Όνομ/νυμο Συμμετέχοντος	Αρχικά	Παρόν	Οργανισμός / Email
Μενδώνη Λίνα	ΛΜ	☒	Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ)
Μυλωνάς Ιωάννης	ΙΜ	☒	ΥΠΠΟ
Καχριμάνης Αλέξανδρος	ΑΚ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Ιωάννου Ευστράτιος	ΕΙ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου (Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας)
Παπανικολάου Ευγενία	ΕΠ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Μπαλτογιάννης Νικόλαος	ΝΜ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Σακκάς Ευάγγελος	ΕΣ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Μπένος Σταύρος	ΣΜ	☒	ΜΚΣ «Διάζωμα»
Φρέγκογλου Ευδόκιμος	ΕΦ	☒	ΜΚΣ «Διάζωμα»
Αρκουμανέας Παναγιώτης	ΠΑ	☒	PwC
Τσαλκαδρά Δάφνη	ΔΤ	☒	PwC
Καντούνα Γαβριέλλα	ΓΚ	☒	PwC

Θέματα Συζήτησης (Ημερήσια Διάταξη)

Προτεινόμενες δράσεις στην περιοχή Αρχαίων Θεάτρων – ένταξη στην ΟΧΕ, προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης

Συζήτηση

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεδιάσκεψης. Σε αίθουσα τηλεδιάσκεψων της Περιφέρειας επιτόπια παρουσία είχαν ο ίδιος ο Περιφερειάρχης, καθώς και μέλη της ΕΥΔ Ηπείρου, της Περιφέρειας, και του Αναδόχου (ΑΚ, ΕΠ, ΝΜ, ΕΣ, ΠΑ, ΓΚ). Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες συνδέθηκαν απομακρυσμένα.

Η συζήτηση μεταξύ των ηγεσιών του ΥΠΠΟ και της Περιφέρειας αφορούσε κυρίως στην ένταξη στο Σχέδιο της ΟΧΕ συγκεκριμένων δράσεων στην περιοχή των Αρχαίων Θεάτρων και στη χρηματοδότησή τους από πόρους του ΠΕΠ Ηπείρου 2021-27.

Οι δράσεις αφορούν εργασίες ολοκλήρωσης της αποκατάστασης τριών αρχαίων θεάτρων (Κασσώπης, Γιπάνων και Δωδώνης) καθώς και εργασίες ανάδειξης του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης (αποκατάσταση Σταδίου, δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου, κατασκευή νέου κτηρίου υποδοχής). Οι συμμετέχοντες από το ΜΚΣ «Διάζωμα» περιέγραψαν τις εργασίες και έδωσαν στοιχεία αναφορικά με την ωριμότητα και τον προϋπολογισμό των έργων. Συζητήθηκε επίσης η ανάγκη ολοκλήρωσης των συγκοινωνιακών έργων της παράκαμψης Νικόπολης ιδιαίτερα ενόψει της υποψηφιότητας του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης για ένταξη στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Αποφάσεις		
Α/Α Απόφασης	Περιγραφή	Ημ/νία Λήψης Απόφασης
1	<p>Μεταξύ ηγεσίας ΥΠΠΟ και Περιφέρειας συμφωνήθηκε:</p> <p>1. Να ενταχθούν στο Σχέδιο της ΟΧΕ, ως προτεινόμενες δράσεις για την περιοχή εφαρμογής των Αρχαίων Θεάτρων, όλες οι δράσεις που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ήτοι: η ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασης στα αρχαία θέατρα Κασσώπης, Γιτάνων και Δωδώνης, συνολικού προϋπολογισμού 10 εκ. ευρώ, καθώς και σχετικές με την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης δράσεις (αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου, δημιουργία διαδρομών, κατασκευή χώρου υποδοχής), συνολικού προϋπολογισμού περίπου 4,5 εκ. ευρώ.</p> <p>2. Να προταθεί το ΠΕΠ Ηπείρου ως πηγή χρηματοδότησης των ως άνω δράσεων.</p> <p>3. Να συμπεριληφθεί στο Σχέδιο της ΟΧΕ, η ολοκλήρωση των συγκοινωνιακών έργων παράκαμψης Νικόπολης, προϋπολογισμού 6 εκ. ευρώ, και να χρηματοδοτηθεί επίσης από το ΠΕΠ Ηπείρου</p>	12/10
2	<p>Μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου συμφωνήθηκε η ενσωμάτωση στοιχείων κάποιων επιπλέον δράσεων που προτάθηκαν από το ΜΚΣ «Διάζωμα» στις οριζόντιες δράσεις που έχουν ήδη σχεδιαστεί και συμφωνηθεί. Οι δράσεις αυτές αφορούν την υποστήριξη του φορέα διαχείρισης, προβολή και μάρκετινγκ, την επέκταση των «Ψηφιακών Υπηρεσιών στα Μνημεία» και το cluster επιχειρήσεων.</p>	12/10
3	<p>Έχοντας λάβει υπόψη την παραπάνω κατανομή των πόρων του ΠΕΠ σε δράσεις που αφορούν στην περιοχή Αρχαίων Θεάτρων, μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου, συμφωνήθηκε οι εναπομείναντες διαθέσιμοι πόροι του ΠΕΠ να κατανεμηθούν – κατά το δυνατόν – ισομερώς μεταξύ οριζοντίων δράσεων και δράσεων για τις τρεις νέες περιοχές εφαρμογής, ήτοι Σούλι-Αχέροντα, Βόρεια και Νότια Πίνδο.</p>	12/10

Ενέργειες					
Α/Α Ενέργεια	Ημ/νία Δημιουργίας	Περιγραφή	Κατάσταση	Προθεσμία	Υπεύθυνος
1	12/10/2023	Από πλευράς ΥΠΠΟ και ΜΚΣ «Διάζωμα» αναμένεται να σταλούν στον Ανάδοχο πληροφορίες και υλικό αναφορικά με τις δράσεις που περιγράφηκαν παραπάνω.	Σε εξέλιξη		

Προτεινόμενα Θέματα Συζήτησης της Επόμενης Συνάντησης	Προτεινόμενη Ημ/νία Επόμενης Συνάντησης:	Ημ/νία
		-

Σχετικά Έγγραφα	Τοποθεσία
Συνημμένα: -	

Π7. Λίστα Αποδεκτών

**Ημερίδα Διαβούλευσης ΟΧΕ –
Ημερήσια Διάταξη**

**Ολοκληρωμένη Χωρική
Επένδυση (ΟΧΕ) «Διαδρομή στα
Θέατρα, στη Φύση και στον
Πολιτισμό στην Ήπειρο»**

Διαβούλευση επί του Σχεδίου
Στρατηγικής της ΟΧΕ

27 Νοεμβρίου 2023
Ξενο. Grand Serai, Ιωάννινα

Ωρα	Θέμα	Ομιλητής
09:30 – 09:45	Χαιρετισμός του Περιφερειάρχη	• Περιφερειάρχης Αλέξανδρος Καχριμάνης
09:45 - 10:00	Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	• ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου
10:00 – 10:30	Παρουσίαση του Σχεδίου Στρατηγικής ΟΧΕ	• ΡwC Ομάδα μελέτης
10:30 – 12:00	Ε&Α / Τοποθετήσεις – Παρατηρήσεις / Συζήτηση*	• Όλοι οι συμμετέχοντες
12:00 - 12:10	Κλείσιμο της Ημερίδας Διαβούλευσης	• ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου

*τη συζήτηση θα συντονίσει η ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΗΠΕΙΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΗΠΕΙΡΟΣ
2021-2027

pwc

Πίνακας Π8: Λίστα αποδεκτών

Α/Α	Αποδέκτης
1	Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Ιωαννίνων
2	Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Πρέβεζας
3	Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Θεσπρωτίας
4	Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Άρτας
5	ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου
6	Δήμος Ιωαννιτών
7	Δήμος Πρέβεζας
8	Δήμος Ηγουμενίτσας
9	Δήμος Αρταίων
10	Δήμος Κόνιτσας
11	Δήμος Βορείων Τζουμέρκων
12	Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων
13	Δήμος Δωδώνης
14	Δήμος Πάργας
15	Δήμος Σουλίου
16	Δήμος Αχέροντα

A/A	Αποδέκτης
17	Δήμος Φιλιατών
18	Πρόεδροι Τοπικών Κοινοτήτων περιοχής παρέμβασης
19	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων
20	Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας
21	Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας
22	Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας
23	Ήπειρος ΑΕ
24	ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ
25	Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Κόνιτσας
26	Επιμελητήριο Ιωαννίνων
27	Επιμελητήριο Πρέβεζας
28	Επιμελητήριο Θεσπρωτίας
29	Επιμελητήριο Άρτας
30	Ένωση Ξενοδόχων Ιωαννίνων
31	Ένωση Ξενοδόχων Θεσπρωτίας
32	Ένωση Ξενοδόχων Πρέβεζας
33	Ένωση Ξενοδόχων Άρτας
34	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Ηπείρου (ΤΕΕ)
35	Δ/ση ΕΟΤ Ηπείρου
36	Ένωση Αγροτών - Γενικός Αγροτικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων
37	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Πρέβεζας
38	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Θεσπρωτίας
39	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας
40	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
41	ΤΕΙ Ηπείρου

Π8. Πρακτικά Ημερίδας Διαβούλευσης

Πίνακας Π9: Παρουσιολόγιο συμμετεχόντων

α/α	Όνοματεπώνυμο	Φορέας / Υπηρεσία	Ιδιότητα
1	Παπασπύρου Ανδρέας	Δήμος Κόνιτσας	Νεοεκλεγείς Δήμαρχος
2	Καλτσούνης Νικόλαος	Δήμος Κόνιτσας	Δημοτικός Σύμβουλος
3	Μπατσής Νικόλαος	ΕΟΤ Ηπείρου	Υπάλληλος
4	Ζαβιτσάνου Ερασμία	Ι.Λ.Ε.Τ	Πρόεδρος
5	Χουλιάρης Ιωάννης	ΕΦΑ Θεσπρωτίας	Διευθυντής
6	Σταγκίκας Αριστοτέλης	Ήπειρος Α.Ε.	Αναπληρωτής Διευθυντής
7	Σίτος Κωνσταντίνος	Ιδιώτης	Κάτοικος Δωδώνης
8	Σταύρου Παναγιώτα	Ήπειρος TV1	Δημοσιογράφος
9	Χασιάκος Χρήστος	Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων	Δήμαρχος

α/α	Όνοματεπώνυμο	Φορέας / Υπηρεσία	Ιδιότητα
10	Παπαβασιλείου Μαρία	Αραχθος , Σύλλογος Άρτας	Γενική Γραμματέας
11	Μπράτης Ιωάννης	Πρωινός Λόγος	Φωτογράφος
12	Μάργαρη Ευτυχία	Δήμος Βορείων Τζουμέρκων	Τεχνική Υπηρεσία
13	Μπενέκου Αλεξάνδρα	Δημος Βορείων Τζουμέρκων	Τεχνική Υπηρεσία
14	Σπανός Βασίλειος	Δήμος Κόνιτσας	Δημοτικός Σύμβουλος
15	Ευτυχιάδης Γεώργιος	Περιφέρεια Ηπείρου	Υπάλληλος
16	Παππά Κωνσταντίνα	ΕΦΑ Θεσπρωτίας	Προϊσταμένη
17	Νούσης Δημήτρης	ΒΗΜΑ TV	Δημοσιογράφος
18	Θεοχάρης Γεώργιος	ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.	Γενικός Διευθυντής
19	Χρήστου Αλεξάνδρα	Δήμος Ηγουμενίτσας	Κοινωνική Λειτουργός
20	Γκαρτζονίκας Ηλίας	Π.Ε. Ιωαννίνων	Αντιπεριφερειάρχης
21	Κατσιμπόκης Μιχάλης	Ιδιώτης	-
22	Κόκκινος Απόστολος	Ιδιώτης	-
23	Ζιώγας Ιωσήφ	Ιδιώτης	Κάτοικος Βορείων Τζουμέρκων
24	Κούγκουλης Κωνσταντίνος	Ιδιώτης	Κάτοικος Κόνιτσας
25	Γκιώκας Γεώργιος	Υπουργείο Τουρισμού	Προϊστάμενος
26	Κιτσάκη Γεωργία	ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.	Στέλεχος
27	Σίτος Γεώργιος	Ιδιώτης	Κάτοικος Δωδώνης
28	Σμύρης Γιώργος	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Καθηγητής Αρχιτεκτονικής
29	Παπαδόπουλος Αλέξανδρος	ITV-Ελευθερία	Δημοσιογράφος
30	Νίτσα-Γουδέλη Βασιλεία	Ιδιώτης	-
31	Βαΐτσης Γεώργιος	Δήμος Βορείων Τζουμέρκων	Πρόεδρος Τ.Κ. Συρράκου
32	Γκάγκος Κωνσταντίνος	Δήμος Ιωαννιτών	Δημοτικός Σύμβουλος
32	Κουτούκη Ελένη	Π.Ε. Θεσπρωτίας	Στέλεχος
34	Τσάφος Ανδρέας	Ιδιώτης	-
35	Χατζηεφραιμίδης Πρόδρομος	Δήμος Κόνιτσας	Πρώην Δήμαρχος Κόνιτσας
36	Ιωάννου Στράτος	Π.Ε. Πρέβεζας	Αντιπεριφερειάρχης
37	Μπίτου Μόρφω	Ιδιώτης	Κάτοικος Κόνιτσας
38	Ντιναλέξης Βασίλης		Πρόεδρος
39	Τσίγκρος Ιωάννης	ΤΕΕ/ΤΗ	Πρόεδρος
40	Πατέντα Γεωργία	Σύλλογος Αραχθός	Πρόεδρος
41	Παπακυρίτση Χριστίνα	Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση "Τα ψηλά Βουνά"	Μέλος
42	Νταής Παναγιώτης	Δήμος Ηγουμενίτσας	Δήμαρχος Ηγουμενίτσας
43	Τσανής Δημήτριος	Δήμος Κόνιτσας	Δημοτικός Σύμβουλος
45	Τσουκαρέλης Σωτήρης	Ένωση Φορέων ΚΑΛΟ	Πρόεδρος
46	Τέσια Καλλιόπη	Περιφέρεια Ηπείρου	Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

α/α	Όνοματεπώνυμο	Φορέας / Υπηρεσία	Ιδιότητα
47	Ρήγιος Γεώργιος	ΕΦΑ Πρέβεζας	Αναπληρωτής Προϊστάμενος
48	Παππιάς Ηλίας	-	-
49	Νάκου Αγνή	Π.Ε. Ιωαννίνων	Αντιπεριφερειάρχης
50	Σπυρόπουλος Νικόλαος	Ιδιώτης	-
51	Σιαράβας Κωνσταντίνος	Π.Ε. Ιωαννίνων	Αντιπεριφερειάρχης
52	Ζιάκος Κωνσταντίνος		

Θέμα:	Συζήτηση επί της Στρατηγικής ΟΧΕ Ηπείρου	Ημερομηνία/Ωρα:	27-11-2023 / 09.30
Είδος Συνάντησης:	Επιτόπια	Τοποθεσία:	Ξεν. Grand Serai, Ιωάννινα
Συντονιστής:		Ημερομηνία Έκδοσης:	28-11-2023

Όνομ/νυμο Συμμετέχοντος	Αρχικά	Παρόν	Οργανισμός / Email
Καχριμάνης Αλέξανδρος	ΑΚ	☒	Περιφέρεια Ηπείρου
Παπανικολάου Ευγενία	ΕΠ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Μπαλτογιάννης Νικόλαος	NM	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Τσικνιά Ανδρομάχη	ΑΤ	☒	ΕΥΔ Ηπείρου
Αρκουμανέας Παναγιώτης	ΠΑ	☒	PwC
Τσαλκαδρά Δάφνη	ΔΤ	☒	PwC
Καντούνα Γαβριέλλα	ΓΚ	☒	PwC

Θέματα Συζήτησης (Ημερήσια Διάταξη)

Παρουσίαση Σχεδίου Στρατηγικής ΟΧΕ: περιοχές εφαρμογής, όραμα και στρατηγικές προτεραιότητες, αναμενόμενα οφέλη, προτεινόμενες δράσεις και προϋπολογισμός τους, κατανομή πόρων ΠΕΠ. Ανοιχτή συζήτηση επί του Σχεδίου.

Συζήτηση

Η Ημερίδα Διαβούλευσης επί του Σχεδίου Στρατηγικής της ΟΧΕ «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στην Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο» πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο Grand Serai στα Ιωάννινα, παρουσία του Περιφερειάρχη κυρίου Αλέξανδρου Καχριμάνη. Την ημερίδα παρακολούθησαν περισσότεροι από πενήντα (50) συμμετέχοντες, αναλυτική λίστα των οποίων επισυνάπτεται.

Η κυρία Δάφνη Τσαλκαδρά, εκπροσωπώντας τον Ανάδοχο, παρουσίασε τα κύρια σημεία του Σχεδίου Στρατηγικής της ΟΧΕ (περιοχές εφαρμογής, όραμα και στρατηγικές προτεραιότητες, αναμενόμενα οφέλη, προτεινόμενες δράσεις και προϋπολογισμός τους, κατανομή πόρων ΠΕΠ). Την παρουσίαση ακολούθησε ανοιχτή συζήτηση κατά την οποία οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να υποβάλλουν ερωτήσεις στον Περιφερειάρχη, την ΕΥΔ και την Ομάδα Μελέτης του Αναδόχου και να εκφράσουν γνώμες και προτάσεις επί του Σχεδίου που τέθηκε σε διαβούλευση.

Το συντονισμό της ανοικτής συζήτησης αλλά και της όλης εκδήλωσης είχε η κυρία Ευγενία Παπανικολάου η οποία παρουσίασε και τα αποτελέσματα της ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου», τα έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της, τα ποσά που δαπανήθηκαν κ.ο.κ.

Ερωτήσεις – προτάσεις υπέβαλαν:

- Ο κος Τσουκαρέλης Σωτήρης, Πρόεδρος της Ένωσης Φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- Ο κος Νταής Παναγιώτης, μέλος του ΜΚΣ «Διάζωμα» και νεοεκλεγείς Δήμαρχος Ηγουμενίτσας, ο οποίος πρότεινε τη συμπερίληψη στην περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ της Λίμνης Καλοδικίου
- Ο κος Ιωάννου Στράτος, Αντιπεριφερειάρχης Πρέβεζας, ο οποίος αναφέρθηκε σε μια σειρά δράσεων για την περιοχή του Αχέροντα που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην υπό συζήτηση ΟΧΕ.
- Ο κος Παπασπύρου Ανδρέας, νεοεκλεγείς Δήμαρχος Κόνιτσας
- Ο κος Σπυρόπουλος Νικόλαος, ιδιώτης, ο οποίος έθιξε κρίσιμα ζητήματα για το Σούλι, το ιδιοκτησιακό, των όρων δόμησης και της προσβασιμότητας
- Ο κος Βαϊτσης Γεώργιος, πρόεδρος της ΤΚ Συρράκου
- Η κα Ζαβιτσάνου Ερασμία, πρόεδρος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων.

Όλοι οι συμμετέχοντες στην ημερίδα, συμπεριλαμβανομένων των παραπάνω, καλέστηκαν να υποβάλλουν τις απόψεις και τοποθετήσεις τους και στην ηλεκτρονική φόρμα που δημιουργήθηκε για το σκοπό της δημόσιας διαβούλευσης.

Προτεινόμενα Θέματα Συζήτησης της Επόμενης Συνάντησης	Προτεινόμενη Ημ/νία Επόμενης Συνάντησης:	8 Δεκεμβρίου 2023
Αποτελέσματα Διαβούλευσης – Συζήτηση επί των σχολίων και προτάσεων που υποβλήθηκαν με Περιφέρεια Ηπείρου και ΕΥΔ ΕΠ		

Σχετικά Έγγραφα	Τοποθεσία
Συνημμένα: 1. Ημερήσια Διάταξη 2. Λίστα συμμετεχόντων 3. Παρουσίαση με τίτλο «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στην Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο» - Ημερίδα Διαβούλευσης»	

Π9. Λογική Παρέμβασης

Πίνακας Π10: Λογική Παρέμβασης

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
<p>Επισημαίνεται η ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην ενίσχυση των κοινοτήτων σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να καταφέρουν να επιβιώσουν και να ευδοκιμήσουν μέσα στις επόμενες δεκαετίες. Σε όλη την Ευρώπη αναζητούν λύσεις για τη μείωση του πληθυσμού και τη φθίνουσα ποιότητα των τοπικών υπηρεσιών. Διερευνούν τις δυνατότητες ψηφιακής μετάβασης καθώς και τις ευκαιρίες και τις απειλές που δημιουργούν οι νέες συνήθειες προσβασιμότητας στην ύπαιθρο και οι στενότεροι δεσμοί με τις αστικές περιοχές. Η ανάγκη της έντονης παρουσίας στην τουριστική αγορά, θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη διαχείριση των κάθε είδους ψηφιακών μέσων που έχουν αναπτυχθεί προς τούτο. Οι τοπικές κοινότητες πρέπει να αναπτύξουν και να αξιοποιήσουν με τον βέλτιστο τρόπο την τεχνολογία για να ανταποκριθούν στις συνεχιζόμενες και αναδυόμενες προκλήσεις. Στις ορεινές κυρίως περιοχές υπάρχει έντονη η κοινωνική απομόνωση και έλλειμα στην κοινωνική καινοτομία, στην εξυπηρέτηση των νέων ή των</p>	<p>1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας</p>	<p>1.1 Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας</p>	<p>Ψηφιακές Εφαρμογές</p>	<p>016-Λύσεις ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές για κυβερνήσεις</p>

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
ηλικιωμένων της περιοχής και στην παροχή υπηρεσιών υγείας.				
<p>Η γεωμορφολογία και η ύπαρξη ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών δημιουργεί δυσκολίες πρόσβασης του πληθυσμού σε αστικά κέντρα, αλλά και αντίστροφα. Επισημαίνεται η ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην ενίσχυση των κοινοτήτων σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να καταφέρουν να επιβιώσουν και να ευδοκιμήσουν μέσα στις επόμενες δεκαετίες. Υπάρχει ανάγκη για έντονη παρουσία στην τουριστική αγορά και θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη διαχείριση των κάθε είδους ψηφιακών μέσων που έχουν αναπτυχθεί προς τούτο. Οι τοπικές κοινότητες πρέπει να αναπτύξουν και να αξιοποιήσουν με τον βέλτιστο τρόπο την τεχνολογία για να ανταποκριθούν στις συνεχιζόμενες και αναδυόμενες προκλήσεις. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι τοπικές επιχειρήσεις είναι πολύ μικρές, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη σχετική απομόνωση των περιοχών στις οποίες έχουν τη βάση τους, δυσχεραίνει την πρόσβασή τους στις αγορές και τελικά μειώνει την ανταγωνιστικότητά τους</p>	1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	1.2 Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω της χρήσης ΤΠΕ και της ψηφιοποίησης	Επιχειρηματικότητα Ψηφιακές Εφαρμογές	016-Λύσεις ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές για κυβερνήσεις 013-Ψηφιοποίηση των ΜΜΕ (συμπεριλαμβάνονται το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ηλεκτρονική επιχειρηματική δραστηριότητα ...)

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
<p>"Καταγράφεται μειωμένη διασύνδεση αγροδιατροφικού με τον τουριστικό τομέα και υψηλό ποσοστό πολύ μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων. Η αδυναμία σύνδεσης πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με το τουριστικό προϊόν και η ενίσχυση των ΜμΕ, μπορεί να βοηθήσει τις περιοχές να αξιοποιήσουν τα ισχυρά χαρακτηριστικά τους, να εξασφαλίσει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης.</p>	<p>1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας</p>	<p>1.3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ μέσω παραγωγικών επενδύσεων</p>	<p>Επιχειρηματικότητα</p>	<p>"020-Επιχειρηματική υποδομή για ΜΜΕ (συμπεριλαμβάνονται βιομηχανικά πάρκα και βιομηχανικοί χώροι)</p>
<p>Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι τοπικές επιχειρήσεις είναι πολύ μικρές, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη σχετική απομόνωση των περιοχών στις οποίες έχουν τη βάση τους, δυσχεραίνει την πρόσβασή τους στις αγορές και τελικά μειώνει την ανταγωνιστικότητά τους. Για την ενίσχυση τους απαιτείται η στήριξη ενός τοπικού συμφώνου ποιότητας μεταξύ επιχειρήσεων του τουριστικού και του αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και οργανισμών του ιδιωτικού, κοινωφελούς και δημόσιου, με βάση την ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να καταστεί ένας υψηλού επιπέδου αναγνωρίσιμος τουριστικός προορισμός στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Επιβάλλεται να αξιοποιηθούν οι συνέργειες</p>	<p>1. Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας</p>	<p>1.4. Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών</p>	<p>Επιχειρηματικότητα</p>	<p>021-Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων</p>

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
<p>και να επιτευχθεί ευρεία συμμετοχή, που ως ένα ενιαίο σύνολο εμπνέεται και εργάζεται για τον ίδιο στόχο. Οι συνεργατικοί σχηματισμοί προσφέρουν πολλά οφέλη στις επιχειρήσεις που διασυνδέονται, όπως μείωση του μέσου κόστους παραγωγής, ευκολότερη εύρεση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία κτλ. Επίσης, αποδίδεται μεγάλη σημασία στην ανάγκη για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης, εκπαίδευσης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, εργοδοτών, εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων, ώστε με την ενίσχυση των δεξιοτήτων και προσόντων του εργατικού δυναμικού, να τονωθεί η απασχολησιμότητα στην περιοχή, να αναπτυχθεί η επιχειρηματική κουλτούρα και να ενισχυθεί ο αναπτυξιακός χαρακτήρας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.</p>				
<p>Οι συγκοινωνιακές και κυκλοφοριακές συνθήκες στην περιοχή δεν ευνοούν την προσβασιμότητα, με στόχο την οργάνωση της επίσκεψης με τη μορφή συγκροτημένης «βιωματικής» εξερεύνησης στους βασικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ηπείρου. Απαιτείται η ενοποίηση διάσπαρτων αρχαιολογικών χώρων και</p>	<p>2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας και βελτίωση υποδομών</p>	<p>2.1. Αναβάθμιση οδικού δικτύου – οδικές υποδομές.</p>	<p>Υποδομές & Μάρκετινγκ</p>	<p>093-Άλλες ανακατασκευές και εκσυγχρονισμοί οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)</p>

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
<p>επιμέρους πολιτιστικών διαδρομών με αναβαθμισμένες σύγχρονες υποδομές. Ειδικότερα, ο αρχαιολογικός χώρος της Νικόπολης, που διατρέχεται και κατατμείται από την Εθνική Οδό Πρέβεζας – Ιωαννίνων, ενώ αποτελεί εμβληματικό τοπόσημο της Ηπείρου με παγκόσμια εμβέλεια, γεγονός που θα υποστηριχθεί και από την ένταξή της στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Επίσης για την περιοχή της Βόρειας Πίνδου απαιτείται άρση των εμποδίων πρόσβασης και ανάπτυξη ασφαλούς οδικού δικτύου (λόγω γεωμορφολογίας και ανάγλυφου), με στόχο την βελτίωση της προσβασιμότητας και την ελκυστικότητα της περιοχής. Η περιοχή συνδυάζει σπάνιες φυσικές πηγές που συνδυάζονται με την αρχιτεκτονική ιδιαιτερότητα των οικισμών, μπορεί να καταστεί πόλος έλξης ιαματικού τουρισμού (ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας ως μια σύγχρονη λουτρόπολη) αλλά και με δυνατότητα απόλαυσης αθλητικών και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων.</p>				
<p>Στο σύνολό τους, οι περιοχές στις οποίες προτείνεται να εφαρμοστεί η ΟΧΕ αποτελούν περιοχή μοναδικής οικολογικής και περιβαλλοντικής αξίας με τοπία υψηλού κάλλους. Παρόλο που διατηρούν τον</p>	<p>2. Ενίσχυση της κινητικότητας, παρεμβάσεις προσβασιμότητας</p>	<p>2.2. Ανάπτυξη και βελτίωση υποστηρικτικών υποδομών,</p>	<p>Υποδομές & Μάρκετινγκ</p>	<p>"066-Συλλογή και επεξεργασία λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης</p>

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
<p>παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών τους, οι οποίοι έχουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, απουσιάζουν βασικές υποστηρικτικές υποδομές με ολιστική προσέγγιση σε διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ., αναβάθμιση ενεργειακής απόδοσης κτηρίων, αλλά και σε υποδομές στάσης και θέασης για φιλοξενία και αναψυχή επισκεπτών.</p>	<p>και βελτίωση υποδομών</p>	<p>δημόσιων χώρων και κτηρίων</p>		<p>044-Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα</p>
<p>Επιβάλλονται δράσεις προβολής και προώθησης για να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της περιοχής, η οποία εμφανίζει ιδιαιτερότητες σε ποικίλους τομείς, που υπαγορεύουν την ανάγκη της ανάδειξης αυτών, και ιδιαίτερα της ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων πολιτισμού απαιτείται, ώστε να αναπτυχθούν ποικίλες μορφές τουρισμού, ιδιαίτερα ο τουρισμός υπαίθρου, ο πολιτιστικός, ο ιαματικός, ο περιπατητικός και ο γαστρονομικός. Εάν δεν βελτιωθεί η ελκυστικότητα της περιοχής σε υποδομές (κτήρια, αναπλάσεις χώρων, αναβαθμίσεις κ.α.) δεν μπορούν να αξιοποιηθούν τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης (φύση, πολιτισμός, εναλλακτικές δραστηριότητες, παράδοση, γαστρονομία) και δεν μπορεί να</p>	<p>3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού</p>	<p>3.1. Αξιοποίηση και ανάδειξη περιοχών πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	<p>Υποδομές & Μάρκετινγκ</p>	<p>166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών 079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές 044-Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα</p>

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
δημιουργηθεί ένα ενιαίο τουριστικό προϊόν, που θα προσελκύει επισκέπτες που αναζητούν μη παραδοσιακές εμπειρίες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.				165-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
Επιβάλλεται η ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής, η οποία εμφανίζει ιδιαιτερότητες σε ποικίλους τομείς, που υπαγορεύουν την ανάγκη της ανάδειξης αυτών, αλλά και της ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιστορικών χώρων, μνημείων πολιτισμού, ιδιαίτερων φυσικών τοπίων, τοπιακών διαδρομών απαιτείται, ώστε να αναπτυχθούν ποικίλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, ιδιαίτερα ο τουρισμός υπαίθρου, ο πολιτιστικός, ο ιαματικός, ο περιπατητικός και ο γαστρονομικός. Εάν δεν βελτιωθεί η ελκυστικότητα της περιοχής σε υποδομές (κτήρια, αναπλάσεις χώρων, αναβαθμίσεις, οργάνωση διαδρομών ιστορικών, πολιτιστικών, τοπιακών κλπ.) δεν μπορούν να αξιοποιηθούν τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης (φύση, πολιτισμός, εναλλακτικές δραστηριότητες, παράδοση, γαστρονομία) και δεν μπορεί να δημιουργηθεί ένα ενιαίο τουριστικό προϊόν, που θα προσελκύει επισκέπτες που	3. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού	3.2 Δράσεις για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού στην Ήπειρο	Υποδομές & Μάρκετινγκ	"165-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού 079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές 083-Υποδομές ποδηλασίας (1)

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
<p>αναζητούν μη παραδοσιακές εμπειρίες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Για τη συνεχή βελτίωση και προβολή του προϊόντος της ΟΧΕ, τον εμπλουτισμό με νέες δραστηριότητες και λειτουργίες, πρέπει να στηριχθεί ο Φορέας Διαχείρισης Προορισμού (DMO) με ρόλο διαχειριστή, για τον συντονισμό της καλής λειτουργίας των κάθε είδους υποδομών σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.</p>				
<p>Καταγράφονται υψηλοί δείκτες γήρανσης και πληθυσμιακής ερήμωσης, με αποτέλεσμα να είναι έντονη η ανάγκη της ανάσχεσης της τάσης συρρίκνωσης και γήρανσης του πληθυσμού στις περιοχές εφαρμογής, μέσω και της ενίσχυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας. Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αθλητικών δραστηριοτήτων με επίκεντρο τους φυσικούς πόρους, τον πολιτισμό και την ιστορία του τόπου (ιαματικός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός αναψυχής, αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός κτλ) στοχεύει στην ανάδειξη της περιοχής ως τουριστικού προορισμού για όλο το χρόνο, θα συμβάλει στην ανάδειξη και αύξηση της ελκυστικότητας του τόπου, και θα εξασφαλίσει τη δημιουργία θέσεων</p>	<p>4. Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της απασχόλησης</p>	<p>4.1 Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές που εγκαταλείπονται από νεανικό πληθυσμό</p>	<p>Επιχειρηματικότητα</p>	<p>134-Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση</p>

Ανάγκες	Άξονας Στρατηγικής ΟΧΕ	Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Τομέας ΟΧΕ	Πεδίο παρέμβασης
εργασίας και την ενίσχυση της παραγωγικής του βάσης.				

(1) Οι δράσεις 12, 13, 14 πηγή από INTERREG VI-A “Ελλάδα – Ιταλία 2021-2027.

(2) Οι δράσεις 23, 24, 25, 26, 27 από LEADER/ΕΓΤΑΑ

Π10. Δείκτες

Πίνακας Π11: Δείκτες

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
1	Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου	RCO46 - Μήκος οδών που ανακατασκευάστηκαν ή αναβαθμίστηκαν - άλλες	Αφορά την ολοκλήρωση της κατασκευής της τμηματοποιημένης πράξης "Παράκαμψη Νικόπολης - Συγκοινωνιακά έργα ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου" μήκους 5,7 χλμ. Σύμφωνα με το ΔΤΔ ο δείκτης λαμβάνει τιμή με την ολοκλήρωση των εκρών του υποστηριζόμενου έργου.	χλμ	5,7	PSR150 - Μείωση χρόνου διέλευσης οδικού δικτύου	Η σημερινή σύνδεση του αρχαίου Θεάτρου Νικόπολης με τη πόλη της Πρέβεζας, μέσω της Ε.Ο Πρέβεζας Ηγουμενίτσας, έχει συνολικό μήκος 8,7χλμ με ταχύτητα 70 και 40χλμ/ώρα κατά τμήματα Ο σημερινός χρόνος μετακίνησης είναι: $t_a = S_1 / V_1 + S_2 / V_2 = 5,9/70 + 2,8/40 = 0,15$ ώρες ή 9 λεπτά περίπου. Βελτιωμένο τμήμα: Μετά την κατασκευή του έργου η αντίστοιχη σύνδεση θα πραγματοποιείται με οδό μήκους 8,8 χλμ κατά την ίδια διαδρομή) και λειτουργική ταχύτητα 70 και 80 χλμ/ώρα κατά τμήματα. $t_b = S_b / V_b + S_b / V_b = 5,9/70 + 2,9/80 = 0,12$ ώρες ή 7 λεπτά περίπου. Επομένως προκύπτει μείωση $9-7 = 2$ λεπτά της ώρας	λεπτά της ώρας	2,0
2	Κατασκευή νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την κατασκευή ενός νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RRC77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Οι επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης για το 2019 ανήρθαν σε 17.390 άτομα. Εκτιμάται με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα επιτευχθεί 30% αύξηση της επισκεψιμότητας. Συνεπώς οι επισκέπτες εκτιμώνται σε $17.390 \text{ άτομα/πράξη} \times 30\% = 22.600$ άτομα/έτος.	επισκέπτες/έτος	22.600,00
3	Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την αποκατάσταση ενός πολιτιστικού χώρου	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RRC77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Οι επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης για το 2019 ανήρθαν σε 17.390 άτομα. Εκτιμάται με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα επιτευχθεί 30% αύξηση της επισκεψιμότητας. Συνεπώς οι επισκέπτες εκτιμώνται σε $17.390 \text{ άτομα/πράξη} \times 30\% = 22.600$ άτομα/έτος.	επισκέπτες/έτος	22.600,00
4	Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την αποκατάσταση ενός πολιτιστικού χώρου	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RRC77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Οι επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης για το 2019 ανήρθαν σε 17.390 άτομα. Εκτιμάται με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα επιτευχθεί 30% αύξηση της επισκεψιμότητας. Συνεπώς οι επισκέπτες εκτιμώνται σε $17.390 \text{ άτομα/πράξη} \times 30\% = 22.600$ άτομα/έτος.	επισκέπτες/έτος	22.600,00
5	Δημιουργία διαδρομών εντός	RCO36 - Πράσινες υποδομές που	Η Νικόπολη με την ύπαιθρο χώρα της καλύπτει έκταση 13.500 στρεμμάτων.	Εκτάρια	1350	RRC95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση	Σε απόσταση 2 χλμ από την υποδομή. Σύμφωνα με το ΔΤΔ βρίσκεται η Δημοτική	Άτομα	575

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
	αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης.	υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή				σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές	Κοινότητα Νικοπόλεως και η Δημοτική Κοινότητα Μιχαλιτσίου με πληθυσμό 339 και 236 άτομα.		
6	Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την αποκατάσταση ενός πολιτιστικού χώρου	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RCR77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Οι επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου Δωδώνης για το 2019 ανήρθαν σε 45.071 άτομα. Εκτιμάται με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα επιτευχθεί 30% αύξηση της επισκεψιμότητας. Συνεπώς οι επισκέπτες εκτιμώνται σε 45.071 άτομα/πράξη X 30% = 58.592 άτομα/έτος.	επισκέπτες/έτος	58.592,00
7	Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β' Φάση)	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την αποκατάσταση ενός πολιτιστικού χώρου	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RCR77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Οι επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου Κασσώπης για το 2019 ανήρθαν σε 2.985 άτομα. Εκτιμάται με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα επιτευχθεί 30% αύξηση της επισκεψιμότητας. Συνεπώς οι επισκέπτες εκτιμώνται σε 2.985 άτομα/πράξη X 30% = 3.880 άτομα/έτος.	επισκέπτες/έτος	3.880,00
8	Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (β' φάση)	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την αποκατάσταση ενός πολιτιστικού χώρου	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RCR77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Οι επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου Γιτάνων για το 2019 ανήρθαν σε 1.279 άτομα. Εκτιμάται με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα επιτευχθεί 30% αύξηση της επισκεψιμότητας. Συνεπώς οι επισκέπτες εκτιμώνται σε 1.279 άτομα/πράξη X 30% = 1.662 άτομα/έτος.	επισκέπτες/έτος	1.662,00
9	Οδικός άξονας Μέρτζιανη - Καβάσιλα - Αμάραντος	RCO46 - Μήκος οδών που ανακατασκευάστηκαν ή αναβαθμίστηκαν - άλλες	Για τις τμηματοποιημένες πράξεις θα διατεθούν 8εκ€ για την ολοκλήρωση ανακατασκευής των οδών συνολικού μήκους 10 χιλιομέτρων (στόχος 2029) και αφορούν τις πράξεις "Ολοκλήρωση μεγάλου δακτυλίου πόλης Ιωαννίνων (κόμβος πανηπειρωτικού σταδίου - κόμβος Βογιάνου)" μήκους 4,3χλμ και "Παράκαμψη Νικόπολης - Συγκοινωνιακά έργα ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου" μήκους 5,7 χλμ. Επομένως η κατασκευή οδικού τμήματος με π/υ 6 εκ αντιστοιχεί σε τμήμα 7,5 χλμ.	χλμ	7,5	PSR150 - Μείωση χρόνου διέλευσης οδικού δικτύου	Για την ολοκλήρωση ανακατασκευής των τμηματοποιημένων πράξεις ισχύουν τα εξής: 1. Η σημερινή σύνδεση του αρχαίου Θεάτρου Νικόπολης με τη πόλη της Πρέβεζας, μέσω της Ε.Ο Πρέβεζας Ηγουμενίτσας, έχει συνολικό μήκος 8,7χλμ με ταχύτητα 70 και 40χλμ/ώρα κατά τμήματα Ο σημερινός χρόνος μετακίνησης είναι: $t_a = S_1 / V_1 + S_2 / V_2 = 5,9/70 + 2,8/40 = 0,15$ ώρες ή 9 λεπτά περίπου. Βελτιωμένο τμήμα: Μετά την κατασκευή του έργου η αντίστοιχη σύνδεση θα πραγματοποιείται με οδό μήκους 8,8 χλμ κατά την ίδια διαδρομή) και λειτουργική ταχύτητα 70 και 80 χλμ/ώρα κατά τμήματα. $t_b = S_b / V_b + S_b / V_b = 5,9/70 + 2,9/80 = 0,12$ ώρες ή 7 λεπτά περίπου. 2. Η έξοδος της πόλης (περιοχή Βρυσούλας/Λασπότοπου) με την ΕΟ	λεπτά της ώρας	2,3

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
							<p>Ιωαννίνων- Αθηνών που γίνεται μέσω των οδών πρέκταση Γεννηματά (κόμβος Βογιάννου), Παπανδρέου, παλαιά Εθνική Οδό Ιωαννίνων-Αθηνών έχει συνολικό μήκος 4,3 χλμ με ταχύτητα 40 και 50χλμ/ώρα</p> <p>Ο σημερινός χρόνος μετακίνησης είναι: $t_a = S_1 / V_1 + S_2 / V_2 = 2,3/50 + 2/40 = 0,1$ ώρες ή 6 λεπτά περίπου.</p> <p>Βελτιωμένο τμήμα: Μετά την κατασκευή του έργου η αντίστοιχη σύνδεση θα πραγματοποιείται με οδό μήκους 4,3 χλμ και λειτουργική ταχύτητα 50 χλμ/ώρα. $t_b = S_b / V_b = 4,3/50 = 0,09$ ώρες ή 5 λεπτά περίπου.</p> <p>Συνολικά με την κατασκευή οδικών τμημάτων 10 χλμ αναμένεται μείωση του χρόνου διέλευσης κατά (9-7) λεπτά + (6-5) λεπτά = 3 λεπτά της ώρας. Επομένως με την κατασκευή οδικού τμήματος 7,5 χλμ αναμένεται μείωση χρόνου διέλευσης κατά 2,3 λεπτά της ώρας</p>		
10	Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαριάς	RCO19 - Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας το μέσο κόστος ανά τμ ανέρχεται σε 380€/τμ. Για την πράξη θα διατεθεί 1εκ€ και λόγω της φύσης και της θέσης του εκτιμάται ότι το κόστος θα ανέρθει στο διπλάσιο ποσό, επομένως θα αναβαθμιστεί ενεργειακά κτίρια επιφάνειας 1.250τμ.	τετραγωνικά μέτρα	1.250	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας (εκτίμηση για το έτος αναφοράς 2021) η μέση κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας ανά τ.μ ανέρχεται σε 306 kWh/τ.μ. και η αναμενόμενη εξοικονόμηση είναι 40%. Επομένως για παρεμβάσεις σε 1.250τμ, η τιμή βάσης που αφορά ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας πριν τις παρεμβάσεις υπολογίζεται σε 306 kWh/τ.μ. * 1.250 τμ = 378 MWh/έτος (τιμή βάσης). Η υπολογιζόμενη ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας μετά τις παρεμβάσεις, με εξοικονόμηση 40%, υπολογίζεται ότι θα ανέρθει σε 378 MWh/έτος * 0,6 = 227 MWh/έτος (τιμή στόχος).	MWh / έτος	227
11	Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα	RCO19 - Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας το μέσο κόστος ανά τμ ανέρχεται σε 380€/τμ. Για την πράξη θα διατεθούν 3εκ€ και λόγω της φύσης και της θέσης του εκτιμάται ότι το κόστος θα ανέρθει στο διπλάσιο ποσό, επομένως θα αναβαθμιστούν ενεργειακά κτίρια επιφάνειας 3.750τμ.	τετραγωνικά μέτρα	3.750	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας (εκτίμηση για το έτος αναφοράς 2021) η μέση κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας ανά τ.μ ανέρχεται σε 306 kWh/τ.μ. και η αναμενόμενη εξοικονόμηση είναι 40%. Επομένως για παρεμβάσεις σε 3.750τμ, η τιμή βάσης που αφορά ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας πριν τις παρεμβάσεις υπολογίζεται σε 306 kWh/τ.μ. * 3.750 τμ = 1.134 MWh/έτος (τιμή βάσης). Η υπολογιζόμενη ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας μετά τις παρεμβάσεις, με εξοικονόμηση 40%, υπολογίζεται ότι θα ανέρθει σε 1.134	MWh / έτος	680

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
							MWh/έτος *0,6 = 680 MWh/έτος (τιμή στόχος).		
12	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Αμάραντου								
13	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Καβασιλών								
14	Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασιλών (πισίνες κτλ)								
15	Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό	EECO19 - Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	Σύμφωνα με την Έκθεση Τεκμηρίωσης Απλοποιημένου Κόστους (Έκθεση Τεκμηρίωσης Κλίμακας Μοναδιαίου Κόστους για «Προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την απασχόληση ανέργων ή μη οικονομικά μη ενεργών ατόμων με υψηλά τυπικά προσόντα», όπως προσδιορίστηκε από την ΕΥΘΥ (40794/6-4-2021) το μέσο μισθολογικό κόστος ωφελούμενου ανά μήνα πλήρους απασχόλησης για την Περιφέρεια Ηπείρου ανέρχεται σε 1.176€. Επομένως για 18μηνο πλήρους απασχόλησης το κόστος ανέρχεται σε 21.168€/ΝΘΕ. Δεδομένου ότι ο προσδιορισμός του κόστους έγινε το 2021 και αφορά την ίδια ομάδα-στόχου εκτιμάται ότι δεν θα υπάρξει κάποια μεταβολή σε αυτό. Από το ΕΠ Ήπειρος 2014 - 2020 στο πλαίσιο του Προγράμματος 79/2019 "Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία" εντάχθηκαν 324	οντότητες	35	PSR791 - Αριθμός ΜΜΕ που η λειτουργία τους συνεχίζεται 12 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης	Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 ο δείκτης 10404 "Ποσοστό επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται 12 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης" της ΕπιΠρ 8iii για υφιστάμενες επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Ηπείρου το 2021 έλαβε τιμή 90,7% (από τις 75 επιχειρήσεις οι 7 διέκοψαν την λειτουργία τους εντός ενός έτους από την ολοκλήρωση της επένδυσης). Δεδομένου ότι ο προσδιορισμός του ποσοστού αφορά την ίδια ομάδα-στόχου με αυτή του ΠεΠ 21-27, εκτιμάται ότι δεν θα υπάρξει σημαντική μεταβολή, αλλά μια μικρή αύξηση, σε σχέση με το αποτέλεσμα της δράσης του ΕΠΑνΕΚ και τίθεται σαν ποσοστό επιτυχίας της δράσης το 92%. Επομένως από το ΕΠ θα ενισχυθούν 35 επιχειρήσεις μέσω της δράσης, επομένως εκτιμάται ότι 35επιχειρήσεις X 92%= 32 εξ αυτών θα συνεχίσουν να εργάζονται 12 μήνες μετά την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.	Αριθμός επιχειρήσεων	32

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
			επιχειρήσεις για την δημιουργία 359 ΝΘΕ, μέσος όρος 1,1 ΝΘΕ/επιχείρηση. Από το Πρόγραμμα θα διατεθούν 675.000εκ€, επομένως θα ενισχυθούν 675.000€/(21.168€/ΝΘΕ * 1,1 ΝΘΕ/επιχείρηση) = 35 επιχειρήσεις						
16	Έργα διαμόρφωσης υπαίθριων και στεγασμένων χώρων για τη δημιουργία και λειτουργία τοπικών αγορών και επίδειξης παραγωγής τοπικών προϊόντων	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)		Επιχειρήσεις		RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*		Ευρώ	
17	Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)	RCO31 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων	Ο προϋπολογισμός των 5 πράξεων που εντάχθηκαν στο ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 και αφορούσαν την κατασκευή 81,5χλμ δικτύων αποχέτευσης σε οικισμούς Δ κατηγορίας ανήλθε στα 26,5εκ€ (325.000€/χλμ). Για την πράξη θα διατεθούν 6εκ€ και εκτιμάται ότι το κόστος κατασκευής λόγω της ιδιομορφίας του οικισμού αλλά και την ολιστικής προσέγγισης θα είναι διπλάσιο επομένως θα κατασκευαστούν 6.000.000€/(2*325.000€/χλμ) = 9 χλμ δικτύου.	χλμ	9,00	RCR42 - Πληθυσμός συνδεδεμένος σε δευτερεύον τουλάχιστον σύστημα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων	Οι 5 πράξεις που εντάχθηκαν στο ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 με προϋπολογισμό 26,5εκ€ για την κατασκευή δικτύων αποχέτευσης αφορούσαν, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, 6.500 κατοίκους (μέσο π/υ 4.075€/κάτοικο). Για την πράξη θα διατεθούν 6εκ€ και εκτιμάται ότι το κόστος κατασκευής λόγω της ιδιομορφίας του οικισμού αλλά και την ολιστικής προσέγγισης θα είναι διπλάσιο επομένως θα κατασκευαστούν δίκτυα που θα αφορούν 6.000.000€/(4.075€/κάτοικο*2) = 736 κατοίκους.	Άτομα	736,00
18	Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Αφορά την αποκατάσταση και ανάδειξη ενός πολιτιστικού και τουριστικού χώρου	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	1,00	RCR77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται		επισκέπτες/έτος	
19	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής	RCO36 - Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Ο ιστορικός τόπος του Σουλίου καλύπτει έκταση περίπου 22,3 στρεμμάτων.	Εκτάρια	2,23	RCR95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές	Σε απόσταση 2 χλμ από την υποδομή. Σύμφωνα με το ΔΤΔ βρίσκεται η Δημοτική Ενότητα Σουλίου με πληθυσμό 349 άτομα.	Άτομα	349

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
20	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων	RCO19 - Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας το μέσο κόστος ανά τμ ανέρχεται σε 380€/τμ. Για την πράξη θα διατεθούν 4εκ€ και λόγω της φύσης και της θέσης του εκτιμάται ότι το κόστος θα ανέρθει στο διπλάσιο ποσό, επομένως θα αναβαθμιστούν ενεργειακά κτίρια επιφάνειας 5.000τμ.	τετραγωνικά μέτρα	5.000	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας (εκτίμηση για το έτος αναφοράς 2021) η μέση κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας ανά τ.μ ανέρχεται σε 306 kWh/τ.μ. και η αναμενόμενη εξοικονόμηση είναι 40%. Επομένως για παρεμβάσεις σε 5.000τμ, η τιμή βάσης που αφορά ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας πριν τις παρεμβάσεις υπολογίζεται σε 306 kWh/τ.μ. * 5.000 τμ = 1.530 MWh/έτος (τιμή βάσης). Η υπολογιζόμενη ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας μετά τις παρεμβάσεις, με εξοικονόμηση 40%, υπολογίζεται ότι θα ανέρθει σε 1.530 MWh/έτος * 0,6 = 918 MWh/έτος (τιμή στόχος).	MWh / έτος	918
21	Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα	RCO36 - Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Η παραλία Αμμουδιάς καλύπτει έκταση 40 στρεμμάτων.	Εκτάρια	4	RCR95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές	Σε απόσταση 2 χλμ από την υποδομή. Σύμφωνα με το ΔΤΔ βρίσκεται η Δημοτική Κοινότητα Αμμουδιάς με πληθυσμό 208 άτομα.	Άτομα	208
22	Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	Το μήκος του ποδηλατοδρόμου θα είναι 55 χλμ., και το πλάτος του 2,20 μ. Οι εργασίες κατασκευής θα γίνουν παράπλευρα των υφιστάμενων οδών (Μεσοποτάμου – Αμμουδιάς, Νεκρομαντείο – πηγές Αχέροντα, πηγές Αχέροντα – Καναλάκι – Μεσοπόταμος, πηγές Αχέροντα – Γλυκή - Ποταμιά).	χλμ	55,0	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία		χρήστες/έτος	
23	Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο								
24	Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους								
25	Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων								

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
26	Διαμόρφωση και διασφάλιση αειφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»								
27	Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία								
28	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών								
29	Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων	RCO13 - Αξία ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών που αναπτύσσονται για τις επιχειρήσεις	Στο πλαίσιο της δράσης εκτιμάται ότι θα διατεθούν σε επιχειρήσεις 1εκ€ δημόσιας δαπάνης, με ποσοστό επιδότησης περίπου 80%, για την ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών. Επομένως θα διατεθούν συνολικά $1.000.000\text{€} \times 100\%/80\% = 1.250.000\text{€}$.	Ευρώ	1.250.000,00	RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*	Στο πλαίσιο της δράσης προβλέπεται η χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων ύψους δημόσιας δαπάνης 1εκ€. Το ποσοστό ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών τους εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 80% Δημόσια Επιχορήγηση και 20% Ιδιωτική συμμετοχή, αντίστοιχα ενώ ο ΦΠΑ (24%) δεν είναι επιλέξιμος. Συνεπώς το συνολικό κόστος των επιλέξιμων δαπανών των σχεδίων θα ανέρθει σε $1.000.000\text{€} \times (100\%/80\%) = 1.250.000\text{€}$ συνυπολογίζονται και τον ΦΠΑ το ποσό θα ανέρθει σε $1.250.000\text{€} \times (1+0,24) = 1.550.000\text{€}$ επομένως η ιδιωτική συμμετοχή θα ανέρθει σε $1.550.000 - 1.000.000\text{€} = 550.000\text{€}$.	Ευρώ	550.000,00
30	Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία	RCO14 - Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών	Από τη δράση θα χρηματοδοτηθεί η Περιφέρεια Ηπείρου για την συνέχιση ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών.	Δημόσιοι οργανισμοί	1,00	RCR11 - Χρήστες νέων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών*		Χρήστες /έτος	
31	Ενίσχυση Μικρομεσαίων επιχειρήσεων	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	Στο ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση 58 επενδυτικών σχεδίων τεχνολογικού εκσυγχρονισμού – ενεργειακής αναβάθμισης οριζόντιας επιχειρηματικότητας με 6.394.639 € (110.252€/πράξη). Για τη δράση θα διατεθούν 2.600.000 € Δ.Δ., επομένως θα χρηματοδοτηθούν	Επιχειρήσεις	24	RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*	Στο ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση 58 επενδυτικών σχεδίων τεχνολογικού εκσυγχρονισμού – ενεργειακής αναβάθμισης με 4.290.661 € Ιδιωτική Συμμετοχή (73.977 €/πράξη), συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Για τη δράση προβλέπεται η ενίσχυση 24 επενδυτικών σχεδίων, επομένως οι ιδιωτικές	Ευρώ	1.775.000

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
			2.600.000€/110.252 €/πράξη = 24 επενδυτικά σχέδια.				επενδύσεις θα ανέλθουν σε 24 X 73.977 €/πράξη = 1.775.000 €.		
						RCR01 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*	Στο ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση 58 επενδυτικών σχεδίων τεχνολογικού εκσυγχρονισμού – ενεργειακής αναβάθμισης από τις οποίες εκτιμάται η δημιουργία 36ΕΜΕ (0,62ΕΜΕ/πράξη). Στο πλαίσιο της δράσης προβλέπεται η υλοποίηση 24 επενδυτικών σχεδίων, επομένως θα δημιουργηθούν 0,629ΕΜΕ/πράξη * 24 πράξεις = 15ΕΜΕ.	Ετήσια ΙΠΑ	15
32	Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)		Επιχειρήσεις					
33	Συντήρηση στεγών και ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων	RCO18 - Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Για τον υπολογισμό του Δείκτη χρησιμοποιήθηκε ο Μέσος Όρος του Ποσού Δέσμευσης ανά αίτηση στο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον II». Από την ανάλυση των στοιχείων του, προκύπτει ότι στο σύνολο της Επικράτειας ο μέσος όρος του ποσού δέσμευσης ανά αίτηση, ήτοι η αναλογούσα δημόσια δαπάνη ανά αίτηση, ανέρχεται σε 9.434,09€, χωρίς ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις μεταξύ των Περιφερειών. Συνεπώς, για διατιθέμενο Π/Υ Άμεσης Ενίσχυσης 1.000.000 € και με το δεδομένο ότι εν τέλει ένα ποσοστό 80%* κατατάσσεται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης, τότε η τιμή-στόχος του δείκτη ανέρχεται σε: 1.000.000 € / 9.434,09 € = 106 κατοικίες x 80% = 85 κατοικίες σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης	κατοικίες	85,00	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)	Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτελικής Δομής τομέα Ενέργειας (εκτίμηση για το έτος αναφοράς 2021) η μέση κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας ανά τ.μ ανέρχεται σε 306 kWh/τ.μ. και η αναμενόμενη εξοικονόμηση είναι 40%. Επομένως για παρεμβάσεις σε 85 κατοικίες μέσης επιφάνειας 80μ2 (6.800τμ), η τιμή βάσης που αφορά ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας πριν τις παρεμβάσεις υπολογίζεται σε 306 kWh/τ.μ. * 6.800 τμ = 2.080 MWh/έτος (τιμή βάσης). Η υπολογιζόμενη ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας μετά τις παρεμβάσεις, με εξοικονόμηση 40%, υπολογίζεται ότι θα ανέρθει σε 2.080 MWh/έτος * 0,6 = 1.248 MWh/έτος (τιμή στόχος).	MWh / έτος	1.248
34	Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ	PSO911 - Δράσεις Τουριστικής Προβολής	Η δράση προβλέπει την ενιαία προώθηση και προβολή όλων των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ. Από την πράξη που εντάχθηκε στο ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 και αφορούσε την τουριστική προβολή της Περιφέρειας χρηματοδοτήθηκαν 9 ενέργειες στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης. Αντίστοιχα	Δράσεις	9,00				

#	Δράση	Δείκτης Εκροής	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Μεθοδολογία υπολογισμού	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
			θα καταρτιστεί ένα ενιαίο σχέδιο δράσης και θα υλοποιηθεί ένα ενιαίο πρόγραμμα προβολής που εκτιμάται ότι θα περιλαμβάνει 9 ενέργειες.						
35	Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	Η παρούσα προτεινόμενη δράση αφορά το τμήμα "Δωδώνη-Αχέροντα", μια διαδρομή που ξεκινά από κάποιο σημείο του Δήμου Ιωαννιτών και, διαμέσου των Δήμων Δωδώνης και Σουλίου, καταλήγει στη θάλασσα, συνολικού μήκους 70 περίπου χλμ.	χλμ	70,0	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία		χρήστες/έτος	
36	Παρεμβάσεις-τεχνικά έργα σε τμήματα του Epirus Trail	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται		χλμ		RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία		χρήστες/έτος	
37	Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)								
38	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης	RCO36 - Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή		Εκτάρια		RCR95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές		Άτομα	
39	Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος	RCO36 - Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή		Εκτάρια		RCR95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές		Άτομα	

Π11. Συμβολή στην κλιματική αλλαγή

Πίνακας Π12: Συμβολή στην κλιματική αλλαγή

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
1	Ολοκλήρωση συγκοινωνιακών έργων ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης Περιφέρειας Ηπείρου	12,500,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	3.ii.1: Αναβάθμιση οδικού δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου	093-Άλλες ανακατασκευές και εκσυγχρονισμοί οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)	0.00%	0 €
2	Κατασκευή νέου κτιρίου Υποδοχής στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.	1,500,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	4Α.vi.1: Αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση	166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	0.00%	0 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
3	Αποκατάσταση Αρχαίου Σταδίου Νικόπολης	2,012,500 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	0.00%	0 €
4	Αποκατάσταση Ρωμαϊκού Θεάτρου Νικόπολης - Β' Φάση	1,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	0.00%	0 €
5	Δημιουργία διαδρομών εντός αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης.	500,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	40.00%	170,000 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
6	Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης - Φάση Β	4,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	0.00%	0 €
7	Αποκατάσταση - Ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Κασσώπης (Β΄ Φάση)	4,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	0.00%	0 €
8	Βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαίου θεάτρου Γιτάνων (β΄ φάση)	2,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	166-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	0.00%	0 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
9	Οδικός άξονας Μέρτζιανη - Καβάσιλα - Αμάραντος	6,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	093-Άλλες ανακατασκευές και εκσυγχρονισμοί οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)	0.00%	0 €
10	Αναστήλωση πετρόκτιστου κτηρίου Λουτρών Πυξαριάς	1,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	044-Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	40.00%	340,000 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
11	Ανακαίνιση - Αναβάθμιση κτηρίων σε περιοχή Λουτρών (και ευρύτερα Μαστοροχώρια) για χρήση στον τουριστικό τομέα	3,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	044-Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	40.00%	1,020,000 €
12	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Αμάραντου	1,100,107 €	INTERREG VI-A "Ελλάδα – Ιταλία 2021-2027				
13	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των Ιαματικών Λουτρών Καβασίλων	1,561,842 €	INTERREG VI-A "Ελλάδα – Ιταλία 2021-2028				

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
14	Ολοκλήρωση της ανακατασκευής του περιβάλλοντος χώρου των Ιαματικών Λουτρών Καβασίλων (πισίνες κτλ)	300,000 €	INTERREG VI-A "Ελλάδα – Ιταλία 2021-2029				
15	Λειτουργία Λουτρών Κόνιτσας - Κάλυψη αναγκών για προσωπικό	675,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	4B.α.1: Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης στο πλαίσιο υλοποίησης στρατηγικών ΟΧΕ	134-Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση	0.00%	0 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
16	Έργα διαμόρφωσης υπαίθριων και στεγασμένων χώρων για τη δημιουργία και λειτουργία τοπικών αγορών και επίδειξης παραγωγής τοπικών προϊόντων	2,000,000 €	LEADER ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	020-Επιχειρηματική υποδομή για ΜΜΕ (συμπεριλαμβάνονται βιομηχανικά πάρκα και βιομηχανικοί χώροι)	0.00%	0 €
17	Ολιστική προσέγγιση για τη βελτίωση των υποδομών στην κοινότητα Συρράκου (διαχείριση λυμάτων, ομβρίων υδάτων, υπογειοποίηση δικτύων κτλ.)	6,250,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	066-Συλλογή και επεξεργασία λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	40.00%	2,125,000 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
18	Αποκατάσταση παραδοσιακού νερόμυλου Συρράκου και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου	1,260,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	165-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής παρουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού	0.00%	0 €
19	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Ανάπλαση περιοχής	2,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	40.00%	680,000 €
20	Αποκατάσταση ιστορικού πυρήνα Σουλίου: Αποκατάσταση κτηρίων	4,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	044-Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	40.00%	1,360,000 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
21	Διαμόρφωση παραλίας Αμμουδιάς και αποκατάσταση – επέκταση του βραχίονα στο Δέλτα Αχέροντα	1,500,000 €	ΕΤΘΑΑ 2021-2027 ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	40.00%	510,000 €
22	Κατασκευή δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Αχέροντα («Το μονοπάτι των ψυχών»)	600,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	083-Υποδομές ποδηλασίας	100.00%	510,000 €
23	Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός των ιππικών εγκαταστάσεων στον Βουβοπόταμο	120,000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ				
24	Ενίσχυση δραστηριοτήτων σε υδάτινους πόρους	120,000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ				

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
25	Ανάδειξη αναρριχητικών πεδίων	120,000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ				
26	Διαμόρφωση και διασφάλιση αειφόρου λειτουργίας του «οικοπέδου 21»	150,000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ				
27	Ανάδειξη ορεινών διαδρομών για ποδηλασία	120,000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ				
28	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	880,000 €	LEADER/ΕΓΤΑΑ ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	1.ii.2: Αναβάθμιση υπηρεσιών δημόσιων φορέων με χρήση ΤΠΕ	016-Λύσεις ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές για κυβερνήσεις	0.00%	0 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
29	Ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων	1,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	1.ii.1: Ψηφιακή επιχειρηματικότητα	013-Ψηφιοποίηση των ΜΜΕ (συμπεριλαμβάνονται το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ηλεκτρονική επιχειρηματική δραστηριότητα ...)	0.00%	0 €
30	Ψηφιακές υπηρεσίες στα Μνημεία	2,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	1.ii.2: Αναβάθμιση υπηρεσιών δημόσιων φορέων με χρήση ΤΠΕ	016-Λύσεις ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές για κυβερνήσεις	0.00%	0 €
31	Ενίσχυση Μικρομεσαίων επιχειρήσεων	1,300,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	021-Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	0.00%	0 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
		1,300,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	075-Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις ΜΜΕ	40.00%	442,000 €
32	Δράσεις για την υποστήριξη του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας	900,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	1.iii.2: Προσαρμογή της επιχειρηματικότητας σε περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ	021-Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	0.00%	0 €
33	Συντήρηση στεγών και ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων	1,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	041-Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	40.00%	340,000 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
34	Δράσεις για την τουριστική προβολή των περιοχών εφαρμογής της ΟΧΕ	2,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	165-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής παρουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού	0.00%	0 €
35	Επέκταση Epirus Trail με γραμμή "Δωδώνη-Αχέροντα"	950,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	083-Υποδομές ποδηλασίας	100.00%	807,500 €
36	Παρεμβάσεις-τεχνικά έργα σε τμήματα του Epirus Trail	3,196,000 €	ΤΑΑ ή Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	083-Υποδομές ποδηλασίας	100.00%	2,716,600 €
37	Στήριξη Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	500,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	165-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής παρουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού	0.00%	0 €

#	Δράση	Π/Υ 21-27	Πηγή Χρηματοδότησης	Πρόταση Τύπος Δράσης ΠΕΠ	Πεδίο Παρέμβασης	Συν. Κλιματική αλλαγή	ΚΣ Κλιματική αλλαγή
38	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης	1,000,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	40.00%	340,000 €
39	Υποδομές στάσης, θέασης και αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος	1,500,000 €	Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027	5.ii.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές	079-Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	40.00%	510,000 €

Π12. Κατάλογοι Πινάκων/ Σχημάτων/ Χαρτών/ Διαγραμμάτων παραδοτέου

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Ειδικό Στόχοι ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”	68
Πίνακας 2: Δράσεις ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο”	82
Πίνακας 3: Αντιστοίχιση δράσεων ΟΧΕ “Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο” με ΣΠ και ΕΣ του ΕΣΠΑ/ Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	87
Πίνακας 4: Προτεινόμενες δράσεις β’ προτεραιότητας	97
Πίνακας 5: Ενταγμένα έργα στο Ταμείο Ανάκαμψης	99
Πίνακας 6: Δράσεις ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο», Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020	100
Πίνακας 7: Συσχέτιση των ειδικών στόχων ΟΧΕ με στόχους Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	183
Πίνακας 8: Κατανομή Π/Υ ανά τύπο δράσης Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027	186
Πίνακας 9: Κατανομή Π/Υ ανά πηγή χρηματοδότησης	187
Πίνακας 10: Αντιστοίχιση δεικτών παρακολούθησης της προόδου με τις δράσεις .	191
Πίνακας 11: Δείκτες εκροών	195
Πίνακας 12: Δείκτες αποτελεσμάτων	195
Πίνακας 13: Μήτρα εκτίμησης επιπέδου κινδύνου	199
Πίνακας 14: Ανάλυση κινδύνων	200

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1: Πληθυσμός Περιφέρειας Ηπείρου	25
Σχήμα 2: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - Βόρεια Πίνδος	58
Σχήμα 3: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - Νότια Πίνδος	60
Σχήμα 4: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - Σούλι/Αχέροντας	62
Σχήμα 5: Ανάλυση SWOT περιοχής εφαρμογής της ΟΧΕ - ΟΧΕ Αρχαίων Θεάτρων	64
Σχήμα 6: NextGenerationEU [Πηγή: greece20.gov.gr]	74
Σχήμα 7: Διάρθρωση «Ελλάδα 2.0» [Πηγή: greece20.gov.gr]	76
Σχήμα 8: Μεθοδολογία Διαχείρισης Κινδύνων	197
Σχήμα 9: Δομή Διακυβέρνησης ΟΧΕ	207

Κατάλογος Χαρτών

Χάρτης 1: Περιφέρεια Ηπείρου	21
Χάρτης 22: Περιφερειακές ενότητες Περιφέρειας Ηπείρου	23
Χάρτης 3: Μεταφορικές υποδομές της Περιφέρειας Ηπείρου [Πηγή: insete.gr]	31

Χάρτης 4: Περιοχές εφαρμογής ΟΧΕ «Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα, στη Φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο»	48
--	----

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Θέση της Περιφέρειας Ηπείρου στην ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού της Ελλάδας	25
Διάγραμμα 2: Πυκνότητα πληθυσμού ανά Περιφέρεια (κάτοικοι/τ.χλμ.) - Θέση Περιφέρειας Ηπείρου [Πηγή: Ελστατ]	26
Διάγραμμα 3: Επάγγελμα κύριας απασχόλησης [ΕΛΣΤΑΤ 2020]	30

pwc

The current version of the document represents the 2nd Deliverable. This has been prepared in the context of the project “Integrated Territorial Investment of Epirus Region” for the purposes of the Deliverable 2 in accordance with the signed contract.

© 2023 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. “PwC” refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm’s professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.